

1730.

A K T A
P U B L I C Z N E
Do
I N T E R E S S U
ORDYNACYI
OSTROGSKIEY
N A L E Z A C E .

ORDYNACYA

J. O. Xiążęcia Jmci JANUSZA Ostrog-
skiego, Kasztelana Krakowskiego

*Actum Lublini in Judiciis Ordinariis, Generalibus
Tribunalis Regni, Feria secunda in crastino Festi Na-
tivitatis Sancti Joannis Baptistæ, Anno Domini Mil-
lesimo, Sexcentesimo, Decimo octavo.*

Accedens Jūdicium præfens Ordinarium Generale Tribunalis Regni, Illustis & Magnus JANUSSIUS Dux in Ostrog, Castellanus Cracoviensis, Comes in Tarnow, Włodzimiriensis, Circassiensis, Pereflaviensis, &c. Capitaneus, mente corporeque sanus, recedendo à Terris, Districtibus, Juribus, Jurisdictionibusque suis quibusvis, huic autem Juri & jurisdictioni se, ac Successores suos, cum bonis suis generaliter omnibus, quo ad Actum præsentem attinet, totaliter subijciendo & incorporando, publicè libereque recognovit, & in parata copia produxit suam præsentem tenoris sequentis Ordinationem.

Certò sciens, quod vitæ summa brevis, & inevitabilis fati necessitas, omnem humani generis progeniem ad immortalis gloriæ æternitatem revocet; viamque universæ carnis ingredi, omnibus nobis unâ lege imperet, actiones & negotia publica atque privata, tam Principum, Heroum, Magnatum, quam & privatorum, ad rectum conscientiæ, & perpetui nominis conservationem pertinentia, recto justoq; judicio moderari ordinareque doceat; deniq; in congestis atq; conquisitis fortunarum nostrarum ornamentis, disponendis, & rite ad posteros transmittendis quam prudentissimò & saluberrimò consiliò adhibendò exercent: pulcherrimum siquidem est, cursum & periodum vitæ nostræ, ante ultimum diem, ita consummare, ut nullum juris nostri præjudicium, neque rerum ac bonorum nostrorum jactura, ubi ea pro animi nostri conscientia disposuimus, remaneat. Neque ullam estimationis nostræ procellam curamus, dum eos, qui nobis charissimi sunt, in album nostrorum recensemus, eos verò qui non leves causas offensionis nobis præbuere postposuimus & præterimus; non auctoritati nostræ quidquam decedere censemus, si ea, quæ post obitum facienda, retribuenda, & distribuenda, superstites in præsentem assignamus: multos siquidem hæredes, propter intestatos eorum Antecessores, litibus & injuriis implicatos succedere pænuit. Etenim curâ torquetur animus, in conquirendis bonis splendoribusque domesticis magnus impen-

Impendendus labor est, maxima in ijs conservandis augendisque sollicitudo, & in ijs collocandis, cujus videlicet subjecti arbitrio & potestati subijci debeant, ne dispereant, sed retineantur, profundæ prudentiæ & non nisi ejus viri, qui consilia sua optinè explicare, rerumque & temporum momenta egregie observare soleat, opus est. Cum itaque dilectissimus Dux Janussius Vladimirus ex Magnifica & Generosa Theophila de Szczerkowitz infans ac Hæres Universi Nobis gratiâ datus, & tandem è medio, sicut Altissimo placuit, sublatus est, in ejus benedictione futuræ prolis interim certam spem, reponimus: At vero jam ex nunc, Statutis & constitutionibus Regni, quibus unicuique disponendi de bonis facultas est concessa inhærendo; omnes, singulas & universas dispositiones, Ordinationesque ad Acta quæcunque Regni, sub quacunque forma, methodo & stylo, ratione, & occasione bonorum suorum omnium tam mobilium, quam immobilium, & moventium in genere, vel etiam in specie, nec non de instituendo Hærede, sive hæredibus mediatis & immediatis, ad capiendam & obtinendam Hæreditatem, successionem & gubernationem bonorum eorundem omnium, inscriptas & recognitas, atque ex iisdem Actis quibusvis authenticè extrahitas, & transumptas, hac præsentis Ordinatione sua, tam ex vi præmissorum quam virtute constitutionis singularis in ipsis Comitibus Generalibus Regni, Varsoviæ, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo nono Celebratis, concessæ, facultatis, gravissimis rationibus & causis animum suum permoventibus, atque desuper justa & matura deliberatione præhabita defacto cassat, è medio tollit; abrogat, & nullius valoris omnia & singula, præterita & antea acta, ad diem & actum præsentis Ordinationis, declarat; imo pro cassatis, mutatis, & abrogatis fore, esse, & fieri debere vult, facit & Ordinatur, sibi & suis Successoribus, Hæredibusque; præsentis Ordinationis virtute & nexu, sive alio quocunque jure & prætextu in & ad bona sua omnia & universa succedentibus Possessoribus, eam legem cassatorum & abrogatorum, præteritarum omnium dispositionum & Ordinationum præsentibus imponendo. His itaque præteritis, posthæbitis, cassatis & abrogatis, ac è medio eliminatis, extinctisque; juri publico & dispositioni, vigore ejusdem Constitutionis memoratæ, in Comitibus Generalibus Regni Varsoviæ laudatæ, & in volumen Regni, Ordinibus Universalibus non modò consentientibus, verum ad Sacram Regiam Majestatem, partes suas interponentibus, inscriptæ, inhærendo, imò verò eam legem & Constitutionem in effectum & executionem, ac ipsummet habitum & actum deducendo, Ordinatis,

Unicum
Hæredem
& Successorem
Filiū suū
fatis celsis
testatur, &
ob spem
futuræ
prolis Ordinationem
constituit.

Omnes
dispositiones
præteritas
cassat.

Nominatis, & declaratis suis Successoribus & Hæredibus, pro tempore & ævo, ut infra ordo præscriptus docebit, existentibus, & Bona possidentibus, modum, ordinem, & jus succedendi, ac Bonis disponendi, his quæ sequuntur conditionibus, clausulis, disponit, præscribit, trãdit, donat, atq; concedit & ordinat. Hancq; præsentem Ordinationem per se factam & constitutam, in primis ad Majorem Divini Nominis Gloriam, Sanctæ Fidei & Religionis Catholicæ Obedientiæ Professionem; ac Reipublicæ & Patriæ Officia alacriter præstanda, habere vult, & desiderat. Porro Ordinationis hujus, post præmissa, primam legem statuit, semper unicum tantum Hæredem Bonorum infracriptorum, ordinatæ Dispositioni subjeetorum Possessorem, temporibus perpetuis, eumq; *Masculum*, Religionis Romanæ Catholicæ, juxta ordinem infra scriptum fieri debere. Primum autem & immediatum Hæredem, post decessum ipsius Recognoscentis, *Filium Natu Majorem* (si divinã favente clementiã per se procreatus fuerit] constituit, ita videlicet: Quod si unicus fuerit omnium generaliter bonorum suorum mobilium, & immobilium, nullis exceptis, obtineat Successionem & Possessionem perpetuam, conditionibus nihilominus infra exprimendis, observatis. Quod si Filij plures per eum progeniti, post ejus decessum superstites manserint, *Ipsè qui Natu Major*, unicus bonorum Ordinationi præsentis subjeetorum Hæres, & Dominus manebit.

Ordinatio debet semper unus tantum esse; isque Masculus.

imo Gradus Successionis ad Ordinationem, Filium natu Majorem designat.

Ceteri verò quotquot fuerint, Bona reliqua ab ea Ordinatione exclusa, ut infra patebit, aequali Divisione partientur. Ea verò bona huic Ordinationi, possessioni Primi Hæredis & Successoris subijcit: *Castrum & Oppidum Ostrog prout sibi divisione ab Illustri olim, & Magnifico Alexandro Duce in Ostrog Palatino Volhyniæ cessit, cum Oppidis, Prædijs, & Villis, ac attinentijs: Oppidum Miedzyrzecz, similiter cum omnibus attinentijs. Castrum & Oppidum Dubno, cum Villis, Prædijs & attinentijs: Castrum & Oppidum Stepań, cum Villis, Prædijs & attinentijs: Castrum & Oppidum Konstantinow, cum Villis, Prædijs, & attinentijs: Castrum & Oppidum Bazilia, cum Villis, Prædijs, & attinentijs: Castrum & Oppidum Sulzyńce, cum Villis, Prædijs, & attinentijs: Item Castra, & Oppida Krasietow, Kuzmin, Czarzone, Sapokow, Mieropol; Niemilna, Zaborzyce, Cudnow, Piarzek, Januszpol, Sosnow, Detkowice, Pikow, Hlinisk, Wilk, Now, Ostrozek, Krasnopol, Lutowisz, Hrybowica, Lesna; Smitowicze, cum omnibus eorundem Castrorum, Fortalitiorum, Oppidorum, Prædijs, Villis, & attinentijs, prout singula Prædia, Villæ & attinentiæ, tam in divisione, quam in alijs per se acquisitis*

Bona Ordinationi subijcta specificat tenore tali.

emptionibus sunt expressæ & specificatæ, cæteraq; bona sua hæreditaria, & obligatoria, si quæ supra memoratis Bonis contigua & vicina, quovis modo, successu temporis acquisiverit, aut quocunq; jure aut quibuscunq; personis ad illum pervenerint, seu devoluta fuerint, Juraq; Patronatûs quorumvis Beneficiorum existentia, theolonea item quævis in iisdem Bonis antiquiùs quibusvis, & fundis per Dominos Principes & Serenissimos Reges Poloniae concessa, sive pontalia, sive aggeralia, sive foralia, cum omnibus deniq; eorundem juribus, Privilegiis & utilitatibus, specificatione generalitatem, & è contra, non excludendo, statuq; Regni restrictione generalitatis, per adjunctam specialitatem, per expressum renuntiando.

In ijs igitur omnibus suprascriptis Bonis, *unicum solùm Majorem natu Filium Hæredem, Dominum, & Usufructuarium*, constituit & ordinat. Post ejus verò decessum, solùm inter filios illius natu Majorem; Majore autem steriliter decedente, alterum ejus Fratrem ætate proximiorum, & sic consequenter. *Reliqua verò Bona, videlicet Castrum & Civitas Tarnow, juxta quod sibi Divisione cessit, cum Prædijs, & Villis ad id pertinentibus: Castra & Oppida Wiewiorka, Opatow, Chmielow, Procholice, Krzczonow, Glinka, Kobierzyn, Hleszow, Kowala, Zembocin, Prokocin, Mikolajowice, Czysow, Biata, Kosowie, Swierna, Miotulisko, Czesztorze, Sulejow, Wiatowice, Jakubowice, Rudniczek, Swidniczek Swiducka Wola, Dlugie, Nowy-Dwor, cum prædijs, Villis, ad id pertinentibus, Arszyn, Kosow, Teriop, Olszanica, Rokitna, Lobaczow, Petykory, similiter cum omnibus Prædijs, Villis, & attinentijs* includendo omnia bona his suprascriptis contigua, per se, sive ante, sive post divisionem quovis Juris Titulo acquisita, vel postmodum acquirenda *non Ordinationi sed Divisioni subjicienda, nec non Bona Peremil, unâ cum pagis ad eadem bona spectantibus, in certis pecuniarijs summis jure obligatorio possessa, una cum inscriptionibus, literis Originalibus, Possessione, intronissione, vadijs & ligamentis, & obligationibus universis. Item bona omnia mobilia morte illius derelicta in auro, argento, parata pecunia, in deposito existentia, prout Testamento & Registro speciali exprimentur, in æqualem divisionem omnibus filijs ejus quotquot superstites fuerint, cedere debent.* Quod si verò nulla relicta Prole Masculinâ eum è vivis decedere contigerit, in hoc casu Filium Illustris & Magnifici ALEXANDRI Ducis ab Ostrog in Zaslav, Palatini Braclaviensis, Zimomirienfisq; &c. Capitanei, ex Illustri & Magnifica EUFROSINA, Filiâ ejusdem Illustris & Magnifici Castellani Cracoviensis progenitum, *Nomine FRANCISCUM Natu Majorem, unicum Hæredem*

Ordinatio debet esse unicus Natu Major, post cujus decessum sequens natu Major succedet.

Excipit Bona, quæ Ordinationi non debent, sed ex divisione naturali Ordine devolvuntur ad successores, quorum serialis Bona quoq; mobilia post mortem sui ad æqualem divisionem successores cedenda assignat. 2do Gradu successoris, In casu non existentia futura proles, Franciscum ex filia sua natu, re-

omni-

omnium generaliter bonorum suorum, mobilium & immobili-
 um, eorum, quæ Ordinationi sunt subjecta, non eorum, quæ
 in divisionem erant cessura, constituit & ordinat. Qui post
 quam Divina Gratia Filium primogenitum ex propria uxore su-
 sciperit, is eo defuncto, ad ea omnia Bona tenenda & possidenda
 succedet, succedereq; debet. Si verò præfatus Illustris Dux à Za-
 ssaw FRANCISCUS, nullo Filio legitimo relicto, sterilis dece-
 serit, extunc secundò natus, & ætate defuncto proximus, vi-
 delicet *Illustris Dux CAROLUS* & Filij ipsius, ordine & gra-
 du, uti infra: at verò eo decedente, *Illustris Dux DOMI-*
NICUS, pariter & Filij ipsius; vel etiam eo steriliter mortuo,
 extunc cæteri nascituri *Illustris ALEXANDRI Ducis* in
 Zassaw, Palatini Braclaviensis, Zitomiriensis &c. Capitanei,
 cum Illustri EUPHROSINA ab Ostrog conjunge, Filia reco-
 gnoscentis progeniti Filij, & Fratres defunctorum ex utroq;
 latere Germani, unus post alterum, vicissim in Hæreditatem,
 Dominium, & Possessionem Bonorum Ordinatorum succe-
 dent, uti quidem pro Hæredibus, & Successoribus ad ea omnia
 bona adoptantur, & præsentibus ordinantur. Quæ quidem
 Proles procreata Mascula, modo supra expreso in Hæreditatem
 & possessionem Bonorum succedere debet, *ita ut primum*
natu Major Filius, & deinceps natu Majoris primus masculus,
 natus, vel in casu eorundem decessus sterilis Frater ex eisdem
 lumbis ætate proximior, omnium successione potiatur. In
 casu verò post decessum sterilem *Illustris & Magnifici ALE-*
XANDRI Ducis ab Ostrog in Zassaw, Palatini Braclaviensis, sine
 Mascula Prole, ejusdem EUPHROSINÆ convolutionis ad se-
 cundas nuptias cum quavis Persona, & procreationis, ex se-
 cundo marito liberorum, extunc ex secundò thoro procreati
 liberi ipsius ab omni successione & jure Bonorum omnium
 præsentis Ordinationis removentur. Jam verò, cum propter
 condiciones & causas, supra vel infra expressas, *præfata Illustris*
EUPHROSINA Filia sua à successione & Possessione Bonorum
Præfatorum amota & exclusa est: Idem recognoscens, in ejus-
 modi casibus & causis, post sterilem decessum universæ Mascu-
 læ proles ex Illustri & Magnifico ALEXANDRO Duce in Za-
 ssaw Palatino Braclaviensi, *cum Eadem Illustri EUPHROSINA*
ab Ostrog procreata; ex tunc secundo loco ordinat & inscribit, vi-
 gore & autoritate ejusdem conventus, & legis sibi concessæ,
 in suum verum, & legitimum Hæredem & Successorem hunc
 ipsummet Illustrum & Magnificum ALEXANDRUM ab O-
 strog in Zassaw Ducem Palatinum Braclaviensem, & Capitane-
 um Zytomiriensem, ea tamen lege: si & in quantum Proles Il-
 lius

spicien-
 do San-
 gvinem,
 eligit, eo
 mortuo
 cæteros
 Ordine,
 quo su-
 pra, succe-
 dere de-
 bere de-
 clarat.

Proles
 2di: tho-
 ri hac
 Ordina-
 tione ex-
 cluditur

Ipsa ejus
 Filia ab
 hac Suc-
 cessione
 excludi-
 tur.

3tio Gra-
 du succes-
 sionis de-
 signat.

Consorte
 Filia
 suæ Ale-
 xandri

Duce
in Za
Baw.

Filij ta
men eius
adi thori
excludū
tur.

et Gra
du succes
sionis: Or
dinat Fi
lium Du
cis Radzi
vill Po
cillatoris
M. D. L.
ex Soro
re tua
progeni
ti. care
ramq; e
jus prole
ordine ut
supra.

lius Mascula ex Illustri EUPHROSINA Duce ab Ostrog Reco
gnoscentis Filia, suscepta, defecerit, ex tunc duntaxat ipse in
locum & ordinem Masculinæ Proles succedere debet; porrò
liberi ipsius, non solum fæminæ, verùm etiam Sexus Masculini
ex secundo thoro progenti, ab omni beneficio præsentis Ordina
tionis & Successionis removentur, & prorsus absolute exclu
duntur. Si autem DEO Optimò Maximò sic forte dispen
te, ut omnes supra recensiti & ordinati Bonorum suprascripto
rum Hæredes nullâ remanente superstite Prole masculâ ex Illu
stri stirpe Zastaviana decedere contigerit; ex tunc secundo ordi
ne & gradu sub conditionibus Ordinationi insertis & anne
xis, ad Filium Primogenitum Illustris & Magnifici Ducis in
Birze, Dubinki, & Slucko, Magni Ducatus Litvaniæ Pocilla
toris, & sui ex olim Illustris & Magnifica CATHARINA
ab eodem Ostrog Ducissa, sua Sorore germana nepotis, seu Sororini,
ejusdem Legis & Constitutionis publicæ vigore, universorum
Bonorum supra scriptorum Hæreditatem, Dominium & Possessi
onem devolvi debere statuit, decernit & ordinat, & sic con
sequenter in Filium illius natu Majorem, & deinceps eo
ordine & modo ut supra de Illustri stirpe Zastaviana scriptum est,
unus post alterum, quousq; ex lumbis memorati Illustris Ducis
Radziwil, Pocillatoris Magni Ducatus Lithvaniæ Filij Stirps Ma
scula duraverit, constituendo semper pro jure sempiterno, quòd
natu major tantum Filius ex stirpe ea; isq; Romanæ Catholicæ
Fidei, Patri mortuo succedet, atq; ita perpetuò. quo ad posteritas ali
qua Mascula ex lumbis profecta duraverit, ita nimirum in quaq;
stirpe major natu tantum Filius succedat. Unâ autem stirpe
extinctâ, altera; & huic sequentes, prout cujusq; stirpis Autho
res, proximè extinctæ stirpis Authoribus proximi ætate fuerint,
vicissim ex ordine sibi succedant, neq; plures, quàm unus proxi
mi Possessoris natu majoris Filius, vel proximus Nepos, com
memoratorum Bonorum sit Dominus, possessor, & Hæres ac usu
fructuarius. Reliqui verò quotquot eorum fuerint, priusquam
ad illos ordo successionis perveniat, nullum jus aut Dominium in
ijsdem Bonis habeant. Quod si verò Præfati supra Ordinati Hære
des, contra Illustrè & Magnificum Recognoscentè & Mecenate,
aliquas machinationes & insultus tentare, & moliri præsumpe
rint; eundè aliquâ notâ ingratitude irritaverint; eò ipsò factò
ab omni spe & jure successionis & privilegio Ordinationis præ
sentis removentur, & pro remotis declarantur. Ad extremum, Si
& ea ultima numero & ordine designatorum Cognatorum Du
cùm Radzivilliorum Stirps & Familia, ex præfato Illustri & Ma
gnifico Duce Janussio Radziwil Sororino Recognoscentis supra

Nominato procedens defecerit, nullusq; ex eadem *Masculus* supervixerit, ut plurimum enim, quod mens sponte divinat, idem subijcit ratio, revolutio sæculorum subministrat, *ne etiam eo in casu ad Famineum sexum, (qui ipso factio virtute presentis Ordinationis, ab Hæreditate & Successione Bonorum omnium Ordinationi subjectorum presenti exclusus est: & perpetuo excluditur Successio & Dominium Bonorum præfatorum deveniat, autoritate constitutionis memorata, & virtute Ordinationis presentis, ex vi Constitutionis, Statuit, subijcit & ordinat, assumendum esse de medio Ordinis Militum Maltensium aurata Militia virum, prout origine clarum, ita etiam virtutibus & dexteritate excellentem, modo fuerit nationis, utpote Genis Polona, Lithvana, aut Ruthena, Religionis tamen Romana Catholica, hujus vero Domini & Possessoris præsentibus Ordinati, lege perpetua & irrevocabili, Electionem Reipublicæ Universi Regni, Ducatum, & Satrapiarum, Palatinatum, Terrarum, Districtuum, statûs, tam Spiritualis, quàm Sæcularis, & Equestris Ordinis, præsentibus dat, attribuit, concedit, inscribit & ordinat; servato ejusmodi eo in casu progressu; ut in omnibus Conventibus Palatinatum, Terrarum & Districtuum Universi Regni & Ducatum Regno annexorum sive pro Eligendis ad Judicia Ordinaria Tribunalia Generalia Regni, tam Majoris, quàm Minoris Poloniæ, & Terrarum, Districtuumq; Deputatis, sive Terrarum ad Comitiam indicta, sive indicenda, pro eligendis Terrarum Nuntiis immediatè sequentibus qui horum Conventuum particularium primus post decessum ultimi & immediati Hæredis inciderit, mediantibus Universæ Nobilitatis Statûs utriusq; tam Spiritualis, quàm Sæcularis, Regni & Ducatum, votis ac Suffragiis quæ unicuiq; Nobili etiam humillimæ sortis libera esse debent (pluralitatis numerum præponderando) quem Nobilitas Statûs utriusq; tam Spirituum; quam Sæcularium, congregata pro meliori conditione, commodo, & bono Reipublicæ, Ordinis Equestris, bonæ famæ & existimationis strenuum virum; & ad res gerendas, potissimum verò ad tuendos fines, & propulsandos Scythas Turcasq; perpetuos Regni hostes, habilem ac in re Militari diu & optimè ac feliciter versatum, idoneumq; è numero Ordinis Militiæ Auratæ Maltensis putaverint, eligant, nominent & profiteantur. Demum verò in Comitibus Generalibus Regni ex albo Candidatorum in universis Ducatibus, Palatinatibus, Terris & Districtibus Regni, in particularibusq; Comitibus nominatorum, collatis omnium Dominorum Nuntiorum Regni & Dominiorum eidem annexorum, tam Spiritua-*

Famini-
us Sexus
perpetuo
ab hac
Ordinati
one ex-
cluditur.

Ultimo
Gradu
Ordinat
assumen-
dum Na-
tionalem
equitem
Meliten-
sem, ad
successio-
nem hu-
jus Ordi-
nationis
ab uni-
versa Re-
publica e-
ligendâ.
Primum
in comi-
tiis, sive
Deputato-
rum sive
Anteco-
mitialibus
per plura-
litate
votorum:
Militem
exercita-
tum.

Deinde
in comiti-
is plurali-
tate vo-
torum No-
minandâ.

Et à Rege
confir
mande.

Diploma
te publi
co instru
endum:

Conditio
nes &
obligatio
nes Ordina
ti.

Imo ut
semper sit
Catholi
cus.

lium, quàm Sæcularium sententiis, *in idem per Pluralitatem Vo-*
rorum Dominorum Nuntiorum Terrarum, unum ex Candi-
datis approbatum, electum & nominatum, coram Sacra Regia
Majestate, & in Amplissimo Senatu Regni denuntient, pro-
clament ac insuper publicè à Sacra Regia Majestate confirma-
tionem obtineant, atq; hujus Electi Nominati & Constituti
Ordinatiq; Domini ac Bonorum Possessoris futuri instrumen-
tum Ordinationis conficiant, & *Major Pars Dominorum Num-*
norum tam Spiritualium, quàm Sæcularium, qui *vocibus mi-*
norem superaverint, Sigillis propriis illud consignent, & ma-
nibus suis subscribant, atq; ad Acta Castrensia loci illius; sub
ipsis Comitibus Generalibus Regni exhibeant, vel si ea Acta non
pateant, ad Acta quævis Authentica Regni, per manus certorum
ad id Deputatorum Dominorum Nuntiorum Terrestrium offe-
rant, & inscribant. Qui quidem modo præmisso Electus &
declaratus Dominus & Possessor virtute præsentis Ordina-
tionis, potis erit & est, imò declatur, & ordinatur, tanquam
legitimus Dominus Bona eadem omnia Ordinationi præsentis
subjecta, occupare, tenere, & possidere, sub conditionibus huic
Ordinationi annexis; Jam verò universi & singuli, modo, Or-
dinatione, & gradu constituti, ordinati & futuri Hæredes Do-
mini ac Possessores Bonorum præfatorum, Ordinatione præ-
sentis dispositorum, & modo, quò supra Ordinatorum, con-
ditiones infra scriptas ferre, tenere, & pati, easdem tam in
toto, quam in parte complere, expedire, & exequi debebunt,
suntq; præsentibus adstricti, & obligantur Ordinatione præsen-
ti. *Primum* quidem, Sacræ Romanæ Catholicæ Ecclesiæ Pro-
fessionem tenere & observare; à qua si quispiam eorum defece-
rit, realiter ipso factò à beneficio successionis & ordinationis
præsentis movendus, proximus verò ordine & ætate, gradu,
ut supra; juxta præsentem Ordinationem, qui fuerit ejusdem
Fidei & Religionis Catholicæ possessor ad obtinenda omnia
eadem Bona & Dominia succedet; & pro Hærede declaratur.
Secundo. Ut quivis Hæres, Dominus & Possessor ex quacunq;
stirpe Ordinatus, atq; subordinatus, *Successorum Stemma &*
Titulum Familiæ Constituentis, seu Ordinationis Ostrogianæ reci-
pere teneatur, ac eodem uti, prout præsentibus modò adoptatus
imò obligatur, tam in privatis & publicis actionibus; quam Ima-
ginibus & Majorum suorum ac suis Sigillis & vexillis qui-
busvis.

Tertio. Modo, quo præmissum, institutus; adoptatus;
& ordinatus quivis & quilibet Hæres sumpto initio a Primo Il-
lustri & Magnifico Dño FRANCISCO Duce in Zaslav & Pa-
latini

Matinida Braclaviensi Filio, primò ac Principali Ordinato Hæ-
rede, postea cum Annum vigesimum quartum ætatis suæ supe-
raverit, & Bonorum Possessionem & Dominium assecutus fue-
rit, & quivis post eum immediate succedens Hæres Bonorum 370 U
Ordinationi præsentium subjeetorum, pro tempore Possessorum, Munitio
debet, & tenebitur procedendo sensim justo cursu temporis, nes in Bo
Castra seu munitiones in Bonis & locis suis propriis, prout nis suis ad
pro usu Reipublicæ & tuendis finibus, aut Dominiis Re- ruendos
gni, & Provinciarum Palatinatus Podoliæ, ubi sibi melius Regni &
& commodius expedire videbitur, reedificare, constituere, Provinci
reficere & erigere, prout loci occasio, opportunitas, aut ratio arum Po
temporis postulaverit, & constructa opportunis & necessariis doliæ si
Machinis, ac omnibus ad arma, & defensionem ejus, pro victu nes eri
militum, quam usu propugnaculi attinentes dorare & provide- gat, res
re, pro salute Regni & Reipublicæ, sanguinisq; Christicola- cine, pro
rum, contra Scythas, & Turcas, & alios Christiani nominis videtur.
hostes defensionem.

Quarto: Tempia, Monasteria, per Illustrè Ordinantem in-
choata quorum fundamenta sunt jacta, si favente Divinâ gra- 470 Fati
tia per ipsum ad perfectionem constructa durante vita ipsius dationes:
non fuerint, perficient, conservabunt, idq; non excedendo Ecclesia
sumptum ultra assignationem constituentis, in Testamento ul- stias con
timo ordinatum & præscriptum. Cæterum quoniam ædificia servet &
Templorum provisione & fundatione indigent, ut ij, qui post- exequa
modum in illis Altaribus serviens, ex Altari vivat, instituit & tur.
ordinat, successoresque ad id exequendum subijcit, ijs omnibus
Templis, vel illorum Præpositis, Parochis, Commendarijs, Vica-
rijs pro tempore futuris, provisionem & ordinarium proven-
tum, secundum fundationes cuilibet Ecclesiæ inscriptas, tantum
per duraturum, quoad melior conditio, vel fundatio, sive per
ipsum, sive per aliquem ipsius Hæredem, pro illius arbitrio
constituta non fuerit. Cavet præterea idem recognoscens, &
præsentibus assecurat summas omnes, quæ postmodum in paratis
Testamento legabuntur, & ad pia quævis opera ac pios usus as-
signabuntur, non alibi, quam eò, quò demonstratæ fuerint, di-
tribuendas & convertendas esse: adhæc sepulchrum sub ædibus
Templi Tarnoviensis per se inchoatum, ubi corpus olim de-
mortuæ Uxoris prioris Illustris olim & Magnificæ SUSANNÆ
Seredzianka reconditum & depositum, suumq; posthac deponi
jubet, ut omninò per successionem ipsam pro exigentia in casu
cujusvis determinationis, vel corruptionis semper prout expe-
dit, reficiatur & reparetur, mandat & obtestatur. Funeris
autem & Obsequiorum sepulturæ pro more Catholicæ Roma-
næ

nã Ecclesiã Cereemoniarum negotium & promotionem ac ex-
 peditionem, Illustribus & Magnificis in Serendo speciali no-
 minatis & expressis Dominis, Dominis Tutoribus designatis
 committit; demandat & in finem pietatis eorum deponit &
 commendat, ita tamen, ut expensam decem Millium Florenor-
 rum non excedat. Legat idem Recognoscens de omnibus
 generaliter proventibus Tarnoviensibus, Wiewiorcensibus, &
 Mikolajoviensibus Bonorum, ordinat & assignat Quingentos
 Florenos pecuniã Polonica, Sacerdotibus Mansionarijs, ad
 Ecclesiam eandem manentibus, per Hæredes eorundem Bonor-
 rum singulis Annis perpetuè juxta literas Foundationis penden-
 dos, qui tenebuntur & erunt obligati, secundum Fundatio-
 nem Officia illis incumbentia omnia exequi: Tenebuntur in-
 super ijdem futuri Hæredes & Successores, præsentibusq; o-
 bligantur, pro qualibet urgenti Reipublicã necessitate, contra
 Tartaros, Turcasve, & alios id genus Christiani Nominis ho-
 stes, Trecentos Equites optimè armatos, totidemquè Pedites
 idoneos, sumptibus proprijs, vel ipsemet in Persona sua vel suum
 locum tenentem, Virum strenuum, idoneum & rei Militaris
 peritum, expedire & ducere, Exercituiq; Reipublicã adjun-
 gere, Exercituum Præfecto, una cum suis com militonibus pa-
 rere, & militari disciplinã subesse (nisi forte, quod DEUS aver-
 tat, Bona ejus aliquo casu ad desolationem perveniant, ad tenuio-
 remq; deveniant Fortunam, hoc enim in casu excusatus censetur.)
 Statuit de cætero supra memoratus recognoscens, Successoremq;
 onerat, ut omnes suos amictiã necessitateq; junctos, idem Hæ-
 res & Successor Majorum suorum exemplo, prosequatur ho-
 nore; Familiares verò & famulos integritate & Fide probatos
 observet, eorum opera & Consiliò utatur, circa tenutas &
 Possessiones illorum (modò officia debita præstent) ac officia
 conservet, nedum diminuendo. Si etiam ipsos mori contigerit,
 vel aliquem illorum mortuorum, famulorum vel servorum
 nihilominus uxores & liberi circa Possessiones & usus suos
 Patris meritis gaudentes conservari debent *Non tamen Pos-
 sessiones eorum ad perpetuitatem & Hæreditatem, sed ad tempora-
 neum jus & fructum, Bonorum extendi debent, nec Possessores ex
 ea occasione ullam Hæreditatem præfatorum Bonorum prætere
 posse, etiam longissimã præscriptione temporis interveniente, decla-
 rat.* Quod si aliqua ex justa causa, aliquis Possessione priva-
 dus esset, id ex consilio agnatorum Domus suã Seniorum faciet;
 specialem tamen rationem & modum de Dispositione Familix,
 & omnium servorum, post suum è vivis decessum, Testamen-
 to jam conscribendis tum & de rerum mobilium, summarumq;
 Dispo-

570 Ut
 300. E
 quites &
 300. pedi-
 tes in u-
 sum Rei
 publ: suis
 sumptib9
 expediat:
 sub obedi-
 entia Du-
 cum Exer-
 cituum
 Regni ni-
 si desolati-
 one Bono-
 rum excu-
 setur. fa-
 miliares
 & famu-
 los circa
 tenutas &
 possessio-
 nes con-
 servet, si
 tamen of-
 ficia debi-
 ta præ-
 stent.

Dispositione, idem recognoscens in suo robore vult permanere: per eundem Successorem tenendum & exequendum. Ad extremum statuit & omnino vult & injungit eidem Successori suo; ut omnes generaliter subditi sui, post decessum ejus, a solutione censuum ad triennium integrum liberentur, fiantq; liberi & immunes, tamen his exactis, futuris deinceps Annis & subsequenter solitos & debitos census soluturi, Porro Illustris & Magnificam THEOPHILAM à Szczekarzowice, Hæredes Instituti ac Ordinari ac Bonorum Possessores, in usu & Possessione Bonorum juri advitalitio illius ab ipso recognoscente concessæ subjectorum, & eidem obnoxiorum, illasam & integram conservare tenebuntur, quam & exnunc ipse Illustris & Magnificus recognoscens permanere vult, eamq; pacifice & quiete conservare, tueri & protegere debebunt & tenebuntur, nullo Juris pretextu, aut modo violento, si ve alio quovis pretextu eam ne molestant, aut impediant, imò eidem opem & auxilium præstent, omniq; ex parte aut occasione debitum Honorem & reverentiam Statui illius Ducali exhibeant, idq; subvadio Triginta Millium Florenorum pecunia Polonica, in casu alicujus violentia seu impedimenti succumbendo, debita Juris via in Foro Fori repetendo ea tamen ratione & conditione, nisi fortè ad secundas convolaverit Nuptias, nam eo ipso a Possessione Bonorum removenda erit, & Jure advitalitio privati debet. Ut autem hæc Ordinatio & de Bonis dispositio, lege publica concessa, & in effectum Actu presenti deducta, perpetuum robur obtineat, hoc onus Illustris & Magnificus Recognoscens in Personam & post, in reliquos omnes Ordine supra scripto & modo ac Gradu in Bona, morte derelinquenda, succedentes, temporibus perpetuis imponit, quod nunquam licebit omnibus universis, & singulis, *Ex hac vel illa Familia* & Stirpe Successoribus, ac Bonorum Ordinationi presenti subjectorum; Constitutis & Ordinatis Hæredibus Dominis, & Possessoribus, ea Bona nec in toto nec in parte, tam ad Spirituales quam Sæculares Personas, alienare, donare & resignare, oppignorare & obligare, aut quovis modo & forma, seu specie amittendorum & alienandorum Bonorum, si ve etiam re judicata super strepitu Juris à Stirpe successura alienare & diminuerè, Sub nullitate omnium attentatorum: Alioquin secus facere præsumens ab omni beneficio & Prærogativa, ac beneficio ad optationis; & substitutionis Hæredis & Ordinationis presentis vigore & jure cadet & cadere debet: & mediatas in locum contravenientis & secus facientis, succedere & Bonorum Possessionem, Dominium, proprietatem & Hæreditatem obtinere debet. de quibus Prior eidem succedaneo cedere ac illa sibi de-

Bona Ordinationi
subjecta
nullatenus
alienari vel
diminui-
aut oppi-
gnorari
debeat

Nullus
Eccle fia.
sticus,
præter
Equites
Meliten-
ses, ca
pax est
hujus Or-
dinationis:
possiden-
de

Ordinatio
quiscun-
que sue
rit, Juri
Publico
subjectus
est, tan-
quam Ci-
vis Re-
gni.

Ordina-
tio hæc
firma &
irrevoca-
bilis cen-
setur, Au-
thoritate
præfati
totius
Conven-
tus Ge-
neralis
Varsavi-
ensis.

occupare tenebitur ipso facto; & ratione siue Sæculari statu in Spiritua-
lem. *Ultra Ordinem Auctate Militia Ordinis Maltensis ut supra, Quis-*
quæ etiam Bonorum Possessione Dominio & Hæreditate gaudens, &
Bona possidens ex Ordinationis Hæredibus stirpis cujusvis, pro tem-
pore existens convolverit, ex tunc similiter ab usu, Dominio & Hæredi-
tate ac Possessione Bonorum sibi præsentis Ordinatione competentium
cadere debet, & ea mediato Hæredi succedenti, & Successori Ordinato
juxta Ordinationem præsentem, tradere & deoccupare tenebitur. Ne
verò is, *Quicumq; pro tempore ex vi Ordinationis præsentis Hæres Domi-*
nus, & Possessor Bonorum existens, Exlex sibi ipse videatur, & intuitu
hujus conditionis de non alienandis seu inonerandis Bonis ac sub eo
prætextu quævis cum injuria vicinorum, tam Nobilis seu equestris
quàm cujusvis status hominum facere damna & gravamina inferre
impunè putet & præsumat, eo in casu si quàm injuriam novam aut
damnum, tam personis, quàm rebus & Bonis cuicumque hominum
dederit, fecerit aut intulerit; *Juri publico Pareat, & omnibus, de se con-*
querentibus, non uti exlex sed uti civis Regni, Jure mediantè respondeat, &
jure victus, legitimi Judicij sententia, rei judicata pareat & pro omnibus sa-
tisfaciat vel ex suis aliunde venientibus, & per ipsum habitis Bonis, vel ijs-
dem deficientibus extunc ex usu frusu & Proventibus, Bonorum Ordinationi
huic subjectorum ad ipsam, & ararium illius inferendorum, per eundemq; pro
usu ipsius privato atq; mensa propria illius convertendorum, usq; ad satisfac-
tionem parti conquerenti juxta juris communis præscriptum. Relinquit
nihilominus & reservat sibi idem recognoscens, inherendo præfato con-
sensui in Conventione Regni Varsaviensi facultatis sibi concessas inte-
gram liberamq; potestatem durante vitâ suâ primum de Bonis qualiter-
cunque Acta disponendi; deinde præsentem Ordinationem, si ita Reco-
gnoscenti videbitur, siue in toto siue in parte corrigendi vel abrogan-
di, seu locupletandi, & quæcumq; occasio & temporis opportunitas
suggererit ipsiq; visum fuerit faciendi. Si verò præsens Ordinatio, à
se non immutabitur nec corrigetur, imò morte superveniente approba-
bitur, ipso facto præsens firma & irrevocabilis permanere debet hæc
sua personali recognitione & Authoritate præfati Conventus Generalis
Varsaviensis mediante. *Quàm ab omnibus & singulis Successoribus suis,*
ex quacunq; linea existentibus, Salvam tam in toto quàm in parte, omni-
bus ejus capitibus, punctis, clausulis, articulis, teneri & observari vult,
eisdem juxta facultatem sibi per Sacram Regiam Majestatem ac omnes
Ordines Regni in præfata Conventione Regni Varsaviensi sibi concessas,
præsentibus, ad ea omnia Obstringendo & obligando eamq; ad Acta Ju-
diciorum Ordinariorum Generalium Tribunalis Regni offert sua præsentis
Approbatione intervenienti. Super quod Judicatum Judicio solutum,

CORREXIT IZDEBSKI,

mpp.

FRANCISCUS STOINSKI, Judex Terrestris Lublinski

[L. S.]

Legit cum Actis PAKULSKI.

DE:

DEKRET SEYMOWY

W sprawie między Jmścią Xiędzem ATHANAZYM PUZY-
NĄ, WŁADYKĄ ŁUCKIM, y Kapitułą Jego, z jedney, a Xią-
żciem Jmcią WŁADYSŁAWEM DOMINIKIEM Ostrog-
skim Koniuszym Koronnym względem Dobr Ordynackich.

WYPIS z KSIĄG GROCKICH ZAMKU ŁUCKIEGO.

Roku Tysiąc Iześć set siedmdzieśiat Pierwszego, Mieściaca
Oktobra dwudziestego pierwszego dnia.

W Roczki Sądowe Grodzkie Łuckie od dnia piętnastego Mieści-
ca y Roku wyżey na Akcie mianowanvch przypadłe y Sąd-
ownie odprawować się zaczęte, Przedemną Kasprem Horainem Pi-
sarzem Ziemskim Włodzimirskim Podstarościem Łuckim, stanawszy
oczewiście Wielebny w Panu BOGU JMc Ociec Joachim Krytkie-
wicz Przebiter Pokrowski, Pisarz Kapitularny Katedry Łuckiey, je-
den z Kapituły swoim, y Jaśnie Oświeconego y Przewielebnego w
Panu BOGU Xiążęcia Jmści Hedeona Swiatopefka Czetwertynskiego
Episcopa Łuckiego y Ostrogkiego Prototroniego Metropolij Kijowskiey
y Kapituły Jmści Katedralney Łuckiey, Imieniem, Dekret Seymowy z
Książ Koronnych Metryki Ruskiey z Pieczęcią Koronną mnieyszey
Kancelaryi przyciśnioną, a z podpisami Rąk tak Jmści Xiędzā Pod-
kanclerzego Koronnego, jako y Sekretarskiey, *Ratione Dobr, Siola,*
Mizocz w sprawie Jmci Oyca Athanazego Puzyny Władyki Łuckie-
go, z Jaśnie Oświeconym Xięciem Jmścią Władysławem Dominikiem
na Ostrogu y Zastawiu Koniuszym Koronnym, Starostą Łuckim, fe-
rowany, y z tychże Książ *Authenticè* wydany, y dla wpisania do
Książ ninieyszych *per oblatam* podał, prosząc o przyjęcie, y do Książ
wpisanie onego. A tak ja Podstarości ten Dekret dla wpisania do Książ
przyjmując czytałem, y temi jest inferowany słowy. MICHAŁ z Bo-
żey Łaski KROL Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowie-
cki, Zmuydzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantki, Smoleń-
ski, Siewierki, y Czernichowki. Oznajmujemy ninieyszym Listem
Naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć na-
leży, iż znajduje się w Akcie metryki Ruskiey Wojewodztwa Wołyn-
skiego Kancelaryi wielkiey Koronney List; nizey opisany Ruskim
Charakterem pisany ktory tak się w sobie ma. W Ł A D Y S Ł A W
Czwarty oznajmujemy tym Listem Naszym iż przed nas y Sąd Nasz
Seymowy walny Koronny sześć niedzielny Warszawski przyśczyła
się sprawa z Rejestru Sądowego za przywołaniem Woźnego Generała
Ziemskiego y Dworu Naszego Szlachetnego Marcina Rytelskiego mię-
dzy Wielebnym Oycem Athanazym Puzyna Władyka Łuckim y Kapi-
tuła jego Łucka powodami, a urodzonym Xięciem Władysławem Domini-
kiem na Ostrogu y Zastawiu Koniuszym Koronnym Starosta Łuckim po-

Zwany, Za remisą od Sądu Głównego Trybunału Lubelskiego na konferwatach po Wojewodztwie Kijowskim w Roku przeszłym tysiąc sześćset czterdziestym trzecim sądzonych między wyż rzezonemi stronami: stałego, y z Rokutym Dekretem na termin niniejszy zachowanego, a to w sprawie przez pozwanego powodem na pomienione konferwaty intentowaney, o to, iż powodowi teraznieysy, a na on czas pozwani, niewiedząc żadnego po pozwanego pozwu, śmieli, y wazyli się w Roku przeszłym tysiąc sześćset czterdziestym wtorym na tychże konferwatach po Wojewodztwie Kijowskim, Sądzonych między sprawami Duchownemi napozwanym teraznieyszym Banicyą otrzymać w sprawie; jakoby o sprzećiwienie się przez teraznieyszego pozwanego Dekretowi Sądu Trybunałskiego, y niedopuszczenie Dobr Dworu Polwarku, y Siola wielkiego Mizocza, jakoby przez Antecesorow pozwanego teraznieyszego poćiągnionych, a zelzemu Oycu Poczapowskiemu Władycy Łuckiemu za poprzyśiężeniem jego przyśadzonych także o niezaplacenie jakoby Taxy, szkod w Dekreće Ziemskim Łuckim y w Liście uwiązonym założonych gdy wprzod Wożny z Listem uwiązonym do tych Dobr jezdzić, a potym y Sąd Ziemski Łucki, na Exekucyę jakoby miał zjechać, oczym ta Banicya szerzey w sobie obmawia, do ktorey znieśienia y skaśowania pozwany powodow na pomienione konferwaty do Sądu Trybunałskiego; w Roku wyż mianowanym tysiąc, sześćset czterdziestym trzecim. Gdybył zapozwał tam Sąd on Trybunałski po kontrowersyach stron obuch, aczkolwiek z wyvodu stron, to się pokazało. Iż proces ten do ktorego znieśienia pozwany teraznieyszy, a na on czas powod urodzony Koniuszzy Koronny czynił do Akcyi od nieboszczyka Oycy Poczapowskiego Władyki Łuckiego zaczętey, y przez tegoż nieboszczyka Oycy Władykę kontynuowaney. A iż po śmierci tegoż nieboszczyka Oycy Poczapowskiego w Uniey żyjącego przez powoda Oycy Puzynę jest reasumowana. Jednak iż urodzony Koniuszzy Koronny na on czas od powoda Oycy Puzyny przypozywany na terminach prawnych dopuścić na sobie *remere* otrzymać Banicyą, tedy na znieśienie tego procesu y Banicyi nakazał: aby tenze pozwany urodzony Koniuszzy Koronny, a na on czas powod, *Cassandam* winę dwieście czterdzieści Grzywien stronie, y takoz drugą winę zapłacił Sądowi *in instanti* a to pod Approbacyą tegoż procesu y Banicyi, a iż tenze Xiążę Koniuszzy Koronny re obiedwie winy stronie, y Sądowi zapłacił tedy Sąd on Trybunałski proces ten y Banicye, o ktorey znieśienie czynił, podniósł y skaśował, a po takowym znieśieniu tegoż procesu y Banicyi Sąd tenze Trybunałski poniewaz w tey sprawie zachodzi Przywilejow y praw między Unią, y Dysunią zaszelemi, wykład, y Interpretacya, tedy nieudając się w żadną uwagę y rozśadek tey sprawy, ze wszystkim skutkiem to do Nas, y Panow Rad Naszych na Seym teraznieyszy, na skuteczną Decyzyą odeśłał, y termin poparcia

tey

tey sprawy na tymże Seymie stronom obom, bez przypozwu zachował
zawily, oczym ta Remissa Trybunalska, y wszystko postępek tey
sprawy, szerzey w sobie mają. *Na terminie tedy niniejszym z pomienio-
ney Remissy, y Roku w nicy zachowatego szustnie w tey sprawie przypa-
dłym, Przy Indukowaniu przez stronę powodową tey sprawy, przed
nami urodzony Instygator Koronny podniost Akcyą Svo & Reipublica
Nomine* O uciążenie tych Dobr nie należnemi Dekretami stronom o-
bom Intentowaną. Jako o tym Process tegoż Instygatora należo sze-
rzey w sobie ma, y domawiał się tenże Instygator nasz według Man-
datu swego, aby te dobra *Non obstantibus, quibusvis Decretis in Foro in-
competenti prolatis: Do Ordynacyi przysadzzone byty.* My z Pany Rada-
mi Senatorami na Seymie teraznieyszym przy nas zgromadzonemi, y
Posłami Ziemskimi z Izby Poselskiej do Remis wysadzonymi kon-
trowersyi, Praw, wywodow, Probacyi, y Dokumentow stron obòch
y Powodowey Oyca Władyki samego przez siebie y przez Oycow Pai-
sego Szandarowskiego Prezbitera y Leontego Pilkowskiego Archi Dia-
kona Dwoch z Kapituły Łuckiey á pozwaney Xięcia Koniuszego Ko-
ronnego przez Szlachetnego Hieronima Szolayskiego, obszernie wpro-
wadzonych wysłuchawszy, y z onych wyrozumiawszy sprawę tę nie
tylko z racyi w Remissie wyrażonych, lecz y z tąd, iż idzie o Dobra,
Perenni bellico serwitio podległe, *quo nomine* sprawa od Instygatora Rze-
czypospolitey obojey stronie na Seym jest dana y przy teyże sprawie In-
dukowaną, szustnie y prawnie na Seym do Decyzyi naszej y stanow
Koronnych ze wszystkim jej skutkiem z Trybunału odeślaną być
uznajemy y tak tę Remissę, jako y sprawę Instygatorską, y wszystkie,
Partium petita, Propositiones, Jura, Documenta, Decreta, Y Processa w
moc wiecznego, y nieodzownego nigdy Prawa rozszadzając y decydując,
ponieważ to jawnie pokazuje. *Iż Dobra w Processach y Dekretach, Try-
bunalskich wyrażone Ordynacyi przez Jasnie Wielmożnego Xięcia Janusza
Ostrogskiego, niegdy Kasztelana Krakowskiego uczynioney y konsensem, O-
mnium Ordinum Regni Lege irrevocabili Pozwoloney y Approbowaney
sa podzielone y z nich wieczne służba wojenna do woyska Kwarcianego przy-
łączona Rzeczypospolitey należy, która za odejściem Dobr pomienionych od
Ordynacyi ad Proportionem Bonorum avulsorum ginac by musiała, dla
tego przychylając się do pomienioney Ordynacyi y Konstytucyi Koronnych, y
do Possessyi pozwanego z Antecessorem jego, do tak nieprzerwaney te Dobra
wszystkie w pozwie Oryginalnym y Processach powodowey strony wyrażonych do
Ordynacyi Ostrogskiej, y do Possessyi Hæredis Ordinati natu & pro tempore
existentis, wiecznością przysadzamy, y drogę in posterum do windykowania
tych Dobr Władcyce teraznieyszetmu y napotym będącym Kapitu-
łom ich; & quibusvis alijs cuiuscunque status personis in perpetuum. Za-
gradzamy pod winą ná Konwulsorow Dekretow Seymowych w Pra-
wie o pisana, & sub nullitate Processuum, & Judicatorum quorumvis.*

Co się zaś dotycze Pobożney Przodków pozwanego Intency, y Satisfakcyi Władcy Łuckiemu y Jego Kapituły należącej, miarkując y porównyując Dobrą Arkiernę z Dobrem Rzeczypospolitę, y całoscią służby wojennej nakazujemy, aby Haeres Dobr Ordynacyi modernus & pro tempore existens Oycu Władcy Łuckiemu teraznieyszemu, iako ex nexu Privilegiorum & juris Publici własnie do wszystkich Prerogatyw, Konweniencyi Władcy Łuckiego należacemu, y następcom Jego, sumę pieniężną Złotych Polskich siedmset, na każdy Rok nazajutrz po Święcie Jana Świętego Chrzcziciela, Święta Rzymskiego w Łucku za Kwitem Władcy y dwoch z Kapituły, u Xiąg przyznaniem perpetuis temporibus oddawał pod zakładem takowejże summy siedmset Złotych Polskich, który zakład w niedosyćczynieniu temu Dekretowi na Posseforze Dobrych Dziedzicow Ordynacyi zaraz wskazujemy y na Exekucyę do Sadu y Urzędu należnego odsyłamy. Processa za tym wszystkie y akcyę, także Dekreta o cokolwiek z okazji Principalis Dobrych petita między stronami w którymkolwiek Sądzie y Urzędzie zasfłe, y na jakimkolwiek stopniu zawisłe, kassujemy y umarzamy, y od nich modernum citatum Haredem Ordinationis y iego Sukcesorow uwalniamy mocą teraznieyszego Seymu y Dekretu naszego, do ktorego dla lepszey wiary y wagi Pieczęć Koronną przyciśnąc rozkazaliśmy Dan w Warszawie na Seymie Walnym Koronnym Dnia dwudziestego trzeciego Marca Roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego czterdziestego piątego, Panowania Naszego Polskiego Trzynastego, a Szweckiego Czternastego Roku, Jerzy Ofsoliński Kanclerz Wielki Koronny manu propria Jan Bederman za Przełożeniem Jasn. Wielmożnego Jego Mości Pana Jerzego z Tęczyna Ofsolińskiego Kanclerza Wielkiego Koronnego, Lubomirskiego Rydzkiego, Adrzelskiego &c. Starosty; który to wyżej wpisany Dekret Seymowy, My z tychże Akt Metryki Ruskiej, wiernie, słowo w słowo wypisać, y on stronie potrzebuicy Autentycznie wydać pozwoliliśmy, na co dla lepszey wiary Pieczęć Koronną przyciśnąc, rozkazaliśmy. Działo się y Dan w Warszawie w Poniedziałek przed Świętem Świętey Maryi Magdaleny, to jest Dnia dwudziestego pierwszego Miesiąca Lipca, Roku Pańskiego tysiąc sześćset siedmdeciątego. Panowania Naszego Pierwszego Roku, za sprawą y przełożeniem Jasn. Wielmożnego w BOGU Jego Mości Xiędza Andrzeia Olszowskiego Biskupa Chełmińskiego y Pomezkańskiego Podkanclerzego Koronnego, u tego Dekretu Pieczęć Koronna Mnieyszey Kancellaryi jest przyciśniona, y podpis Rak w te słowa: Andrzej Olszowski, Biskup Chełmiński Pomezanski y Podkanclerzy Koronny. Stefan Hankiewicz Jego Krolewskiej Mości Sekretarz, y Pisarz. Który że to Dekret za podaniem y prozbą wyż mianowaney Osoby podawającyey, a za moim Urzędowym przyjęciem do Xiąg niniejszych Grodzkich Łuckich jest ingrossowany. Z których Xiąg y ten wypis pod Pieczęcią Grodzką Łucką jest wydany, pisany w Zamku Łuckim.

[L. S.]

Correxi Szczepkowski

mp.

Annō 1754. d. 18. Martii extraditum ex Actis Castr. Cap. Luceor:
Legi cum Actis Pohoycki

mp.

DEKRET

DEKRET SEYMOWY.

Ad Instantiam Generosi Instigatoris Regni, ex Delatione Magnificorū Ducum Militarium, atq; Thesaurarij Regni, Actorum,
z XIAŻEĆCIEM ALEXANDREM OSTROGSKIM.

A C T U M

In Castro inferiori Leopoliensi, Feriâ Secundâ post Festum Sanctæ DOROTHEÆ Virginis & Martyris proximâ Anno Domini Millesimo Septingesimo Quinquagesimo Quarto.

AD Officium & Acta Castrensia Capitanealia Leopoliensia personaliter veniens Magnificus MARTINUS ŁOPUSKI Venator Terræ & Regens Castrensis Drohicensis obtulit Officio præsentī, & ad Acticandum porrexit Decretum Comitiale Regni respectu Dispositionis Ordinationis Ostrogensis in Comitibus Generalibus Regni prolatum, Typo reimpresum, tenoris sequentis.

JOANNES TERTIUS DEI GRATIA REX POLONIÆ,

Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ, Czerniechoviæq;

Significamus præsentibus Literis nostris, quorum interest, Universis & Singulis, contineri in Libro Decretorum Cancellariatus & Vice-Cancellariatus Regni, Decretum Comitiale infra scriptū, cujus tenor sequitur, estq; talis: JOANNES CASIMIRUS DEI Gratiâ REX Poloniæ &c. Significamus &c. Citatum fuisse ad Nos, & Conventū Regni Generalē, Literis citationis nostræ, Generosum Alexandrum Ducem in Ostrog, & Zaslaw, de causa infra scripta, ad instantiam Generosi Instigatoris Regni, ex Delatione Magnificorum Ducum Militarium atq; Thesaurarij Regni Agentium, Actorum; Qui ipsum cum Assistentia Magnificorum Tutorum, inhærendo Ordinationi, olim Illustris & Magnifici JANUSSI Ducis in Ostrog, Comitibus in Tarnow, Castellani Cracoviensis Pro-Avi & Antecessoris ejusdem citavit pro eo: Quia ille existens Ordinatus Successor Bonorum prædicti olim, Magnifici Castellani Cracoviensis, conditioni, in eadem Ordinatione expressæ, sic sonanti: [Tenebitur insuper futurus Hæres, & Successor, præsentibusq; obligatur pro qualibet urgente necessitate Reipublicæ contra Tartaros Turcasq; & alios id genus Christiani Nominis Hostes, trecentos Equites, totidemq; Pedites idoneos, sumptibus propriis, vel ipsemet in Persona, sua, vel suum locum tenentem, virum strenuum, idoneum, & Rei mili-

militaris peritum expedire, educere; Exercituiq; Reipublicæ ad-
gere) contravenit in eo: Quia idem citatus prout anterioribus plu-
ribus, ita & novissimæ Expeditioni Nostræ, contra Moschos, hostibus
Christiani Nominis, nimirum Astrachensibus, Cassanensibus & aliis,
subnixos, Trecentos Equites, ac totidem Pedites, cum personâ Nostra
Regia, non expedivit, ob idq; conducendi aliam Turmam Militum
in eorum locum, ac exinde damni Thesauro Reipublicæ ansam & oc-
casionem præbuit. Ad videndum itaq; & audiendum, ipsum, ad Re-
futionem damnorum Reipublicæ, pro Sexcentis Militibus erogatorum;
in instanti faciendam stringi, & nihilominus Milites superscriptos, con-
tra hostem præfatum, & ipsius subsidiarios expediri, decerni pœnam
Amisionis Bonorum Ordinatorum, seu aliam, de Jure competentem,
interponit, idq; quod Juris est statui citatione ipsa de præmissis, latiore.
In modernis itaq; Comitibus Regni Generalibus, terminoq; ex præinse-
ta citatione, arresto, & additione Patroni, legitime ad præsens, prove-
niente, & hucusq; continuato, Partibus supra nominatis, Actoreâ perso-
naliter, citatâ vero, per Magnificum Stanislaum Bieniewski Palatinum
Generalem Czerniechoviensem, uti tutorem suum, coram nobis & præ-
senti Conventu Regni Generali comparentem, eumq; Terminum,
attendantem, & in controversias suas jure mediante inter se descen-
dentem: Et Actorea quidem parte; personalem comparitionem Ge-
nerosi citati uti munere Nuncii terræ Mielnicensis, in nuperrimis Re-
gni comitiis functi, ideoq; jus plenæ ætatis consecuti, seu Plenipo-
tentix ipsius, tanquam in causa, quæstionis Hæreditariæ, Bonorum
Productionem urgente. Porro Magnifico Palatino tutoriam personæ,
& Bonis citati, in minorennitate existentis, ad Annos ætatis ipsius
nimirum hinc, ad triennium deberi remonstrante, munus autem Nun-
cii terrestris non ætati, sed generi, & Nomini ejusdem Generosi Ci-
tati pupilli sui, à Conventu terræ Mielnicensis, favorabiliter, pro Ty-
rocinio cognoscendorum potius quàm tractandorum negotiorum Rei-
publicæ delatum, juri tutoriæ & Rei privatae, ejusdem pupilli, mini-
mè præjudicasse deducente. Nos cum Senatoribus & Consiliariis Re-
gni, ad præsentem Conventum congregatis, lateri nostro assidentibus,
post partium Controversias, jus Tutorium personæ & Bonis Generosi ci-
tati Minorennis, ad Annos ab hinc tres inclusivè à tutoribus suis, de-
beri adinvēnimus, legalitateq; tutoriæ ejusdem, per id tempus declarata,
præfatum Magnificum Palatinum Czerniechoviensem, uti unum ex
tutoribus, ad defensionem causæ præsentis admissum, & eandem par-
tibus prosequi mandamus. In cujus prosecutione partibus iisdem de
exceptione tenuioris conditionis præsentis Bonorum Ordinatorum in
Instrumento Ordinationis apposita disceptantibus; & Actorea quidem,
meliorem ipsorum conditionem per tantum ab Expeditionibus bellicis
Interstitium asserente, Citatâ verò ad publicam eorundem desolationis
notitiam, provocante; & nihilominus continuam peditatus præsidia-

rii, in Fortalitio Dubnensi, uti propugnaculo universæ Reipublicæ, sumptibus suis, loco expeditionis, conservationem deducente. Nos cum præfatis Senatoribus & Consiliariis lateri nostro assidentibus exceptis partium Controversiis, allegationibus & defensis, eisdemque probe discussis, primò ea in causa deliberavimus, ac tandem expediendam præhabitam deliberationem nostram, eoq; attentò. Quoniam præsidium Fortalitij Dubnensis, Securitati Reipublicæ opportunum, & necessarium est; ideò quantum attinet Peditatum in Ordinatione expressum, Generosum Citatum, ab expeditione ipsius ad Castra, pro Annis retroactis, & in futurum duntaxat ad pacatiora Terrarum Ukrainensium tempora eliberandum esse duximus, prout quidem eliberamus; ita tamen, & cum ea conditione, ut Generosus Citatus [& eo in minorennitate existente) Tutores ipsius, in fortalitio præfato Dubnensi Præsidium sufficiens, & idoneum, ad tempora superscripta, continuò foveant & conservent, attendantq; ne aliquid, ex defectu Præsidii eiusdem Respublica capiat detrimenti. Quantum verò attinet Trecentos Equites, respectu eorum quoq; habita relatione conditionis temporum in Ordinatione ad quam agitur exceptæ & præcustoditæ, Generosum Citatum pro Annis præteritis, ab impetitione præsentis, liberum & absolutum facimus, ac pronunciamus; nihilominus: quoniam Judicio nostro Comitiali expositum est, præter bona, ad Mensam Ordinati Hæredis pertinentia, certos Milites, seu Famulos, alia bona seorsiva, & particularia per olim Illustrem & Magnificum Janussium Ducem in Ostrog Castellatum Cracoviensem, specialibus Privilegiis cum onere servitij, tam ipsimet Ordinato Hæredi, quam Reipublicæ, præstandi tenere, & possidere; ideo decernimus, quatenus Idem Generosus Citatus, & Eo in Minorennitate suprâ determinatâ existente, Tutores ipsius, Milites præfatos seu famulos, possessione uniuscujusq; competenti, & servitio hujusmodi idoneos, pro qualibet urgente necessitate Reipublicæ, contra Tartaros Turcasq; & alios id genus Christiani nominis Hostes per locum tenentem Citati Virum strenuum, idoneum & Rei militaris peritum ad Castra mittant, & expediant, eosdemq; Exercitui Reipublicæ & Disciplinæ Militari adjungant, adq; ad præmissa exequenda non obstantibus quibusvis eorundem militum, seu famulorum oppositionibus, vigore Juris Hæreditarii, & Jurisdictionis Generosi citati, adigant. Porro refragarios & inobedientes, si aliqui reperti fuerint, juxta præscriptum Ordinationis judicent, bonis amoveant & in locum contumacium, alios substituunt, ac servitium præfatum pro quantitate, & qualitate bonorum in ordinem debitum reducant, nec præsentis Decreto contraveniant, sub pœnis, in eadem Ordinatione descriptis, præsentibus interpositis, per Generosum Intligatorem Regni vindicandis. *Insuper Ordinationem recentissimam, in omnibus punctis, & clausulis illibatam conservari & feliciori, Rei publicæ tempore, bonis nimirum Generosi Citati de manu Hostium re-*

Appro-
 batio
 Ordina-
 tionis.

cuperatis, & ad primam conditionem reductis, Eundem Generosum Citatum, ad integram militiæ, tam Equestris, quàm Pedestris expeditionem juxta præscriptum Ordinationis, obligatum esse volumus & declaramus, præsentis Decreti nostri Comitialis vigore. In cujus Fidem, Præsentes, Sigillò Regni communiri jussimus. Actum Varsaviæ in Conventu Regni Generali, Feriâ Quartâ post Festa Solemnia Sacri Paschatis, Gloriosissimæ Resurrectionis Christi Domini, proximâ. A. Millesimò Sexcentésimò Sexagesimò Septimò. Regnorum Nostrorum, Poloniæ & Sveciæ vigesimò Annò. Relatio Reverendissimi Domini Andreæ Olszowski Episcopi Culmensis & Pomesaniæ, Vice-Cancellarii Regni: quod quidem supra scriptum Decretum, nos ex eodem Libro, fideliter de verbo ad verbum depromptum, parti postulanti, Autenticè extradi permisimus. In cujus rei Fidem, præsentibus Sigillum Regni est appressum. Datum Varsaviæ Feriâ tertiâ post Dominicam *Judica* Quadragesimalem proximâ, Die scilicet decima Mensis Aprilis Annò Domini Millesimò Sexcentésimò Nonagesimò Sextò Regni verò Nostrî vigesimò secundo Anno.

Relatio Illustrissimi & Reverendissimi Domini Dom:
Georgii Albrachi Denhoff Episcopi Premisliensis,
Præpositi Cathedralis Plocensis, Abbatix Vitoviensis
perpetui Administratoris, Supremi Cancellarii Regni.

Mathias Ladowski
S. R. M. Secr:
mpp:

Post cujus Ingrossationem Originale ejusdem Exemplar: idem prius offerens, rursus ad se recepit & de recepto Officium præsens quietavit.

(L. S.)

Ex Act: Castren: Capitaneal:
Leopoliensibus: Extraditum.

Correxit Bakowski
mpp.

Legit Mierzeiewski,

MA.

M A N I F E S T

Ziemi Dobrzyńskiej w Lipnie.

WYPIS z KSIĄG GRODZKICH ZAMKU ŁUCKIEGO.

Roku tysiące, siedmset, pięćdziesiątego, czwartego, Miesiąca Marca piętego dnia.

NA Urzędzie Grodzkim w Zamku Jego Krolewskiem Mści Łuckim przedemną Symonem Stanisławem Kostką Sokołowskim, Namieśnikiem przyśięgłym Burgrabstwa Łuckiego, y Księgami ninieysze-
mi Grodzkimi Łuckimi, *Comparens personaliter* Wielmożny Jegomości Pan Marcin Wieliczko Telakiewicz Podstoli Nowogrodzki dla wpisa-
nia do Książ Grodzkich Łuckich tę Manifestacyą Koła Rycerskiego, na Seymiku *Relationis* z Konwokacyi Warszawskiej, w Lipnie Agitu-
jącym się, przez Jchmościow Panow Dignitarzow, Urzednikow y całe Ry-
cerstwo Uczynioną. A przez Wielmożnego Woyciecha Mazowie-
ckiego Marszałka na ten czas Seymikowego Podpisaną y do Akt Kaptu-
rowych, *Per oblatam* podaną w Lipnie, y potym *Anno millesimo, sexcen-*
tesesimo, septuagesimo, quarto, Sabbatho magno w Grodzie Krafnostawskim
Oblatowaną, *De nullitate, & invaliditate* Konstytucyi y Komisysy *intro*
wyrażonych zanieśioną, *Authenticę*, z Grodu Krafnostawskiego wyjętą,
Ad Acta Castrensia Capitanealia Luceoriensia per oblatam podał, prosząc
mnie Urzędu o przyjęcie onego y do Akt wpisanie, a tak ja Urząd *annu-*
endo affectationi Jegomości podawającego, *Ad Acticandum* przyjmując,
czytałem y tak się w sobie pisany ma. *Actum in Castro Crasnostawienfi Sab-*
batho magno Anno Domini Millesimo, Sexcentesimo, Septuagesimo, Quar-
to, ad Officium & Acta Prasentia Castrensia Capitanealia Crasnostawien-
sia personaliter veniens, Nobilis Stephanus Sawicki obtulit, & ad Actican-
dum Officio eidem porrexit, Nomine Illustris & Magnifici Stanislai Koniec-
polski Comitis in Tarnow & Jarosław Dolinensis &c. Capitanei, protesta-
tionem Coram Actis Lipnensibus Judicij Confederationum Captularalis Rē-
gni, Ratione infra scriptorum factam, & ex eisdem Actis Authenticę de-
promptam, cuius tenor sequitur ejus modi. Acta sunt hac in Lipno Feria
secunda post Dominicam Judica Quadragesimalem, proxima Anno Domini
Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo Quarto, in Judiciis Ordinarijs Ge-
neralibus Confederationum Regni Capturalibus, vigore Legis publicae &
Laudi Conventus particularis Lipnensis Ordinatis per Generosos Michae-
lem de Mazowsze Mazowiecki, Iudicem Terrestrem, Melthiorem Grocho-
walski Pocillatorem, Severinum à Zale Zelski Tribunalum, Stanislaum Zelski
Thesaurarium, Thomam Rudkowski Notarium Terrestrem, Michaelum
Orłowski Zupparium Dobrzyńensem, Casimirum Gembart, Felicem Zbojeń-
ski, Paulum Orłowski Vladislaum Godziszewski, Franciscum Polichno-
wski Iudices Deputatos Iuratos Celebratis, veniens personaliter ad
Judicium Actaę Prasentia Capturalia Lipnensia Terra Dobrzyńensis
Nobilis Ioannes Koshanowski Obtulit ad Acticandum, & Actis hiseę in-
grossandum, protestationem totius Terra Dobrzyńensis Nomine Generosi Al-
berti de Mazowsze Mazowiecki Marechalci Conventus particularis Li-
pniensis

pnenfis Terra, Dobrzinensis, cujus tenor sequitur talis. My Rady Digni-
tarze, Urzędnicy y wszystko Rycerstwo, Ziemi Dobrzyńskiej, na Sey-
mik Relacyiny z Konwokacyi Warszawskiej, blisko przeszley, *pro die*
Octava mensis Martij, in Anno presentis nam złożoney, do Lipna
zgromadzeni. Ponieważ Jchmość Panowie Posłowie nasi na przeszłą
Konwokacyą, Warszawską, od nas wyflani: *Ultra mentem & Instructi-*
onem Nostram, którąśmy Jchmościow obowiązali, aby na żadne prywa-
ty, *& materias status, Consensum & Iudiciorum Omnium Terrestrium Or-*
dinum Reipublica Nostra, Requirentes okrom famey Konfederacyj gene-
ralney, y obrony Rzeczypospolitey niepozwalali, *ausi sunt Constitutio-*
nem prajudiciorum, o dobrach Ordynacyj Zamoyskiej *in vim perpetua Legis, seu*
Decreti Communitatis na teraznieyszej Konfytucyj, *uti in actu* tey sprawie *in*
competenti postanowić y napisać, tedy my na teraznieyszym Seymiku y zieżdzie
naszym jako *in Libera Republica, Nati Cives postpositis Omnibus pratenzionibus &*
respectibus privatis; sicut Dobro Polpolite *& commodum Reipublica, ante priva-*
torum Commoda, przekładając, y to uwazając; że Ordynacya Zamoyska *ex pra-*
scripto legis & instiuto Patria, per Iudices Omnium Terrestrium Reipublica Ordi-
num powinna *disjudicari*, a że w tey sprawie zatżło *Decretum Comitiale Regni,*
quo Remissa ad Comitata alia Ordinaria Regni cum suspensione Omnium Processu-
um ab utring; sinter Partes intercedentes & conservatione Termini peremptorij facta est.
Wszyscy *unanimi Consensu* wspólnie z Jchmościami Pany Posłami naszymi prze-
ciwko tey Konfytucyi a ponienioney Ordynacyi Zamoyskiej *nulliter & prajudi-*
ciosę in actu teraznieyszej Konwokacyi *inscripta, de nullitate & invaliditate pra-*
nominata constitutionis, tum & Commissionis ad recipienda eadem Bona Za-
moysciana assignata, aliorumq; subsequentium actuum protestamur, Incontinentiq;
ne aliquo simili prajudicio, colore, Ordinatione Ostrogiana ultra nexum ipsius Or-
dinationis, in damnumq; & prajudicium Reipublica intervertatur, in tempore indemni-
tati Reipublica & integritati Ordinationis presentis Manifestatione Nostra precavimus
Offerendo se hanc protestationem Nostram tempore & loco competentem in facie cae
Rzeczypospolitey prosecuturos, którą Proteftacyą naszą zleciliśmy Jegomość
Panu Woyciechowi Mazowieckiemu Marszałkowi Seymiku naszego *ad Acta Judi-*
cialia Capturalia Ziemi naszej Dobrzyńskiej w Lipnie lub do Grodzkich Bo-
brownickich z Podpisem Ręki swoiey podać: Datum w Lipnie na Seymiku Re-
lationis Dnia osmego Miesiaca Marca Roku Pańskiego tyśiącznego szesćsetne-
go siedemdziesiątego czwartego. Woyciech z Mazowśza Mazowiecki Marszałek
Seymiku Lipieńskiego Ziemi Dobrzyńskiej, *Casimirus Thomas Rudkowski Notari-*
us Terrestris Dobrzinensis ex Actis iudicij Capturalis Terra Dobrzinensis extraditis
Correxit Zakrzewski Camerarius Terrestris, Locus Sigilli. Originalę idem Offerens il-
lico ab Officio presentem recepit, de quo recepto Officium presentem quietat. U tego Ex-
traktu *per oblatam* podanego Extradita y Korrekta przy pieczęci Grodzkiej Kra-
knoftawskiej w te słowa: *Ex Actis Cast: Capit: Crasnen: de portatis Correxit Ko-*
bylański mpp. (*Locus Sigilli Loci illius*) który że to Extrakt *per oblatam* podany
za-podaniem y uftną prozbą wyż wyrażonego Jegomości podawającego a za mo-
im Urzędowym przyjęciem wszystek z początku aż do końca *de verbo ad verbum*
tak jako się w sobie pisany ma, do Książ ninieyszych Grodzkich Łuckich jest za-
pisany, z których y ten wypis podpieczęcią Grodzką Łucką jest wydany pisany, w
Zamku Łuckim.

Correxit Leśniewicz mpp.

Anno 1754to. die 5ta Martij.

Extt: ex Actis Cancell: Capit: Luceor:
Lectum cum inducta per Bunicki MA:

M A N I F E S T

Jmci Pana TANSKIEGO Instygatora
Koronnego.

AUGUSTUS TERTIUS DEI GRATIA REX POLONIÆ,

Magnus Dux Lithvaniæ, Ruffiæ, Pruffiæ, Mafoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolenfiæ, Severiæ, Czerniechoviæquæ,
nec non Hæreditarius Dux Saxoniz & Princeps

E L E C T O R.

Significamus præsentibus Literis Nostris quorum interest Universis & fingulis: Reperiri in Actis Metricis Regni Cancellariæ Nostræ, Manifestationem sub Actu Die Decimanona Julij Anno Millefimo Sexcentesimo Septuagesimo Tertio in Conventu Generali Graudentinensi, de tenore tali. Veniens personaliter ad Officiũ & Acta præsentia Castrenfia Capitanealia Varsaviensia Generosus Joannes Tanski Instigator Regni, quamprimum certam & indubitam de morte & obitu olim Illustri Alexandri Ducis in Ostrog, Comitisi in Tarnow, accepit notitiam, extunc Officiũ suum publicum ad Ordinationem olim Illustri & Magnifici Janusij Ducis in Ostrog, Castellani Cracoviensisi, Comitisi in Tarnow & ad Bona Ordinata morte supra memorati Ducis Alexandri derelicta explicuit, atquẽ inhærendo Ordinationi eidem, Lege publica, Anni Millefimi Sexcentesimi Noni concessæ, est usu continuo & observatione inviolabili hætenus approbatæ & ratificatæ, solennem nomine totius Reipublicæ, & Thesauri Regni, de possessione Bonorum præfatorum Ordinatorum, coram eodem Officio præsentis facit Manifestationem; idquẽ in eo: Quod supra memoratus olim Illustri & Magnificus Dux in Ostrog Castellanus Cracoviensisi, in casu defectus Successorũ de sanguine suo procedentium in Instrumento Ordinationis præfatæ expressorum, Bona sua omnia ordinata superscripta, Jurisdictioni, & potestati Reipublicæ ac deinceps Auratæ Militiæ Viro; de medio Ordinis Militum Melitensium assumendo, prout origine claro, ita etiam & virtutibus, & dexteritate excellenti, Nationis Nostræ, addixit, & ordinavit. Ejus verò Viri in omnibus Conventibus universi Regni, & Ducatum Regno annexorum, sive pro eligendis ad Judicia Ordinaria Tribunalis Generalis Regni Deputatis, sive Terrarum ad Comitiam indicta seu indicenda Nuntiis immediatè celebrandis, qui horum Conventuum Particularium primus post decessum ultimi & immediati Hæredis inciderit, electionem Reipublicæ universi Regni Ducatum & Satrapiarum, Palatinatum, Terrarum, Districtuum, Statum tam Spiritualis, quam Sæcularis & Equestris Ordinis Personis dedit, attribuit, inscripsit & ordinavit, prout Instrumentum Ordinationis memoratæ ad Judicium Ordinarium Generale Tribunalis Regni Lubli-

nensis & Acta Judicij ejusdem Feria Secunda in crastino Festi Nativitatis S. Joannis Baptistæ Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Decimo Octavo, oblatum, latius præmissa omnia disponit & obloquitur. Porro cum ante Electionem eandem, & certi ac indubitati Hæredis in Comitij Regni Generalibus coram Sacra Regia Majestate & amplo Senatu Regni denunciationem, nominationem atq; a Sacra Regia Majestate approbationem, ac Instrumenti pro eodem electo nominato, & constituto Domino, ac Bonorum Possessore futuro confectionem nemo hominum, nisi Respublica & Thesaurus Regni dominium & Possessionem eorundem Bonorum Ordinatorū apprehendere, & usurpare, ac usum fructum ex ijs prætereundere possit aut debeat. Idcirco prænominatus Generosus Instigator Regni, pro debito Officij sui; Authoritate Constitutionis Regni supra nominatæ, & virtute Ordinationis superscriptæ, coram eodem Officio præsentem Manifestatur & declarat præsentibus. Quòd si quisquam hominum præter Thesaurum Regni, & ejus Notarios, ante expeditas omnes Electionis, & futuri Bonorum Hæredis ac Domini circumstantias superscriptas possessionem Bonorum dictorum Ordinatorum, in toto aut minima parte apprehenderit, & usum fructum perceperit, extunc eundem & eosdem ad Comitata Regni Generalia proximè ventura ex Officio publico, pro pœna convulsæ Legis & Ordinationis memoratæ perceptis ex Bonis præfatis proventibus cum triplici pensione, sub pœna peculatus Thesauro Regni in instanti restituendis citare, & Causas, hujusmodi prosequi, ac Decreta in executionem deducere debet & tenebitur. Proinde ne quispiam Jurisdictionem & dominium Reipublicæ, & jus Thesauri Regni in præmissis convellere, ac dominium dictorum Bonorum apprehendere, & proventus percipere præsumat, iterum atq; iterum de succubitione præmissorum protestatur & Manifestatur. Joannes Krasinski Referendarius Regni Capitaneus Varaviensis *mpp*: Locus Sigilli Loci illius. Post cujus Manifestationis in Acta præsentia ingrossationem, Originale Eidem prædicto offerenti per Officium præsens extraditum. Quam ejusmodi Manifestationem, prout in Actis Metrices Regni continetur, Nos ex iisdem fideliter describi, & Parti postulanti Authenticè extradi permisimus. In quorum fidem Sigillum Regni est appressum. Actum Varaviæ Feria Tertia post Dominicam Septuagesimæ proxima Die scilicet duodecima Mensis Februarij Annò Domini Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo Quarto. Regni verò Nostri XXI. Anno.

Relatio Illustrissimi & Excellentissimi D. Joannis Comitæ in Kosskie & Biadaczow à Malachowice Malachowski Supremi Regni Cancellarij, Opocnen: & Ostrotencen: Capitanei.

Ex Act: 1673.

Manifestatio facta ab Instigatore Regni contra impugnationem Ordinationis Ostrogensis.

ELE-

E L E K C Y A

Jmóci Pana LUBOMIRSKIEGO Kawalera Maltańskiego ná Ordynacyą Ostrogską, ná Seymiku w Proszowicach.

A U G U S T T R Z E C I

Z Bożey Łaski Krol Polski, Wielki XIAŻĘ Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantki, Smoleński, Siewierski, y Czerniechowski, á Dziedziczny XIAŻĘ Saski y ELEKTOR. &c:

OZnajmujemy Ninieyszym Listem Naszym, wszem wobec, y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy * Iz znajduie się w Aktach Metryki Koronney, Elekcya, niżej wyrażona tenoru takowego. My Rady, Dygnitarze, Urzędnicy, y Rycerstwo Woiewodztwa Krakowskiego, na Seymik *Electio*nis Deputatow w Poniedziałek bliźszy po Święcie Narodzenia Najswiętżey Panny MARYI, w Proszowicach zgromadzeni, do wiadomości całej Rzeczypospolitey, y komu to wiedzieć należy podaiemy. Iz stosując się do Ordynacyi świętey pamięci Xiążęcia Jmóci Janusza Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego, Prawem Połpolitym ordynowaney, á za zeyściem z tego świata Xcia Jmóci Alexandra ná Ostrogu y Zaslawiu, ostatniego tey Ordynacyi Dobr, y Majętności Ostrogskich Dziedzica, zaráz na tym pierwszym Seymiku, po żalósnym tegoż Xcia Jmóci z tego świata zeyściu, wespoł, y z Jchmćmi od Przeswiętney Kapituły Krakowskiej do tego Aktu zesłanemi Deputatami, *Et cum omni Clero Nobilium Personarum*, ktorzy tu *ad hunc Actum* ziachali się, iako to Jchmćm *pari Jure* z námi należy, przystąpiliśmy do Elekcyi Kawalera *Aurata Militia Melitensis*, ktorzyby według Ordynacyi przerzeczoney [*ex quo ab omni successione Jure ejusdem Ordinationis Femininus sexus arceitur*] Panem y Possesorem wszystkich tych Dobr stał się, Nayprzed tedy uważywšzy wszystkie *Ordinationis contenta*, y że *ordinata ad successionem Familiae*, cale z tego świata *decesserunt*, á iuz *tali casu* do Rzeczypospolitey dyspozycya pomienionych Dobr należy, y one *per Electionem ex pluralitate Vocum* ná Seymikach Kawalerowi Maltańkiemu, ktorzyby był Narodu Polskiego álbo Litewskiego y Ruskiego, *strenuus Vir origine clarus, virtutibus Et dexteritate excellens, bona fama Et exultationis, ad res gerendas, potissimum verò ad tuendos fines, Et propulsandos Scythas Turcasq, perpetuos Regni hostes habilis, ac in re Militari versatus tribui* maia. Uczyniliśmy *maturam deliberationem super Personarum dotibus*, do otrzymania Ordynacyi tey *habilitata*. W czym gdy przez List swoy, y przez Przyjacióły swoie wniósł do Nas próžby Wielmożny Jmóć Pan Hieronim Augustyn Hrabia ná *Wisnicz* y *Jaworawu* Lubomirski, Kawaler Maltański Opađwa Tynieckiego Administra-

nistrator, który *Actu meretur de Republica*, żadney od lat pięci nieopuszczając expedycyi, Chorągiew Pancerną w Woysku Koron: trzyma, y Dragonii Chorągiew swym kosztem własnym, na każdą stawia Kampanią, trudy y niewczasny wojenne, *tanquam gregarius Miles* ponosi, y zdrowia za Oyczyznę y Kościół Boży ochotnie przeciwko Poganom nie żaluie. Uznaliśmy mimo wszystkich inszych Narodu Naszego Kawalerow Maltańskich Jmci do otrzymania takowych Dobr, *ex virtute & merito habiliorem, & in numerosissimo prasenti Nostro congressu*, powagą teyże Ordynacyi Prawa Rzptej należącego *per singula suffragia* każdego z Nas, *nemine reclamante & contradicente*, obraliśmy za Sukcessora y Pana wżyskich tych Dobr, ktore w Ordynacyi Ostrogskiej opisane są, tegoż Jmci Pana Kawalera Lubomirskiego, o którym y to dowodnie *deductum* Nam iest, że iest *legitime ordinatus, & Professus Miles aurea Militia Melitensis*; Takowey tedy Elekcyi Natzey świadećtwo *ad Rempublicam*, na blisko przyszly Walny Seym Dwuniedzielny lubo Sześcioniedzielny Jmci Panu Lubomirskiemu Kawalerowi Maltańskiemu dajemy, aby tam *approbationem* Jey otrzymawszy, *ad possessionem Furium, titularum, Bonorum ac prerogativarum, in Instrumento Electionis contentarum realiter* przyszedł, y oney *ad sera fata pacifice* zażywał. Działo się w Proszowicach na Seymiku Deputackim w Poniedziałek bliźszy po Święcie Narodzenia Najswiętszey Panny MARYI, Roku Tyśiąc Sześćset Siedmieszęć Trzeciego. Michał Misiewski z Smilowey *Woli*, Marszałek Seymiku Proszowskiego. Ktora to Elekcyja iako się w przereczonych Aktach Metryki Koronney znayduie, My z nich słowo w słowo wypisać, y stronie potrzebującey autentycznie wydać pozwoliliśmy; Na co dla lepszey wiary Pieczęć Koronna przyciśniona iest. Działo się w Warszawie w Piątek w Wigilię Święta Najswiętszey Panny MARYI Gromniczney, to iest Dnia Pierwszego Miesiāca Lutego-Roku Pańskiego Tyśiącznego Siedmsetnego Pięćdziesiątego czwartego. Panowania Krolestwa Naszego, Roku Dwudziestego Pierwszego.

JAN MAŁACHOWSKI
Kancelarz Wielki Koron:

mpp.

Za Sprawę y Przełożeniem Jasnie
Wielmożnego Jmci Pana JANA
Hrabi na Końskich y Białaczewie, z Ma-
łachowic MAŁACHOWSKIEGO Kan-
clerza Wielkiego Koronnego, Opo-
czeńskiego, Ostrołęckiego &c. Starosty.

Joannes Słomiński S. R. Majestatis Secretarius
Metricus Regni Praefectus.
mpp.

Elekcyja Jmci Pana Kawalera Lubomirskiego na Ordynacyę Ostrogską na Seymiku
w Proszowicach Roku 1673.

INFOR-

INFORMACJA

O DOBRACH

ORDYNACJI

PODLEGLYCH

Przez

Xćia JMći

JANUSZA

OSTROGSKIEGO

KASZTELANA KRAKOWSKIEGO

Na Obronę Wiary Świętej y usługę Ojczyzny.

Za konsensem Obojga Narodow

w Dyspozycją Rzeczy-pospolitey oddanych.

Z Excerptem *ex volumine Legum* Konstytucyi tey.

ze Ordynacji służących, *ab ordine* Kawalerow Maltańskich.

Przez

Xiążęcia JMći

AUGUSTA ALEXANDRA

CZARTORYSKIEGO

KAWALERA MALTANSKIEGO.

Ejusdeta Ordinis Melitensis Characterisatum Pleni-

potentiarium wszystkim Stanom Rzpltey

Koronnym y W. X. L do pilney uwagi

PODANA.

Roku Panskiego 1721.

w WARSZAWIE

w Drukarni J.K.Mci Scholarum Piarum.

INFORMACYA K R O T K A O Ordynacyi Ostrogskiej.

Roku 1609. Rzeczpospolita *intuitu* wielkich zasług pozwala J. O. Xiążęciu Jmći JANUSZOWI Ostrogskiemu Kasztelanowi Krakowskiemu *Lege perpetua* uczynić Ordynacyą Dobr swoich, kto, iako po nim, miałby *succedere*, Fol: 895. *Titulo* Ordynacya J. O. JANUSZA Xćia Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego temi słowy: Dla starożytnych y zacnych zasług J. O. JANUSZA Xiążęcia Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego za Radą Panow, Rad y pozwoleniem Posłow Ziemskich tak Koronnych, jako y W. X. Litt: y Ziem do niego należących, Pozwalamy uchwałą Seymu ninieyszego *Lege perpetua nunquam in posterum abroganda* (jako już od kilku Seymow przez wszystkie Stany pozwolono jest) iż mu wolno będzie uczynić Ordynacyą *in futurum* w Dobrach swych nieruchomych y ruchomych gdziekolwiek leżących, które teraz ma y mieć będzie, kto y jako miałby mu sukcedować, tak z potomstwa jego *Masculini Sexus* jako *eo deficiente, quocunq; gradu Succedentium* zdalszych Osob: która to Ordynacya wiecznemi czasy trwać ma, *Non obstante ulla praescriptione & fatalibus, & se admisso Possessionis non subsequeretur*: Tym sposobem aby wedle tey Ordynacyi te Dobra tam *in toto vel in parte prout ordinaverit* nie mogły być *Per Haredes (etiam de Lumbis ejus, & Successores alienowane: Ita tamen ut in aliis omnibus Conditionibus ta Ordynacya Furibus & Oneribus Terrestribus subjaceat*. A ta Ordynacya aby do wszęch wiadomości przyszła, ma do Akt Trybunalskich w Lublinie, *vel alia quavis vim perpetuitatis habentia* podana być *cum facultate immutandi, emendandi Ipse dumtaxat durante vita Ipsius reservata*. *In hoc fundamento* tego sobie od Rzeczypospolitey danego Konsensu, tenże J. O. Xiąże Jmć JANUSZ Ostrogski Kasztelan Krakowski czynił tę Ordynacyą y Dyspozycyą Dobr swoich y zeznaje ją *personaliter* według wyrażoney woli Rzeczypospolitey y Kondycyi jedynie rekwirowaney w Trybunale Lubelskim

belskim Anno 1618. *Fra secunda in Crastino Fui Nativitatis Sancti Jo-*
annis Baptista. Która to Ordynacya y przedtym już z Authentycznych
Extraktow wydrukowana była, y teraz *recenter Anno 1721.* znowu *fi-*
deliter przedrukowana jest.

Summa tey Ordynacyi (ile do sprawy teraznieyszey) zawiera
się w tych punktach nayprzednieyszych *ex Authentico* ich wyjętych,
naprzod pierwsze y Generalne prawo Ordynacyi swojey postanawia
J. O. Xiążę Jmć JANUSZ Ostrogski Kasztelan Krakowski jako Fun-
dator, aby jeden tylko wiecznemi czasy był Possessor Dobr Ordy-
nackich, á ten płci Męskiej, Wiary Katolickiey. Powtore za pier-
wszego Sukcessora swego ordynuje własnego Syna swego Starszego
jeżeli go Pan Bog dać raczy, tym sposobem: że jeżeli tylko jeden
będzie, wszystkie Dobra sam otrzyma, jeżeli zaś więcej Synow bę-
dzie, tedy Starszy Panem zostanie Dobr do Ordynacyi należących, á
drudzy Bracia inne sobie podziela Dobra od tey Ordynacyi wyjęte,
które licznieyszym daleko nad Ordynackie specyfikuje porządkiem
tamże; Tak Jchmość Panowie Sukcessorowie *Feminei Sexus* na kto-
rych te Dobra drugie na podział zostawione spadają, żadney sobie
krzywdy przez Ordynacyą uczynioney pretendować nie mogą, kie-
dy Jchmościow hoyniey opatrzył J. O. Ordynat niż samego Ordy-
nata. Po trzećcie: á jeżeliby J. O. Xiążę JANUSZ Ostrogski bez po-
tomka płci Męskiej zszedł z tego Swiata, tedy ordynuje za Dzie-
dzica Dobr swoich Wnuka swego: to jest Syna Starszego J. O. ALE-
XANDRA Xiążęcia z Ostroga Zaffawskiego Wojewody Braclawskiego z
Xiężny EUFROZYNY Corki swojey zrodzonego na Imie Franciszka.
A po śmierci Xiążęcia FRANCISZKA nastąpi Syn jego Starszy, y tak
daley poki potomka płci Męskiej z tego pokolenia stawać będzie.
Jeżeliby zaś Xiążę FRANCISZEK żadnego Syna niezostawił, tedy
Brat jego zaraz po nim narodzony Xiążę KAROLUS Dźiedzicem
ma być y Synowie jego tymże porządkiem jako wyżej. A gdyby
y Xiążę KAROLUS zszedł bez Syna, tedy Brat jego Xiążę DOMI-
NIK nastąpi z Synami swemi tymże porządkiem. Toż o inszych
Synach Xiążęcia Jmć ALEXANDRA z Ostroga Zaffawskiego Wo-
jewody Braclawskiego z Xiężny EUFROZYNY zrodzonych; A gdy-
by wszyscy Synowie Xiążęcia Jmć ALEXANDRA z Ostroga Zaffaw-
skiego z Xiężny EUFROZYNY Ordynata Ostrogskiego Corki zrodzo-
ne bez potomka Męskiego pierwey niżeli ich Rodzice z tego Swiata
zeszli, w takowym razie: Ponieważ przerzeczona J. O. EUFROZY-
NA Corka Zeznawcy od Sukcessyi dźierzenia Dobr Ordynackich od-
dalona jest, sam Xiążę Jmć ALEXANDER z Ostroga Zaffawski Woje-
woda Braclawski na mieysce y porządek płci Męskiej swego potomstwa
nastąpi, jeżeliby jednak po śmierci Xiężny EUFROZYNY drugą Mał-
żonkę Xiążę ALEXANDER pojął, tedy potomstwo Jego nietylko bia-
ley

tey ale y Męskiej Pleci wtorego Małżeństwa, od wszelakiego ucze-
stnięstwa teraznieyszey Ordynacyi sukcesyi oddalony bydź ma.
Tymże sposobem gdyby po śmierci Xięcia ALEXANDRA J. O. Xżna
EUFROZYNA za drugiego Męża poszła, potomstwo wtorego Małżeń-
stwa od wszystkich Dobr teraznieyszey Ordynacyi ma bydź eklu-
dowane. Po piąte: á jeżeliby się zaś trafiło żeby wszyscy wyżej or-
dynowani z Domu Zaffawskiego Sukcesorowie ześli bez potomstwa
Męskiego, ná ten czas ordynue J. O. Fundator Xże JANUSZ Ostro-
gski, że Dziedzictwo Dobr Ordynackich spadać ma na Siostrzeńca swo-
go to jest naystarszego Syna J. O. Xięcia RADZIWIŁŁA Podczaszego
W. X. Litt. z Katarzyny z Xiężny z Ostroga Siostry J. O. Xcia Jmci
JANUSZA Fundatora tey Ordynacyi zrodzonego. A po nim ná
Syna Jego pierworodnego, y tak daley tymże porządkiem y sposo-
bem iako wyżej o Pokoleniu Xcia Jmci Zaffawskiego wyrażono. Po
szoste náostatek: gdyby za Boskim dopuszczeniem y tym porządkiem
y ostatnią liczbą pokrewnych pokolenie Xcia Jmci JANUSZA RA-
DZIWIŁŁA Podczaszego W. X. Lit. ustało, y żadenby Mężczy-
zna z niego żywy niezostał, aby w takowym przypadku Sukcesya
Dobr Ordynackich nieprzypadła na Białegłowy, ktore od tey Or-
dynacyi wiecznemi czasy ekskludowane bydź mają. Tedy ordynue
J. O. JANUSZ X. Ostrogski Fundator, aby wzięto z postrzodka Ka-
walerow Maltańskich *Aurata Militia* Męża, tak z Urodzenia, iako
też y dzielności zacnego, byle był Narodu naszego Polskiego albo
Litewskiego lub Ruskiego, Wiary jednak Rzymskiej Katolickiej.
A tego Pana y Possesora tym Zapisem postanowionego Prawem wie-
cznym y nieodmennym Elekcyą albo Obieranie Rzeczypltey wszy-
stkim Polskiego Krolestwa Xięstw, Woiewodztw, Ziem, Powiatow,
Stanom tak Duchownym iako y Swieckim y Rycerstwu pozwala, zapi-
suie y ordynue, zachowawszy w tym porządek takowy y postępek.
Aby ná wszystkich Seymikach lub Deputackich lub Przedseymowych,
ktoryby naypierwszy przypadł za frzodkowaniem Głosow Szlachty
wszystkiej oboygá Stanow Duchownego y Swieckiego *pluralitatis nu-
merum praponderando*, ieden z Rycerstwa Maltańskiego, ktorysię bę-
dzie zdał z lepszym porządkiem, y Dobrem Rzpltey zgodnieyszy,
á zwłascza do obrony Granic y odpędzenia nieprzyjaciol Tatarow y
Turkow sposobnieyszy za Kandydata był mianowany. A potym
na Seymie z Rejestru Kandydatow onych, przedtym ná Seymikach
od Szlachty mianowanych ieden od Jchmów Panow Possow ná Seym
zgrupadzonych *per pluralitatem wotorum* obrany ma bydź, ná ktorego
w Senacie od J. Krolewskiej Mci Konfirmacyą otrzymawszy Instru-
ment tey Jego Elekcyi ná tę Ordynacyą uformowany: Jchmó Pano-
wie Possowie, *qui uocibus partem minorem superauerint* rękami swemi
podpiszą y Pieczęciami własnemi zapieczętuią, y do Akt Grodzkich
miej.

mieysca tego, albo jeżeli ta m przystępu do nich nie będzie, do iakichkolwiek Xiąg Publicznych w Królestwie przez ręce pewnych na to Deputowanych Posłow Ziemskich podadzą. Ktory to tym sposobem obrany Pan y Possefsor mocen będzie y jest wżyskie Dobra teraznieyszey Ordynacyi podległe trzymać, pościć pod Kondycjami tey Ordynacyi przydanemi. Po siódme, opisuie Kondycye albo obligacye ktore Ordynat pełnić ma, między ktoremi na kształt czyli na zażyczyt Rzeczypospolitey nayprzednieysza jest, aby na wżelką gwałtowną potrzebę przeciwko Turkom y Tatarom trzysta Konnych dobrze zbroynych, y tak wieleż Piechoty zgodney do potrzeby nakładami własnymi wyprawit y do Woyska Rzeczypospolitey przyłączył. Item że powinien będzie Zamki albo Municye na Dobrach swoich własnych z pożytkiem Rzeczypospolitey Granic, albo Państw w Królestwie y Prowincyi Wójewództwa Podolskiego gdzie mu się będzie naylepiey zdało, budować, stanowiąc, naprawiać y wystawiać jako mieysca okazy *opportunitas* y czas będzie potrzebował; a pobudowane potrzebną Strzelbą y wżyskimi potrzebami do Rynsztunku Wojennego y obrony Zamkowej także żywnością Zołnierzom należącą dać y opatrzeć dla całosci Królestwa y Rzeczypospolitey y Krwi Chrześciańskiej przeciwko Turkom, Tatarom y innym I-mienia Chrześciańskiego Nieprzyjaciołom &c. &c. &c.

Wżeszć lat po ustanowionej tey Ordynacyi na Seymie Anno 1624. Akceptuje Rzeczpospolita tę Ordynacyą jako *cum bono publico* uczynioną, y naznaczone tey Ordynacyi z Dobr Ordynackich Szesć set Ludzi do Suplementu Woyska Kwarcianego aplikuje Fol: 1mo. & 2do. *Titulo* Suplement Woyska Kwarcianego. Toż czyni powtórnie na Seymie *Anni* 1627. Fol: 3tio. & 4to. *Titulo* Obrona Ukrajny od Pogan. Toż czyni po czwarte *Anni* 1675. Fol: 6to. *Titulo* Obrona y bezpieczeństwo Ukrajny. Nad to Roku 1667. Xiąże Jmsć ALEXANDER JANUSZ Ostrogski Zasławski Possefsor chcąc kawał gruntu z Dobr Ordynacyi s. p. Antecessora swego Xięcia JANUSZA Kasztelana Krakowskiego podległych *alias* plac na Pałac w Warszawie będący rezygnować *in personam* J. W. THEODORA DENHOFFA Podkomorzego Koronnego, nie dysponuje tym gruntem, jako *mere* gruntami Ziemskimi, ale *ex quo* Ordynacyi ten Grunt podległy, bierze na to osobliwy od Rzeczypospolitey Konsens *Constit:* 1667. Fol: 71. *Titulo* Pozwolenie Rezygnacyi nizey opisaney. Ktora to Rezygnacya gdy w Roku 1671. *Coram Aetlis Castellren: Varsovia* uczyniona była, Rzeczpospolita onę Approbuje *Constit:* 1677. Fol: 30. *Titulo* Approbacya Rezygnacyi nizey opisaney.

Z tych tedy Rzeczypospolitey Dyspozycyi Konstytucjami wyżey wyrażonemi opisaneych *patet Sole clarins* że ta Ordynacya jako

in Fundamento Consensus Rzeczypospolitey uczyniona; tak też y od
 Rzpltey *Ipsa facto & usu ejus in effectum deducto* akceptowana iest, w kto-
 rey *prima & ultima Fundatoris* Intencya była, áby *Femineus sexus defi-*
ciente Masculo Sexu ibidem expresso nigdy niebył do sukcesyji przypu-
 szczony Dobr Ordności podległych. A zatym *Femineus Sexus Famineae*
linea Successores ktorzykolwiek byli, albo są, żadnego Prawa dotey Ord-
 nacyi, ani mieli, ani mają, lecz te Dobra *per Rempublicam Viro strenuo ac*
Genere claro e medio Kawalerow Maltańskich *Gentis Polona aut Lithwana*
sive Ruthena, Religionis tamen Catholica per Pluralitatem Votorum mają
 być podane. Ani też może *in contra produci pacifica* tych Dobr *Pos-*
sessio Jhmów Panow Sukcesorow *Faminea linea* przez tak wiele lat:
Nec attribui Jhmóm Panom Kawalerom Maltańskim, że *non egerunt* zaraz
post extinctum Masculum Sexum, że sami *fus summa ad rem neglexerunt*.
 Bo procz tego, że ta Ordynacya od wszelkicy Preskrypcyji iest ordyno-
 wana y excypowana powagą całej Rzeczypospolitey iako to *constat*
 z wyraźnych słow w konsensie iey, tu wyżej zá fundament produ-
 kowanym, *Non obstante ullâ Prescriptione & fatalibus, si & admissio*
Possessionis non subsequeretur. Procz tego mówię zaraz *post extinctum*
Masculum Sexum ut supra Jmć Pan Lubomirski Kawaler ná ow
 czas Maltański *fortiter* o to *egit*, á naprzod *tempore Interregni* po
 śmierci Krola Jmći MICHAŁA, ná Elekcyi Krola Jmći JANA *in*
Suffragijs Woiewodztwa Krakowskiego *cavit* łobie, & *Ordini Sacro*
fus ad rem temi opisuiąc się słowy: HIERONIM AUGUSTYN LU-
 BOMIRSKI Kawaler Maltański *Salvâ in toto Ordinatione Ostrogianâ*.
 Tenże Jmć Pan LUBOMIRSKI Kawaler Maltański *fortiter* o to *egit* ná
 Seymie *Coronationis Annô 1676.* y na Seymie 1677. gdzie dla nagłych
 ná ow czas Rzeczypospolitey spraw, nie czyniąc finalney Decyzji
 Rzeczpospolita odkłada tę sprawę w *Recess Annô eodem 1677. fol. II.*
titulo: Recess Ordynacyi Ostrogskicy, ktorym to *Recesssem* iawnie po-
 kazuje Rzeczpospolita, że Dyspozycya tych Dobr do nich náleży, nie
ad Successores Feminei Sexus, z ktorymi tu kontrowersya była.

Gdy tedy do różnych przeszkod y różnych koniunktur ten Ord-
 nacyi Ostrogskicy *Recess*, swego do tych czas nie otrzymał skutku, *re-*
vivificat fus suum ad rem Religia Kawalerow Maltańskich, *per Confra-*
trem & Characterisatum suum ad hunc finem Plenipotentiarium Xięcia
 Jmći AUGUSTA ALEXANDRA CZARTORYSKIEGO Kawalera
 Maltańskiego, y w tak długiey utęskniona expektatywie wyżej wyra-
 żonych *Recessow*, deklarowaney determinacyi, *Pulsat ad Ostium*
 gorliwych dla chwały Boskicy y całosci Oyczyzny Serc, aby Rzeczpo-
 spolita iako *Supremum* y oraz *directum Dominium* tych Dobr sobie za-
 pisane mająca, zważywszy iawne do tąd *furibus Nominationis sua* uczy-
 nione *Præjudicium*, brała się *tandem ad finalem bono publico* w tym inte-
 ressie *utilitatem & decisionem*.

Militat fus liquidum pro parte Kawalerow Maltańskich w Proce-
 kcyi

kcyi *Ordinum Reipublica* [w których Ręku wolny jest głos] zostają-
cych. Tych gdyby słabsza pleć, y wyraźnie od Sukcesyi oddalona
wyprzeć y przemodzą miała, byłoby to nie tylko z krzywdą tak zacney
Rycerskiej Religii, ale też Narodu Polskiego makulą, y słusznie by
nas postronne Narody taxować mogły, iż mając w Domu *oportunissima
media, conservanda salutis*, dobrowolnie Je z Rąk wypuszczamy, a za
Granicami czasu trwogi od Bisurmańskich najazdów sukursu u
Obcych szukamy.

Tu tedy będzie *Lydius Lapis* Szlacheckiej cnoty, stawać przy
głosach *legitime* sobie zapisanych, y wdrożyć pierwszą Elekcyą, we-
dług Ordynacyi w należyte tropy, aby ponieważ z woli Bożej już
nie dopiero zeszło na descendencjach tych Familii, które świątobliwy
Ordynator między pierwszemi Dziedzicami y' oraz Obróńcami po-
liczył, sama już Rzeczplta jako *Supremum*, y oraz *directum Domini-
um*, Dobr sobie zapisanych mająca, brała się do Sukcesyi, y iedne-
go z Kawalerow Maltańskich, którego godnieyszym osądzi, w Poses-
sya Dobr Ordynackich, z tytułem Xiążęcia Ostrogskiego (jako wola
Fundatora niesie wprowadziła. Do czego mogą *Ordinibus Regni &
M. D. Litt.* y każdemu *ex Civibus* powodem być niżey przytocz-
ne Racye.

Nayprzod że wolna każdemu, by też *Infima Sortis* Dyspozycya;
zwłaszcza kiedy się *in bonum Publicum*, albo *ad pias causas* obra-
ca, to jest wizerakim prawem, *Naturali, Civili, Canonico*, mocno ob-
warowana, iż nie odmienny powinna odebrać efekt. *A ponieważ, nie
może większe Boni Publici* wyniknąć *incrementum*, nad to, które Ord-
nacya Xiążęcia Jmci Ostrogskiego przynosi, gdy *novam Militiam* na
Obronę Oyczyzny zakłada, ani też Chrześcianskiej pobożności cel-
nieysze znajduie się dzieło, nad to, które pospolitego Chrześcian Nie-
przyziaciela, y Państw Jch Zarfoka, od dalszych progressow nakładem
wszystkiej Substancyi odpiera, *Tedyć każdy komu Bog y całość Oyczy-
zny miła, winien jest przy tak świątobliwej opponować się Ordynacyi, aby
to co na zaszczyt Wiary świętej & salutis publicæ poświęcono, prywatą
nie zagarnęła.*

Wiedzie do záchowania tey Ordynacyi pobożney publiczna oraz
& *privata utilitas*, która z niey tak ná całą Oyczyznę jako też ná
wszystkie *Ordinis Equestris Familie* spływa, gdyż lubo przy Rzpltey
supremum Dobr Ordynackich *Dominium* zostawił, y szafunek Jch w ręce
Rzpltey oddał, *capacitatem* iednak do trzymania Jch, *cum Titulo Du-
cis Ostrogiensts* każdemu *ex Civibus*, byle Kawalerey Maltańskim był,
przyśądził. *Przetoż taki* któryby Ordynacya złamać, a *jus Hæredita-
tis* komukolwiek przypisać chciał, nie tylko Oyczyznie in *Communi*, ale
też *wszystkim Domom Szlacheckim* stawilby się *nieprzyziacielem*; Oyczyznie
mowię nayprzod, gdyż Dobra Ordynackie są *Patrimonium* Jey, które-
go *per donationem perpetuam & irrevocabilem* nábyła, *Domom* przy-

tym Szlacheckim, gdyż tym wszystkim bez braku Ordynacya służy, y każdego by nayuboższego Szlachcica Fortuna ta potkać może, byle tylko *Prærogativa Aurata Militia Equestris Melitensis* ozdobiony był, á przez męstwo y odważną dzielność godnym się honoru pokazał, z kąd łatwo osądzić iakoby zá ruiną Ordynacyi *privatim* & *publice* nastąpiła szkoda, ponieważ Oyczyzna straciłaby, zapisaną *legitime* y Seymoweni Konstytucyami, ztwierdzoną *Hereditatem*; *Singulis* zaś *Civibus* upadłby *crescendi modus*, y należyte *meritorum premium*. *T* dla tego słusznie każdy Szlachcic przy całości Ordynacyi sławać ma, gdyż w złamaniu Fey każdego injuria vertitur, albowiem iakoby mu to z rak wzięto co go potkać mogło, kiedyby in suo vigore zostawało.

A tym barzicy zelare, o tak potrzebną Ordynacyą mielibyśmy, im nas częstsze *tot bellorum* & *calamitatum* dotąd *publicarum* ścisnęły czasy, gdy przy tak wielkich po Woiewodztwach, Ziemiach, Powiatach, dezolacyach y dezertach znaczna *ararij Publici*, a *per consequens* y Komputu Woyskowego *subsecuta diminutio*; A cożby to była zá rzecz gdy *belli nervus exhaustus* dopuszcząć; áby to Ordynackie Rzpltey *Subsidium*, tak piękny sześciolet armatnego Ludu Poczet, *per incuriam* był stracony, *Daymy to bowiem*, że y ci, którzy sobie *Jus Successionis Naturalis* prætendunt stawić go przyrzekna, iezli przy *Possessyi Dobr Ordynacyi* podległych zachowani będą, ále ci iako *Jure Naturali*, non *Collationis* rzymiaczy, a *per consequens* mnieysza Rzpltey mieć pretenduiacy *Obligacya*, z mnieysza też do usługi Rzpltey *spofobiliby się aplikacya*. Kiedy zaś według Ordynacyi stanie *unus ex civibus*, wolnemi wszystkicy Rzpltey głosami obrany, pewnie znając swoię *à Republica* dependencyą poczuwać się w obowiązku będzie, aby w naymnieyszym Punkcie Ordynacyi nie naruszył, y ná censurę *Benefactricis Republica* nie zarobił, y owszem sama Rycerka Kawaleryi Maltańskicy Professya, którą uczynił, gdy *manus suas consecravit Domino*, áby znośił nieprzyjaciół Wiary świętey, będzie mu szczególnym Incytamentem, że y *majora* nad opisaną w Ordynacyi *Obligacyą*, dla zaszczytu Wiary Świętey y Oyczyzny, usiłować będzie *præstare obsequia*.

Meretur y to *specialem Respectum*, że y u nas barzo zeszło ná Ludziach, a zwłaszcza tych, którzy byli *perfecti in arte bellandi*, terazniejszych czasów, bo lubo siú *ad exteras* peregrynuie *Regiones*, iednak tam barzicy *ad Civilem, quàm Militarem* aplikuie się *statum*, Gdy zaś Ordynacya swoy efekt weźmie, będzie to *stimulus ad virtutem* Młodzi Polskicy, że *in spem* trzymania aplikować się Jch siła będzie *ad Militiam Melitensem, consequenter ad Militaria exercitia moderni in Exteris Status*, y tak Ordynacya otworzy *Palæstram Disciplina Bellica*, stanie się *Seminarium Heroùm*, nápełni Polskę Ludzmi Godnemi, którzy Oyczyźnie swey zyczliwiey usłużą, iako Synowie, niżeli náiemni, y bardzo drogo zaciągnieni Cudzoziemcy, barzicy swoich interesów niżeli *salutem nostram* pilnujący.

Może ieszcze do utrzymania y zachowania Ordynacyi bydź In-
cytamentem *cupido Gloria*, ktora w wspaniałych animuszach *immensum*
Calcar habet, że wielki to honor będzie y Prerogatywa *Equestris Ordini-*
nis, nie w ręku Kolligacyą Dobr Ordynackich, ktoremi *bene meritis*
gratificari może. Lubo albowiem insze wszystkie wakanse ná wolney
dystrybucie Krola JMéi zostawiają, ten jednak sam w szafunku, y
Dyspozycyi całej Rzepltey będzie, gdyż ná Seymikach wprzod, á po-
tym ná Walnym Seymie *Nobilitas ex pluralitate wotorum*, iednego z Ka-
walerow Maltańskich obierać powinna, ktorego Krol JMé konfirmować
będzie.

Y to w Konfyderacyi Stanu Rycerskiego bydź powinno, że z tych
Sześciuset ludzi, co Ordynacya wystawić powinna to iest trzysta kon-
nych z Szlachty ktorzy na to Dobra trzymają y z nich woienną od-
prawiają służbę, y między Piechotą Officyalistowie także, *itidem* Szlachta,
á zatym, gdyby *per incuriam* czy *incuriosam Sententiam Ordini Me-*
litenfi miała upadać Ordynacya, pewnieby *Successores* pretextem, że
fami tych ludzi wystawiać będą, odebraliby te Dobra Szlachcie w Or-
dynacyi, przez coby z kilkaset Familii Szlacheckich krzywdy teraz, y
na potomne czasy mieli, a Rzplta *detrimentum*, bo *sensum* by y Dobra in-
wadyowano Długami, y zbywaliby *Successores*, áby się ciężaru wy-
stawiania tych 600. Ludzi na woienną usługę Oyczyzny raz na za-
wsze pozbyć z swoim prywatnym Emolumentem.

A zatym te wszystkie konfyderacye przy allegowanych wyżej
Konstytucyach, *non dubitatur*, że kazdemu zaszczyt wiary Świętey y
Oyczyzny kochającemu będą pobudką, áby ta w tak dawnym zostaia-
ca *Recessie publico summe utilis* Ordynacyi Ostrogskiej *finalna* y *disposi-*
tiva determinacya, *optatum ad mentem ordinantis*, *sumum* iak nayprę-
dziej otrzymała *effectum*.

ADMINISTRACYA

Od Najjaśnieyszego

K R O L A

AUGUSTA II.

Dobr Ordynacyi Ostrogskiey.

AUGUST WTORY z Bożey Łaski
KROL Polski, Wielki Xiąże Litewski,
Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki,
Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski,
Inflantski, Smoleński, Siewierski, Czer-
niechowski, á Dziedziczny

XIĄZE Saski, y
E L E K T O R.

O Znáy mujemy ninieyszym Listem Naszym, Wszem w obec
y kaźdemu z osobna, komu otym wiedzieć naleźy. Iź My
zabiegając jakiemu ubliżeniu Praw Naszych y Rzeczypospolitey o-
koło Dobr Ordynacyi Ostrogskiey opisanych, po śmierci Urodzonego
ALEXANDRA LUBOMIRSKIEGO Starosty Sandomirskiego, umy-
śliłiśmy też Dobra Ordynacyi podległe w Administracyą Dwuletnią
Wielmoźnym JANOWI Tartowi Wojewodzie Lubelskiemu, Xiążęciu
SANGUSZKOWI Marszałkowi Nadwornemu Wielkiego Xięstwa Li-
tewskiego, y Urodzonemu PONIATOWSKIEMU Generałowi Na-
szemu *Pro sorte cuiusvis equali* podać, y podajemy *Et eo intuitu* Kom-
missarzow Naszych naznaczyliśmy, według których Kommissarzow
Dyspozycyi, Dobra ze wszystkimi Kluczami, Włościami, Folwarkami,
Poddanemi y Ich Robociznami, Czynszami, Intratami, nic nie excy-
pując

pując podług Inwentarzow przez Kommissarzow Naszych spisanych,
Quisq; pro sorte equali od Komissarzow Naszych *ex dividenda* w Admi-
nistracyi swojej Dwuletniej trzymać będą. Dajemy oraz *plenariam*
potestatem Pomienionym Wielmożnym y Urodzonemu Administra-
torom Naszym, Dobrami temi Ordynackimi rządzić, dysponować,
o krzywdy tym Dobrom poczynione, y o dobytki wygnane, albo
Zboża y rzeczy do Dobr Ordynackich należące, po śmierci Uro-
dzonego Starosty Sandomirskiego przez kogokolwiek zabrane, jeżeli
się to pokaże w Trybunale czynić, Prowenta wszelkie z nich odbie-
rać, *Et omni meliori modo in rem Et utilitatem publicam* przez dwie
Lecie sprawować y rządzić, *Salvo* jednak *de perceptis Et Expensis*
Calculo Nam y Rzeczypospolitey w Skarbie Koronnym na Seymie
po Exspiracyi dwóch Lat przez każdego *ex interesse Et Sorte* Admi-
nistracyi swojej *reddendo*, po których dwóch Lat wyisćiu od Daty te-
raznieyszey rachując, Administracya [teraznieysza] zlecona waloru
mieć niema, ale *ipso Biennio* upadnie. Na co dla lepszey Wiary Ręką
się własną podpisawszy, Pieczęć Koronną przycisnąć rozkazaliśmy.
Dano w Warszawie Dnia XVI. Miesiąca Grudnia, Roku Pańskiego
M D C C X X. Panowania Naszego XXIV. Roku.

MANI

SIGILLATA

in Metrycę Koronney, Administracyi Dobr Ordynacyi Ostrogskiey.

AUGUSTUS III.

DEI GRATIA REX POLONIÆ,

Magnus Dux Littvaniæ, Ruffiæ, Pruffiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Wofhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ, Czerniechoviæquè, nec non Hæreditarius Dux Saxonæ, & Princeps

ELECTOR &c.

Significamus Præsentibus Literis Nostris quorum interest Universis & Singulis, reperiri in Actis Metricæ Regni in Metricula Expeditionum ex Cancellaria Majori Regni, Regnante Serenissimo Olim AUGUSTO Secundo Rege Poloniæ, Parente Antecessore Nostro Charissimo Cancellariatu Illustrissimi Domini Joannis in Słupow Szembek, Łomzensis, Graudetinensis, Capinoscensis &c. Capitanei Emanatarum & sigillatarum Terminationem infra scriptam Tenoris sequentis: *Administracya Ordynacyi Ostrogskiey Wielmożnym Wojewodzie Lubelskiemu Marszałkowi Nadwornemu Litewskiemu, y Urodzonemu Poniatowskiemu Generałowi* sub data Varfaviæ Die XVI. Mensis Decembris Annô Domini MDCCXX. Quam ejusmodi Terminatio prout in præfata Metricula continetur; Nos ex eadem fideliter describi & parti postulanti authenticè extradi permifimus. In quorum fidem Sigillum Regni est Appensum. Actum & Datum Varfaviæ.

Ex Metricula Anni 1720.

Administracya Ordynacyi Ostrogskiey

A

Kom.

SIGILLATA

in Metricę Koronney, Administracyi Dobr Ordynacyi Ostrogskiey.

AUGUSTUS III.

DEI GRATIA REX POLONIÆ,

Magnus Dux Littvaniæ, Ruffiæ, Pruffiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Woſhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolenciæ, Severiæ, Czerniechoviæquè, nec non Hæreditarius Dux Saxonie, & Princeps

ELECTOR &c.

Significamus Præſentibus Literis Noſtris quorum intereſt Univerſis & Singulis, reperiri in Actis Metricæ Regni in Metricula Expeditionum ex Cancellaria Majori Regni, Regnante Sereniſſimo Olim AUGUSTO Secundo Rege Poloniæ, Parente Anteceſſore Noſtro Chariſſimo Cancellariatu Illuſtriſſimi Domini Joannis in Słupow Szembek, Łomzeniſis, Graudetinenſis, Capinoſceniſis &c. Capitanei Emanatarum & ſigillatarum Terminationem infraſcriptam Tenoris ſequentis: *Administracya Ordynacyi Ostrogskiey Wielmożnym Wojewodzie Lubelskiemu Marjaſzałkowi Nadwornemu Litewſkiemu, y Urodzonemu Poniatowſkiemu Generałowi* ſub data Varſaviæ Die XVI. Menſis Decembris Annô Domini MDCCXX. Quam ejusmodi Terminatio prout in præfata Metricula continetur; Nos ex eadem fideliter deſcribi & parti poſtulanti authentice extradi permiſimus. In quorum ſidem Sigillum Regni eſt Appenſum. Actum & Datum Varſaviæ.

Ex Metricula Anni 1720.

Administracya Ordynacyi Ostrogskiey

A

Kom.

K O M B I N A C Y A

*Ratione dányey Administrácii do Dobr Ordynácii O-
strogskiej, sub Beneplacito, & Rati habitione Najia-
śnieyszego Krola Jmci Augusta II. Pana Naszego Mi-
łostciwego y Stánow Rzeczypospolitey, między J. W.
J. P. Janem Tártem Woiewodą Lubelskim, J. W. Je-
gomością Pánem Stánistáwem Poniátowskim, Gene-
rałem Woysk Jego Krolewskiej Mości; á Jásnie O-
świeconym Xiążęciem Jego Mością Pawłem San-
guśkiem Márszałkiem Nádworknym Wielkiego Xię-
stwa Litewskiego, zá Interpozycyą zobopolnych
Przyiációł y Medyátorow, w Wąborkowie, die septi-
ma Junii, Millesimô septingentesimô vigesimô primô
Annô postanowiona, y zkonkludowana.*

*I**n Causa Juris, Decyzyi Seymowey juxta Consti-
tutionē Anni Millesimi sexcentesimi septingentesimi
septimi, Partes Prætendentes, czekać tenebuntur,
non derogando servitio Militari, per Rempubl: in
Casu necessitatis destinato, Administracyą zupeł-
ną, teyże Ordynácii, pretiô tranquillitatis pu-
blicæ, Jásnie Wielmożny Jego Mość Pan Wo-
jewoda Lubelski, y Jásnie Wiel: Jmć Pan Poniátowki, Gene-
rał Woysk Jego Krolewskiej Mości, Jásnie Oświeconemu Xiążę-
ciu Jego Mości Márszałkowi Nádworknemu Litewskiemu ustępu-
ią, przyrzekáiąc, iż do niey, interessować się nie będą. Xiąże Jego
Mość zá Márszałek Nádworkny Wielkiego Xięstwa Litewskiego
Majestatem Principis deprecari, tudzież Ichmościom Pánom Mi-
nistrom, amicabilem satisfactionem dekláruie, á Jásnie Wielmożne-
mu Jego Mości Pánu Woiewodzie Lubelskiemu, y Jásnie Wiel-
możnemu Jego Mości Pánu Generałowi Poniátowskiemu, circa
Combinationem præsentem præstat. Zászle dyfferencye, niechęci,
y Processa, in causa facti, Partes inter se, ad præsens transigentes u-
márzáią. Lesiones iednak prætensæ cum complicibus, per Judicium
Compromissoriale decidi máią w Jakubowicach, die vigesima octava
Augusti, Annô præsentis, do ktorego Kompromissu, Jásnie Oświeco-
nego*

nego Xiążęcia Jego Mości Woiewodę Krákowskiego, Strony O
bydwie, za *Super Arbitra* obierają, y ná ten czas *citati*, tãżże sta
wić się powinni-Tey Kombinácii, *Partes paciscentes, Fidei cessione*
Mediatoriali áffekturowány, *sub Fide, Honore, & Conscientiã* do-
trzymać sobie wzãiemnie obiecujã, y nie tylko podpisaniem
własnych Rąk ztwierdzają, ále iã takiego wáloru mieć chcą, iã-
koby *coram Actis publicis* roborowana była.

Konstánty Szaniawski, Biskup
Krákowski iako Medyátor.

Janusz Xiąże Korybuth Wiśni-
wiecki Woiewoda Krákowski,
iako Medyátor.

Stánisław Chomętowski Woie-
woda Mázowiecki.

Jozef Mniszech Marszałek W.K.

Jan Tãrło Woiewoda Lu-
belcki, Stárosta Grábowiecki.

Páweł Xiąże Sànguszko Marszá-
łek Nádwny Wielkiego Xię-
stwa Litewskiego.

Stánisław Ciołek Poniátowski,
Generał Woysk Jego Krolewskiej
Mości.

E X C E R P T

Konstytucyi *ex Volumine Legum* zebranych, tykających się Ordynacyi Ostrogskiej.

1609. **Z**A Zygmunta III. *Folio 895. Paragrapho 16. Tit: Ordynacya* Jásnie Wielmożnego Jánuusza Xiążęcia Ostrogskiego Kásztelána Krákovskiego.

Dla stárożytnych y zácnych záslug J. W. Jánuusza Xiążęcia Ostrogskiego Kásztelána Krákovskiego zá Rádą PP. Rad y pozwoleniem Posłow Ziemkích ták Koronnych iáko y Wielkiego Xięstwa Litewskiego y Ziem do tego náleżących. Pozwálamy Seymu ninieyszego *Lege perpetua nunquam in posterum abroganda* iáko iuż od kilku Seymow przez wszystkie stány pozwolono iest, iż mu wolno będzie uczynić Ordynacyą *in futurum* w Dobrach swoich, ktore teraz ma y mieć może, kto y iáko? miałby mu Sukcedować? ták z Potomstwa iego; *Masculini Sexus* iáko *eo deficiente quocunq; gradu Succedentium* z dászych Osob, ktora to Ordynacya wiecznemi czasy ma trwać, *non obstante ulla prescriptione & fatalibus etsi Admissio possessionis, non subsequetur* tym sposobem: áby wedle tey Ordynacyi te Dobra *vel in toto vel in parte prout Ordinaverit* nie mogły być *per Heredes etiam de Lumbis ejus & Successores ejus* álienowane, *ita tamen ut in aliis omnibus Conditionibus Ordynacya ta Juribus & Oneribus Terrestribus subjaceat.* A ta Ordynacya áby do Wszech Wiádomości przyszła, ma do Akt Trybunalskich w Lublinie *vel ad alia quævis vim perpetuitatis habentia* podána być, *cum facultate immutandi, emendandi, ipsi duntaxat; dum vita ipsius reservata.*

1624. Zá tegoż Zygmutá III. *Folio 2. Paragrapho 2. Tit: Supplement Woyfka kwarcianego.* Do ieyże obrony náleżec máią ludzi fześćset z Ordynacyi niebofzczyka Xiążęcia Ostrogskiego Kásztelána Krákovskiego náznáczeni, w czym pewni iesteśmy, że Potomek y Opiekunowie, którym iego dozór náleży, przestrzegać tego będą, iákoby porządnie ci Ludzie wypráwieni, służbę odpráwowáli.

1627. Zá tegoż Zygmunta III. *Folio 4. Paragrapho 7. Tit: Ochrona Ukráiny od Pogan.*

Iż záwsze *Lubricã fidẽ* Pogánstwa y nie pewną przyiáźń poznáwamy, chcąc iáko naylepiej *providere* bespeczeństwu Páñstw nászych, *Authoritate presentis Conventus* wárujemy, áby kwárta zwyczajná, nie gdzie indziej ieno ná Zołnierza, ktory Ukráiny od Pogan strzedz będzie obrácána była, pod winámi w stárych Práwach opisa-

pisaniem. *Wielmożny też Woiewoda Sandomirski Hetman Nasz Ludzie z Ordynacyi J.W. Kasztelana Krakowskiego y Wybrańce wszystkie Małopolskie także Obronić ma, więc y Starszy Woyska Naszego Zaporowkiego z liczbą Kozaków odpor dawać będzie.*

1628. Za tegoż Zygmunta III. *Folio Volumen 579. Paragrapho 7. Tit: Obrona Ukrainy od Pogan.* Aby od Inkursyi Pogan, ktorych jużesmy nie raz *Lubricam fide*m doznali y tamta Państw Naszych ściána, obwarowana była *Authoritate Conventus presentis.* Postanawiamy, aby kwarciany Zolnierz ktory na ten czas na posłudze naszej Rzeczy-Pospolitey iest, z tam tąd według dawne go Prawa nie zjeżdżał, *do ktorego przy Supplemencie na tym Seymie nąznaczonym Woiewoda Sandomirski Hetman Polny, Ludzi z Ordynacyi Jasnje Wielmożnego Kasztelana Krakowskiego y wybrańce.* Małopolskie także y Starostw Ukrainkich obrocić ma.

1667. Za Jana Kazimierza *Folio 31. Paragrapho 97. Tit: Pozwolenie Rezygnacyi wyżej napisaney.* Za zgodą Wszech Stanow pozwalamy W.W. Janowi z Sobieszczy na Sobieskiemu Marszałkowi W. y Hetmanowi Koronnemu Stani sławowi Jabłonowskiemu Ruskiemu, Stanisławowi Kazimierzowi Bieniewskiemu Czerniechowskiemu Woiewodzie, Wielmożnego Alexándra Janusza Xiążęcia Ostrogskiego y Zasláwskiego Hrabia na Tarnowie Opiekunom, rezygnować *Jure perpetuo Terrestris,* Grunt pewny Ordynacyi podległy z Poddanemi tegoż Woiewo dy Xiążęcia Ostrogskiego y Zasláwskiego dziedziczny, Urodzo nemu Teodorowi Denhoffowi Podkomorzemu Koronnemu, to iest Grunt za Pałacem Naszym w Warszawie będący, za słuszną za ten Grunt Rekompense, ktora Rezygnacya iako prędko będzie uczyniona *in toto onę presenti Lege approbuiemy* nie deroguiąc Kom missyi, y rozgraniczeniu między Gruntami y Strukturami Pała cu Naszego, y Gruntami pomienionego Xiążęcia *de data Sabbatô, in Vig: Festi S. Jacobi Apostoli Anni 1661.* uczynionemu, ktorą Kommissyą y rozgraniczenie tudzież pozwolenie przedąży *Consensu Omnium accedente in Omnibus Clausulis & Paragra: approbuiemy.*

1673. Za Michála I. *Folio 21. Paragrapho 62. Titulo Approbacya Rezygnacyi niżej opisaney.*

Ponieważ Rezygnacya Gruntu pewnego Ordynacyi podlegle go za Pałacem N.N. s. p. Krola Jmci Jana Kazimierza Antecel fora Naszego w Warszawie będącego Wielmożnym Opiekunom Urodzonego Alexándra Janusza Xiążęcia na Ostrogu y Zasláwiiu na ten czas *in minorennitate* zostaiącego *Constitutione Anni 1667.* po zwolona *in Personam* Urodzonego Teodora Denhoffa Podkomorze

go Koronnego jest uczyniona, którą samże pomieniony Xiążę Ostrogski y Zaskawski do lat doskonałych przyszedłszy, Donacją osobliwą *Corā Actis Nostris* tu w Grodzie Warszawskim *cū circum-
scriptione Fundi* utwierdził, w co się inkludować nie mają Plące te, na których *sine speciali Consensu directi Domini*; przerzeczonego Xiążęcia na Ostrogu y Zaskawiu przy tymże Pałacu Krola Jmci przeszłego, Staynie y insze budynki są pobudowane, tedy taką Urodzonego Xiążęcia Alexandra Janusza na Ostrogu y Zaskawiu dobrowolną dyspozycją *in Facie Omnium Ordinum factam*, co do tey samey Cyrkustancyi Gruntow Urodzonemu Podkomorzemu Koronn: nadanych *speclat juxta obloquentiam Donationis Castrensis, Autoritate & Consensu omnium Ordinum accedente* Approbujemy.

1677. Za Jana III. po śmierci Xiążęcia Jmci Alexandra Janusza *extincto Masculino Sexu descendantium* Xiążąt Folio 9. Paragrafo 19. *Tit: Reces Ordynacyi Ostrogskiej.*

Ponieważ Ordynacya Ostrogska dla nągłych Spraw Rzeczy-
politey determinacyi swoiey y uspokoienia na teraznieyszym
Seymie wziąć nie mogła, tedy onę za konsensem Rzeczypospo-
lity do przyszłego Seymu w Reces, puszczamy y uspokoić o-
biecujemy.

L I S T

*Jásnie Wielmożnego Jego Mości Pána Woiewody
Krakówskiego, Hetmána Wielkiego Koronnego,
do Jásnie Oświeconego Xiążęcia Jmci Sanguska
Márszałka Nad: W. X. Litew: uprzedzając Dy-
sparyment, y álienácya Dobr Ordynácii Ostrog-
skiej, pisany z Mości sk die 9. Xbris 1753. Annô.*

NA dochodzące mnie, coráz pewnieysze Wiádomości, że Wá-
sza Xięcia Mość, rozporządziwszy iuz podobno, zupełnie
Substancya Domu swego, teraz Dobra Ordynacji dysponować
zamyślasz, sądzę się obowiązany *ex nexu* Práva, y Urzędu me-
go wyrażić Wászey Xięciey Mości, Reflexye moje ktoreby te szko-
dliwe Oyczyźnie, oraz y własney sławie Wászey Xięciey Mći
Intencye Jego, gdyby były przedsięwzięte, wstrzymać y odmie-
nić mogły. Chwalebny jest bárzo umysł, Wászey Xięciey Mći
wczesnym Fortun swoich Podziálem *consulere, utinam* skutecznie,
spokoyności, w czasy przyszłe Domow skolligowanych, byłoby
jeszcze *optabile*, y sprawiedliwości *Conveniens*, á żeby tymże Po-
dziálem Wszyscy do Krwi Wászey Xięciey Mości należący, ro-
wnie byli ukontentowani, ále Ordynacyą od Przodkow swoich,
zá konsensem Rzeczypospolitey, *Robur Approbationis* máiącym
postánowioną, przez Nichże, iáko, y przez p. s. godnego Oy-
ca swego, y samego siebie dotąd *illase* zachowaną, y ákceptowa-
ną wielu Konstytucyi wspomnieniem, & *Actibus Publicis*, záwsze
bez podánia iey w żadną wątpliwosc rátyfikowaną, znośić, przez
Podziál prywatny, y tak przykřádną ná obronę Oyczyzny, U-
sławę, chćieć do upádku przyprowadzić, każdy Impárcyálny, á-
by tylko appetyt prywatnego zysku, nád miłość Oyczyzny, y
iey Dobro, nie brał gory, przyznać musi, że byłby to postępek
Práwu przeciwny, Oyczyźnie szkodliwy, y własney sławie Wá-
szey Xięciey Mći ná potomne wieki uwłaczájący; ktoremu Já
przez wszelkie sposoby, nie mogłbym tylko *fortem* czynić *resistenti*
am, iák prędko o iákowej dowiedziałbym się Tránzákcyi *vel in*
minimo Puncto, też Ordynacyą sámiácej. Byłbym przymuszony
záżyć przyzwoitych frzodkow *ad manutentionem* oney, y nie
bez umártwienia mego, byłoby widzieć Wászą Xćią Mość, do
ktorego pomyslności, przez wielorákie krwi konnexe, y pártý-
kulárną záwsze serca mego przychylnosc, intereffować się prá-
gnę,

gnę, *per hunc abusum* Ordynacyi, podaiącego *in discrimen*, własne swoje do niey Prawo.

Jeżeli po długim życiu WXmci, *incerta fors* teyże Ordynacyi, sumitur za pretext potrzeby, wczesnego iey rozporządzenia, te nie prywatne, ale od Stánow Rzeczypospolitey, ná Seymie nastąpić powinny, *que ad omnes spectant, ut ab omnibus cognoscantur & resolvantur*. W samey porze średniego wieku WXMci, ktorego przedłużenia, nietylko *intime* życzę, ale też y spodziewać się *humanitus* można, coż za potrzeba przymusza, Wąszą Xcią Mśc, do przyspieszenia takowych, ná oczywiste szkodę Oyczyzny, Dyspozycyi, obeyrzyć się y ná to należy, że tak wiele zácných Fámilii, chleba Ordynacyi *participes cū publica causa*, y swoy własny łącząc interefs, nie mogliby zápewne *otiosi spectare*, znoszenia oney, z naruszeniem spokoyności publiczney, Seymow y Seymikow zamieszaniem. Te wszystkie remonstracye upraszają Jmci P. Stároste Oświęcimskiego, aby był doniosł Wąszey Xięćiey Mci, ale że podobno, dotąd przytrzymány w Krakowskim, pospieszyć mu nie przyszło do Kolbuszowey, iedzie obligowany ode mnie Jmc Pan Stárosta Tyszowiecki, Pułkownik moy, ktory zdania y życzenia moje w tey okoliczności będzie miał honor dostateczniey wyrazić WXmci: iá tylko, *ambre* Publicznego Dobra, y własney sławy Wąszey Xięćiey Mci *obstingendo*, upraszam iák nayusilniey, áżebyś całosc Ordynacyi, przez godnych Przodkow swoich y samego siebie dotąd zachowaney *intaminate* utrzymując iedeli iákowe tentacye, do rozporządzenia oney, prowadzić Wąszą Xcią Mć mogą, przynajmniej czasowi dalszemu, tey konsekwencyi Dzieło ábyś zostawił *interim*; ábyś W. Xcia Mć, uczynił mi łaskę bytności swoiey u mnie, y był wyperśwadowanym, że w tych okolicznościach, radzić y życzyć mu inaczey niecheę, tylko co z ubezpieczeniem Dobra, y spokoyności Publiczney, oraz z własnym Wąszey Xięćiey Mości, ukontentowaniem, y pomnożeniem sławy Wielkiego Domu Jego, być może: *in reliquis referuiac* się ná wspomnionego Jmci Pana Stároste Tyszowieckiego; zostawam *indefinenti tenerritudine & cultu*.

R E S P O N S

*Ná ten List J. W. Jmci Pánu Woiewodzie Krakow-
skiemu Hetmánowi Wielkiemu Koronnemu dány
die 13. Xbris 1753. Annò, z Kolbuszowey.*

PRzywitawszy tu w Domu moim Jmci Pána Stárostę Tyfzo-
wieckiego M. W. M. Pána, miałem honor odebrać z Rąk Jego
List J. W. M. Pána Dobrodzieia *de 9. Xbris* pisany, ktorego *Con-
tenta* przeczytawszy, przy złożeniu nayniższej moiey *submissy*,
mam honor odpisać. Rzecz prawdziwa, że zączynam czynić dy
spozycyą Fortuny moiey nie z przymusu Lat, bo te ieszcze
zgrzybiáłego wieku nie są bliskie, ále kiedy Bog sobie zostáwił wiá-
domość kresu życia ludzi, á fortuna moia nie będąc Tránzákcy-
ámi zá życia moiego ubezpieczona, mogláby zróżnych okoli-
czności w Oyczyźnie, do zamieszania dać okázyą, zdało mi się
dla wlásfney spokojności moiey koniec myślom moim uczynić.

Reprezentácye J. W. M. Pána Dobrodzieia, z wszelkim przyią-
żem Respektem: Głębokie Jego Konfyderácye ku Dobru pospo-
litemu záwsze dążące, y w tey listowney do mnie *expressy* znaj-
duią się, ále uniżenie upraszam, ábyś y moię ode mnie łaskáwie
przyiął *reflexy*e. Pozwolenie Rzeczypospolitey, czynić Ordyná-
cyą, Dobr swoich, Xiążęciu Ostrogskiemu zaszło, z dołożenient
(*cum Clausula ne quid juri bonorum terrestrium*) przepraszam że słow
dla krotkości czasu istotnych w Konstytucyi nie kładę, *si contra-
rium*. Uczynił Xiąże Dobr swoich Ordynacyą, ále ią nigdy Rzecz
posp: nie ápprobowała. Y lubo sam Xiąże Ostrogiki, żył ieszcze
táak długo, że kilka przy nim stánęło Seymow, jednáak, czyli on,
z różnych potym *reflexy*i, niestárał się o to, czyli Rzeczpospoli-
ta tego niechciała.

Ze záś Rzeczposp: niechciała ápprobować? miała podobną téż
same rácye, ktore y teraz w ánimádwersy i być powinny że *vi-
gore* tey dyspozycyi Xcia Ostrogskiego powinny były te Dobra
Káwálerom Máltáńskim *cedere*, Káwáler Máltáński nieprzysię-
ga *fidelitatem* Rzeczy Pospolitey, ále Mágistro *Ordinis*; Zmocnio-
ny potym obcymi piéniędzmi, przysięgáiąc ná ustáwiczná woynę
przećiwko Turkom, niedokładáiąc się Rzeczypospolitey, záżyłby
znáczney Porcyi Dobr zostáwionych sobie w Polszcze, przećiw-
ko Turkom, á przez to nietylko te Dobra ktoreby trzymał, ále
y całą Polskę, w ustáwiczne y nieuchronne wprowadziłby nie-
szczęście, á potym skárży się ustáwicznie Rzeczpospolita, *de ali-
enatio-*

enatione Dobr Szlacheckich *in spiritualia*, iakże miała pozwolić, ná
tak wielką rázem strátę. Konstytucya náwet iedná uczy: że
Rzeczpospolita Interellu Ordynacyi Ostrogskiey, Decyzyą do
drugiego Seymu sobie zostáwiła, á zá tym nie ápprobowała. A
ponieważ tenże Xiąże Ostrogski Antecessor moy, dla Dobra Oy
czyzny fześciet ludzi na obronę Ukráiny chciał mieć, że ten
Punkt *in rem* Oyczyzny zostáie się *in salvo*, z wdzięczności ku tey
Oyczyźnie, z ktorey przy łáscie Bożey mam wszystko, ponieważ
rezygnując Dobra moje znalazłem Osoby łátwe, że *ex Zelo*, ku
Oyczyźnie przyieli ná siebie, *dulce hoc onus*, stáwienia ná obronę
Ukráiny Ludzi, pod Kommendą J.W.W.M. Pána Dobr: y Sub
cessorow Jego. Námieniasz J.W.M. Pan Dobrodźiey, że Rzec
pospolita samá sobie zostáwiła *decisionem* o te Dobra, zostáią się
Dobra w rękach tych, *in Majori parte* złączonych Krwią z J.W.
M. Pánem Dobrodźieiem, ktorzy *in paritate juris & pene* urodzi
wszy się, *cum sufficienti* z fortun swoich *pignore* záwsze będą mu
sieli to uczynić, co Rzeczpospolita káže, á Káwálerowie Máltan
scy, á niby chcieli czynić, á ni się poddać Rządom Rzeczypospoli
tey, *supremam potestatem alibi Colentes*. Te tedy podáwszy Refle
xye J.W.M. Pánu y Dobrodźieiowi, rozumiem że przyznasz, że
Oyczyzna nic nie tráci, od przyśzłych nieszczęśliwości uwálnia
się. Łáscie mię zátym oddáię W.M. Pána Dobrodźieia y piszę się
distinctissimo Cultu.

Hôc Locô *Donacye* Dobr Ordynacyi Ostrogskiey,
przez Xiążęcia Fmci Sanguszka Márszałka Ná
dwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, in Per
sonas Ichmościor Pánow Lubomirskich y rożnych
Ichmościor, podług Dyspartymentu w Kolbuszowy
ułożonego, nástąpione, y zeznáne, Coram Actis Gro
du Sendomirskiego Sabbathô post Festum Sanctæ Lu
ciae Virginis & Martyris proximô, Annô 1753.

R E S K R Y P T

Jego Mości Pana Lubomirskiego Stárosty Kázimierskiego, przy Donacyi dány, y odinnych Ichmościow *Juris* kwezytorow wszystkich, podobneź podpisane.

IA Antoni, Benedykt, Konstanty, Hrábia, ná Wiszniczu, Wielkim, Połonnym, Bárze, Xiąże Lubomirski, Kázimierski, &c. Stárosta. General Lieutenant, Woytk Koronnych, Orderu Sw: Andrzeia, y S. Henryka Káwáler; Znam tą Affekuracyą moią, w Ręce Xięcia Jmci Sanguszka, Márszáka Nádwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego dáną, która *Vim Authentici Documenti* mieć powinna, &c. *sub Actum Roborationis Contractus, Resignationis*, między tymże Xięciem Jmcią á mną, dnia dzisieyszego spisany, ściągac się ma, iż lubo tenże Xiąże Jmc, Márszáek Nádworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego, tak przez Kontrakt spisany, iáko y Donacyą, która *subsequi* ma, ná Klucz y Wsie, do tego Klucza náležące, iáko teź y Wsie, Klucza Konstantynowskiego nie które á wzwyż pomienionym Kontrákcie *specificè* wyrażone, ná Osobę moią rezygnował; iednak ponieważ przy spisaniu Kontráktu wspomnionego, *Possessionē Realem*, Dobr tychże wszystkich, & *omnem Usum fructuum* co wynáleść się może, *ad sera quam Longissima facta*, tenże Xiąże Jmc sobie obwarował, y cále zupełnie ostrzegł. Więc stofuiąc się w tym, do woli tegoż Xięcia Jego Mości, Dobra wyź wyrażone ná Osobę moią Rezygnuiącego, y ia teraznieyszą Affekuracyą moią przyrzekam, upewniam y obliguię się, że do żadnych Dyspozycyi ani intrat, Dobr pomienionych, Poddanych *ullô pretextu & Colere, durante Vitâ* Xięcia Jego Mości, áni ia, áni moi Sukcessorowie interessować się, áni przeskod żadnych, nie będą czynili, *quo ad supervixerit* Xiąże Jego Mość Márszáek Nádworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego, niemam, y niepowinien będę, y owszem *Salvam, legitimam, integram Possessionem Bonorum suprascriptorum*, temuź Jáśnie Oświeconemu Xięciu Jego Mości, *meis cum Successoribus* ostrzegam, y Wáruię. Oprocz gdyby iáka Wieś *post extinctionem Jurium* Ichmościow Pá-

now Possessorow zawałowala, iuż ta Wieś nie *ad Dispositionem* Xięcia Jmci; ale do moiey woli, powinna do Dziedzicznej Possessyi należeć, *Salvô* iednak *Militari Obsequiô præstandô*. Prezent *ad Beneficia utriusq; Ritûs* bez wyraźney woli Xięcia Jego Mości Mârzałka, niepodpiszę. *Et insuper in Causâ exoriundæ*, z przyczyny zeznanych nâ Osobę moią, nâ Dobra pomienione Tranzakcyi iâkiey y od kogo Impetycyi, y Inquietowânia, tam *in Publico*, quàm *in quovis Subsellio*; a przeto uchoway Boże przeszkody, tedy Ewikcyą generalną, nâ Dobrach, y moiey Własney Substancyi, temuż Xięciu Jego Mości Mârzałkowi, *intuitu Præmissorum*, zapisuję y obliguję. *In Casu Contraventionis*, w czymkolwiek tey Tranzakcyi, pod nieważnością uczynioney, Dobra pomienionych Rezygnacyi, obowiązuję, y przyrzekam. Y nâ to się Ręką moią własną, przy zwykłej Pieczęci podpisuję.

TRANZAKCYA

Względem Ludzi podług Dyspozycyi Rzpltey, ná Obronę fcy, z Dobr Ordynacyi Ostrogskiey należących, sub Processu bonæ Fidei, spisana.

Między J. O. Xćiem Jmćią JANUSZEM Alexandrem na Białym Kowlu, Smolanách, Rákowie, Záfawiu y Ostrogu Lubartowiczem SANGUSZKIEM Marszałkiem Nadwornym W. X. Litewskiego z iedney, á J. OO. Xiążętami Jchmćiami CZARTORYSKIMI Woiewodami y Generałami Ziem Ruskich y Podolskich przez J. O. Xćia Jmći Stanisława Hrabie ná Wiśniczu y Łancucie Lubomirskiego Strážnika Wielkiego Koronnego czyniącemi, tudzież J. W. Jmćią Panem Małachowskim Kanclerzem W. Koron: Opozynkim, Ostrołęckim Stárostą, iako też y J. W. Jmćią Panem Franciszkiem POTOCKIM Krayczym Koronnym y J. W. Jmćią Pánem Ignacym SAPIEHAŁ Wojewodą Mścisławskim, iako też y J. OO. Xiążętami Jchmościami ANTONIM Wojewodą Lubelskim, Stanisławem Strážnikiem W. Koron: Antonim Kázimierskim, Franciszkiem Olsztyńskim, Teodorem Bohuffawskim Starostami, Stanisławem Koronnym, Jozefem Litewskim Podstolemi Lubomirskimi, y Jozefem Jábłonowskim Stolnikiem Wielkiego X. Litewskiego z drugiey strony, stánełá takowá zgodná umowá y postanowienie. Jz J. O. Xiąże Jmość SANGUSZKO Marszałek Nádworny W. X. Litewskiego zprzedawszy Dobra swoje Dziedziczne: Klucze: Dubinski, Stepańki, Konstantynowski, Mirowski, Wilski, Czudnowski, Pikowski, Bázalinski, Krantowski, Sulzyński, Ostrogski, y Lutowicki *cum omnibus eorum adjacentijs* Prawem naturalnym po niegdy J. O. Xiężnie Jeymći MARYI ANNIE z Xiążąt Lubomirskich, niegdy J. O. Xćia Jmći Pawła Lubartowicza SANGUSZKA Marszałka W. W. X. Litewskiego *Intermedii voti* Małżonce, á Matce swoiey spałte, máiac *pra oculis amore boni publici*, ofobliwie Ukráínskiego kraju, częstokróć náiazdom Nieprzyácielskim podległego, przez J. O. Xćia Jmći Alexandra Dominika Lubomirskiego Stárostę Sandeckiego ku obronie kráju Ukráínskiego w przystáwieniu Sześciu set Ludzi z Dobr przerzeczonych, iáko wyżej wyrażono, przez siebie zprzedanych, do takowegoż chwalebneho tychże JJ. OO. JJ. WW. wyżej wspomnionych Wujow y Braći swoich wzywa uczynku, którzy wyfoce miłość Oyczyzny sobie szácuiąc, poważáiac oraz godne myśli J. O. Xćia Jmći Márszałká Nadwornego W. X. Lit: nieprzełámane, ná obronę kraju wspomnionego obrocone, tákowy do Expedycyi Woienney między sobą dyspartymment czynią. A náypzrod: Ludzi pieszych ná *Prasidium* Fortecy Dubieńskiey pod władzą Hetmańską konserwować má 270. Klucz Dubinski. Klucz Stepański Ludzi konnych 63. Klucz Miropolski y Wilski, 33. Klucz Czudnowski konnych 32. Klucz Pikowski konnych 20. Klucz Bázalinski konnych 33. Klucz Kraśiłowski konnych 33. Klucz Ostrogski konnych 31. Klucz Sulzyński konnych 32. Klucz Lutowicki konnych 7. w kaźdey gwałtowney potrzebie za Ordy-

dynansami Hetmáńskiemu ku obronie kraiu wystawiać, wysyłać, y do Kommen-
dy J. W. Jmci P. Hetmana W. Koron: ordynować, *mutuo sub Processu bona*
fide obstringuntur, o co *in casu Contraventionis Forum* Trybunału Rá-
domskiego do odpowiadania sobie naznaczywszy, rękami własnymi tę Tran-
sákcyą podpisują. *Datum* w Kolbuszowy die 7. *Decembris* 1753. *Anno*.
Janusz Xiążę Sanguszko Márszałek Nadworny W. X. Lit: swoim y J. OO.
Xiążąt Czartoryskich Woiewodow y Generałow Ziem Ruskich Jmieniem pod-
pisuję się. Stanisław *Lubomirski* Strażnik W. Koron: Franciszek *Lubomir-*
ski Starosta Olsztyński. Jan *Malachowski* Kanclerz W. Koron: Antoni *Lubo-*
mirski Starosta Kaźmierki. Stanisław *Lubomirski* Podstoli Koronny. Jo-
zef *Lubomirski* Podstoli Litewski.

KONNOTACYA Donacyi przez J. O. Xcia SAN-
GUSZKA Marszałka Nadwornego W. X. Litt: w
Grodzie Sandomirskim Sabbatho post Festum S. Lu-
ciae Virg: & M. proximò A. D. 1753. poczynionych.

J. W. J. P. MAŁACHO-
WSKIEMU Kanclerzowi
W. Koronnemu.

Oppidi Ostrog medietatē.

Civitatē Miedzyrzycz.

Villas Bielmasz.

Hutek *Pradium.*

Miechow.

Brodow.

Zawidow.

Drzewienicá.

Białaszow.

Hrozow.

Hrymacze.

Lebedzie.

Urwenná.

Ledawa.

Wieszcze

Mizocza małego

medietatem

Komichny

Nowosiółki

Nowosławie

Horow

Rozwazy

Zezulince

Toczewiki

Pućiaty

Stośpow

Wierzchow

Krajow

Mizocz

Piwcze

Dobryn

Sortem in Łoynice.

Duligowa wola

Delimowka

Sosnowká

Dařemnice w

Wojewodz: Wo-

łyńskim leżące.

Item Villas Ruda *alias*

Rokosz *cum attinentijs*

Tum Villas Stodołki

Wolka w Woie-

wodztwie Sando-

mirskim leżące.

J. W. Jmci Panu Poto-

ckiemu *Kracyczemu Ko-*

ronnemu.

Oppidum Lutowisz

Villas Grzybowice

Lufzna

Jśmiłowice

Páwłowice

Chołopecz

Oppidū Łokacze *cum Sub-*

urbijs.

Villas Kruchynicze

Pawłowice

Winica

Czewelice z poło-

wą lasu Swinarzewkie-

go do Klucza Łokáčzew

skiego należącą, y w nim

z wolnym wrębem w

w Wojewodztwie Wo-

łyńskim, Powiećie

Włodzimirskim.

J. W. Jmci Panu Cza-

ckiemu *Kastelanowi*

Wołyńskiemu.

Villas Swiniarzyn

Czerniejow

Wółczek

Morzyłki

Itē Oppidū Bereznica *cū*

attinentijs

Villas Remerzyce *magna*

Remerzyce *minor*

y inne.

Dobra w Possessyi Wiel:

Jmci Pana Kamińskiego

zostaiące.

W. Jmci Panu Grochol-

skiemu *Sędziemu Ziem-*

skiemu Bractawskiemu.

Villas Torszki

Malinki

w Wojewodztwie Wo-

łyńskim Powiećie

Krzemieńckim.

W.

W. *Jmci Panu Bogatko-
wi Podstolem Bracta-
wskiemu.*
Wies Ulaszynowki.

W. *Jm Panu Karolowi
Szydłowskiemu Mieczni-
kowi Smoleńskiemu.*

Oppidū Kozmin *cum at-
tinentijs.*

Horodec

Swarzyn

Villas Woronkowce

Michałowce

Łobodyńce

Łobodyńce drugie

Kałamarynki

Holinki

Molczany

Motrunki

Sćborowka

Hrebeninka

Samorynki

Samorynki drugie

Pieńki. w Kluczu

Konstantynowskim y

Salzyńskim leżące do

Koźmina należące.

Iiē Villas Kołki małe

Kołki wielkie

W. *Jmci P. Faygielowi
Burgrabiemu Krakow-
skiemu.*

Villas Dryłowce *aliās*

Drychłow

Dytkowice

w Wojewodztwie Kijo-

wkim, Powiecie Zyto-

mirskim.

*J. W. Jmci P. Jabłono-
wskiemu Cześnikowi*

W. X. Litt:

Oppidū Sulzyncce *aliās*

Sulzyn

Villas Ząwale

Dziemnice

Liśince

Święta-Krynica

Napadowce

Łaskowce

Mice

Krzemieńczuki

Opechtye

Wołkány *aliās*

Bołkuny

Dracze

Niedźwiadowka

wielką

Niedźwiadowka

Mała

Markowce

Brykula

Beyzyny stare

Laurynowce

Wierzbowce w

Wojewodztwie Podol-
skim leżące.

W. *Jmci P. Romanowi*
Villas Demkowce

Malki w Woje-
wodztwie Wołyńskim
leżące.

*J. O. Xiążętom Jch-
mciom Czartoryskiemu
Woiwodzie Ruskim y
Lubomirskiemu Strażni-
kowi Koronnemu.*

Oppidū Konstantynow

Villas Staryki

Nowiki

Hreorowka

Swinna

Karaimowka

Łazawá

Bastaie wielkie

Jhnatki

Sonczynie

Nowosielnice

Niemierzyńce

Pochoryla

Pochoryla druga

Harbuzyna

Milkowce

Myłyńce

Ráśzkowce

Sachnowce

Krasnośiołka

Berekiele

Derkacze

Łozowa

Bachlaie

Samczyki

Borekielmie

Skworodki

Kruchliki

Zorebki małe

Zorebki wielkie

Radkowce

Foniki

Hryfzkowce

Powierbowce

Jaczkowce

Radkowszczyzna

Werborodynce

w Wojewodztwie Wo-
łyńskim, Powiecie Krze-
mienieckim leżące.

*J. O. Xciu Jmci Anto-
niemu Lubomirskiemu*
*Starościu Kaźmierskie-
mu*

Oppidū Miropol

Villas Miropol

Pleśzynka

Hrobowce

Szczerbiny

Jachodyn

Kołodowyká

Kosmaczowka

Buki

Popławká

Karpowce

Wołoszowka

Wroblowka

Pedyńki *cum atti:*

w Wojewodztwie Wo-
łyńskim Kluczu Cudy-
nowkim y inszych
mieyscach.

Oppidū Kulczyny

Villas Kulczynki

Peczyska

Czernelowká

Monki

Dubiszczá

Wolica

Buchłayki

Jemcze

Ceceniewka

Ordynie

Kiściele
 Pifarzewka
 Łaszki
 Woliczka do Dobr
 Kulczyny należące
 Wierzchniaki
 Zielince
 Kuczewka
 Prochorowka
 Jaworowce
 Hrycyki
 Tryszki
 Junaczyce
 Junaczki
 Napadowka
 Hrostownka
 Stecki
 Ciepielowka
 Wolica
 Jarmolinki
 Łanowce
 Hrycenki
 Cierniatyn
 Cierniatynek
 Orzechowka w
 Wojewodztwie Wo-
 łyńskim leżące.
*J.O. Xciu Lubomirskie-
 mu Staroście Olstyń-
 skiemu.*
Dominium Nawoiowa
 Szlachtowa
 Czarnowoda
 Jaworki
 Białawoda *cum at-
 tinentijs*
 Kunina
 Bończa
 Lang
 Kamionka
 Papadowa wyżza
 Papadowa nizna
 Margan
 Rybien
 Chomrzyńska
 Złotne
 Czaczow
 Barnowie
 Rostoka wielka
 Rostoka mała

Składziste
 Mąciejowa
 Łagowiec
 Kotow
 Haryn wyżni
 Haryn niżni
 Nowawieś
 Łoście
 Krzyżowka
 Łabowa
 Frycowa do Klu-
 cza Nowojowskiego
 należące.
Itē Vil: Jazowko
 Obida
 Brzynná
 Łązy w Wojewo-
 dztwie Krakowskim,
 Powieście Sandeckim
 leżące.
Itē Oppidum Wilk
Villas Nowypol
 Jwanowice
 Strybisz
 Dawidowka
 Hruszki
 Kamionka
 Zarobkow
 Wyszpole
 Hryniewce w Wo-
 jewodztwie Kijowskim
 w Kluczu Cudnowskim
 leżące
Itē Vil: Pifarzowka
 Hlibki
 Kociurzynce
 Wolica JP. Witeb-
 Miłyńce (skiego)
 Weremiowka
 kobyla
 Sufzki
 Rosofowce
 Seuruki
 Korczowka
 Wolica JP. Orańskiego.
 Samczyki
 Popowce
 Kápuştyn
 Zabce
 Kostenice

Maciejowice nowe
 Maciejowice stare
 Szkarawka wielka
 Szkarawka mała
 Złodziejowka
 Parchowce
 Dubrowno
 Chrozyńce
 Miączyńce wielkie
 Miączyńce małe
 Kuczkowce
 Markowce
 Ostykowce
 Szmerki JP. Orań-
 skiego w Wojewdz-
 twie Wołyńskim do
 Klucza Konstantyno-
 wskiego należące.

*J.O. Xciu Jmci Lubo-
 mirskiemu Wojewodzie
 Lubelskiemu.*

Oppid. Pikow

Villas Krzywofzyńce

Futor Krzywofzyński

Łuzna

Kogieniec

Káśkowce

Ostrożek

Wiśnowa

Ostrożek nowy

Słupnik

Klitynká

Niemierzyńce

Miączyńce

Napadowka

Hlińsko

Homutyńce *alias*
Homczyńce

Holáki

Słobodká

Bogdanowka

Kolibabińce

Kotyfczynki

Kropienna

Malinki

Záryki

Sępiowka

Droginie

Lemiesze

Lemie-

Lemieszowka

Lutenie

Wierzhiki *seu*
Wierzchniaki

Łopuzna

pohoryła

Radawka *seu* Rze-
szowka

Zychalowka

Futory, Uroczy-

szcza, Stepy y infze atty-
nencye jakimkolwiek I-
mieniem nazwane, w Wo-
jewodztwie Bractawskim,
Powiecie Winnickim le-
żące, Kluczowi przerze-
czonemu zdawną przyle-
głe.

W. J. P. Kraiewkiemu
Skarbnikowi Ciechanow-
skiemu.

Villas Kofzkow, w Wo-
jewodz: Wołyń:
Pęczyn Futor, w

Wojewdz: Kijow:

Item na Wsi Miączynie
Dożywoćie.

J. O. Xciu Jmci Lubo-
mirkiemu Staroście Bo-
hustawskiemu.

Oppidum Czudnow

Januszpol

Krasnopol

Kamionka

Piątka *aliás* Piątek

Villas Lipne

Bratołów

Krasnośiołka

Michałowka

Myszczukoły

Motronki

Wolica

Baraki

Lemiesze

Andreaszowka

Borkowce

Ozadowka

Raczki

Korowińce

Woytowce

Mieleńce

Korowinzyki *male*

Turczynowka

Beyzymowka

Mołocki

Tatarynowka

Lichośiołká

Troszcza

Semenowka

Kiryowka

Brutałów wielki

Szczonowka

Manie

Romanowká

Stołkow

Szalayki

Wolica Horbowicza

Kamion

Kołodczna

Zaborzyce

Ułow *aliás* Ulczá

Kozary máte

Kozary wielkie

Kowalinki

Niemierzyńce

Wolica Wrobło-

Sapohow (wika

Baldyczow

Koza

Trutlonki

Michałowki

Dacki

Babufzki

Kraśnifzce

Kołki

Roie

Slizow

Łuczki

Jakowce

Sieniawka

Dramielce

Staryki

Kniazyn

Drygiłow

Horodyfzce (zna

Wolica Lemieszczy-

Tatarynowka

Wolica Chalecowa

Wolica Ostrożek

nowy

Jwanowice

Zubkowszczyzna

Hołynice

Nofzowka

Jlwanowice

Borkowce

Aiszynce

Czayna

Chrymiła

Klityfzce

Koropeie

Jasnogrod

Hołynki, (Hołotki

Hołotki drugie

Beyzomy

Tutianki

Philipy

Dożzek

Worobiowka

Zarobki

Krasnopol

Bezpieczna, Hályowká,

Lubicze

Kamionka, zewszay-
skiemiu Puštyniami, Futo-
ry Uroczyska Dworzy-
szcza y nowemi Wsiami
pośiadłemi, i jakimkolwiek
Imieniem y nazwiskiem
zwánymi.

W. J. P. Janowi Dzier-
kowiemi.

Villas Hyżyncze

Zydaczewka

w Wojewodztwie Kijo-
skim leżące.

W. J. P. Kaźmierzowi
Jlinskiemu Skarbnikowi
Nurskiemu.

Villas Maniowce

Pasutynce w Wo-
jewodztwie Wołyńskim.
Powiecie Krzemienieckim

W. J. P. Oltarzewskiemu
Wieś Romanow wielki
w Wojewodztwie Wołyń-
skim leżąc.

W. J.

W. J. P. Seybutowi Romanowiczowi.

Villas Sieniakowka
Jwankowka
Karczenice
Jazdenka z Rudnią
y starą Groblą w
Wojewodz: Kijowskim,
Powiecie Zytomirskim.

W. J. P. Ciesielskiemu.
Villas Sosnowka
Korczynek w
Wojewodz: Kijowskim,
Powiecie Zytomirskim.

W. J. P. Sobieszczańskiemu.
Wieś Ochyowce
Oleyniki w Wojewodz: Wołyń: w tymże
Wojewodz: w Powiecie
Krzemieńskim.

W. J. P. Bieżyńskiemu.
Wieś Pawołocka
Futor w Wojewodz:
Wołyńskim leżące.

J. O. Xciu Stanisławowi
Lubomirskiemu Podsole-
mu Koronnemu.

Oppidum Dubno
Civitate Płyca
Villas Pohoryszcze

Bozkiewicze
Samodziałka
Listwin
Przerośla
Trokanow
Petcza
Jwanie
Raczyn
Zawale
Jwankowice
Radow
Korabifczca
Molne
Kostenice
Stubło
Sniecice (siłowa
Moszczanica Wa-
Moszczanica Soł-
tanowa)

Moszczanica Przyborna

Zalibowa
Stupno
Oblichow *aliàs*
Obhow

Kluki
Trostenice
Nahorce *aliàs* Na-
horany

Buszcza
Zbytyn
Wolka Zbytyńska
Zulkarowka
Zalichne

Buszcza w Possef-
fyi Jmci P. Poto-
ckiego
Smolczanka
Sudobycz
Wronow

Bytyńce
Płoska ^{wka}
Wola Płoszczano

Semiduby
Zniesienie
Białogrodka
Buderaz
Chołowezyce
Sioło

Jwanice
Podhorzecad Mo-
nasterium Sioło

Miatyn
Kumin
Derman
Suraz
Ulbarow
Zawale
Wierzdce
Koniuszki
Detymice
Secyny
Mokre
Kofarzow
Chlińsko
Zdołbice
Zdołbanow
Curkow
Omeláná
Szepetyn

Studziánka
Brzeżina
Korfzow
Białaszow
Knichynin
Zatuże w Woje-
wodz: Wołyńskim
leżące.

J. O. Xciu Jozefowi Lu-
bomirskiemu Podsolemu
W. X. Litt:

Oppidum Stepań
Civitate Doreczna
Villas Jankowce

Koroftow *alias*
Koroft

Kuczelsk *alias*
Krycelsk

Werbcze wielkie
Werbcze małe

Batumy
Buteyki
Bajerzyce
Zawalia *aliàs*
Kraffawka

Orowko
Romeyki
Toczewice
Totowiek
Czypiewicze
Trofzyn (drow
Kidná *aliàs* Ki-
Zolna

Kotowice
Sparewicze
Jwanczyce
Łaszczca
Naymowice *aliàs*
Myczka

Czudle
Znoszyce
Mysko małe
Mysko wielkie
Miedele
Zatucz *aliàs* Stu-
ben wielki

Lipnie
Cholniewicze
Zło.

Złotochy <i>alias</i> Złotolin	Tryskinicze	Judyki
Trzeszczonice	Wołosza	Wolica Kurakowa
Jzbuca	Dworzec	Wasilowka
Zatyn	Złaznę w Woje-	Trybuchowce
Zatyńska wola	wodz: Wołyń; Powieście	Borefzczaki
Włozno <i>alias</i> Za-	Łuckim leżące. Temuż	Słukowce
rzyce	Klucz Czartoryski	Piętaki
Włozno wielkie	Czartorya <i>alias</i>	Poporowce
Japołot <i>alias</i> Já-	Czartonia	Hodkowce
połow	Prywitow	
Stówki	Hordyowka	W. Jmci P. Wilczopol-
Zwizdy	Paniowce	skiemu
Pośmino	Koroſtki	Wieś Popowce w Woje-
Jaminarz	Horbowicze zaty-	wodz: Wołyń; leżącą
Hubliczce	nencyami, w Wojewoź:	W. J. P. Xaweremu Szy-
Bychow	Kijowskim, Powieście Zy-	dfowskiemu.
Bycal	tomirskim leżące.	Wieś Rásztowka w Wo-
Kozarcze	J. W. Jmci Panu Sapie-	jewodz: Wołyń; Powie-
Skopniow	ze Wojewodźkie Mści-	wieście Krzemienieckim
Hołowlin (ska	ſtawskiemu.	leżącą.
Wolica Hołowlin-	Miasteczko Bazalia	W. J. P. Jlińskiemu
Boroſtowce	Wie Czachele małe	Wiktorowi
Oſtalce mała	Czachele wielkie	Wieś Hłuboczek w Wo-
Trubicze	Mecherzynie	jewodz: Kijowskim, Po-
Podłożne	Łazuczyn wielki	wieście Zytomirskim.
Luborzow	Łazuczyn mały	W. J. P. Leczynskiemu
Piaſkow	Zezulinie wielkie	Piſarzowi Grodzkie-
Wolká mała	Zezulinie małe	mu Stężyckiemu.
Rokitna wola	Kołodna wielka	Wieś Kociurzyńce.
Krzemionka	Kołodna mała	W. J. P. Małachowskiemu
Oſtalce wielkie	Lutarowka	Staroście Oiwiecim-
Maſzcze	Stroki	skiemu.
Łowinka	Borczowka	Wieś Halcza w Wojewo-
Komorowka	Sorokoduby	dztwie Wołyńskim, Po-
Wielechow	Miasteczko Kraſiſłow	wieście Latyczowkim.
Dubowka	Wie Zapadynie	W. J. P. Kaźmierzowi
Zwolicę	Janow	Jlińskiemu.
Łopuſzka Wolka	Jwancyce (wyią-	Wieś Mażepince w Wo-
Wołkowicza	wſzy Dobra Wſi Zerebki	jewodz: Wołyńskim,
Bachon	wielkie, Zerebki małe, tu	Powieście Krzemieniecki.
Trubice	dzień Kociurzyńce wiel-	W. J. P. Jozefowi Sikor-
Białoſbrzegi	kie y Kociurzyńce małe	skiemu.
Wolka Lipińska	w Wojewodztwie Wołyń-	Wieś Korczowka
Zbuz	skim leżące:	Dziabły.
Poſtoyne	Itę Wie Zarudki	J. W. J. P. Wielopolskie.
Poreminka	Barſowa	mu Czeſnikowi Koron:
Lubacze	Leduchowka	Kámienicę w Krakowie
Woliſzcze	Łyczowka	pod Barány názwaną
Zwiedźie	Sokołowka	Hoc.
	Troiánowka	

Hôc Locô *Intromissye vigore Tychże*
Donacyi do Dubna, przez Jmci Pána Lu-
bomirskiego, Podstolego Koronnego die II.
Februarij, 1754. Annô, w Grodzie Łuckim
Zeznána, y inne do Jnnych Dobr, przez
Ichmościov Panow Juriskwezytorow brá-
ne, distinctis actibûs, coram actis authen-
ticis zapisane.

U N I W E R S A Ł

Do Ichmościow Panow Ordynatow, in Ordine Reproductionis Jurium przed Kommissarzami Ichmościow Panow Juriskwezytorow subsequendæ.

JAnusz Alexander ná Biálym Kowlu, Smolánach, Rákowie, Záfławiu y Ostrogu Xiążę Lubártowicz Sanguszko, Hrábia ná Wiszniczu, Járośławiu y Tárnowie, Márzáfek Nád: W. X. L. Orderu Biálego Orła Káwáler. Wiádomo czynię, komu o tym wie dzieć będzie náleżało, miánowicie zaś, Jáśnie Oświeconym, Jáśnie Wielmożnym, Ichmościom Pánom, Dobr niżej wyrażonych, *quòvis Juris titulò Possessorom*, nie mniey Komissarzom Ekononom, Gubernátorom, Administrátorom, y innym tychże Dobr, Dyspozytorom, do wiádomości podáię, iż tak przez Kontrakt *Resignationis de Actu Ejus* w Kolbuszowey, dnia 7. Grudnia, Roku teraznieyszego, 1753. spisany, iáko teź y przez Donácyą, *in forma juris, plenissimâ* w Grodzie Sendomirskim, *Sabbatbo post festum Sanctæ Lucie Virginis & Martyris*, przeze Mnie zeznaną, Dobra moje Dźiedziczne po niegdy J. Oświeconey Xiężnie Jmości Máryi Annie z Lubomirskich, niegdy J. O. Xcia Jmci Páwła Károla Lubártowicza Sanguszka, Márzáfka Nád: W. X. L. Oycá mego, *Intermedii Voti* Máfżonce, á Mátce moiey, ná Mnie *Jure Nature*, spádłe, to jest Miásto Konstantynow, z Przedmieściámi, y Wsiámi názwáne, Stáryki, Náwiki, Hreorowka, *alias* Hreorowce Swinna, Káraimowka, Łázawa, Batháie Wielkie, Ignatki, Sámczyńce, Nowośielce, Niemierzyńce, Pohoryła, Pohoryła druga, Harbuzyna, Miłkowce, *alias* Mitynce, w Possessyi Jmci Pána Ciefzkowskiego, Páfzkowce, Száchnowice, Krásnośiołka, Berekiele, Derkacze, Lozowa, Báłachwie, Sámczyki, w Possessyi Jmci P. Choieckiego, Berekielince, Skoworudki, Kruchliki, Zerebki Wielkie, Zerebki máłe, Rátkowce, Feniki, Hryfzkowce, Powierzbowie, Jáczkowce, Rátkowfzczyzna, Werborádyńce do tegoż miásta náležáce, J. O. Xiążętom Ichmościom Augustowi Alexándrowi ná Klewaniu y Zukowie y Máryi Zofii ná Gránowie y Szkłowie Hrábiny z Sieniawfskich Czártoryfiskim Woiewodom, y Generáłom Ziem Ruskich y Podolskich, Kámienieckim, Łátyczewfkim, Káłuskim &c. Starostom, y J. O. Xciu Jmci Stánisłáwowi Hrábi, ná Wiszniczu y Łáncucie Lubomirskiemu, Strážnikowi W. Koron: *cum omnibus attinenciis universis*, rezygnowawszy, iáko *Vigore* pomienionego Kontráktu *Resignationis* y Donácyi przeze Mnie

uczynionej, Intrumissyj wolnej w te Dobra wyżej wyrażone
Pomienionym J. O. Xiążętom Ichmćiom Czartoryjskim Woje-
wodom y Generałom Ziemi Ruskich y Podolskich, J. O. Xćiu Jmći
Lubomirskiemu Strážnikowi Wielkiemu Koronnemu *ex nunc* do-
puszcza, tak gdy na Gránice *Officiose* przez Woźnego y dwóch Szła-
chty áffektowana będzie, bronić nie będą, y owszem Ichmćiom
Pánom Komissarzom Gubernátorom y innym *quovis titulo* Dy-
spozytorom Dobr tych, które w moiej własnej Possessyi zostają?
będącym, *præcommitto* y zalecam, aby pomienioną Intrumissją
y jej w Dobrach często-rzeczonych Obwołanie *libere* dopuścili,
Jásnie Oświeconych zaś, Jásnie Wielmożnych Ichmościov Pá-
now Possessorow Dobr rzeczonych, za Prawem iákimkolwiek,
czyli ode Mnie samego, czyli od J. O. Antecessorow moich dá-
nemi zostających, aby pomienionej Intrumissyj *ullô modô* nie-
sprzeciwiali się, y owszem one dobrowolnie *admittant*, y Prá-
wa swoje iákie tylko do pomienionych Dobr (*Vigore* których
possessioni insistent) mają, aby Tymże J. O. Xiążętom Ichmościov
Woiewodom y Generałom Ziemi Ruskich, y J. O. Xćiu Jegomći
Strážnikowi W. Koronn: terážniejszym Dobr wyżej wyrażo-
nych Dziedzicom, za pierwszą Rekwizycją Onych *in Originali-*
bus reproducant, przy wyrażeniu powolnych chęci Moich, uniże-
nie upraszam y obliguję, y na to się dla lepszej Wági y pewno-
ści Ręką moją własną, przy przyćśnieniu zwykłej Pieczęci pod-
pisuję. *Datt:* w Sandomierzu *Die Decimá quintá Xbris. Millesimô*
Septingentesimô Quinquagesimô Tertiô Annô. *Cujus oblata in Ca-*
stro Cremencensi, Die Trigesima Prima Decembris Annô Eodem.

L I S T

*Śásnie W. Śmci Pána Wdy: Krakowskiego,
Hetmána Wielkiego Koronnego, do Ś. OO.
Ś. WW. Śch Mów Panow Senatorow y Mini-
strow pisany. Die 21. Decembris 1753. Annò.*

Kiedy iuż nieodmiennie *constat*, że Xiążę JMé
Marzałek Nadworny Litewski, po wczesnym
Fortun swoich podziale, *arbitrariè* uczynionym,
y Dobra Ordynacyi Ostrogskicy, za własne Dżiedzi-
czne chcąc poczytać, przez różne tranzakcyę *dismem-
brare* umyslił, *in Damnũ & præjudicium* Rzpltey,
ktora sama szczegulnie *furium suorum Domina*
pozwołiwszy *expressã Lege*, & *nunquã abro-
gandã* też Ordynacyã Pierwżemu Jey Fundatorowi
postánowić, y na tym postánowionã fundamenćie wielu
późnieyszych Konstytucyi wspomnieniem, *pro ratã*
uznawszy, tym samym potwierdziła y przyjęła,
chwalebne Fundatora Jey *Institutum*: Ani tak nie-
przyiazną własnemu swemu Dobru bydź mogła, áże-
by tey pożyteczney, ku obronie Ukrainy y pomno-
żeniu sił swoich Ustawy odrzucenie *vel mente præ-
sumi* mogło. Teraz zaś? *tantum Opus*, przykła-
dney dla Oyczyzny miłości y podpory, Xiążę JMé
Marzałek *privatò Actu invertere* usiłuje; Jako Nas
Senatorow rownym *stringit* obowiązkiem, poprzy-
sieżona *in Patriam Fides, quidquid nocivi videro*
przeostrzegać, tak & *pro Munere Ducalis Ministerij*
sądząc się tym więcey obligowanym, *animadvertere*
całość sił Rzeczypospolitey, nadgłaszam się J. W.
W.M. Panu, *invocando* pomocy wielkiego zdania,
y zba-

y zbawienney zawfze, dla Dobra publicznego, Rady Jego; ktorąby przedsięwzięte, na szkodę y krzywdę Rzeczypospolitey, *actus* Xiążęcia JMći Marszałka, *ab utentis Jure*, tak przeciwnym *Legibus Ordinatio- nis*, Dobr Jey, rozporządzeniem w skutkach swoich *frustrari* mogły.

Nie omieszkiwam, z Powinności moiey *deferre Majestati* J.K.Mći P.N.M. Interes ten publiczny, do ktorego Manutencyi, spodziewam się, że J. W. W. M. Pan, godnymi swemi sentymentami, *Et in publico* kredytem, racyzsz *concurrere*, dla całości publicznego Dobra: y kiedy do zmocnienia sił swoich, potrzebną dawno y pożądaną Aukcyą Woyfka, *invidâ sorte*, nie przychodzi dotąd Rzeczpospolita, przynajmniey, *nobis consulibus*, azeby, y w tych *quæ à Majoribus accepimus*, nie upadała posiłkach. Niechby, y Stan Szlachecki, *Pars Optima Nostri* z Dobr wspomnioney Ordynacyi, żyjący, y służbę Rzeczypospolitey czyniący, nie był z nich wyzuty: Co wszystko teraznieysza, Xiążęcia JMći Marszałka Dyspozycya, *tollere* usiłująca, względ słuszny, mieć należy, azeby zarazem publiczney, nie tylko szkody, ale y wzruszenia miłey spokoyności niepodąła okazyi. Wątpić zaś, rozumiem, nie trzeba, że Wielkie, w tey Rzeczypospolitey, Imiona, y Familie, ktore, Xiążę JMć Marszałek, teraznieyszym, bezprawnym Dobr Ordynacyi Dispartymentem *ditare* umyślił, zwykły dla Oyczyzny Miłości *morem gerendo, pretendere* nie zechcą Jey krzywdy, y uszczerbku. Co *ex nexu*, Prawa, sumnienia, y Urzędu mego, wyraziwszy, oczekiwam poufały, godnego zdania J. W. W. M. Pana, *ad hanc publicam Causam* Kommunikacyi y Zosta-
wam *Et. Et.*

M A N I F E S T

w Grodzie Lwowskim à Statibus Regni Uczyniony.

AD Officium, & Acta praesentia Castrensis Capitanealia Leopoliensia Personaliter venientes Illustres & Magnifici Antonius Rozwadowski Haliciensis, & Ludovicus Cieszkowski Sochaczoviensis Castellani; Adamus Rostkowski Tyssoviensis Capitaneus, Joannes Szumlański Vexillifer Haliciensis, Antonius Jablonowski Ensisfer Palatinatus Podlachiae, Basilius Popiel Ensisfer Bracławiensis; praemissa suis, & inferius scriptorū Illustrissimorum, Illustrium, Magnificorum, ac Generosorum Senatorum Dignitariorum, Officialium, & Nobilium Reipublicae Polonae, & Magni Ducatus Lithuaniae nominibus, ratione infrascriptorum manifestatione, obtulerunt Officio praesenti, & ad acticandum porrexerunt Originale Manifestationis, per Illustrissimos, Illustres, Magnificos, ac Generosos. Senatores Ministros Status, & Belli Dignitarios Officiales & Nobiles Reipublicae Polonae & Magni Ducatus Lithuaniae ratione everfionis Ordinationis Ostrogienfis, ad Dispositionem Reipublicae pertinentis, zelo Boni Publici & mantentionis Legum Publicarum factae, manibus infrascriptorum manifestantium propriis subscriptae, cujus Tenor est talis: My Senatorowie, Ministrowie, Dignitarze, Urzędnicy y Szlachta Korony Polckiey y W.X.L. niżej ná Podpisach wyrażeni, wszystkim Tym ktorych wierność náleżyta ku Najjaśnieyszemu Krolowi Pánu Naszemu Miłosciwemu, miłość prawdziwa dla Oyczyzny y nie interessowana ku Dobru Publicznemu żarliwość obowięzywać równie powinna, do wiadomości Podáiemy, niespodziewając się nigdy, áby pod tak swobodnym y łaskawym J.K. Mści Pána Naszego Miłosciwego Pánowaniem, miał ktokolwiek o najmnieyszym Praw Oyczystych pomyslić náruszeniu, ile w tym Krolestwie ktore szczegulnie Wolność y szczęśliwość swoię ná zachowaniu ustanowionego przez trzy Stány Rzeczypospolitey Práva? dotych czas utrzymuie, y stárájąc się zawsze o to, áżeby co z kluby swoiey *malignitate temporis* wypadło, náзад przez utwierdzenie dáwnieyszich Konstytucyi wprowadzone było; kiedy zaś świežo Xiążę Jmć Janusz Alexander Sanguszko Marszałek Nádworny W.X.L. przeciwko wyrażeniu Práva y Konstytucyi *Anni 1609. Titulô Ordynacya Foliô 895. Paragr: 16. s.p.* Xięciu Jmći Januszowi Ostrogskiemu Kásztelanowi Krakowskie mu uczynić Ordynacyą z Dobr swych pozwaláiącey, tudzież wbrew wielu innych Konstytucyi, miánowicie *Annorum 1624. 1627. 1628. 1667. 1673. & 1677.* Tęž Ordynacyą rátyfikuiących, á przez Sławnych Przodkow swoich od lat sto czterdziestu, z o-

kładem nienaruszenie y przez samego nawet siebie dotąd zachowaną, własnymi *Titulô Ordinationis* dyspozycjami przyjętą, y w żadną nigdy ani od Rzeczypospolitey, ani od nikogo w wątpliwość niepodaną, teraz *privatâ & arbitriâ Potestate* Dobra teyże Ordynacyi Ostrogskiey *ad jus & Dominium* samey tylko Rzeczypospolitey należące dysponować *presumpsit*. Donacye w Grodzie Sandomierskim *circa Festum S. Lucia V. & M.* w Roku *immediate* przeszłym, na rożnych pozeznawał; te Dobra, na których niepoślednia część sił Rzpltey na obronę kráju postanowiona za wiśła, bezprawnemi Tranzakcyami *multifarie* podzielił; nádto, uzurpując sobie ábsolutną w wolnym Narodzie nád rownemi w áładzę, zapomniawszy że Jurisdycye Grodzkie y Ziemskie y Trybunálkie zupełną w tey Rzeczypospolitey máią moc y zachowanie; Uniwersały do Jáśnie Owieconych, Jáśnie Wielmożnych, Wielmożnych y Urodzonych Possessorow w Dobrach Ordynacyi Ostrogskiey, *ex Re* służby Rzeczypospolitey mieszczących się, á żeby ciż Possessorowie terázniejszy Donátaryuszom *reproducant jura sua*, y Intromissye do tychże Dobr dopuszczáli; powydawał, iáko Obláta takowego Uniwersału w Aktach Grodu Krzemienieckiego zeznána świádczy. Zdáło się Námi niżej ná Podpisach wyrażonym, z obowiązku Práva, sumnienia y miłosci Oy czyzny, zabiegáiąc przez te prywatną jednego dyspozycyą y Práva wzgárdę, wolności y Praw Oyczystych *eventendæ per tēpora molis*, ten do Akt tuteyszych Grodzkich zanieś Manifest. Pozwoliła Rzeczpospolita wyrażną Konstytucyą *ś. p.* Xięciu Jmci Ostrogskiemu Ordynacyą z Dobr swoich uczynić, y też same pozwalájące Práwo *pro Lege perpetua nunquam in posterum abroganda* mieć chcąc; potwierdziła rázem, *& irrevocabiler* postanowiła; áby taż Ordynacya, ani *per Heredem, etiam de lumbis Ordinatis*, ani *per quemvis Successorem, nec in toto, nec in Parte* była alienowana y naruszona: Xiąże Jmc Márzáłek Nádworny W.X.L. *ex capite Fæmello* idący y tylko *dissimulante Republica* dla walnieyszych *protunc* Správ Rzeczypospolitey w teyże Ordynacyi mimo Práwo oney *toleratur*, nieoglądáiąc się ná dalsze do samey Rzeczypospolitey należące dyspozycye oney, sam jeden przeciwko Práwu przywłaszczył sobie moc Dobra teyże Ordynacyi dysponować. Recess Seymu, 1677. względem tey Ordynacyi niesciąga się *in Ordine approbandæ Ejusdem Ordinationis*; ále tylko *decidendæ*, Komuby w czasy przyszle náleżała *Possessionis*; y tymże samym Recesssem nie chcąc Rzeczpospolita dysponować Ordynacyą, dla Kawálerow Máltáńskich zostáwiła samey sobie wáładzę, y moc rozporządzenia oney. Aże nietylko dla konserwacyi Domu pierwszego Ordynáta,

dynata, dla wsparcia Famiłii Szlacheckich y dla nagrody zasłużonych, taż wspomniana Ordynacya iako *contextus* iey ma w sobie iest uczyniona, ale też wzięła obowiązek na siebie y wystawienia sześciuset Ludzi na obronę kraju Rzeczypospolitey, ktorzy pod Kommandą Hetmanow zostawać y ich Ordynansow słuchać powinni; lubo zaś przy terażnieyszym bezprawnym Dobr Ordynacyi podzięle, przez Tranzakcyą *Die 7. Xbris 1753. Anno* w Kolbuszowy, między Xięciem Jmcią Marszałkiem y Juriskwezytorami spisana sześćset ludzi na usługę Rzeczypospolitey do wystawienia rożnym Possessorom dyspartymentowani, ale że przez takowy prywatny skrypt znośi się Ordynacya, znośi się Prawo approbujące one; & *leditur* powaga Rzeczypospolitey, oraz iawne iest niebezpieczeństwo y niepewność konserwacyi tak pożytecznego y potrzebnego na obronę kraju Rzeczypospolitey *subsidium*, iak ku ostatniemu Oyczyzny naszej *vergendo* upadkowi, kiedy zamiast požadanego *votò publicò* zmocnienia sił Rzeczypospolitey, na zaśczyt y obronę Praw, swobod, y Granic Oyczystych, przy tak szczupłym Woyska Kompućie potrzebnego, tak chwalebne wspomnioney Ordynacyi *institutum* znośić się ma. Mając tedy przed oczyma wzgardę Prawa, *ne unius arbitrio Leges contemnantur*, a napotym z tak złych y szkodliwych przykładow *similibi* inszych wolnych przedtym Państw *Fatò* Rzeczp: Nasza *Anarchiam non induat Formam*, przeciwko pomienioney dyspozycyi Dobr Ordynacyi Ostrogkiey, iako Prawo gwałcącey, Szlachtę Braci nam rownych krzywdzącey, powadze Nayaśnieyszego Krola Jmci Pana Naszego Miłościwego uwłaczającey, Dobru y pożytkowi Rzeczypospolitey szkodliwey; tudzież *contra omnes alios quoscunq; actus* całość y Prawo wspomnioney Ordynacyi Ostrogkiey *ledentes, tum de abusu* Xiążęćia Jmci Marszałka Nádworneho W.X.L. *iterum & iterum* Mánifestuiemy się. Upraszamy oraz J. Wielmożnego Jmci Pana Hetmana W.K. rownie z nami *banc Lesionē Rei publicae* czuiącego, y ten Mánifest czyniącego, ażeby *ex nexu Ministerii sui* do utrzymania Praw Ordynackich y Milicyi Rzeczp: przyzwoite wzięł przed się szrodki y sposoby; nie wątpiąc bynajmniej, że wspoł Bracia naši z wrodzoney dla Dobra publicznego żarliwości interes ten Rzeczypospolitey na przyszłych da Bog przed Seymowych Seymikach, a potym przez Posłow na Seymie rownie z Nami popierać y utrzymać zechcą. Działo się w Lwowie, Dnia 18. Stycznia Roku P. 1754. Mikołay Wyżycki, Arcy-Biskup Metropolitalny Lwowski. Jan Braniccki Woiewoda Krakowski Hetman W. K. Michał Kaźmierz Rádziwiłł Xiąże na Ołyce y Nieświeżu Woiewoda Wileński Hetman W. W. X. L. Antoni Michał Potocki, Woiewoda Bełski M. N. K. J. J. M. Rzewulski, Wo-

iewoda Podlaski A. Swidziński Woiewoda Bracławski. L.S. Of
foliński Kásztelan Sendom: mpp. Michał Łoś Kásztelan Kámie-
niecki Podolski, mpp. P.F. Braniccki Kásztelan Bracławski. J.B.
S. mpp. A. Rozwadowski Kásztelan Halicki. Stánisław Koffa-
kowski, mpp. Ludwik Cieszkowski K. K. Kásztelan Socháczew-
ski. G.M.W.K. J. A. Czárnecki, Kásztelan Wiski, mpp. P. Benoe
Kásztelan Wárszawski. Woyciech Siemiński Referendarz Koron-
ny, Stárosta Dębowiecki, mpp. J.K.M.E. Ostos: Jáblonowski
Stárosta Czechryński. Dymitr Xiąże, z Prussow Jáblonowski Stá-
rosta Kowelski, Joachim Potocki K. B. mpp: Antoni Potocki Stá-
rosta Błoński. Tomasz F. Konárski K. B. mpp. F. X. Braniccki
Kásztelan Bracławski. Jozef Łodzia Poniński, mpp. Jan Potoc-
ki Stárosta Guzowski. Máciey Stárzeński Stárosta Bráński. Jo-
zef Siemiński Podkomorzy Ziemi Lwowskiey y Powiátu Zydá-
czewskiego. J. Kálinowski, mpp. J. Potocki, Stárosta Nowosielski,
mpp. F. Rozwadowski S.K. mpp. Stánisław Lanckoroński. L.
Władysław Bożydor Podhorodeński Pifarz Ziemski Włodzimier-
ski. Modzelewski. Stádnicki. Antoni Jáblonowski W.M. mpp. S.
Cieszkowski. D. Cetner SS. A. Wydzga Stolnik Grábowiecki, mpp.
M. Szumanczewski. F. S. J. Pokutyński. P. Wieluński Chorąży
Páncerny. Ewaryst Jędrzey Kuropatnicki. Stánisław Łętowski,
Kom: Woiewodztwa Bełskiego. Antoni z Offy Oźga S.B. Jan Lu-
bek mpp. Rafał Mękarcki Cześnik Ziemi Liwskiey mpp. Stanisł:
Kámiński mpp. M. Kurdwanowski, S.L. mpp. M. Dubrawski. J. Mo-
czulski, mpp. Ignácy Albinowski mpp. Tomasz Wyżycki. Stá-
nisław Robylski, W. Zukowski mpp. Franciszek *de Paula* Bolestha
Koziebrocki. Ignácy Antoni Łukawski, Pifarz Grodzki Lwowski,
mpp. Tadeusz Dźiedoszycki Chorąży Trembowelski. Adam Sta-
rostkowski, S. T. Pułkownik. Jan Szumlański, Chorąży Hálicki.
F.K. Choiecki. Woytki y K.P.W.B. mpp. Stánisław Gumowski
Łowczy Ziemi Lwowskiey Kommisarz Trybunálu Rádomskiego
y Przeswietney Ziemi Sánockiey mpp. M. Rudziński, S. Ch: Jozef
Jáblonowski mpp. B. Turkuł, Porucznik J.W. Woiewody Mściśław-
skiego mpp. Ign: Skrzyński. J. Náhujowski Chorąży Znaku Pan-
cernego J.W. Woiewody Mściśławskiego. Antoni Jozef Ostrow-
ski C.B. Pułkownik. L. *de Bibersteyn* Zawadzki Chorąży Owruc-
ki G.M.W.L. mpp. Jędrzey Mokranowski G. M. mpp. Konstánty
Szaniawski. Alexander Bekierski. Ráfał Skárbek Chorąży. Koło-
myski. Stárosta Sołotwiński mpp. Roman Szumlański, Antoni z
Łączyna Łaczyński Cześnik Bracławski Chorąży Znaku Pancernego
J.O. Xięcia Czartoryskiego Łowczego Kor: Jan Rokoszewski
Porucznik Znaku. Franciszek Montwid Irzykiewicz C.H.Z.P. An-
toni

Podśędkowski Cześnik Czerniechowski mpp. Fránciszek Nie-
lepiec. Tomasz Kozłowski mpp. A. Scibor mpp. Marcin Zem-
bowski C.D. mpp. Michał Miątkowski, Floryan Mickiewicz mpp.
I. Łaszczynski mpp. Bazyli Popiel mpp. Jan z Chmielska Chmie-
lecki mpp. P.S.K. Jozef Niezabitowski Komornik Ziemi Po-
dolki mpp. Zygmunt Rola Janicki mpp. Marcin Wieliczko Te-
lakiewicz, Káżimierz ná Rudniku Rudnicki *Nobilis & Eques Polo-
nus mpp.* Kájetan ná Rudniku Rudnicki, Jozef z Thorzewa Tho-
rzewski mpp. Jan Krzysztof ná skárzynie Skárzyński mpp. Káje-
tan Pokutyński, Jozef z Jurek Siwowaś Jurkowski P.S. Stefan z
Hordyni Hordyński Miecznik Kijowski, Vicesgerent Grodzki
Lwowki mpp. Michał Tádeusz z Hordyni Hordyński Subdelegat
Grodzki Lwowki mpp. Antoni Borzęcki S. B. Rafał Szwykow-
ski B.B.W.X.L. Jan Młodecki R.A.H.W.K. Bernard Obertyński
Sta: S. Joachim Rdułtowski P.W.N. Jozef Lanckoroński. Pafz-
kowski G. B. W.X.L. Jan Możeyko L.W.T. Piotr Komar M.P.
O.S.Z. Ráfał Hordyna S.S. F. Chomski W. P. Michał Prando-
ta Trzcíński J. Páweł Czerniecki. Jozef z Kownat Kownacki Ko-
mornik Grániczny Ziemi Chełmskiej mpp. Antoni Chotecki
mpp. Tomasz Grąbowski Skárbnik Lubáczewski mpp. Tomasz
Rzeczkowski Stolnik Párnáwki P. N. Jozef Czelużyński mpp.
Wáenty Rychłowski mpp. Dymitr Szumlański mpp. Antoni
Mącyński mpp. Michał Czárnołuśki mpp. Jozef Święcki mpp.
Floryan de Wisłoboki Wisłobocki mpp. Stefan Sobestyánowicz
Cześnik Zytomirski mpp. *Post cujus Ingrossationem Originale Ejus-
dem exemplar iidem Offerentes, rursus ad se receperunt, & de recepto
Officium praesens quietarunt.*

Ex Act: Castren: Capitaneál:
Leopolensibus: Extraditum.

Correxit Bąkowski

F

Legit Modrzewski.

ORDYNANS

Jmci Panu Mokronowskiemu Generał-Májorowi
Infanteryi Woysk Koronnych ná Kommendę
do Dubna.

POnieważ Xiąże Jmc Sanguszko Marszałek Nádwortny W. X. L. przez poczynione *recenter* w Grodzie Sandomirskim Tranżakcye, Ordynacyą Ostrogską, od Trzech Stánow Rzeczypospolitey *Lege perpetua & nunquam abroganda* pozwoloną, wielu Konstytucyami rátyfikowaną, y od Lat stu czterdzieściu więcey *inconstabiliter* trwającą, *in summa praejudicium* Powági, Nayiásnieyszego Krola Jmci szczęśliwie nam Pánującego, y całej Rzeczypospolitey, tudzież ná upádek Milicyi, z teyże Ordynacyi, ná Obronę kráju Rzeczypospolitey ustánowionej *invertere* usiłuje; więc *ex nexu* Urzędu mego Hetmańskiego przestrzegając całosci sił Rzeczypospolitey, tudzież spokoynosci Publiczney, áżeby strzeż Boże, przez takowe Práva pospolitego, zgwałceniey krzywdę Praw Bráci Nászych Sláchty, *ex re* służby Woiennej, w teyże Ordynacyi mieszczących się wzruszona nie była, oraz Fortecę Dubieńską z Gárnizonom w niey będącym, w powinney Nayiásnieyszemu Krolowi Pánu Nászemu Miłosciwemu, y Rzeczypospolitey wierności, z náleżyta y prawem wyraźnym ostrzeżoną od Władzy Hetmańskiey Dependencyą chcąc záchować; Dáię ten moy Ordynans Jmci Pánu Jędrzeiowi Mokronowskiemu Generał-Májorowi Woysk J. K. Mci y Rzeczypospolitey, áżeby zá odebraniem onego, ruszywszy się nieodwłocznie z Lwowa z Ludźmi z sobą Kommenderowanemi, tak z Regimentu mego konnego, pod Kommendą Jmci Pána Kápítána Stárzeńskiego, iáko też z Woyska W. X. L. pod Kommendą Jmci Pána Kápítána Dypelskircha, zá Ordynánsem Xięcia Jmci Wojewody Wileńskiego Hetmana Wielkiego W. X. L. do Dyspozycyi moiey oddánemi poszedł traktem prostym do Dubna, *et in virtute* dánego ode Mnie Ordynansu Jmci P. Kommendántowi y Gárnizonowi całemu Dubieńskiemu, Kommendę tegoż Gárnizonu tak w Mieście, iáko y w Zámku odebrał temusz Gárnizonowi, *super Fidelitatem* Nayiásnieyszemu Krolowi Jmci, Pánu Nászemu Miłosciwemu, y całej Rzeczypospolitey przysięgę wykonać nákazał, *in hac juramenti Rotam*: Ja N. N. Przysięgam &c. Iż Nayiásnieyszemu Krolowi, szczęśliwie Pánującemu y całej Rzeczypospolitey wiernym będę, zdrády zá dney Fortecy Dubieńskiej, áni sam przez się, áni przez subordyno-

dynowane Osoby nieuczynię, owzem gdybym o niey wiedział: przestrzegę y do wiadomości Komendy doniosę, oraz Ordynantom wszelkim Hetmańskim posłusznym będę, żadney inney procz Hetmańskiej lub z wyraźnego J. W. Jmci Pana Hetmana Wielkiego Koronnego Ordynansu nadanej Komendzie nieparyeruiąc, tak mi Pánie Boże dopomoż *etc.* Po takowym wykonanym przez Garnizon Juramentie, wspomniony Jmć Pan Generał Mokronowski Ludzi tak Garnizonowych Dubieńskich, iáko też wzwyż mianowanych Kómend, Ichmćiow Pánow Kápitanow Stárzeńskiego, y Dypelskiercha, w Zámku, y Mieście *pro exigentia securitatis* Tey że Fortecy rozlokować ma; bezpieczeństwo wszelkie pilnie utrzymywać y Mnie Ráporta przyzwoite czynić; Extorsyi żadnych Furázow, Prowiantow, *et quocunq; Titulo* uzurpacyi nieczynić, Gážę tylko y Lenungi zwyczajne ná Ludzi Gárnizonu Dubieńskiego iák dotąd *pendebantur*, áżeby tąż punktuálnością wypłacone były. Komendy zaś wspomnione Ichmćiow Pánow Kápitanow Stárzeńskiego y Dypelskircha, za własny Ząld żyjąc, y konie *proprio ere* sustentuiąc, iednym Dachem kontentować się powinny. Skromność, ostrożność, *et Disciplinam Militarē strictē* zachowuiąc. A Jmć P. Generał-Major Mokronowski *præmissorum executionem* pilnie przestzegaiąc, oraz cáłość y bezpieczeństwo Fortecy Dubieńskiej utrzymuiąc, do Intrať, Prowentow y żadnych Innych Dyspozycyi, tak Miásta Dubna, iáko y Dobr wszelkich Ordynackich, *ulló modó et prætextu* intereffować się nie ma; *serio* zálecam, pod rygorem Sądu Mego Hetmańskiego. *Dati: w Lwowie, Die 30. Januarii. 1754. Anno.*

ORDYNANS

Jmci Pánu Rostkowskiemu Staroście Tyssowieckiemu
Pułkownikowi Husarskiemu Buławy W. K.
ná Kommendę pod Dubno.

Ponieważ *ex ratione publicá* utrzymánia Práva Rzeczypospoli-
tey, do Ordynacyi Ostrogkiey, wyraźnemi Konstytucyami
ugruntowánego, assekurowánia oraz w powinney Nayias: Krolo-
wi Jmci Pánu Nászemu Miłościw: y Rzeczyposp: wierności,
tak Fortecy Dubieńskiej, iáko y Milicyi wspomnioney Ordyná-
cyi, *Lege ejusdem* do áttendencji y Kommendy Hetmańskiej ná-
leżący, dysponowálem Ordynansami Memi Chorągwie niżej
specyfikowáne; Husarską Xięcia Jmci Woiewody Wileńskiego
Hetmána Wielkiego W. X. L. z Rochmánowki, Husarską Xcia
Jmci Kánclerza W. W. X. L. z Pikowa, Husarską Jmci Pána Már-
szałka Nádworneho Koron: z Drohobyczy, Páncerną Moją Het-
mańską z Rohátyna, Páncerną Jmci Pána Woiewody Sandomier-
skiego z Bobrki, Páncerną Jmci Pána Woiewody Mazowieckiego
z Łancuchowa, Páncerną Jmci P. Woiewody Podlaskiego z Mi-
chałowa, Páncerną Jmci Pána Woiewody Wołyńskiego z Roźniá-
towa, Páncerną Jmci P. Kásztelana Bracławskiego z Mogilnicy,
Páncerną Jmci P. Kásztelana Kijowskiego z Kuzmina, Páncerną
Jmci P. Kásztelana kamińskiego z krośienka, Páncerną Jmci Pána
kásztelana kámienieckiego, Páncerną Jmci P. Cześnika koron-
nego, Páncerną Jmci Pána Stárosty Lwowskiego, Páncerną Jmci
Pána Stárosty Grábowieckiego, Páncerną Jmci Pána Sárosty ko-
łomyckiego, Páncerną Jmci P. Chorążego Nádwor: koronnego z
Chmielnika, Páncerną Jmci P. Sędźiego Ziemskiego Bracław-
skiego, Páncerną Jmci P. Stárosty Szczerzeckiego, z Szczerca,
Páncerną Jmci P. Chorążego Podolskiego z Párczewa, Páncerną
Jmci P. Stolnika Litewskiego, Páncerną Jmci P. Stárosty Win-
nickiego, Létką Jmci P. Dzierżánowskiego z kutow, Létką Jmci
P. Rotmistrza Alexandra Ułána z Wąwolnicy, kommendę Drágoń-
ską, Regimentu konnego Jmci Pána Woiewody Podolskiego Het-
mána Polnego koronnego, kommendę Infanteryi z kámieńca Po-
dolskiego, áby te wszystkie Chorągwie y kómendy wspomnione
ściągnąwszy nieodwłocznie teraz pod Dubno, referowały się do
kommendy y Dyspozycyi Jmci Pána Rostkowskiego Stárosty
Tyszowieckiego; Pułkownika Mego Husarskiego; więc Dáię ten-
moy Ordynans Temuż Jmci Pánu Rostkowskiemu Pułkow-
nikowi,

nikowi, áżeby zá odebrániem onego, ruszywszy się nieodkładnie, y
poprzedziwszy Przybyciem swoim pod Dubno, Lokował się ná-
przod w Moráwicy Miástecku, y tam ściągájące się zá Ordynan-
sami memi Chorągwie wspomniane, tudzież komendy wzwyż
mianowane, Drágonii y Infanteryi, częścią w Mieście y Zámku
Dubieńskim; częścią po Wsiach Ordynácii, *in Circumferentia* Du-
bna rozlokował, *Securitatẽm* Fortecy Dubieńskiey utrzymywał,
Tranquilitatem internam pilnie y nienáruszenie przestrzegał. Exa-
kcyi žádných *ullõ modõ & Titulõ* Furázow, Prowiantow, Ktore
tylko zá własny Zold y Pieniądze, *justo pretiõ* podług ceny w Tár-
gach będącey, *pro Commoditate & sufficientia* Woyska dostarczane
być powinny; innym žádným sposobem uzurpować, y brać, nie-
pozwałá *excessivos & Disciplinam Militarem Transcendentes*; sádził,
y sátsfakcyá wšelká *Injuriatis*, gdyby się komu stać miała krzyw-
da, uczynić kazał. Ná Ostátek do Prowentow, Intrat y iákichkol-
wiek Dyspozycyi; Dobr Ordynácii Ostrogskiey, żeby się niein-
teressował. *Solam* tylko *Securitatẽm* Fortecy y Gárnizonu Du-
bieńskiego stárájąc się *manutenere*, wšelkie oraz dla utrzymánia o-
ney *Probatá Prudentiá & Dexteritate* podług potrzeby tey Kom-
mendy powierzoney sobie, czyniąc Dyspozycye; *seriõ* zálecam.
Datt: wLwoie Die 3. *Februarii* 1754. *Annõ*.

K W I T

Jmći Pánu Pułkownikowi Rostkowskie-
mu Staroście Tyzowieckiemu.

My nizey na podpisie wyrażeni daie-
my Testimonium Jmći Panu Rost-
kowskiemu Staroście Tyzowieckiemu Re-
gimentarzowi Partyi Woysk koronnych
Jego K. Mći y Rzeczy Pospolitey pod
Dubnem leżących; Jz pod Rezydencyą
Swoią tu w Dubnie, własnym swoim żył
sumptem, nicz Miasta á ni z Gromad nie Par-
tycypuiąc, oprócz tylko *partem* Drew y
Sieczki, Cozás należało do sprawiedliwo-
ści, lub od nas lub też od Pospolstwa skar-
ga jakowa zasła, zawsześmy sprawiedli-
wość należytą odbierali. Co *sub Consci-*
entiá przyznaiąc, Rękami naszemi własne-
mi podpisuiemy. Datt. w Dubnie D. 2.
Aprilis Annô 1754.

*Floryan z Frykowa Baránowski pod ten czas Starosta Dubieński
Stanisław Niećiecki Ekonom Państwa Dubieńskiego.*

*Kwit podobnyż Jegomości Pánu Generał-
Majorowi Mokronowskiemu, Ktorego
Oblata w Grodzie Lwowskim.*

MANIFEST

W GRODZIE WINNICKIM.

WYPIS

z Xiąg Grodzkich Winnickich Woiewodztwa
Braclawskiego.

Roku Tysiąc, Siedmset, Pięćdziesiątego Czwartego
Miesiąca Februárj Osmego Dnia.

Roczki Sądowe Grodzkie Winnickie Kádencyi Janu-
aryuszowey, Dnia dwudziestego czwartego przypa-
dley, á zás Dnia dwudziestego szóstego sádzić się zá-
czętęy, przedemną Woyciechem Bogatkem, Podsto-
lim Woiewodztwa Braclawskiego, Podstárościm Gro-
dzkim Winnickim, *Comparentes prltr* Jásnie Oświecni
y Wielmożni, Xiążę JegoMość Alexander Swato-

pek Czetwertyński, Podśędek Ziemski Braclawski, Krzysztof Michałowski, Łowczy Dżwinogrodzki Sędzia Grodzki Winnicki, Jozef z Haian Tołkacz Skárbnik Dżwinogrodzki, Ludwik Wirski Skarbnik Braclawski. Ten Mánifest *ex Communi assensu* wszystkich na tym Manifestie podpisanych *ratione Introcontentorum ad Acta presentia Castrensia Capit: Vinnicen: per oblatam* podali, *de tenore tali*. My Dygnitarze Urzędnicy Ziemscy, Szlachta Ziemianie, y Obywatele Woiewodztwa Braclawskiego, niżej podpisani do Miasta J. K. Mći Winnicy, mieysca Obrádom naszym publicznym Práwami Koronnemi Uprzywileciowanego, w czasie powszechnemi Woiewodztwa uchwałami, dla czynienia Woiewodzkich dyspozycyi, spokojność Kráiu naszego utrzymuiących, naznaczonym Zgromadzeni. Gdy z Autentycznych Dokumentow, nie tylko gwałtowne przeformowanie náture Dobr Ordynacyi Ostrogskiey, Práwami Koronnemi Autoryzowaney, długim wiekow przeciągiem solidowaney, ále też oczywiste nárušenje Praw Oyczytych, y iáwną krzywdę, współ Bráci naszych Possessorow Dobr Ordynacyi Ostrogskiey, wyczytaliśmy, tedy nie mogąc *iuž deficiente ulterioris tolerantie alimento* dłużej pátrzyć *indifferenti oraculo*, ná uformowane z odmiany Stanu Dobr Ordynackich *in subsidium Bellicum* Rzeczy-Pospolitey, *propter tuitionem* Kráiu naszego dysponowa-

ných, konsekwencye, przynależy nam, sprawiedliwie *insistendo* publicznie-
mu J. W. JchMciow Pánow Senatorow, Ministrow, Dygnitarzow, tu-
dzież Wielmożnych y Urodzonych Urzędnikow, Szlachty Korony Pol-
skiej, y W. X. Litt: Mánifestami, w Lwowskim, Krzemienieckim, Win-
nickim, y innych Grodach, Roku teraznieyszego Tysiąc, Siedmfet, Pięć-
dziesiątego Czwartego Oblatowanemu, Solenny zanieść, *tenore sequenti*
Mánifest. Mámy álbowiem zá co Naywyższemu BOGU, *Regi Regum,*
& Domino Dominantium, nieustannie dziękować, że nam z Dobroci swo-
iey, pozwolił, zostawać pod łaskawym Nayiasnieyszego Krolá JMci AU-
GUSTA III. Pána naszego Miłosciwego Pánowaniem, zá stáraním ktore-
go prawdziwie Oycowski káždy Obywatel Korony Polskiej y W.X.Lit.
bepiecznie *sub umbra Ficus sue* záfypiac może, bo właśnie iák *sub Augusto*
alta Pax diffusa per Orbem, dla czego nie przeraża nikogo, pod swoim dá-
chem spokojnie siedzącego, zgrzyt oręża woíennego, lecz wszyscy *dulci sa-*
turamur quiete, iedyne z Dobroczynney J. K. Mci Pana naszego Miłosci-
wego łaski, zá ktorą pokorne Onemuž oddajác dzięki, nieprzestannie BO-
GA prosimy, żeby kiedy *propter invida* Ludzkíemu Národowi *fata*
mieć go nie możemy *Immortalem,* tedy przynajmniey *diuturnum & In-*
columem dla powszechnego Oycyzny nászey Dobra *conservet & vivificet*
Eum Deus, bo dáwnieyszych czasow niezczęśliwą experyencyą doznali-
śmy, że *nec domi tutè, nec foris securè* być mogliśmy, ále záwzse *prima*
præda furentum stawaliśmy się, czego nie zátarće dawnością czasow ślady,
wylana w tym Kráju krew Antecessorow nászych, pokazuiác, wystawia
nam przed oczy okropny widok, przeszłych niebespieczeństw, ktorým
Rzecz-Pospolita *previde* zábiegaiác *in supplementum* Woyska Kwárciane-
go, w licznieyszym ná on czas, nád teraznieyszy, kompucie będącego,
ieszcze sześć set ludzi z Ordynacyi Ostrogskiej ná obronę Ukrainy destyno-
wała, teraz záś oczywistą widziemy, iż *intendit* do nas náwrocić się *præceps*
przeszłych niezczęśliwości *periculum,* kiedy Prawa Oczywiste, swoiey ná-
lezytey nie maia obserwancyi, *subsídium Bellicum* Rzeczy-Pospolitey, ná
obronę Ukrainy z Dobr Ordynackich będące, niszczy się, Stán Szlachecki
w prerogatywie swoiey lezyá ponoši, JchMość Pofessorowie Dobr Ordyna-
cyi Ostrogskiej, wespół Brácia nási, *in publica* Rzeczy-Pospolitey záwod
cierpieć maia, z uczynionego bezprawnie podziału Dobr Ordynackich, y
wydanych *usurpata* ábsolutności *Authoritate* Uniwersałow, co się tak dzie-
ie cálemu to iáwnie pokazuiemy światu, bo wiedziéć nálezy, że J. O. Xią-
żé JMśc Janusz ná Ostrogu Káztelan Krákowki, *recto Consanguinitatis*
gradu de lumbis Nayiasnieyszych Włodzimierza Wielkiego Xiążęcia Ru-
skiego, y Anny Cefarzowny Wschodniey Máżonkow, pochodzący, gdy
ná nieustaiącą w potomne wieki przyślugę Rzeczy-Pospolitey, determi-
nował się postanowić Ordynacyą Ostrogską, tedy ná kilku dáwnieyszych
Seymach, ieszcze przed Seymem *Anno Millesimo, Sexcentesimo Nono,*
będą-

będącym, ágítujących się, żądał w tym zdania, y pozwolenia Rzeczy-Po-
 spolitey, co wyrażnie Konstytycya *Anni Millesimi, Sexcentesimi, Noni,*
sub Titulo Ordynacya J. O. Xiążęcia Janusza Ostrogskiego Kasztelana
 Krakowskiego, zostająca w Kontexcie swoim *sequentibus verbis*: *Jako już*
od kilku Seymow przez wszystkie Stány pozwolono jest, świadczy: która wy-
 żey specyfikowana Konstytycya, Ordynacyą przez J. O. Xcia JMci Janu-
 sza Kasztelana Krakowskiego uczynić, y *ad Acta* Trybunału Koronnego
 Lubelskiego podać mianą, wiecznie *inviolabiliter* trwającą być deklaro-
 wała, co się iawnie z słow tegoż pokazuje Prawa, będących *in tenore tali*:
Wolno mu będzie uczynić Ordynacyą in futurum w dobrach swoich nieru-
chomych y ruchomych, gdziekolwiek teraz ma, y mieć może, kto y iako
miał mu sukcedować, tak z Potomstwa iego masculini sexus, iako eo defi-
ciente quocunq; gradu succedentium z dalszych Osob, która to Ordynacya
wiecznemi czasami trwać ma, non obstante ulla prescriptione & fatalibus,
& si admissio Possessionis non subsequeretur, że zaś Dobrá Ordynacyi Ostrog-
 skiej żadnym sposobem przedawane, ani rezygnowane być niepowinny; iá-
 wnie to Konstytycya uczy, káždego temi słowy: *tym sposobem, áby wedle*
tey Ordynacyi, te Dobra velin toto, vel in parte, prout ordinaverit, nie mo-
gły być per Heredes etiam de lumbis eius, & Successores alienowane. Jż
 zaś *in virtute* tey Konstytycyi ułożona przez J. O. Xcia Ostrogskiego Ká-
 sztelana Krakowskiego ustawa Ordynacyi Ostrogskiej, y do Akt Trybu-
 nalskich w Lublinie Roku Tysiąc, Sześćset Osmnastego, *juxta mentem*
 pomienioney Konstytycyi podana, żadney od Rzeczy-Pospolitey nie po-
 trzebaie aprobáty, bo onę iuz Prawo Koronne za niewątpliwą Ordynacyą
 Ostrogską ma, gdyż Konstytycya *Anni Millesimi Sexcentesimi, Vigesima*
Quarti, sub Titulo: Supplement Woyska Kwarcianego będąca, *his verbis*:
Do teyże Obrony náleżec mają ludzi sześćset z Ordynacyi Niebošczyka Xcia
Ostrogskiego, Kasztelana Krakowskiego náznaczeni; także y Konstytycya
Anni Millesimi, Sexcentesimi, Vigesima Septimi, sub Titulo: Obrona U-
 kráiny od Pogán zostająca, *tenore verborum sequenti*: *Wielmożny też Wo-*
iewoda Sandomirski, Hetman Nasz, ludzi z Ordynacyi J. W. Kasztelana
Krakowskiego, tamże obroćić ma; iako też Konstytycya *Anni Millesimi,*
Sexcentesimi, Septuagesimi, Septimi, sub Titulo: Recess Ordynacyi Ostrog-
 skiej, znáydującá się temi słowy: *Ponieważ Ordynacya Ostrogska dla ná-*
głych Spraw Rzeczypospolitey determinacyi swoiey, y uspokoiemia wziąć nie
mogła, brzmiąc wyrażnie Ordynacyą być Ostrogską twierdzą; záczym
 Rzecz-Pospolita będąc *Suprema Domina Jurium suorum,* za dostateczną,
 y zupełnie doskonałą ma Ordynacyą Ostrogską: bo nawet tytuł Konstytu-
 cyi *Anni Millesimi, Sexcentesimi Noni, tenoris talis*: Ordynacya J. W.
 Janusza Xcia Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego, będący demonst-
 rue *Ordinationem jam perfectam,* która *extincto masculino sexu,* Xiążąt Jch-
 Mćiow Zaslawskich, w Recess ná Seymie Grodzieńskim, nie dla approba-

cyci swoiey, lecz dla uspokojenia odzywaiącey się przez JMći Pána Hieronima Lubomirskiego, Káwálera *Ordinis Meliten: Málty*, z pretenzyą swoią do teyże Ordynacyi, y postanowienia Ordynata Ostrogskiego, do przyszłego poszła Seymu; co tak kontekst Konstytucyi *Anni Millesimi, sexcentesimali, septuagesimi septimi, sub Titulo: Recess Ordynacyi Ostrogskiey*, dowodnie pokazuje, iáko Instrukcyje JchMćiow PP. Posłow od Woiewodztw, Ziem, y Powiatow ná Seym pomieniony w tey okoliczności dáne remonstruią, z kąd iáwnie *patet*; Iż tá doskonała, iuz była, y iest Ordynacya, ktorey podległych Dobr, iż niegodziło się J. O. Xćiu Januszowi Sanguzkowi Márzałkowi Nadwornemu W. X. L. *privata & arbitraria dispositione sui* rezygnować w dzierzawie dotąd swoiey *dissimulante Republica* mianych, oczewiſto się nie tylko z kontekstu Konstytucyi *Anni Millesimi, sexcentesimali noni*, wyżej wyrażonego, ále też z Konstytucyi tak *Anni Millesimi, sexcentesimali, septuagesimi septimi, folio trigesimo nono, sub titulo: Pozwolenie rezygnacyi niżej opisanej będących*, pokazuje, że Pártykuły Gruntu Ordynacyi Ostrogskiey podległego, *sine speciali Rzeczypospolitey consensu*, rezygnować nie można było, dopieroż tenże J. O. Xiążę JMć Sanguzko Márzałek Nádw: W. X. L. prywatnym swoim domyſłem bynajmniey mocy nie miał w rozdrub, przez nieprawne rezygnacye wszystkie Dobra Ordynackie puścić; bo uczą nas Instrukcyje ná Seymy JchMćiom PP. Posłow, w záchodzących względem interessu Ordynacyi Ostrogskiey, kontrowersyach dawane, że áni Wielcy Xćia JMći Sanguzka Márzałka Nadwornego W. X. Litt: Antecessorowie, áni on sam, *absolutam hereditatem* Dobr Ordynackich nieuzurpował, náwet nigdy J. O. Xżę Paweł Sanguzko Márzałek Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Ocioc onegoż Wielki wOyczyznie nášey Minister, nie pretendował Dziedzictwa Dobr Ordynackich, ále tylko żądał od Stánow Rzeczypospolitey ná Seymach, żeby Ordynacya Ostrogska, w dyspozycyi Sukcessora *Sanguinis Ducalis Domus Ostrogiane* zostawała. Roku zaś przeszłego Tysiąc, siedmset, pięćdziesiąt trzeciego, nowa Dobr Ordynackich stała się transfiguracya, gdy *calcatis Regni Legibus* Roku przeszłego 1753. w Grodzie Sandomirskim przez tegoż J. O. Xćia JMći Sanguzka Márzałka Nadw: W. X. Lit: nastąpiły onych różnym osobom, náwet tych Dobr niepretenduiącym, *diversiq; sensus* będącym rezygnacye, w ktore *ad movendas lites, inter Concives* po wypisywane Dobra *aliene Hereditatis* będące, zádny pretextem do Xiążęcia JMći Sanguzka Márzałka Nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego nie należące, dla czego Konstytucye *Annorum Millesimi, sexcentesimali noni; Millesimi, sexcentesimali, vigesimali, quarti; Millesimi, sexcentesimali, vigesimali septimi; Millesimi, sexcentesimali, sexagesimali septimi; Millesimi, sexcentesimali, septuagesimali tertii; Millesimi, sexcentesimali, septuagesimali septimi*, o tey Ordynacyi Ostrogskiey nápisane, przez Nayiasniejszych Monarchow Polskich, Władysław IV.

wá IV. Janá Kazimierza, Michała, Janá III. Augusta II. Augusta III. szczęśliwie nam Panującego, *Pactis Conventis* ztwierdzone, y dotąd *illesè* zachowane, teraz *in suis Cardinibus* poruszone zostały; że zaś dla zaszłych *premissò modo* rezygnacyi Dobr Ordynackich być nie możemy w dalszy czas pewni obrony Kraiu nášzego Woiewodztwa, *in confiniis* granic, Koronnych leżącego, z tychże Dobr Ordynackich do tąd będącey wyczytuujemy, tę pewną wątpliwość, w dawnym od J. O. Xięcia Jmci Sanguszká, Marszałka N. W. X. L. do J. W. Jmci Pana Branickiego, Woiewody Krakowskiego, Hetmána W. Koronnego, przez W. Jmci Pana Rostkowskiego; starostę Tyfzowieckiego, resposie, iż Jchmć Tytułowáni Dobr Ordynackich Donataryusze, skryptem prywatnym obligowali się *benevolè* wyprawę dawać z Dobr sobie rezygnowanych; lecz że ta benewolencya, tylko *ad placitum* trwać zwykła, bo ná tym Skrypcie w Kolbuszowey spisany nie wszystkich Donataryuszów podpisy widzimy, z kąd prawdziwa wynika wątpliwość: iż ta ná wzor tylko teraz dla solidacyi, rezygnacyi, dyffymulacyą ofiarowaná wyprawá sześciuset Zofnierzy, w dalszym czasie nie isćitaby się, bo Ichmć Donataryusze pomienione Dobra máiąc za swoje Dziedziczne Szlacheckie, zasnaniałyby się Generalnym Prawem, ktore od takowey uslugi liberuie Dobra Szlacheckie Dziedziczne, dla czego z upływającym czasem *Subsidium* Rzeczypospolitey *Bellicum*, z tych Dobr Ordynackich ná obronę Ukrainy Konstytucyami *Annorum Millesimi, sexcentesimi, vigesimi quarti, & Millesimi, sexcentesimi, septuagesimi, septimi* destynowane, ubyłoby, bo skrypt prywatny, publicznemu Prawu ustąpić musiałby, iawną widzimy Stanu Szlacheckiego *oppressyą*, gdy Uniwersał od J. O. Xcia Jmci Sanguszká, Marszałka N. W. X. Litewskiego, w Sendomirzu datowany, Roku przeszłego Tyśiąc, siedmset, pięćdziesiąt trzeciego, do Xiąg Grodzkich Krzemienieckich Roku tegoż, á zaś do Akt Grodu Lwowkiego Roku terażnieyszego, tyśiąc, siedmset, pięćdziesiąt czwartego, *per oblatam* podany, J. O. J. Wielmożn: Urodz: Jchmćiom Possessorow w Dobrach Ordynacyi Ostrogskiej *ex re* słuźby Rzeczy-Pospolitey mieszkających *absoluta potestate*, wydany czytamy, że tenże Xiąże Jmć Sanguszkó Marszałek Nad: W. X. L. nietylko przeciwko Prawom Oyczytym, *de equalitate* Stanu Szlacheckiego Postanowionym, ále też Konstytucyą *Anni Millesimi, sexcentesimi noni, sub titulo*: Ordynacya; zostaiącą opisanemu, w swym kontexcie temi mowiącemu słowy: *Ita tamen ut in aliis omnibus Conditionibus, et Ordynacya Juribus & oneribus Terrestribus subiaceat*, postępuje. Ponieważ pominąłszy Grodzkie, Ziemskie, Trybunalskie Jurydykcyę, tymże Uniwersałem Ichmćiom PP. Possessorom, Dobr Ordynackich wespół Braci naszym przykazuie swoiemi Prawami, przed Ichmć Panami Kommissarzami, swych Ichmćiom Donataryuszów, likwidować się,

y one dla rozeznania produkować. Takowe tedy absolutney władzy *actus*, iawną derogacją Stanu Szlacheckiego, Prawami Oyczytymi Autoryzowanego pokazują, nietayno to jest: każdemu Obywatelowi Woiewodztwa Kijowskiego, Wołyńskiego, y Bracławskiego, iż pomieniony Xiążę Janusz Ostrogski Kasztelan Krakowski, *in virtute* Konstytucyi wyżey wspomnioney, *Anni Millesimi, sexcentesimi noni*, determinowawszy się uformować Ordynacją zawarł, na fundamencie *publice fidei* Rzeczy-pospolitey umowę z Ichmcią Szlachtą Obywatelami, Kiiowskim, Wołyńskim, y Bracławskim Woiewodstw, *contigua sua bona* Jego Dobrom mającemi, aby oni *minuta quantitate pro pretio* Dzieciństwa Dobr swoich kontentowawszy się, *circa pacificas Possessiones*, onychże *suscepto Bellico* Rzeczypospolitey *servitu*, podług oblokweney Ustawy Ordynacyi pomienioney, na on czas tymże komunikowane, a potym do Xiąg Trybunalskich w Lublinie podaney, konserwowane zostawali, które *in premissis taliter* zawarte *compactatum*, że *in esse realiter* było, świadczy to kontekst Konstytucyi często wspomnioney, *Anni Millesimi, sexcentesimi, noni*, tak opiewającej: iż *mu* wolno będzie Ordynacją uczynić *in futurum* w Dobrach swoich *nieruchomych y ruchomych*, gdziekolwiek leżących, które teraz ma y mieć może, bo iawnie z słow tey Konstytucyi pokazuje się, iż Xiążę Jmć Ostrogski, Kasztelan Krakowski: *contraherat* różne Dobra *Jure hereditario*, od Ichmciow Szlachty, kiedy nietylko z tych, które iuż na on czas miał, ale z onych, które ieszcze mieć mógł, pozwoliło Prawo Ordynacją formować, z kąd iasnie *patet*, kontrahencyą Dobr Szlacheckich, która, *premissis superius modo* zawartą, nietylko choć rebellią Bogdaną Chmielnickiego, zdezolowane Akta Ziemskie y Grodzkie, Woiewodstw Kiiowskiego, Wołyńskiego, y Bracławskiego *in corpore suo* Dobra Ordynacyi Ostrogskiej mających, iednakże świadczą, ale też iedni do niedawnych, drudzy ieszcze do tych czas wespół Bracia nasi zostając *Jure Ordinationis* przy Possessyach Dobr *representativi sui nominis*, żywe dają o tey zawartej umowie świadectwo. Innych zaś Antecessorowie traktując Woyskową Rzeczypospolitey służbę pod Chorągwiemi J. O. Xiążęcia Konstantego, Ostafia, Eliaśza, Wasylego, Janusza Kasztellana Krakowskiego, tey Ordynacyi Fundatora, Władysława, Dominika Woiewody Krakowskiego, y Alexandra Janusza Syna Jego, Xiążąt Ostrogskich, wielekrotnie z nieprzyjaciół Oyczyzny tryumfujących, *pro mercede* krwie swojej za całość Oyczyzny, y dostoięństwo Nayaśniejszych Monarchow Polskich hoynie wylaney, ukontentowani Dobrami, sobie *Jure Ordinationis* konferowanemi zostawali, które *utrumq, antecedens* iawnie kontekst Ordynacyi do Xiąg Trybunalskich w Lublinie podaney, probuie, bo Xiążę Jmć Ostrogski, Kasztelan Krakowski, w niey wyraźnie przyszłym Ordynatom Następcom swoim

swoim *injungit: veteri amicitia, necessitateq̄, junctos Commilitones, circa Possessiones, & tenetas Bonorum, non diminuendo sed augendo conservare, quorum Defunctorum Uxores & liberi, Patrum suorum meritis gaudere debent.* Gdy tak chwalebnie od pierwszych Początkow, ustabilizowanej Ordynacyi, w dalszym wieku przeciągu, zawsze *non frustrata, sed premiata virtus heroum,* pokazywała się, tedy wielu Ichmćciow Szlachty, wespół Braći naszycy, *ex innata* Szlacheckiego Stanu swego *animositate,* biorąc się *ad augenda fortia* usilnie starali się, być policzeni w Pułku milicyi Ordynackiey, dla czego wielu z Ichmćciow Braći naszycy *in alienas manus* Dziedziczne swoje fortuny puściwszy przy Possessyi Dobr Ordynackich, *publica* Rzeczypospolitey *fide* affekrowani, długiego onych trzymánia zostawać starali się, *proprio peculio* kupując sobie za konsensami Xćia Jmćci Sanguska Marszałka N. W. X. L. Dzierżawy Dobr Ordynackich, z ktorych w kraiu *continuo hostico* podległych będących *bellicum* Rzeczypospolitey *servitium,* tak przeszli Antecessorowie iako y terazniejszy Jchmć następujący odbywając w każdej rewolucyi wojenney, od początku ufundowania Ordynacyi Ostrogskiey, pod władzą J. W. W. Hetmánow Wielkich Koronnych znajdowali się, z nieodzawalną nieraz stratą Godnych ludzi, bo częstokroć *belli eventus varii* do zgubney przyprowadzać zwykli kłęski; dla czego iedni Jchmć Kompania Pułku milicyi Ordynackiey trupem legszy na placu, dalszego wtargnienia w Oyczyznę naszą nieprzyiaciom wstępn uczynili; inni dostawszy się w Pogańską niewolą, własne swoje fortuny na wykupienie się z niey azardowali. Za ktore straty, azardy inney nadgrody nie mając, tylko iedyną konserwacyą przy Possessyi Dobr krwawie wysłużonych y nie małym kosztem, *per impositivam* temi czasy *extorsionem,* od konsensow y wymyślnych approbat, wyciągnionych opłaconych, y *post hostilitates* pułtynią leżących wyrepárowanych dotąd cieszyli się; teraz zaś po nastąpionych w Grodzie Sandomirskim rezygnacyach Dobr Ordynackich; tytułowani Donataryusze, w teź nienależycie pobrawszy prawem Dziedzicznym Intromissye, *minantur* ieszcze Dzierżących Ichmćciow *Jure Ordinationis* Dobra, *legitima* onych *privare possessione,* z ktorey swego czasu zostawszy wyzuci, nie mając miejsca *ubi caput reclinent,* z dyzhonorem Stanu swego Szlacheckiego, tułać się z Sukcessorami swemi *tanquam exules ab Urbe* muszą, nie mogąc mieć przyzwoitego Stanowi swemu sustentamentu, dla czego *in publica* Rzeczypospolitey *fide,* byliby zawiedzieni. Wiedząc my takową Praw Oyczystych, y Swobod Szlacheckich uciążliwość, z nieprawnych poczynionych rezygnacyi Dobr Ordynackich wynikającą, o nieważność tychże rezygnacyi, y wziętych *vigore* onych w Dobrach Ordynackich Intromissyi, o skazitelnosć y nikczemnosć wszystkich Aktow, całosci Praw Oyczystych y Swobod Szlacheckich szkodliwych

Manifestuiemy się, wzywając na ratunek tychże *validissimum* J. K. Mści Pana Naszego Miłościwego, y Prześwietnego Senatu *auxilium*, pomieniony Interes, z przyczyn wyżej wyrażonych nas wszystkich dolegający, skuteczney J. W. Jmści P. Hetmana W. Koronnego Protekcji insynuiemy, upraszając go, aby *ex munere Ducalis Ministerii sui* usilney kooperacyi, do chwalebnych zaczętych swoich czynow przykładac raczył. Zeby wzruszone Prawa w swoiey wzmocnionej zostały klubie, Dobra zaś Ordynacyi Ostrogskiey, *ad pristinum* wrocily się *statum*, bo to jest rzecz nieomylna, iż *si diuturnum Regnum à Diis propagandum* mieć chcemy, *colere Justitiam, servare amorem* Praw Oczystych, y Swobod Szlacheckich należy. Ktory to Manifest Nasz *ratione premissarum Injuriarum* uczyniony rękami Naszemi podpisałszy, *ad Acta* Grodu Winnickiego podac deklaruiemy. Michał Swatopełk Xiąże Czetwertyński Podkomorzy Bracławski *mpp.* Piotr Rządźewski, Stolnik Bracławski *mpp.* Alexander Swatopełk Czetwertyński, Podśedełk Ziemski Bracławski *mpp.* D. Antoni Błonski P. L. S. P. W. B. *mpp.* Jozef z Haian Tołkacz Skarbnik Dźwinogradzki *mpp.* Franciszek Czarnecki, Rudziński, Dypułycki &c. Starosta *mpp.* Adam Zołkiewski Podczaszy Winnicki, *mpp.* Krzysztof Michałowski Ł. D. Sędzia Grodzki Winnicki, *mpp.* Woyciech Barczewski M. D. *mpp.* J. Kazimierz Kwaśniewski, *mpp.* Jozef z Mierzwina Mierzwiński Woycki Zwinogr: y Komornik Ziem: Bracławski *mpp.* Stanisław Wroblewski *mpp.* Stefan Swatopełk Xiąże Czetwertyński *mpp.* Ludwik Wirski Skarbnik y Regent Ziemski Bracł: *mpp.* Maciey Kazimierz Stępkowski, Podkomorzy Zytomirski Burgrabia Grodzki Winnicki *mpp.* Antoni Nieklud Turczynowicz Burgrabia Grodzki Wiski *mpp.* Gabriel Porzyński *mpp.* Eliasz Klityński *mpp.* Stanisław Rosochacki *mpp.* Bazyli Dorozynski Czesznik Latyczewski *mpp.* Jozef Kropiwnicki *mpp.* Stanisław Wiszniowski *mpp.* Kazimierz Skopowski *mpp.* Jozef Borowski *mpp.* Malinowski *mpp.* Stefan Mill Gniewkowski *mpp.* Stefan Radkowski *mpp.* Stanisław Wierusz Bielski *mpp.* Woyciech Ilinicz. Michał Kątski, Burgrabia Grodzki Mielnicki *mpp.* Jozef Beliną Miatkowski *mpp.* Eliasz Łasko Łowczy Winnicki *mpp.* Jan Koc Regent Grodzki Bełski, *mpp.* Franciszek Choinński *mpp.* Jan Wilczewski Porucznik Lanmilicyi Woiewodztwa Bracławskiego *mpp.* Piotr Strażyc Cześń: Orszan: *mpp.* Jan Dorozynski Porucznik Lanmilicyi Woiewodztwa Bracł: *mpp.* Stanisław Mroczkowski *mpp.* Stefan Czerniawski *mpp.* M. Baczyński *mpp.* Sebastyan Pietrzycki *mpp.* Jozef Antoni Szeliga Piątkowski *mpp.* Antoni Kulesza *mpp.* Andrzej Jozef Kozicki *mpp.* Jozef Lupiński *mpp.* J. Wiktoryn Korzeniewski *mpp.* Mikołay Jęto Bukoiemski *mpp.* Antoni Kanigowski, S.

P. *mpp.* Szymon Skorodyński *mpp.* Antoni Makarewicz *mpp.* Michał SzyndlarSKI *mpp.* Franciszek MyślowSKI *mpp.* Sebastyan Pobrykowski: Bazyli Kropiwnicki *mpp.* Tomasz Mokrzycki *mpp.* Mikołaj Winiarski *mpp.* Józef Wrzeszcz *mpp.* Józef Rogala Lewicki *mpp.* Antoni Wrzeszcz *mpp.* Jan Bal Miedzwicki S. B. *mpp.* Andrzej Karczewski *mpp.* Karol Skopic *mpp.* Jakub Stopczyński *mpp.* Stanisław Baranowski *mpp.* Antoni Szadurski, Gabryel Omelanik Łazowski *mpp.* Antoni Boduchowski *mpp.* Paweł Zakusiło *mpp.* Antoni Witwicki, Mikołaj, Jan, Antoni Rudolff, *mpp.* Marcin Dzwonowski *mpp.* Ignacy Winark *mpp.* Mikołaj Zaleski *mpp.* Mikołaj Sakowski *mpp.* Który to Manifest *per Oblatam* podany, *de verbo ad verbum* iak się w sobie má, do Xiąg niniejszych Grodz: Winnickich jest Ingrossowany, z których ý ten Wypis pod Pieczęcią Grodzką Winnicką jest wydany, pisany w Winnicy.

Correxí KorzenionSKI
V. R. G. W.

Legi cum Actis Baranowski,
mpp.

MANI-

MANIFEST

W GRODZIE KRZEMIENIECKIM

W Y P I S

z Xiąg Grodzkich Krzemienieckich.

Roku Tysiąc Siedmszet, Piędziesiątego Czwartego
Miesiąca Februarij Iedenąstego Dnia.

Rzed Urzędem y Aktami ninieyszemi Grodzkiemi Krzemienieckimi, y przedemną Iakubem Kamięńskim Burgrabią Grodzkim Krzemienieckim, *Comparentes personaliter*, Wielmożni Jchmość Panowie Officyerowie y Kompania złotey Chorągwi Pułku Ordynacyi Ostrogskiej; tudzież Wielmożni Obywatele Przeswiętnego Woiewodztwa Wołyńskiego, ten

Manifest *ad Acta* podali, *de tenore verborum sequenti*. My Officyerowie y Kompania Pułku Ordynacyi Ostrogskiej, tudzież y inni Obywatele Przeswiętnego Woiewodztwa Wołyńskiego niżej ná podpisach specyfikowani, iak prędko z autentycznych dowodow, nie tylko gwałtownie przeformowaney natury Dobr Ordynacyi Ostrogskiej Prawami Koronnemi authoryzowaney, długim wieku przeciągiem solidowaney; ále też iawnó fortuny y substancyi krwią y życiem Antecessorow swoich wyfluzoney, oraz sumptem tychże y swoim własnym nábytey, krzywdę wyczytali: tak zaraz zabiegaiąc uformowanym ná zgubienie Dobr Ordynackich, *in subsidium* Rzeczy-Pospolitey *bellicum*, destynowanych, w Posfessyi swoiey będących, y ponizenie Stanu Szlacheckiego konsekwencyom, przychylaiąc się do Manifestu przez Jaśnie Oświeconych, Jaśnie Wielmożnych, Wielmożnych Senatorow, Ministrow *belli & pacis*, Urzędnikow Koronnych, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Tudzież Urodzonych wielu Szlachty w Grodzie Lwowskim *Annò nunc currente Millesimò, Septingentesimò, Quinquagesimò, Quartò, Feriâ Tertiâ in crastino Festi Sanctæ Agnetis Virginis & Martyris, circa Tuitionem* Praw Nayiasnieyszey Rzeczypospolitey, z trzech Stanow złożoney, z wiekopomną Jmion y Osob swych, sławą, żarliwie o całość Stanu Szlacheckiego, y woyska z Ordynacyi Ostrogskiej ná usługę Rzeczy-Pospolitey, tudzież Dobr teyże Or-

dynacyi postanowionego, obstawiających zanieśionego, y uczynionego, którym *immorituram* w sercach naszych *vovendo gratitudinem*, tę solenną náprzeciwko Jasnie Oświeconemu Xiążęciu Jegomości Sanguszkowi Marzałkowi Nadwornemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego zanoszą swoię Mánifestacyą. Jż lubo Ichmość *Manifestantes, super vacaneum* bydź rozumieli, to *publica exponere luci*, co Polskiemu iest dobrze uwiadomiono światu. Lecz z Tranzakcyi Roku przeszłego Tyśiąc, Siedmszet, Piędziesiątego, Trzeciego, w Grodzie Sandomirskim, *extra proprios Districtus & Palatinatus in prejudicium* Praw Oyczytych & *per explicitam* onychże *vilipensionem* poczynionych, konfyderuiąc bydź potrzebną wiadomość chwalebney ustawy Ordynacyi Ostrogskiej w niepamięci zagrzebioney dla szczegulney zguby, y zniszczenia Stanu Rycerskiego, wielu Jchmćiow Szlachty *bellicum* Rzeczy-Pospolitey *servitium*, z Dobr Ordynacyi Ostrogskiej odbywających, y swoy Sustentament májących, dla tego chcąc przez przypomnienie Ustawy, y ustawicznego zaszczycania teyże Ordynacyi *in Publica* Rzeczy-Pospolitey *fide* ugruntowaney, nachylone gwałtownie *ad interitum* Fortuny y Stan swoy Szlachecki wesprzec, umysłili iawnie ná oko každemu pokazać, że Jasnie Oświecony Xiązę Janusz ná Ostrogu Kasztelan Krakowki *recto consanguinitatis gradu de lumbis* Najiasniejszych Włodzimierzá Wielkiego Xiążęcia Ruskiego, y Anny Cesarzowny Wschodney Mażonków pochodzący, gdy determinował się dla potomney pamięci Jmienia swoiego ná nieustaiącą nigdy w przyszłe wieki przyślugę Rzeczy-Pospolitey postanowić Ordynacyą Ostrogską, tedy oną *in virtute* Konstytucyi Roku Tyśiąc, Sześćset, Dziewiątego, *sub Titulo* Ordynacyi będącey, *tenoris sequentis*. Dla starożytnych y zacnych zasług Jasnie Oświeconego Xiążęcia Janusza Kasztelana Krakowskiego, za Radą Panow, Rad, y pozwoleniem Posłow Ziemskich, tak Koronnych, iako y Litewskich, y Ziem do tego należących, pozwalamy Seymu niniejszego *Lege perpetua nunquam in pesterum abroganda*, iako iuz od kilku Seymow przez wszystkie Stany pozwoloná iest, iż mu wolno będzie Ordynacyą w Dobrach swoich nieruchomych, y ruchomych gdziekolwiek leżących, ktore teraz má y mieć może, kto y iako miał by następować, tak z Potomstwa iego *Masculini sexûs*; iako *eo deficiente quocunque gradu succedentium* z dalszych Osob, ktora to Ordynacya wiecznemi má trwać czasy, *non obstante ulla prescriptione & fatalibus, & si Admissio Possessionis non subsequeretur*, tym sposobem áby wedle tey Ordynacyi te Dobra *vel in toto, vel in parte prout ordinaverit*, nie mogły bydź *per Heredes etiam de lumbis Ejus Successores* alienowane: *ita tamen ut in aliis omnibus conditionibus* ta Ordynacya *Iuribus & Oneribus Terrestribus* subjaceat, á ta Ordynacyá áby do wszęch wiadomości przyszła, má do Akt Trybunalskich w Lublinie, *vel ad alia quevis vim perpetuitatis habentia* podaná bydź *cum facultate immutandi, emendandi duntaxat durante vitâ Ipsi-*

us reservata formując z Ichmościami Szlachtą Przodkami Ichmćiow Manifestantow *contigua sua Bona* onegoż Dobrom mającemi, zawarł *in fundamento publice* Rzeczy-Pospolitey *fidei* umowę, aby oni *minutâ quantitate pro pretio* Dziedzictwa Dobr swoich kontentowawszy się, *circa pacificas Tenutas & Possessiones* onychże *suscepto bellico* Rzeczy-Pospolitey *Servitio* podług Oblokweny ustawy Ordynacyi ná ow czas Tymże komunikowaney, a potym do Akt Trybunalskich w Lublinie Roku Tyśiąc, Sześćset, Ośmnastego podaney, konferwowani byli, które *in premissis taliter* zawarte *compactatum*; nie tylko chcąc rebellią Chmielnickiego zdezolowane Ziemskie y Grodzkie Woiewodztw Kijowskiego, Podolskiego; Wołyńskiego y Braclawskiego *Akta in corpore suo* Dobra Ordynacyi Ostrogskiej mających świadczą; ale też iedni do niedawnych, drudzy ieszcze do tych czas będąc konferwowani przy Possessyach Dobr *representativi Nominis sui*, iako o to Ichmość Panowie Zułkiewscy, Złotolińscy, Wyszpolscy, Balińscy; Beyzymowie, Klityńscy, Pifarzewscy, Buderaccy, Ceceniowscy, Draczescy, Włazynowie, Medwedowscy, Zozulińscy, Lewrakowie, Kotiuszyńscy, Kosteneccy; y inni; którzy *longo ordine sua Progenitura in tenello* ieszcze *sexu* zostaiący, żywe dają o tey zawarte umowie świadećtwo. Przodkowie zaś innych Ichmościor Manifestantow iakoto Wielmożnych Ichmćiow Panow Radlińskich, Szaszkiewiczow, Przyłuskich, Grocholskich, którzy traktując woyskową Rzeczypospolitey służbę pod Chorągwiemi Jaśnie Oświeconych Konstantego, Elifaza, Bazylego, y innych Xiążąt Ichmościor Ostrogskich, sławnych tegoż Jaśnie oświeconego Xiążęcia Jegomości Janusza, Kasztelaná Krakowskiego Antecessorow, wielokrotnie z nieprzyaciół Oyczyzny tryumfujących *pro mercede* życia azardowanego, zá całość Oyczyzny y dostoięństwo Nayiasnieyszych Monarchow Polskich Dobrami sobie od tegoż Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jegomości Ostrogskiego Kasztelaná Krakowskiego *Iure Ordinationis* konferowanemi, ukontentowani zostali; które to *utrumque antecedens*, kontekst Ordynacyi Ostrogskiej do Akt Trybunalskich podaney jawnie pokazuje, gdzie tenże Xiąże Jegomość Fundator Ordynacyi Ostrogskiej wyraźnie w niey przyszłym Ordynatom następcom swoim *injungit*: (*veteri amicitia necessitateque junctos, non diminuendo, sed augendo Commilitones circa Possessiones & Tenutas Bonorum conservare*) Gdy iak iuż chwalebnie w pierwszych początkach ustabilowaney Ordynacyi Ostrogskiej *non frustrata, sed premiata virtus Equestris Ordinis* pokazała się, tedy Antecessorowie Ichmćiow Manifestantow *ex innata* Stanu swego Szlacheckiego *Generositate ad agenda fortia* usilnie starali się bydz policzonemi w Regestrze Pułku Milicyi Ordynackiey; dla czego wiele Ichmćiow azardowawszy Dziedziczną fortunę, przy Possessyi Dobr Ordynackich, *publica* Rzeczy-Pospolitey *Fide & primi disponentis & Ordinantis dispositione*, dlugi go onych Dzierzenia affekuro-

wani, trzymali się. W dalszym zaś czasie, kiedy Konstytucye Rzeczy-
Pospolitey *Annorum Millesimi, Sexcentesimi, Vigesima Quarti, & Mil-
lesimi, Sexcentesimi, Vigesima Septimi*, Pułk milicyi Ordynacyi Ostrog-
skiej pod władzą Hetmańską *ex instituto* teyże Ordynacyi oddany ná obro-
nę Ukrainy obrocify; tedy za włącztą *circa Annum Millesimum, Sex-
centesimum, Quadragesimum, Octavum, intervenientibus fati* Nayia-
śnieyszego Zygmunta, a zaczęciem Panowania Nayiasnieyszego Włady-
sławá Krolow Polskich przez Bochdaná Chmielnickiego rebellią Kozacką,
zostaiąc wraz z woyskiem Kwarcianym ná Ukrainie pod Korfuniem zna-
czną poniosł klęskę, bo iedni Ichmość Kompania od Tyráńskiej ręki tru-
pem ná placu legli, inni zaś w Tatarską poszli niewolą, z ktorey ná wykup-
ienie własną swoię fortunę azardować musieli. Po ustąpieniu zaś woysk
Koronnych z Podpiławiec, w Roku Tyfiąc Szesćset, Cztedziestym, Dzie-
wiątym, Pułk teyże milicyi Ordynackiey dalszego Rebellizantom Koza-
kom w Kommendzie Krzywonośa Pulkownika będącym w targnienia w
Oyczyznę pod Konstantynowem, Rosołowcami; y Krasifowem potyka-
jąc się, broniąc, otrzymáli *Triumphum suo sanguine partum*. Taz mili-
cya Pułku Ordynackiego pod czas rozszerzoney zá panowania Nayiasniey-
szego Krolá Jmci Janá Kazimierza Rewolucyi woienney pod Zborowem,
Beresteczkiem, Baworowem, Szarogrodem, Brachiłowem, y ná innych
wielu mieyscach, heroicznie przeciwko Kozakom y Tatarom; z sobą stra-
cone stawaiąc nie oszczędzała ostatku krwi swoiey wylać dla zalania
rozżarzonego woiennym zapałem ná Oyczyznę pożaru, nietylko w tey
niezczęśliwey zá Krola Jegomości Janá Kazimierza Rewolucyi Pułk mi-
licyi Ostrogskiej w kazdey woienney okazyi odwážnie z azardem zdro-
wia y życia wielu Jchmciow Kompanii stawał, ale też *& sub dulci* Nay-
iasnieyszego Krola Jmci Michaśa Regimine, w Roku Tyfiącznym Szesć-
setnym, Siedmdziiesiątym, Trzecim, pod Chocimem y Okopami Świę-
tey Troycy mężnie w obecności Wodzow potykał się; w otworzoney
zá Tureckiey y Tatarskiey wojnie, pod Panowaniem niewycięzonego
Krola Jmci JANA Trzeciego tenże Pułk Ordynacki, chociaż miał do-
bra swoje Ékursyami Tatarskiemi funditus zruinowane, iednakże *ex
instituto suo* Oczystych w Ukrainie y Podolu pilnując, Granic, odwá-
żnie Turkow y Tatarow po różnych mieyscach odbiiając, wzięty Jasyr
y zabieraiąc Zoharyą, znosił; nie bez szkody w ludziach swoich, kto-
rego odwážnych Dzieł Budziaki, Multany, Wołoszczyná, nawet Wie-
deńskie mury nápatrzyły się. Zyią iefzcze oczywiści świadkowie, po-
kazuiąc uczciwe blizny, męstwá nie ustrażonego Ordynackiey milicyi
żołnierze, ktora w powtorne bunty Samosiowe pod Konstantynowem
Roku Tyfiąc Siedmset, Drugiego, za przywodem sławney pamięci Jasnie
Oświeconego Xiążęcia Jegomości Wiszniowieckiego, y Jasnie Oświe-
conego

conego świętey pamięci Jozefa Potockiego Káztelana Krakowskiego, Hetmana Wielkiego Koronnego, á ná ow czas Stárosty tylko Hálickiego, w bátil i szczęśliwie z Abeczynem Pułkownikiem Rebellizantow wygraney dała odwagi y męstwa swego Heroiczne dowody, nie bez straty także wiele znaczney kompanij; w teyże milycyi zostawiający dawał. Wspomnieć náóstátek należy lubo w świeżey pamięci najmłodszego wieku trwać było powinno, że y w Roku Tysiąc, Siedmset, Siedmnaśtym, pod Kowalowem pod Kommendą Wielkiego y dzielnego Męża, Jasnie Wielmożnego JMci Pana Gniazdowskiego Pułk teyże Ordynacyi Ostrogskiey mężnie w potrzebie Rzeczy-Pospolitey stáwał; zgoła o niey mówić się może, że Przodkowie JchMściow Manifestantow, y oni sami w káżdey woienney rewolucyi dostoiénstwa Nayásnieyszych Krolow, Swobod wolności Szlacheckiey, y całosci Oyczyzny broniąc, Fortuny, zdrowia swoje ázardowác zwykli: zá ktore straty y ázardy inżey nadgrody nieszukają, tylko iedyney konserwácii przy Dzierżawach y Possessyach Dobr krwawie wyłuzzonych, & *post crebras* w tym Kráiu *hostilitates* pułtuiących, á zá *proprio* JchMściow Manifestantow *peculio* wyreparowanych y osadzonych, takowym tedy sposobem Dobra Ordynacyi Ostrogskiey, *in usus publicos* Rzeczy-Pospolitey dysponowane *servitio* oneyże *bellico* corocznie przez JchMściow Manifestantow tychże Dobr Possessorow *consueto* obciążoney, zdrowiem y życiem wielu ludzi godnych zářczycone, Jasnie Oswiecony Xiążę JegoMość Sarguszko, Marzałek Nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego przeciwko wyraźnemu Prawu Konstytucyą Roku Tysiąc, Sześć set, Dziewiątego wyżey *de tenore* wyrażoną opisanemu, y postanowioney *in virtute* tegoż Prawa Ordynacyi, Konstytucyami *Anni Millesimi, Sexcentesimi, Sexagesimi Septimi, sub Titulo*: Pozwolenie rezygnacyi, & *Anni Millesimi, Sexcentesimi, Septuagesimi Terij*, pod Tytułem: Approbacya resignacyi; będącemi, y innemi autoryzowaney będąc tylko *in jure ordinantis*, Possessorom, postępując *libero sui arbitrio* Dobrami swemi Dziedzicznymi osądził, ktory przestępując zakáz teyże Konstytucyi *Anni Millesimi, Sexcentesimi, noni*, y w Ustawie Ordynacyi wyrażoney *modo donationis*, Roku przeszłego, Tysiąc, Siedmset Pięćdziesiątego Trzeciego, w Grodzie Sandomirskim, na zniszczenie teyże Ordynacyi różnym Osobom, á z nich ieszcze niektórym takiey donacyi nie pretenduiącym, y teraz nie ákceptuiącym, alienowawszy, dismembrował. Roku záś terażnieyszego Tysiąc, Siedmsetnego, Pięćdziesiątego Czwartego, soliduiąc przeciwko Prawu użynioną donacyą y dismembrowacyą Dobr Ordynackich do JchMciow PP. Manifestantow, tychże Dobr Possessorow wżyskkich *impracticato modo* wydał Uniwersáły, przykazuiąc áby przeciwko Prawu Tytułowanym pomienionych Dobr donataryuszom, JchMość terażnieysi *jure Ordinationis* onychże Possessorowie Prawa swoje dla kognicyi onych reprodukowali, inwentarze spisywác, intráty likwi-

dować, y dziedziczno intromissyę w dobra brać dopuszczali. Ktorem swo-
im tenze Jásnie Oświecony Xiążę JegoMość Sanguszko Marszałek Nádw:
Wielkiego Xięstwa Litewkiego tymze procederem *bellicum* Rzeczy-Po-
spolitey znosząc *subsidiu usurpando* sobie *absolutam* Dobrami temi *dispo-*
nendi potestatem, nie będąc Dziedzicem; iáko o tym świadczą Konstytu-
cye, y sama *denotat primi Ordinantis* Ordynacya, iáwnie oraz przed do-
nacyą kilku Niedzielami *Jure Ordinationis* nádawane różnym JchMćiom
Ordynatom przez niegoż oświadczaią Prawa y zaciągnionych summ Jch-
Mćiow Ordynatow ná Ordynacyą zápisane ná Dobrach Dziedzicznych E-
wikcye świadczą, oczywistą teraznieyszym Mánifestantom czyni krzywdę,
y nigdy nie nadgrodzoną szkodę, bo dla przemienioney Dobr Ordynackich
náture, w Dobra Dziedziczne zámieniających się, podał uciążliwy sposob
privandi Possessione onych; przez co *in publica* Rzeczy-pospolitey *fide* chcąc
mieć tychże JchMćiow Manifestantow w áffekturowaney nágrodzie stra-
wionego Antecessorow swoich ná woiennych expedyacyach y w nieprzyaciel-
skich niewolach życia záwiedzionych, usiúwie *in ultima egestate* mizeryi
onychże, y Sukcessorow ich pogrązonych widzieć. Więc lubo z wielkim
JchMćiow Mánifestantow przychodzi zálem; pomniąc ná wielkie *in ante-*
cessum łáski y respekta tegoż Jásnie Oświeconego Xiążęcia JegoMći Mar-
szałka Nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewkiego, dla siebie, y Sukces-
sorow swoich świadczone dowody; przecięż z wyżey námiensionych przy-
czyn wynikającey zgubie swoiey, y poniżenie Stanu Rycerskiego przez ode-
branie Dobr Prawé Ordynackim otrzymanych, JchMość Manifestanci przy
oddaniu się w Oycowską Jego Krolewskiej Mći Pana swego Miłóściwego
opiekę, oraz skuteczną Jásnie Oświeconego Senatu, manutencyą y wielo-
władną Jásnie Wielmożnych *utriusq; Gentis* Woiewodztw protekcyi zá-
biegając, krew wylać y życie w utrzymaniu Praw Oyczytych łozyc, o-
fiáruią się y oświadczaią. Dlaczego o nieważność w Grodzie Sandomir-
skim ná zgubę Dobr Ordynackich, nieprawnie poczynionych, życząc też
Dobra *restituere ad pristinum* onych *statum, nec non ratione horum omniu*
premissorum iteratis manifestuie się *vicibus*. Zachowawszy tey terazniey-
szej Mánifestacyi Wielmożnym JchMćiom Panom Bráci y Kollegom ná
szym, ktorzy álbo odległością Kráju, álbo słabością ná terazniejszy Akt
czynienia Mánifestu z iechác nie mogli, po ktorey *in spatio* Niedziel dwoch
trzymania się, przy publiczney Jego Krolewskiej Mći Pana naszego Miłó-
ściwego, y Nayiásniejszey Rzeczy-Pospolitey krzywdy pokazania iedno-
ści dowod, y uczynienia Mánifestu, rozumiejąc, że gdy w tym zbliżonych
ná pierwszy odgłos Bráci y Kollegow z miłósci ku sobie pozwolonym cza-
sie ápprobować tego Mánifestu nie chcieli, pokazą się iuż nie z nami, ále
przeciwko nas postępować. Ktorem Mánifestem oświadczywszy się iáko
wyżey przed Nayiásniejszym Krolem JMćią, y Nayiasniejszey Rzeczy-
pospolitey Stanami dotrzymać *in prosperis, & adversis fide bona* deklaru-
iemy.

iemy. Franciszek Kazmierz Chojecki Woyski Bracławski, Porucznik
 Złotey Hufarskiej Chorągwi Pułku Ordynacyi Ostrogskiej *manu propria*.
 Stefan Antoni z Burzyna Burzyński, Chorąży Złotey Chorągwi Hu-
 farskiej Pułku Ordyn: Ostrog: Jozef Wyleżyński Horod: Ziemi Łuckiej
 Towarzysz Złotey Hufarskiej Chorągwi Pułku Ordyn: Ostrog: *mp.* Stefan
 Swatopełk Xiążę Czetwertynski Towarzysz Złotey Chorągwi Pułku Ord-
 dyn: Ostrog. *mp.* Kázimierz D. M. Przyłuski Podkomorzy Inflant: swym
 y Macieia Stryia, Andrzeia Chorążego Zakroczymskiego Pisarza Grodzk:
 Krzemienieckiego Przyłuskich Towarzyszow złotey Chorągwi Pułku Ord:
 Ostrog: Mikołay Antoni Szaszkievicz Cześnik Winnicki Towarzysz Cho-
 rągwi złotey Pułku Ordyn: Ostrog: swym y Brata swego Imieniem To-
 masza Szaskiewicza Skarbnika Winnickiego, podpisuie się F. K. Drzewie-
 cki *mp.* Towarzysz Chorągwi Złotey Pułku Ordyn: Ostrog: Stanisław
 Wroblewski Towarzysz Chorągwi Hufarskiej Pułku Ord: Ostr: Mikołay
 Podhorski Obywatel Woiew: Wołyńskiego. Stefan z Rádlin Radliński
 Towarzysz Chorągwi złotey Pułku Ordyn: Ostrog: J. F. Drzewiecki O-
 bywatel Woiew: Wołyń: M. K. Jwański Towarzysz złotey Chorągwi
 Pułku Ord: Ostrog: J. Kázimierz Kwásniewski Towarzysz złotey Cho-
 rągwi Pułku Ordyn: Ostrog: Piotr Sobieszczański *mp.* Towarzysz Złotey
 Chorągwi. Jozef Ráciborowski Towarzysz złotey Chorągwi swym, y
 Wielmożnego JMéi P. Woyciecha Petrykowskiego Brata swego Imieniem
 podpisuie się. Jozef Kołysko Towarzysz złotey Chorągwi Pułku Ordyn:
 Ostrog: Leon Wierzchowski; Towarzysz złotey Chorągwi Hufarskiej.
 Stanisław Boruchowski Towarzysz Chorągwi złotey Ordyn: Ostr: Franci-
 szek Gostkowski, Obywatel Powiatu Krzemienieckiego, Zardecki Pod-
 czaszy Smolenski Towarzysz złotey Chorągwi Hufarskiej Pułku Ordyna-
 cyi Ostrog: Stefan Zabłocki, Podczaszy Liwski, Towarzysz Chorągwi
 złotey Hufarskiej Pułku Ordyn: Ostr: Michał Borowski Towarzysz Cho-
 rągwi złotey Pułku Ord: Ostr: Antoni Szaniawski, Towarzysz Chorągwi
 białey Pancerney Pułku Ordynacyi Ostrog: Konstantyn Białobłocki To-
 warzysz Chorągwi białey Pancerney Pułku Ord: Ostr: Imieniem Brata me-
 go rodzzonego Antoniego Krachowieckiego, Towarzysza Hufarskiej złotey
 Chorągwi Pułku Ordyn: Ostr: podpisuie się Baltazar z Dubina z Kracho-
 wicz Krachowiecki *mp.* Kázimierz Kuczewski Towarzysz złotey Chora-
 gwi Hufarskiej, J. Kázimierz Gliniński *mp.* Towarzysz złotey Chorągwi
 Pułku Ordynackiego, Stanisław Chorzewski Towarzysz Chorągwi złotey.
 F. I. Brodowski *mp.* Jozef Zaboklicki, Towarzysz złotey Chorągwi Hu-
 farskiej Stanisław Roźniatowski Towarzysz złotey Chorągwi Hufar: Kon-
 stantyn Mogulec Towarzysz złotey Chorągwi od lat sześciudzieściąt, Feli-
 cyan Jabłonowski, Chorąży Pancerney Chorągwi J. O. Xcia Stolnika W.
 X. Litt: Obywatel Woiew: Wołyńsk: Bohdan Kuczewski Towarzysz Hu-
 farski, Rotmistrz Lekki Pułku Ordynackiego. Jozef Sákowicz Towarzysz

Hufarłki złotey Chorągwi Pułku Ordyn: Ostrog: Stanisław Szydłowski,
 Jozef z Buderacza Buderacki Łowczy Gostyński Obywatel Woiew: Wo-
 żyńskiego, Łukasz Strutynski, Jgnacy Strutyński Kompania złotey Chora-
 gwii Hufarłkiej Pułku Ordynacyi Ostrog: Stanisław Wállicki *mp.* Adam
 Szampaha Bosniacki Towarzysz złotey Hufarłkiej Chorągwi Pułku Ord:
 Ostrog: Jan Sákowicz Hufarłkiej złotey Chorągwi Towarzysz Pułku
 Ordyn: Ostrog: Jgnacy Piaskowski Towarzysz złotey Chorągwi. Antoni
 Dzierzbicki Towarzysz złotey Chorągwi. Jozef Szczepanowski Towar-
 zysz złotey Chorągwi. Jozef Wyleżyński Towarzysz złotey Chorągwi.
 Marcin Trześniowski Towarzysz złotey Chorągwi Pułku Ordynackiego.
 Stanisław Rozniatowski Jmieniem Wielmożnego Jegomości Pana Kiere-
 kiefzy podpisuje się. Antoni Szaniawski Jmieniem W. JMci Pana Jozefa
 Starobińskiego Chorążego Chorągwi białey Páncerney podpisuje się. Ale-
 xander Grocholski, Miecznik Kijowski swym y Brata swego Imieniem
 Wielmożnego JMci Pana Jgnacego Grocholskiego Cześnika Winnickiego
 podpisuje się. Z ktorych Ksiąg y ten Wypis pod Pieczęcią Grodzką Krze-
 mieniecką jest wydany, pisany w Krzemieńcu.

Correxí Godlewski. mp.

Legit Czarnecki mp.

MANIFEST

MANIFEST

w GRODZIE LWOWSKIM.

Actum in Castro Inferiori Leopoliensi

Feria Quarta post Festum Sancti Valentini Presbyteri & Martyris Proxima Anno Domini Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo Quarto.

Tanawszy oczywiście przed Urzędem y Aktami Grodzkiemi Lwowskiemi, Wielmożny Marcin Łopuski Łowczy Ziemi, y Regent Grodzki Drohicki Jásnie Wielmożnego JMci Pana Jana Klemensa Hrabi ná Ruszczy, ná Tyczynie, Tykocinie, y Bránicach Bránickiego Woiewody Krákowskiego, Hetmana Wielkiego Koronnego, Plenipotent, z wyrazney woli y dyspozycyi tegoż Jásnie Wielmożnego Pryncypała swego, iák prędko *innouit* o widendzie Mánifestu przez Jásnie Oświeconego Xięcia JMci Lubomirskiego Podstołego Koronnego w Grodzie Krzemienieckim Dnia dwunástego Februarij, Roku teraznieyszego, Tysiącznego, Siedmsetnego, pięćdziesiątego czwartego: uczyniony zaráz ná przeciwko temuż J. O. Xięciu JMci Podstołemu, Solenną zanośi kwerymonią, o to: Jż J.W. Woiewoda Krakowski Hetman Wielki Koronny żadnego prywatnego nie mając Interessu, to tylko ná oko *per actus suos* Cálemu chcąc pokazać świátu, że zgwałcenie Publicznego Prawa przez J.O. Xięcia JMci Sanguszka Marszałka Nadwornego W. X. Litt: poczynionemi (*de re aliena bo de proprietate* caley Rzeczypospolitey Ordynacyi Ostrogskiej) *contra expressam mentem legis* dyspozycyami, *omni meliori modo* odwrocić chcąc ná Fundamencie Prawa wspólnie *cum recte sentientibus* zanioższy Mánifest, *ex vi Ministerij sui*, zá dołożeniem się Nayiásnieyszego Majestátu, y zdaniem wielu JJ. OO. JJ. WW. Senatorow, Urzędnikow Koronnych, y W. X. Litt: tudzież *Equestris Ordinis* uczynił przez wydane Ordynanśe części Woysku do przeszkodzenia y zabiczenia dalszym skutkom Prawu y Sprawiedliwości przeciwnym te kroki ktoremi żywe Prawo Ordynacyi Ostrogskiej, przez J.O.Xcia JMci Sanguszka Marszałka Nadwornego W. X. Litt: *privatis transactionibus* zgwałcone *recta conscientia indigitavit* tey będąc nadziei że *Interessati* przecież Oyczyzny Synowie Sprawiedliwemi Prawa przez dowod wielu Konstytucyi y Dekretu Seymowego remonstracyami

konwinkowani uznają *Iustitiam* ukrzywdzoney Rzeczy-Pospolitey á *per consequens* od Tranzakcyi *in rem sui* bezprawnie poczynionych odstąpią: ále gdy Pomieniony J. O. Xiążę JMć Podstoli Koronny publicznym Mánifestem *ex Personali* w Grodzie Krzemienieckim uczynionym wyzey *de Actu* wyrażonym niespodziewaną Prawu y intencyom sprzyiających Oyczyźnie Antecessorow swoich przeciwną wzięwszy *ad manutenēdas lesivas transactiones* rezolucyą, Dobra Ordynacyi Ostrogskiej *tot Constitutionibus & Decreto Comitiali* utwierdzone za swoje Dziedziczne nie należycie uzurpując, tymże Mánifestem oświadczyć Punkta w Pomienionym Mánifestcie J. Wielmożnemu Manifestanta Pryncypałowi Rzecz całej Oyczyzny (z władzy swoiey Hetmańskiej nie przez Ludzi prywatnych áni *pro privato interesse*, szczególnie *Publicas Leges*, káżdemu *observari debitas*, utrzymuiąc) czyniącemu niesprawiedliwe wyrazić oraz przeciwko Woytku Koronnemu *pro defensione legum* w teyże Ordynacyi będącemu, Rzecz całej Oyczyzny utrzymuiącemu bez żadney czyieykolwiek krzywdy własnym grożem żyjącemu (iáko Ordynansami mocno obwarowano iest) także Punkta w zwyż wyrażonym Mánifestcie swoim (pretextem tylko *ad alium Titulum* náchylenia sprawy z mocy Praw samey tylko Rzeczy-Pospolitey *ex vi Fundamentu* Récessow do Decyzyi y rezolucyi przypadaiącey) *indebite* wyrazić wazył się, przeto J. Wielmożny Woiewoda Krakowski, Hetman Wielki Koronny zábiegając y w tych okolicznościach dalżym Inkonweniencyom, iáko *publicum* czyniący *interesse* przy nie naruszoney nigdy J. K. Mći Pana Naszego Miłosciwego wierności, & *circa tuitionem* Praw Koronnych Ordynacyi Ostrogskiej, *Indemnitatem* Fortun Szlacheckich & *subsidij Militaris* obstaiać, w wyzey wspomnionym Mánifestcie przez J. O. Xięcia JMć Lubomirskiego Podstolego Koronnego uczynionym wyrażonych lezyi *in Foro competenti* windykacyą deklaruiąc, przez Wielmożnego Manifestantá *banc ad Acta infert Querimoniam*.

Ex Act. Castr. Capit. Leop. Extradit:

Correxi Bakowski mp.

Legi Poradowski mp.

MANI-

MANIFEST

w GRODZIE ŁUCKIM.

W Y P I S

z Książ Grodzkich Zamku Łuckiego,

Roku Tysiącznego, Siedmsetnego, Pięćdziesiątego
Czwartego, Miesiąca Lutego, Dwudzie-
stego wtorego Dnia.

A Urzędzie Grodzkim, w Zamku J. K. Mści Łuckim przedemną Szymonem, Staniławem Kostką, Sokółowskim, Namiestnikiem przysięgłym Burgrabstwa Łuckiego, y Xiegami ninieyszemi Grodzkiemi Łuckiemi. Ja Senator y My Dygnitarze Urzędnicy, y Szlachta Korony Polskiej, Obywatele y Ziemianie Woiewodztwa Wołyńskiego, Bract: Kijowskiego, Podolskiego, y Czerniechowskiego niżey wyrażeni, idąc nie intereffowanym bynaymniey, lecz *aviti Zeli* torem ku Dobru Pospolitemu y wzgardę *Sanctitarum legum* ponoszące, Xcia JMści Janusza Sanguszka, Marszałka Nadwornego Litewskiego *Actus Publicam* daia *notitiam*, o alienacyi prywatney Dobr Ordynacyi Ostrogskiej, *monstrantę, Iter, quod non sit nobis carpere tutum*, ażeby ná Fundamencie Konstytucyi 1609, *firmiter* ustanowioney przez niegdy J. O. Xcia JMści Janusza Ostrogskiego Kásztelana Krakowskiego *Anni* 1618. w Lublinie przed Aktami Ziemskimi przyznana Ordynacya Ostrogska, wiele późnieyszemi Konstytucyami *approbationem* w sobie máiącymi zmocniona, *per Trinosę Ordines* Rzeczypospolitey przyięta z kluby Praw swych nie wypadła, *invalidandi quosvis abusivos actus*, manifestuiemy się stánawszy przed áktami ninieyszemi, przy nieporuszonym dostoięństwie; Ná yiasnieyszego Krola Jego Mości Pana Naszego Miłościwego, fálkawie nám panuiącego, *circa Immunitatem* Praw, Wolności, y Swobod, Oyczystych. Jż ponieważ Ordynacya, ktorey niegdy Jaśnie Oświeconemu Xiążęciu JMści Januszowi Ostrogskiemu, Kásztelanowi Krakowskiemu, samemu tylko *Primo Conditori* á nie komu innemu więcey, *mens* Konstytucyi 1609. zostawiła *Immutandi facultatem*, też same *ad Perpetuum Nominis sui monumentum*, dla ozdoby y podpory Rzeczy-
spo-

Spolitey y poparcia Stanu Szlacheckiego, służby Woienney z Dobr swoich dla obrony Rzeczypospolitey, y ubezpieczenia Wiary Świętey Kátolickiey: *Bonorum omnium tam mobilium, quam immobilium, ad capiendam & obtinendam Hereditatem ac successionem eorundem Bonorum concessa Facultatis* przez Stany Rzeczy-Pospolitey *ad effectum, & Executionem ut est in tenore*, w moc Rzeczy-Pospolitey oddaną, y pozwoloną przez tegoż niegdy Jásnie Oświeconego Xięcia Ostrogskiego Kásztelana Krákowskiego, ufundowaną, *& longo Temporum intervallo, perpetuąq, lege zachowaną*, y przez siebie, iáko też przez Oyca swego, *in antecessum dissimulante Republica* Xiążętom Jch Mościom Sanguszkom *per Caput sexûs Femelli*: Interesliującym się *Prætextu Administrationis* trzymaną: Xiążę Sanguszkom Máriałek Nádwrorny Litewski *everso ordine*, uproiektowawliży modum nie pomniąc ná to, że *ex condite Ordinationis Ostrogiane sphaera constat, (semello sexû excluso) sistendo Resolutionem substantiarum, sub prætextu Bonorum Terrestrium, Bona naturam Ordinationis*, máiące, w mocy zupełney, Rzeczy-Pospolitey będące, y Konstytucyi, iáko też powagą, Stánów Rzeczypospolitey w spárte, *à condito inviolabiliter* dotąd Prawem pospolitym *pro indubitata Ordinatione* zeznane y legitymowane, *ad Dominium* Rzeczy-Pospolitey náležące, wazył się one poczytawliży zá swoje Dżiedziczne, ná rózne dysponowác Domy, *& abusive* álienowác różnym Donataryuszom, przez Donacyą w Grodzie Sendomirskim zeznane, porozpisywác. A záтым áżeby záščytu swego Rzeczypospolita *per abusum* Xięcia JMci Sanguszka nie utracala, *& seditiones ingruentes*, czyli *invasiones* Dobr Ordynackich *tanquam Hostiles* nieszerzyły się, á przez to *Cardines Institutionis*, teyże Ordynacyi Ostrogskiey, *unde salus vim publicam ducit, datq, subsidium* do Obrony Práv, Swobod y granic Oyczyłtych *per eversionem sui, ruituris* nie podpadały *Eventibus*, oto *vehementius instamus* do Jásnie Wielmożnego JMci Pana Hetmana Wielkiego Koronnego, *nexu Juramenti* obowiazanego, *ad reprimendos motus Civiles*, áżeby przyzwoitemi siłami *opponendo* Jch Mościom Panom Donataryuszom, teyże Ordynacyi Ostrogskiey, *pro Tutamine* Rzeczy-Pospolitey *assistere* ráczył Prawem, *& pia Gratitudine* upewniony, że tey krzywdy Publiczney całey Rzepltey, wliżyscy wspiół Brácia Nási, *sensibiles non desinent*, ále *ordinatis medijs*, ná przyszlych da BOG Przed-Seymowych Obrádach, do utrzymania całosci Dobra Pospolitego jednoštaynie się wezmą. Datum w Łucku Die 22. Februarij 1754. Jego Mość Pan Miączyński Woiewoda Czerniechowski. Jerzy Olszański, Podkomorzy Łucki. Piotr Gostyński, Podkomorzy Czerniechowski: mpp. Leo z Małyna Małyński Woyski Łucki mpp. Szymon Olszański, Stárosta Słomecki, mpp. Jan Tomaszewski, Pułkownik Jego Krolewskiey Mości, mpp. Jozef Buszowski, Stárosta Tárászczański, mpp. Alexander Staniszewski Chorąży Znaku Pancernego, Jego Mości Pana Stárosty Kolomyjskiego, mpp. Michał Leduchowski, S.R. mpp.

S. R. *mpp.* Marcin Sołtan Sukmowski, *mpp.* Woyciech Leduchowski,
 Miecznik Podolski, *mpp.* Władysław Hulewicz Stolnik Piński, *mpp.* Szy-
 mon Choynacki, Miecznik Zytomierski, *mpp.* Stefan Brodowski, *mpp.*
 Alexander Byczkowski, Horodniczy Kijowski, *mpp.* Stefan z Grzybowa
 Baranowski, *mpp.* Antoni Lipski, Starosta Takowski: *mpp.* Jakub Wá-
 leryan Horáim, *mpp.* Antoni Pietruszewski, *mpp.* Paweł Sákowicz, *mpp.*
 Stanisław Páłuski, *mpp.* Piotr Gołtyński, *mpp.* Franciszek Radzimoński,
mpp. Antoni Ulanicki, *mpp.* Wawrzyniec Buchowiecki, *mpp.* Ján Bo-
 gulski, *mpp.* Jozef Łáganowski, Subdelegat Grodzki Łucki, *mpp.* Stefan
 Kuleza, *mpp.* Jan Szembek, *mpp.* Zygmunt Paczoška, Lubliński, *mpp.* Jan
 Choynacki, *mpp.* Bártłomiey Bázyli Łopufzczański, *mpp.* Tomasz Márkowski
mpp. Felicyan Hulewicz, Chorąży Czerniechowski, *mpp.* Stanisław Bniewski
mpp. Károl Brzeziński, *mpp.* Márcin Káznowski, *mpp.* Floryan Grabo-
 wki, *mpp.* Stefan Jałowicki, Antoni Rzepka, *mpp.* Wawrzyniec Mroc-
 kowski, *mpp.* Z których Xiąg ten wypis pod Pieczęcią Grodzką Łucką jest
 wydany.

Correxit Leśniewicz

Legit Koricki

mpp.

MANI.

MANIFEST

w TYMZE GRODZIE.

WYPIS

z Xiąg Grodzkich Zamku Łuckiego.

Roku Tysiąc, Siedmset, Pięćdziesiątego Czwartego
Miesiąca Februárj Dwudziestego piątego Dnia.

NA Urzędzie Grodzkim w Zámku Jego Krolewskiej Mości Łuckim Przedemną Mikołaiem Antonim Smokiem Szczepkowskim Subdelegatem Grodzkim Łuckim, Przysięgłym Namiestnikiem, ná ten czas Burgrabstwa Łuckiego y Xięgami ninieyszemi Grodzkiemi Łuckiemi *Comparens Personaliter* Urodzony Jego Mość Pan Stanisław Jozef z Czarnołos Czarnołoski Burgrabia Grodzki Drohicki *Nomine & ex speciali Comisso* Jáśnie Oświeconego Michała Kazimierza Rádziwiłła Xięcia ná Ołyce, Nieświeżu, Birzach, Dubinkach, Klecku, y Świętego Państwa Rzymkiego, Hrábi ná Mirze, Szydłowcu, Krozach, Kopysi y Biáley, A ná Zołkwi, Złoczowie, Pomorzanach Pána y Dziedzica, Woiewody Wileńskiego, Hetmana Wielkiego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Człuchowskiego, Kámienieckiego, Nowotargskiego, Párczewskiego, Ośieckiego &c: &c: Stárosty. *Inberendo* Manifestowi Publicznemu *junctim* z Jáśnie Oświeconemi Jáśnie Wielmożnemi Jch Mciami Pánami Senatorami, Dygnitarzami, Urzędnikami, y Obywatelami Woiewodztw, Ziem y Powiatow Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, w Grodzie Lwowkim zaniezione-
mu, gdy *innotuit* y o widendzie Mánifestu Przez Jáśnie Oświeconego Xięcia JMci Stánisława Lubomirskiego Podstolego Koronnego w Grodzie Krzemienieckim Dnia Dwudziestego *Februarij*, Roku Teráźniejszyego, Tysiąc, Siedmset, Pięćdziesiąt, Czwartego, o Jakowás dezolacyą Dobr Ordynackich Ostrogskich, która nigdy pokazać się nie może, uczynioney, Solennie náprzeciwko temuż Jáśnie Oświeconemu Xięciu Jegomości Podstolem *una cū Remanifestatione* Mánifestuie się O to: Jz Jáśnie Oświecony Xiążę Jego Mość Woiewoda Wileński Hetman Wielki Wielkiego Xięstwa Litewkiego, Pryncypał *Comparentis* nie biorąc Jnszego przedsię stárania,

tylko *ut bene sit Patrie*, a stosując się do Konstytucyi Koronnych w Mánifestie Lwowłkim *per bene sentientes* zániefionym wyráżonych *insistendo*, oraz Dekretowi Seymowemu *Anni Millesimi, Sexcentesimi, Nonagesimi Sexti, inviolabilem conservationem* Ordynacyi Ostrogłkiej dla Rzeczy-Pospolitey mocno wárującemu, iáko do zábiezienia *Privatis Dispositionibus* teyże Ordynacyi Ostrogłkiej tylu Konstytucyom *prejudiciosis* a dla cáley Rzeczy-Pospolitey *damnosis, pro obligatione sua furatoria & Zelo* o krzywdę Publiczną niektóre z opponującemi się przy Práwach y cáłości síł Oyczyłtych poczynił kroki, tak gdy J.O. Xiążę JMśc Podstoli Koronny Dobra Ordynacyi Ostrogłkiej *tot Constitutionibus & Actibus Publicis* Obwárowane *pro hereditarijs* sobie bezprawnie przywłaszczaiąc Mánifest w Grodzie Krzemienieckim Roku Teraźnieyszego, Tysiąc, Siedmset, Pięćdziesiąt, Czwartego, *Die Duodecima Februarij* Przeciwno Ludziom Rzeczypospolitey *pro presidio ad presens* Fortecy Dubieńskiey stóiącym y samemu Jáśnie Oświeconemu Mánifestanta Pryncypałowu w Punktach *in justè* nápisanych zániołł, záczyń y J. Oświecone Xiążę JegoMość *Inherendo* mánifestowi J. W. Hetmana W. Koronnego, *Anno nunc currenti Feria Quarta post Festum Sancti Valentini Presbyteri & Martyris* zániefionemu *ulterioribus* zábiegaiąc *inconvenientijs & levis circumscriptionibus, a prospiciendo tuitioni* Práw Koronnych Ordynacyi Ostrogłkiej *indemnitati* Fortun Szlacheckich *& subsidij Militaris* lezyi swoich w Pomienionym Mánifestie przez Jáśnie Oświeconego Xięcia JegoMości Podstolego Koronnego Uczynionym *in foro competenti* windykować deklarując, przy nie nárufzoney Wierności Jego Krolewskiey Mości Pana nászego Miłóściwego, y cáley Rzeczypospolitey, przez Wielmożnego Offerenta swego *iterate* Mánifestuie się, ktorey Mánifestacyi prosił mnie Urzędu o przyjęcie y do Akt wpisanie, co y otrzymał. S: J: z Czarnołos Czarnołoski Burgrabia Grodzki Drohicki *mpp.* z Ktorych Xiąg y ten Wypis pod Pieczęcią Grodzką Łucką jest wydany. Pisany w Zámku Łuckim.

Correxi Szczepkowski

mpp.

A. 1754. D. 25. Februarij Extr: ex Act:
Castren: Capit: Luceorien?

Legi cum Copia Korycki.

MANI-

MANIFEST W GRODZIE KRZEMIENIECKIM W Y P I S

z Xiąg Grodzkich Krzemienieckich.

Roku Tysiąc Siedmset, Piędziesiątego Czwartego, Miesiąca Februarij Dwudziestego Szóstego Dnia.

Rzed Urzędem y Aktami ninieyszemi Grodz: Krzemieniec: y przedemną Michałem Karwowskim *protunc* Namieśnikiem Burgrabstwa Krzemieniec: *Compurentes personaliter* Wielmożni Jchmość Panowie niżej na podpisach wyrażeni referując się *in toto* do Mánifestu przez Wiel: Jchmćiow Panow Officyerow Pułku Ordynackiego Ordynacyi Ostrogskiej y Jnnych Jchmćiow Braci współ y Kolegow naszyc Roku teraznieyszego Tyśiąc, Siedmset, Piędziesiątego Czwartego, Dnia Jedynastego Februarii do Akt tuteyszych Grodzkich Krzemieniec: zaniešionego *unius sensûs, Labij, & cordis* z temisz Jchmći zostaiący podobnym iako y Jchmć sposobem *smilique* Dobra pospolitego Praw Oyczytych *Juris Majestatici Dominiique Reipublice Lesi, permoti Zelo*, nayprzed przed Bogiem, ktorego *recta & obliqua intrinseca Cordis fallere* niemoga, *Coram Vicario Dei* Nayiaśnieyszym Máięstątem Jego Krolewskiey Mći *Auguste* nám panuiącym Augustem Trzecim Kroleem Polskim *Intermedio Ordine* Jaśnie Oświeconych Jaśnie Wielmożnych Jchmćiow Panow Senatorow nieinteressowanie *Bonum publicum* trzymaiących *Equestrique* wraz z nami *pro Integritate* wolności & *Patrie Legum Militanti Ordine* Mánifestuią się, iż *non privata nos movet sed publica Cura*, widząc albowiem pod słodkim w nieśmiertelney żyjącego sławie Augusta Drugiego przeszłym, teraznieyszym Augusta Trzeciego, *utinam* w wiek setny żyjącego Panowaniem nienaruszone, y bez żadney awulsyi Rzeczy-Pospolitey Granice y Prawa y zupełnie *provisam Securitatem ab extra*, słyszeć y czytać przychodzi nam *dolorosè ab intra* że Jaśnie Oświecony Xiąże Jmć Janusz Sanguszko Máriałek Nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego Dobra Ordynacyi Ostrogskiej przez niegdy Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmćci Janusza Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego *pro publico obsequio* raz nazawsze Rzeczy-Pospolitey oddane po Konstytucyi *Anni Millesimi, Sexcentesimi, Noni*, którą taż uczynioney Ordynacyi Dyspozycya *pro Lege perpetua & irrevocabili* uznána, po kilku inšzych Konstytucyach *intuitu* teyże Ordynacyi

nący nastąpionych w pierwszym Manifestie Cytowanych po Dekrecie Seymowym, *Anni Millefimi, Sexcentefimi, Sexagesimi, Sexti*, po Przywileiach przez Antecessorow swoich y przez siebie samego, przez lat Sto Czterdzieści y kilka Szlachcie *ad praestandum servitium bellicum Jure Ordinationis* dawanych Roku przeszłego Tyśiąć, Siedmset, Piędziesiątego, Trzeciego, w Grodzie Sandomirskim, *tanquam privata Hereditaria* y od władzy Prawa y Własności Rzeczy-Pospolitey *independentia Bona* ná różne osoby przez poczynione Donacye dysponował, y gdy bez konsensu y pozwolenia Rzeczy-Pospolitey partykuła Gruntu Warszawskiego przedaná bydź niemogła, Jaśnie Oświecony Xiążę Jegomość Marszałek Nádwrorny Wielkiego Xięstwa Litt: wszystkie Dobra Ordynacyi Ostrogskiej władzy Prawu iedynie samey Rzeczy-Pospolitey podległe *usurpativo Jure* od Rzeczy-Pospolitey odrywać y ná różne Domy rozdawać *etiam titulo* Ordynacyi *sublato* wáżył się, która to niepraktykowanym dotąd sposobem uczynioná Rzeczy-Pospolitey Krzywda Prawu, y wolney Jey tylko Samey Dobr Ordynacyi Pani, nieśluszną Dyspozycyi usurpacya, iako każdego tey Oyczyzny kochającego *in equalitate* Urodzonego Syná przenikać powinna, tak náypzod Jaśnie Wiel: y Jaśnie Oświecony Koronny y Wielkiego Xięstwa Litewskiego Wielcy Hetmáni iako *Custodes Patriarum Legum* z wielu Jaśnie Wiel: Senatorami y Urzędnikami Koronnemi tudzież y Ziemskimi Solenny w Grodzie Lwowkim, á potym Jchmć Bracia y Koledzy nási Ordynackim Prawem *pro obsequio* Rzeczy-Pospolitey trzymający Dobra w Grodzie Krzemienieckim zanieśli Mánifest, do których iak pętko *Acta publica adire* nám przyszło *sensum doloris* o złamanie Praw Oyczystych łącząc, o niewážność Tranzakcyi y Rezygnacyi ná Dobra Ordynacyi Ostrogskiej przez Jaśnie Oświeconego Xćia Jmćci Janusza Sanguszka Marszałka Nadwrornego Wielkiego Xięstwa Lit: *cum praesudicio* Rzeczy-Pospolitey poczynionych, Manifestują się. J. Krzysztof Michałowki Łowczy Dzwini: Sędzia Grodzki Winnicki, Chorąży znaku Pancernego Jaśnie Wiel: Starosty Winnickiego Towarzysz Złotey Chorągwi Pułku Ordynackiego, swym y Brata mego Jmieniem *mpp.* Andrzej Szczodrowski Towarzysz Złotey Chorągwi Pułku Ordynackiego. Jozef, Michał Łebkowski Towarzysz znaku Pułku Ordynacyi Ostrog: *mpp.* Jerzy Eysmont Towarzysz Złotey Chorągwi Pułku Ordynacyi Ostrogskiej swoim y Oycá mego Jmieniem podpisuję się *mpp.* Jakub Łebkowski Towarzysz Znaku Pułku Ordynacyi Ostrogskiej, Marcin Przywidzki swoim y Oycy mego Michała Kopyckiego Towarzysza Złotey Chorągwi Pułku Ordynackiego Jmieniem podpisuję się *mpp.* Johan Schultz Towarzysz złotey Chorągwi, Stefan Niezwoiewski Miecznik Sanocki Towarzysz Chorągwi Złotey, Michał Andruszkiewicz Skarbnik Orszan: Towarzysz Znaku Złotey Chorągwi Husarskiej Pułku Ordyna-

dynacyi Ostrogskiej *mpp.* Jozef Stroynowski Towarzysz Znaku Pan-
 cernego, Jozef z Haian Tokacz Skarbnik Dźwinogn: Towarzysz Znaku
 złotey Chorągwi Hufarskiej Pułku Ordynacyi Ostrogskiej *mpp.* Eliafz
 St: Klityński *Pocz:* Zytom: Towarzysz Chorągwi Złotey Hufarskiej
 Pułku Ordynacyi Ostrog: Antoni Nieklud Turczynowicz Burgrabia
 Grodzki Wiski Towarzysz Chorągwi Złotey Hufarskiej Pułku Ordyna-
 cyi Ostrogskiej *mpp.* Stanisław z Pifarzowicz, Andrzej Pradziada,
 Jan Dziada, Michał Oycy Potomek ná Pissarzowce Pissarzowski To-
 warzysz Hufarski Złotey Chorągwi Ordynacyi Ostrogskiej, Franciszek
 Borfa z Drzewca Drzewiecki Towarzysz Złotey Chorągwi Pułku Or-
 dynacyi Ostrogskiej *mpp.* Sebaſtyan Sadowski swym y Pawła Sado-
 wskiego Brata mego rodzzonego Jmieniem Towarzysz Złotey Chorągwi
 Pułku Ordynacyi Ostrogskiej, Florian Bagieński Towarzysz Znaku Pan-
 cernego Pułku Ordynac: Zygmunt Tatarzyński Towarzysz Znaku Pan-
 cernego Pułku Ordynac: Ignacy Antoni Zywołt *Podcz:* Ziemi Dobrzyń:
 swym y Wiel: Jmci Pana Antoniego Karola z Czerzaná Czermińskiego
 Starosty Drohom: Towarzysza Znaku Hufarskiego Pułku Ordynacyi
 Ostrogskiej podpisuję się *mpp.* Antoni Głębski Towarzysz Złotey Cho-
 rągwi Pułku Ordynacyi Ostrog: swym y Brata mego rodzzonego Micha-
 ła Głębskiego Towarzysza teyże Chorągwi Złotey Pułku Ordynacyi
 Ostrogskiej Jmieniem podpisuję się, Łukasz Malinowski Towarzysz
 Złotey Chorągwi Pułku Ordynacyi Ostrogskiej swym y Wiel: Jmci
 Pana Jozefa Malinowskiego *Pocz:* Inſtant: Oycy mego Jmieniem pod-
 pisuję się, Jan Zołkiewski P. Dźwinogrodzki Towarzysz Chorągwi Zło-
 tey Pułku Ordy: Ostrog. Wawrzyniec Kwasniewski obywatel Woiew:
 Woł: Jmieniem Wielm: Jmci Pana Franciszka Szarzkiewicza Łowczego
 Nowogrodz: Towarzysza Chorągwi Złotey Hufarskiej podpisuję się.
 Jan Kowalski *mpp.* Kazimierz Dyłmas Pawłowski Towarzysz Złotey
 Chorągwi Pułku Ordynacyi Ostrogskiej *mpp.* Jan, Antoni z Klefzczo-
 wá Klefzczowski Stolnik Nowogrodzki Towarzysz Chorągwi Złotey
 Pułku Ordynacyi Ostrogskiej swym y Wiel: Jmci Pana Ignacego Kle-
 fczowskiego y Kaietaná *itidem* Klefzczowskiego Synowca y Wnuka To-
 warzyszw zwyż wyrażonego Znaku podpisuję się *Idem qui supra.* Mi-
 chał Morgulec swym, Oycy, y Stryiow Jmieniem, moich Towarzyszw
 Złotey Chorągwi Pułku Ordynacyi Ostrogskiej podpisuję się. z Obliga-
 cyi Jmci Pana Antoniego Rusieckiego Towarzysza Złotey Chorągwi
 Hufarskiej podpisuję się Jmieniem Jego Stefan Radliński. Z obligacyi
 Jmci Pana Dominika Sochy Chomętowskiego Towarzysza Chorągwi
 Złotey Hufarskiej podpisuję się J. Michał Lebkowski. Jmieniem Wiel-
 możney Jeymości Pani Głębskiej *Podcz:* Braclawskiej *ob egritudinem*
qua Plenipotens podpisuję się Wacław Ozdebeha Dziegciowski *mpp.*
 Ludwika Mokronowskiego Cześnika Warszawskiego Towarzysza Cho-
 rągwi

ragwi Złotey Hufarskiej Jmieniem uproszony podpisuję się Stanisław Wa-
 licki *mpp.* Jmieniem Wiel: Jmci Paná Benedykta ná Oraniach Woy-
 ny Orańskiego Podczaszego Nowogrodz: Towarzysza Chorągwi Złotey
 Hufarskiej *ob multas Legalitates* ziechać niemogącego iako *Plenipotens*
Generalis podpisuję się J. K. Baczyński *mpp.* Jmieniem Stryia mego
 Wiel: Cyryny Sędziego Nowogrodz: Towarzysza Złotey Chorągwi
 podpisuję się Márek Dogil Cyryná. Jmieniem Wiel: Jmci Paná Janá Sa-
 dowskiego Czesnika Liwskie: Towarzysza Złotey Hufarskiej Chorągwi
 podpisuję się Stanisław Walicki *mpp.* Jmieniem Wiel: Jmci Paná Piotra
 Antoniego Sudymuntowicza Czczela Czesnika Bracl: Starosty Haylins
 Oyca mego podpisuję się Roch Sudymuntowicz Czczel Towarzysza
 Złotey Chorągwi Pułku Ordynacyi Ostrogskiej. Jmieniem Jmci Paná
 Woyciecha Borzęckiego Towarzysza Chorągwi białey Pancerney Ord-
 nacyi Ostrogskiej podpisuję się K. Białobłocki. Stanisław Galicz Towá-
 rzysz Chorągwi Złotey Pułku Ordynacyi Ostrogskiej. Michał Kornelo-
 wski Towarzysz Chorągwi Złotey Pułku Ordynacyi Ostrogskiej z obli-
 gacyi Jmci Pana Jozefa Szeniawskiego Czesnika Lubelskiego podpisuję
 się, Stanisław Palicz *mpp.* Z obligacyi Augustyná Sosnowskiego To-
 warzysza Chorągwi Pancerney Ordynacyi Ostrogskiej podpisuję się
 Jmieniem J. W. Bagieński F. Szydłowski iako Towarzysz Złotey Cho-
 rągwi Pułku Ordynacyi Ostrogskiej podpisuję się. Jakub Siedlecki To-
 warzysz Znaku Pancernego w Pułku Ordynacyi Ostrogskiej natenczas
 Namiestnik Towarzysz będący teyże Chorągwi Ordynacyi Ostrogskiej
 podpisuję się ręką własną. Stanisław Popławski. Jan Popiel Miecznik Zy-
 daczewski Towarzysz Znaku Pancernego Pułku Ordynacyi Ostrogskiej.
 Antoni Janiszewski Towarzysz Znaku Pancernego Pułku Ordynacyi
 Ostrogskiej. Stefan Witostawski Towarzysz znaku Pancernego Pułku Or-
 dynacyi Ostrogskiej. Karol Mákarowicz Towarzysz Znaku Pancernego
 Pułku Ordynacyi Ostrogskiej. A. Wydzga Towarzysz Złotey Chorągwi
 Hufarskiej Pułku Ordynacyi Ostrogskiej Jmieniem Wielmożnego Jmci
 Paná Jozefa Miałkowskiego Czesnika Poznań: Towarzysza Złotey
 Chorągwi Hufarskiej Pułku Ordynacyi Ostrogskiej *quá plenipotens*
 podpisuję się. Bazyli M. Didkowski *mpp.* Z których Xiąg y ten wy-
 pis pod pieczęcią Grodz: Krzemieniecką iest wydany pisany w Krze-
 miencu.

Correxit Kański
mpp.

Legi Czarnecki
mpp.

MANI-

MANIFEST

w tymże Grodzie
KRZEMIENIECKIM

W Y P I S

z Xiąg Grodzkich Krzemienieckich.

Roku Tysiąc Siedmset, Piędziesiątego Czwartego
Miesiąca Martij, Dwudziestego Trzeciego Dnia.

Roczki Sądowe Grodzkie Krzemienieckie, od Dnia Siodmego Miesiąca, y Roku, teraz idących wyzná Akcie exprimowanych, przypadłe y sądownie odprawować się zaczęte Przedemną Piotrem Antonim z Drzewcá ná Baszarowie Borszą Drzewieckim, Podczaszym Wołyńskim, Podtarościm Grodzkim Krzemienieckim, y Aktami ninieyszemi, Grodzkiemi Krzemienieckimi, *Comparentes Personaliter* Jaśnie Wielmożni, Wielmożni, y Urodzeni Jch-Mość Panowie Obywatele Prześwietnego Woiewodztwa Wołyńskiego Powiatu Krzemienieckiego ten Mánifest *ad Acta* podali *de Tenore sequenti*: My Urzędnicy Szlachta Korony Polskiej Obywatele y Ziemianie Woiewodztwa Wołyńskiego niżcy ná Podpisaniu Rąk naszych, wyrażeni w Dni Sądow Grodzkich Krzemienieckich zgromádziwszy się manifestuiemy *de Sonantia verborum Imminente*. Ktożby się był spodziewał publicznych y oczewistych skarg w tak spokojnym Rzeczy-Pospolitey uciszeniu pod słodkim á miłym Nayiaśnieyszego Augusta Trzeciego nám Panowánim, ktorego wszystkie sprawy y uczynki inszego nigdy nie mają Celu, tylko DobroPospolite y szczęśliwość Krolestwa Polskiego, daicé nam ieszcze od początkow Panowania z Osoby swoiey przykład, należytego Prawu Posłuzzeństwa, za co powinne Majestatowi Jego Krolewskiej Mości oddać podziękowanie, w krotkich słowach zawieramy pochwały: *Bonus Princeps Orbis amor*. Uważamy teraz *secreto gemitu* w odmienieniu Stanu Dobr Ordynackich zgwałcone, y podeptane Prawá y przeformowaniu natury onychże żadnym Pretextem, do Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmci Sanguszka Marszałka Nadwornego Wielkiego Xięstwa Li-

tewkiego nienależących, dowodnie pokazują Konstytucye *Annorum Millefimi Sexcentefimi Noni, Millefimi Sexcentefimi Vigefimi Quarti, Millefimi Sexcentefimi Sexagesimi Septimi, Millefimi Sexcentefimi Septuagesimi Tertij, Millefimi Sexcentefimi Septuagesimi Septimi*, o teyże Ordynacyi Ostrogskiej napisane przez Nayiaśnieyszich Monarchow, *Pactis Conventis* y szczęśliwie nam teraz panującego Nayiaśnieyszego Augusta Trzeciego ztwierdzone, którym potwierdzeniem á przez to y Prawá zachowaniem (uczy) *Observantior sit Populus Legis cum viderit ipsum authorem parere sibi*, wywrocony sam nawet Seymowy Dekret ieszcze za czasow Nayiaśnieyszego Jana Trzeciego ferowany wieczną trwałość Ordynacyi Ostrogskiej áuthoryzuiący. Trudnoż jest tak godney politowania sytuacyi Publicznego y oczewistego ukrzywdzenia *hujus Gae Aquile Proli* prawdziwym Oycyzny Synom *non sine sensu* zostawać, gdy Jaśnie Oświecony Xiążę Jmć Sanguszko Marzałek Nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego po nastąpioney y uczynioney roznym Osobóm Rezygnacyi *vetanteq, Præsripto Legis* Dobr Ordynackich rozdzieleniu, tym samym znożąc Tytuł Ordynacyi, odłącza y odrywa y oneż od Rzeczy-Pospolitey, którą Jaśnie Oświecony Xiążę Jmć Ostrogski Kasztelan Krakowski *inviolabiliter* trwającą bydź postanowił *& in premium virtuti* deklarował, iako świadczą wyżej wyrażone, y mianowane Konstytucye umacniające *Primi Ordinantis* Xiążęcia Jmć Kasztelana Krakowskiego ustawę, co obszernym nie wykłada się tłumaczeniem, bo dosyć w pierwszych przez Braci naszych zaniefionych Manifestach dostatecznie y rzeczywiscie tytułowane Praw Ocyfitych objaśniaią uciążliwość z nieprawnych Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmć Marzałka Nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego wynikającą czynow. Zaczym nietylko w sercach naszych, ále u każdego życzliwego Oycyzny Syna sprawaie tym cięższy żal, im większą uwagę szkodliwych z tąd Krolestwu naszemu skutkow. Y tak referuiąc się do zaniefionych Manifestow pokazawszy y objaśniwszy *puritatem zeli nostri* o nieważność Aktow w Grodzie Sandomirskim poczynionych Prawom Ocyfitym sprzeciwiających się ten Manifest *solennissime* zanosiemy. Michał Jozef ná Borku Podhorski Mieczn: Latt: Kommissarz W. W. *mpp.* Antoni J. Mokosiey ná Bereku Denipko C. P. *mpp.* Hieronim Piotr Bożeniec Jełowicki Sta: Peryassaw: W. Ochota Peretyałkowicz P. L. *mpp.* Mikołay Podhorski *mpp.* Jozef Skarbek Kiełczewski *mpp.* Jozef Ledochowski *mpp.* T. Ledochowski C. H. Ł. *mpp.* Adam Przyłuski Czef: Zwin: J. Kazimierz Kamieński. Antoni Łasota. Łukasz Malinowski *mpp.* Jerzy Jeło Bokoiemski B. G. R. Jozef Hulanicki S. M. Piotr Wierciński Mieczn: Ziemi Bilskiej. Jakob D. Szofayfki M. J. Łaganowski *mpp.* Jozef z K. Konarski S. L. *mpp.* Jozef Zalecki Obywatel Woiewodztwa Woł: Woyciecha Potrykowskie-

go Obywatela Wwa Woł: Jmieniem podpisuję się Woyciech Wisznio-
wki *mpp.* Jozef Chobrzyński *mpp.* Mateusz Tarka Garcki Czesn:
Zator: *mpp.* Stanisław Dunin Burgraffski. Stanisław Gozdawá Pio-
trowski Obywatel Woiewa Woł: Jozef Ledochowski *mpp.* Franciszek
Safin Kaleczycki *mpp.* Jan Jerzy Zaleski. Kaietan Omieciński *mpp.*
Maciey Boreyko *mpp.* Ignacy Przyłuski Chorą: Zakroczym: Jan Przy-
łuski Ch: Z. *mpp.* Michał Kozubowski *mpp.* Michał Spędowski *mpp.*
Felicyan Zabierzewski *mpp.* Andrzej Brzelki *mpp.* Michał Czarnecki
mpp. Wawrzyniec Rogala Tchorzewski *mpp.* Baltazar Dubiná Krecho-
wiecki *mpp.* Woyciech Dýdyński *mpp.* Marcin Antoni Piotrowski *mpp.*
Franciszek Paprocki *mpp.* Mikołay Ruffalski *mpp.* Stefan Myśłowki.
Teodor Waniewicz. Michał Pruszyński. Jozef Kaplewicz Łysogorski *mpp*
J. Antoni Wierszowicz Strzelecki *mpp.* Alexander Grek B. G. M. Jmie-
niem tudzież Wiel: Jmci Pana Stanisława Pifarzewskiego podpisuję się
Jan Długopolski. Ignacy Samuel z Srzeniawa Rahoza Czesn: Mścił:
Ignacy Mdzewski Burgr: Grocz: Płocki. Jan Popiel *mpp.* Ignacy An-
toni Zywult P. Z. D. Mikołay Drohoiewski Mieczn: Przemyśl: Karol z
Modły Molski. Jozef Zeromski Czesn: Nur: Obywatel Woiewa Woł:
Stefan Kraiewski Jmieniem Brata rodzonego Jana Kraiewskiego pod-
pisuję się. J. Dunin Wąłowicz Podstoli Braclawski *mpp.* Jozef Szania-
wki *mpp.* Z których Xiąg y ten Wypis pod Pieczęcią Grodzką Krze-
mieniecką jest wydany Pisany w Krzemieńcu

(17)

Correxit Kański

mpp.

Andrzej Przyłuski

Chorąży Zakroczyński

Groc: Krze: Pisarz

mpp.

Legi Rozniatowski

mpp.

MANI-

MANIFEST

W GRODZIE WŁODZIMIRSKIM

W Y P I S

z Xiąg Grodzkich Zamku Włodzimirskiego

Roku Tysiąc Siedmszet Piędziesiątego Czwártego
Miesiąca Martij Dwudzięstego Siódmego Dnia.

A Urzędzie Grodzkim w Zamku Jego Krolew-
skiej Mości Włodzimirskim, przedemną Mateu-
szem Zaleskim Namieśnikiem ná ten czas Grodzkim
Burgrabstwá Włodzimirskiego y Xiągami niniey-
szemi Grodzkiemi Starościńskimi. *Comparentes*
personaliter Jaśnie Wielmożni, Wielmożni, y U-
rodz: Jch mość Panowie Senatorowie, Dygnitarze,
Urzednicy, Szlachta, y Obywatele Generału Kijowskiego Woiewodztw
Wołyńskiego y Czerniechowskiego, iako włafni Synowie Oyczyzny, nie
odstępuiąc od przychylnego wsparcia oney, ále zapatrzywszy się pryn-
cypalnie ná chwalebnią czułość, y Prawa publicznego utrzymanie, Ja-
śnie Wielmożnego Koronnego y Jaśnie Oświeconego Litewskiego, Nay-
wyższych Wodzw, wraz z Jaśnie Oświeconemi, y Jaśnie Wielmożne-
mi Senatorami Dygnitarzami, Wielmożnemi Urzednikami Urodzonemi
Szlachtą y Obywatelami w Grodzie Lwowkim, tudzież rożnych Prze-
śwíetnych Woiewodztw w Grodach poczynione Kontestacye Manife-
stuią się takowym, sposobem. Kiedy publiczne oświadczyły *Actus*, że
Jaśnie Oświecony Xiąże Janusz Sanguszko Marszałek Nadworny Lite-
wski *ex Capite sexus Femelli* pochodzący, przez staranie y pieczoło-
witość niegdy Jaśnie Oświeconego Xięcia Jmci Pawła Sanguszka Mar-
szałka Wielkiego Litewskiego Oyca swego, *in rem* teraznieyszego Jaśnie
Oświeconego Xięcia Janusza Sanguszka Syná swego *ex vi* naturalney w
ten czas opieki Sukcessyą Ordynacyi Ostrogskiej prokuruiącego *dissi-*
simulante Republica Administrationis Titulo, á nie Prawem Sukcessyi
possessione gaudebat którą Ordynacyą długim przeciągiem czasu przez
niegdy Godnego Oyca swego, y potym przez siebie do tąd trzymáiąc
illesam zachowywał, *Et in subsequens ledendo Sonantiam* tyle Konsty-
tucyi niżej wspomnianych uformowáwszy oczewisty pretext dla siebie
Dziedzictwá *cum lesione Reipublice Et Ordinum* Ordynacyą Ostrogską w
Grodzie Sandomirskim Publicznemi, y Urzedownemi Tranzakcyami
partitum dysponował, *à Conditum* niegdy Jaśnie Oświeconego Xięcia

Janusza Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego kochającego Syna Oyczy-
zną, który dla ozdoby y dzielniczych sił Rzeczy-Pospolitey, oraz wspar-
cia Stanu Szlacheckiego, wiekopomną dla siebie uczyniwszy sławę na
uслуги Rzeczy-Pospolitey, z obowiązkiem Stawienia ludzi Szczęsiet Do-
bra swoje Ordynował, aby *primogenitus excluso sexu femello*, szczególnie
ex sexu Masculo ad Dominium teyże Ordynacyi *succedat*, któremu
mens Konstytucyi *Anni Millesimi Sexcentesimi Noni*, *immutandi* przed-
sięwzięcia swego ostrzegła bezpiecześnie, y w tenczas Rzecz-Pospolita
akceptowawszy *beneplacitum Ordinanti Spontaneum* za należytą uzna-
ła Ordynacyą, y do Akt Ziemskich Lubelskich temuż Jaśnie Oświeco-
nemu Xięciu Januszowi Ostrogskiemu Kasztelanowi Krakowskiemu po-
dać náznażyła, iakoż na fundamencie obszerniey wyrażoney Konstytu-
cyi, nie odstępuiąc od przedsięwzięcia postanowienia Ordynacyi, owszem
czyniąc dosyć Dyspozycyi Rzeczy-Pospolitey *in requisito Ordine* rzecz
ordynującą akceptowaney *ad Acta Terrestria Lublinsia in Anno Mil-
lesimo Sexcentesimo Decimo Octavo* podał, iak *subsequenter* Konstytu-
cye *Annorum Millesimi Sexcentesimi Viginti Quarti, Millesimi Sex-
centesimi Viginti Septimi, Millesimi Sexcentesimi Septuagesimi Tertij*
vim approbationis w sobie mające *obloquuntur*. Y iakże Xiąże Jmć Mar-
szałek Litewski, niebędąc Konstytucyą utwierdzony Ordynatem, szcze-
gólnie *ex Sexu femello per Constitutionem excluso* pochodzący *Jus acfi*
Administrationis na sobie piastujący, *Dobra naturam* Ordynacyi Ostrog-
skiej w sobie mające, w mocy zupełney Rzeczy-Pospolitey będące Kon-
stytucyami y Powagą Stanow Rzeczy-Pospolitey wsparte, à *Condito in-
violabiliter* dotąd Prawem Pospolitym *pro indubitata Ordinatione* uzna-
ne, *ad Dominium* Rzeczy-Pospolitey należące, *sine Consensu Ordinum*
in naturam Bonorum Terrestrium mutare może, y w wolnym zostając
narodzie absolutnym sposobem *alienare*, y chociaż w Projektach, czyli
Kontestacyach swoich Jaśnie Oświecony Xiąże Marszałek Nadworny Li-
tewski *adjungit*, że *Conditum Ordinantis* było na Sejm podane ale iefz-
cze Konstytucyą nie iest approbowane. Wszak Rzecz-Pospolita *hocce*
Conditum akceptowała, w Konstytucyach dołożyła, za Ordynacyą uzna-
ła y zmocniła, na fundamencie ktorey tego Sam Kondytor Jaśnie Oświe-
cony Xiąże Janusz Ostrogski wyzuwłszy się z Władzy Dziedziectwa *Bono-
rum Terrestrium*, iednak nie z Władzy Dobr Ordynowanych uczynić
nie mógł, kiedy *particulam* Ordynacyi Grunt w Warszawie *non pro-
pria Authoritate*, ale *de Consensu* Rzeczy-Pospolitey pozwalającej
Wielmożnemu Denhoffowi na Pałac rezygnował. A za tym *Comparen-
tes* łącząc *unum velle & sentire* z infzemi Woiewodztwami, żeby za-
szczytu swego Rzecz-Pospolita *per alienationem* Xięcia Jmćci Sanguszka
nie utraciła, a przez to *Seditiones* iakie, a bardziey wewnętrzne niespokoy-
ności nieszerzyły się, y taż Ordynacya dla obrony Praw Swobod y Gran-
nic

nic Oyczyſtych poſtano wiona *ruituris* nie podległa *eventibus*, upraszając Jaśnie Wielmożnego Jmci Pana Hetmana Wielkiego Koronnego *Nexu Juramenti* obowiązane go, aby przy wielowładnym Dostoieństwie Najjaśniejszego Krola Jmci Augusta Trzeciego Pana Miłościwego Łaskawie Panującego utrzymując *Immunitatem* Praw, Wolności, y Swobod *ad reprimendos motus Civiles pro Tutamine* Rzeczy-Pospolitey *assistere* raczyli, oświadczając się że publiczney krzywdy Rzeczy-Pospolitey wszyscy wespół *Ordinatis mediis* na następujących Seymikach przed Seymowych do utrzymania całości Dobra Pospolitego w Instrukcyach Jhmćiom Panom Posłom dołożyć nie zaniechają. Jozef na Cieszkowie Cieszkowski Kasztelan Czarniechowski *mpp.* Ludwik Stanisław Cieszkowski Kasztelan Sochaczewski Generał Woysk Koronnych *mpp.* Piotr Lubicz na Lubiczowie Goſtyński Podkomorzy Czarniechowski ręką własną podpisuję się *meliorando* Manifest dawniejszy. Alexander Sławuizewski Chorąży Rzeczy-Pospolitey, Franciszek z Łyczkowa Dolb Cyryna Sędzia Ziem: Nowogrodz: Starosta Taborow: *Salvis Juribus Possesoreis Titulo Ordinationis subjectis* podpisuję się *mpp.* Woyciech z Lubienca Lubieniecki Łowczy Nowogrodz: *mpp.* Adam Koryatowicz Kurczewicz Skarbnik Czarniechowski. Wacław Omokowski jako Obywatel Woiewodztwa Czarniechowskiego. Jgnacy Kampenhauzen Starosta Sielecki Obersterleytnant Woysk Koronnych *mpp.* Jgnacy Czeszkowski Łowczy Czarniechowski. Antoni z Lipego Lipski Taborowski Starosta *mpp.* Andrzej Lutoſtański Komornik Graniczny Czarniechowski *mpp.* Antoni Hulewicz. Franciszek Xawery Młocki *mpp.* Adam z Ciechowa Ciechowski *mpp.* Jgnacy Lubieniecki. Kaletan Lubieniecki Łowczy Nowogrodzki. Michał Młocki *mpp.* Antoni Werbski. Tomasz Zawistowski. Mikołaj Wawrzęta Lutoſtański *mpp.* SMM. Thornicki *mpp.* Jan Roman. Paweł Antoni Boczkowski *mpp.* Andrzej Omokowski. Benedykt Spendowski *mpp.* Władysław Czaplicki Stol: Zyt: *mpp.* Jan Putowski jako pisac nie umiejący Krzyż Święty na tym Manifestie składaę † Z których Xiąg y ten Wypis pod Pieczęcią Grodzką Włodzimirską List wydany, pisany w Zamku Włodzimirskim.

(19)

Correni Zaleski
mpp.

Legi cum Copia Lutoſtański
mpp.

MANIFEST

J. W. JMCI PANA SWIDZINSKIEGO
Woiewody Braclawskiego

Przeciwko J. O. Xciu JMci SANGUSZKOWI
Marszałkowi Nadwornemu W. Xięstwa Litt:
coram Actis Publicis uczyniony.

A Antoni Stanisław na Swidnie SWIDZINSKI Woiewoda Braclawski, Lityński &c: Starosta, przychylając się do Manifestu mego przed Aktami Grodu Sandomirskiego *Sabbatho pridie Festi Sanctorum Trium Regum, Anno 1754. per videndam ex personali Comparitione mei* uczynionego, kiedy mi nie przyszło w tamtymże Grodzie obzernieyszey podać kopij, teraz będąc blisko Akt Grodu tuteyszego, áżeby do wiadomości inszych moje przyszło zdanie, ten do Akt tuteyszych podać. Lubo dotąd widząc tak wielki w Rzeczy-Pospolitey nie tylko z wywroczonego *ex Cardinibus* przez zagubione Senatorow u Boku J. K. Mści dla wczesney y potrzebney Rady Rezydencye Prawem opisanego Rządu, ále też *ex prepotentia* rownych nad rownemi w wolnym Narodzie *usurpata*, wynikające *abusus*, po tylu y na Seymach przez Senatorskiey Poselskie, y *Senatus* Konfilyiach przez Senatorskie Głosy, ile w Materyi tak pozyteczney, y koniecznie w klubę wprawioney bydz powinney, remonstracyach, czekałem *tantis per suppresso super eventura* kiedykolwiek *Fata* Oyczyzny *dolore*, ázali po niedoszłych Ośmiu Seymach, przyszły następujący za Oycowskim J. K. Mści staraniem swoy skutek weźmie, y te wszystkie uspokoi *diffidencyi*, ále kiedy doszła mnie wiadomość, że Ordynacya Ostrogska, do ustanowienia Jey, godney Pamięci J. O. Xięciu Januszowi Ostrogskiemu Kasztelanowi Krakowskiemu, *lege perpetua* na Seymie 1609. pozwolona, á przez niego na samych Sukcessorow *sexus Masculini* dysponowana, żeby *per Heredes neq; in toto neq; in parte* była álienowana, ostrzeżoną, á *in casum decessus Successorum* w niey *expressorum*, *ad dispositionem* Rzepltey oddana, teraz *privata* ná rożnych przez Donacye w Grodzie Sandomirskim poczynione, jest podzielona. Przymuszony jestem *testos aperire dolores*, y ten *ad Acta publica* zanieść Manifest. Niepobudza mnie zaś do tego żadna prywatnego Interessu *ratio*, ani *alicujus*

lucri cupiditas; bo lubo w teyże Ordynacyi trzymam Wioskę małej importancyi; ale y o tę, gdyby odebrano, nie narzekałbym, chyba *super contemptum per omnes gradus* (iako się teraz dzieie) *Ius & calcatas leges*. Ale przez takową pomienioney Ordynacyi dyspozycyą uymuie się tu *Autoritas Suprema* J. K. Mści P. N. M. dzieie się krzywda *Summo & immediato Rzepltey Dominio*, *minuuntur* dla Oyczyzny *Subsidia*, y władza Hetmańska *contemnitur*, *abrogantur* Prawa y Konstytucye, bierze gorę *per absolutam propriâ voluntate dispositionem exosâ* w wolnym Państwie *prepotentiâ*; dla tego zabiegaiąc wczesnie tym inkonweniencyom, musiałem się *publico* uskarzyć y wspomnionych okoliczności te krotko zebrać racye.

imo. *Lege publicâ* przez Konstytucyą wyrażoną 1609. ostrzeżono; aby Ordynacya Ostrogska ani *per Heredes etiam de lumbis*, ani *per Successores*, *neq; in toto neq; in parte* była alienowana, ktore Prawo teraz zupełnie zniszczone *per Successorem Femelli sexûs*, kiedy *arbitrariâ voluntate unius* jest dysponowana. Y na takową Konstytucyą powtorney nie potrzeba *in Ordine approbande Ordinationis*, tak iakby strona interessowana *allegare* mogła, bo wspomniona, czyłto w sobie wyraża, że tę mającą bydź na ten czas uczynioną Ordynacyą tak approbuie; iż Ją *pro lege perpetua & nunquam abroganda* mieć chce.

zdo. *Mens Ordinantis* była, aby *in casu extincte lineae Mascule* była obrocona na Kawalerow Maltańskich, *Favore* prawie na ten czas Xięcia Lubomirskiego Kolligata Xięcia Ostrogskiego, *juxta dispositionem tamen Rzepltey*, przez tę zaś alienacyą terażnieyszą owo *supremum Dominium* y Dyspozycyą Rzepltey wzięta.

ztio. Má w sobie Ordynacya, aby *in subsidium* Rzepltey 600. ludzi pod kommendą Hetmańską zawsze było gotowych na obronę y zaskonę Ukrainy, y na to są Konstytucye *Annorum* 1627. 1628. 1635. Kiedy zaś teraz jest *in multos dispartita*, y *ex Ordinatione* stały się *bona successiva* iuz zapewne *eo pretextu subsidium* Rzepltey upadnie, y choćby *quo casu* iakie partykularne względem tey milicyi wypadły skrypta, to tym są dla Rzepltey szkodliwsze, im bardziey Jey powagę y dyspozycyą gwałcące.

4to. Wszak s. p. J. O. Xiąże JMość Sanguszko Marszałek na ten czas Nadw: W. X. Lit: pretendował na Syna swego terażnieyszego J. O. Xięcia JMści *Ius successivum in Anno 1722*. o czym cała Polska wie, przez rozrzucone publiczne Projekta. A przecię w nim lubo *indebitè*, bo *in successore ex Femello capite procedente, dissimulante* na ten czas dla walnieyszych Interessów *Republica* lokował Ordynacyą, y zostawił to *Decisioni Rzepltey*.

5to. Przytzedłszy *ad Possessionem* J. O. Xiąże Marszałek Nadw: W. X. Litt: terażnieyszy; zażywał zawsze *& titulum & stemma, & Iura Ordinationis*, do tych czas konserwując Milicyą, rozdaiąc Przywileie, konfen-

konfensa Szlachcie, y żołnierzom, y infze *munia* Ordynackie *exequendo*, tak, iak Jego Antecessorowie Ordynaci czynili, za což sobie teraz *usurpavit libertatem tanquam bonis Hereditariis* dysponować, y ptawo Oyczyfte swoim Predecessorom, ktorych iest Ewiktor, służące łamać.

6to. W Roku 1657. chcąc kupić grunt w Warszawie godney pamięci JMość Pan Donhof, niechcąc naymniey naruszyć Prawą Rzepltey nad Ordynacyą ściągającego się, przez konstytucyą wyrobił sobie pozwolenie, aby mu plac takowy Opiekunowie na ten czas Xięcia Jmci Alexandra Ostrogskiego zprzedać mogli, y ieszcze dla utwierdzenia takowey zprzedaży Approbacyą przez Konstytucyą 1673. wyiednał. Jákże J. O. Xiąże Jmość Marzałek Nadworny W. X. Litt: całemi Dobrami, ktorych porownania do Gruntu Warszawskiego, *nulla est proportio*, bez dołożenia się Rzepltey mógł według woli swoiey dysponować. Z tych tedy racyi nie mogły, ani mogą żadną miarą poczynione stać tranzakcye. A naybardziej, iż są *cum everfione* Praw Oyczyfitych, z ukrzywdzeniem władzy Rzepltey, y z uymą Jey *Subfidiorum & aliarum utilitatum*, a naybardziej z niebezpieczeństwem nie dochodzenia Seymow tak bardzo Oyczyźnie potrzebnych.

Jeżeli chodziło o konserwacyą tey Substancyi Ordynackiey w swoiey Familij, iako w ludziach Godnych, y *ad usus Reipublicæ* potrzebnych, to przyzwoita rzecz była czekać w tym *decisionem* Seymu, iako w Materji wszystkim Trzem Stanom do rezolwowania należącej.

A zaczym uwalniając Sumnienie przysięgą obowiązanę; *quidquid nocivi scivero*, dotrzymując wierności Panu y Oyczyźnie, *ne quid detrimenti patiat*, ten Manifest *ad Acta publica deferrri curavi*, y takową krzywdę Prawu Oyczyfitemu uczynioną *in Publicum* donieść.

ANTONI SWIDZINSKI

Woiew: Bract: Lit: &c: Star:

mpp.

MANI-

(21)

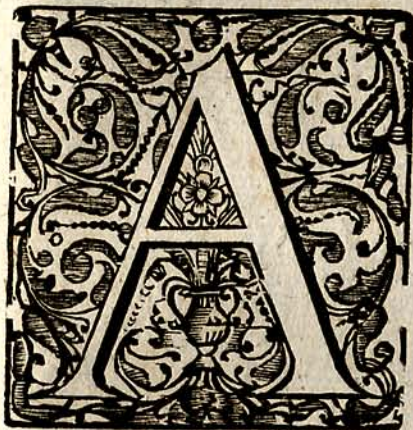
MANIFEST

JMci PANA KALINOWSKIEGO

Starosty Winnickiego.

Actum in Castro Inferiori Leopoliensi

Feriâ Quintâ post Festum Sancti Valentini Presbyteri & Martyris Proximâ Anno Domini Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo Quarto.

D Officium & Acta Præsentia Castrensia Capitanealia Leopoliensia Personaliter Veniens Illustris Magnificus Ludovicus de Magna Kamionki in *Kańsko* & Sidorow Kalinowski, Capitaneus Vinnicensis quando quidem obstantibus sui Legalitatibus ac valetudinaria sui sanitate, Manifestationibus, tam per Illustrissimos Senatores, Ministros, & Nobilitatem Coram

Actis præsentibus, quàm per Dignitarios, & Nobilitatem, Palatinatûs Bracławiensis in Castro Vinnicensi recenter, ratione eversionis Ordinationis Ostrogienfis factis assistere non valuit, qua tamen amans Patriæ Civis & finitimus Regni Capitaneus prospiciendo integritati Boni publici ac finium Regni securitati præmissa omni Illustri Magnifico Joanni, Clementi in *Ruczka, Tyczyn, Tykocin, & Bránice Bránicki*, Palatino Cracoviensi, Supremo Exercituum Regni Duci, pro vigilanti circa manutationem Legum Patriarum cura & sollicitudine, suô & omnium rectè Sentientium nomine gratiarum actione, adhærendoquè præmissis Manifestationibus & Constitutionibus Regni præmissam Ordinationem manutentionibus insistendo, de nullitate quarumvis Transactionum præmissam Ordinationem, Juri totius Reipublicæ Subjectam invertere conantium Zelo, & amore Patriæ ductus, quàm Solemnissimè Manifestatus est.

Ex Act: Castr: Capit: Leop: Extrad:

Correxit Bgkowski

Lect: per Chmielecki

mpp.

MANDAT NASEYM

Jasnie Oswieconemu Xiążęciu Jmćci
SANGUSZKOWI
Marzałkowi Nadwornemu Wielkiego
Xięstwa Litewskiego
WYDANY.

WYPIS z KSIĄG Grodzkich Krzemienieckich.

Roku tyśiąc, siedmset, pięćdziesiątego, czwartego,
Mieśiaca Marca, trzydziestego Dnia.

Rzed Urzędem y Aktami ninieyszemi Grodzkiemi Krzemienieckimi, y Przedemną **MICHAŁEM KARWOWSKIM** *protunc* Namieśnikiem Burgrabstwa Krzemienieckiego: Stanąwszy Oczywiście Woźny, General Wojewodztwa Wołyńskiego y innych, Opatrzny **STEFAN PAPARA**, który *in vim Sua Vera, ac Fidelis Relationis, palam, publice, libereq, ac per Expressum recognovit*, Iż on Roku teraznieyszego tyśiąc siedmset, pięćdziesiątego czwartego, *Die vigesima nona Martij*, Mając przy sobie Stronę Szlachty, Ludzi Wiary Godnych, Urodzonych Jchmościow Panow **JANA SAWICKIEGO**, y **TOMASZA DOLINSKIEGO**, *Causa majoris, evidentiorisq, Testimonii gratia, ad hunc Actum adhibitos*, Był w Dobrach Mieście Dubnie Ordynackich w Rezydencyi Urodzonego Gubernatora tamecznego, gdzie będąc, Mandat jego Krolewskiej Mości na Sejm Ordynaryiny Warszawski wydany, tamże na Stole Położył, o położeniu y Effencyi onego, prawnie opowiedział, y publikował *Tenoris Sequentis*: **AUGUSTUS TERTIUS DEI Gratiâ REX Poloniae Magnus DUX Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Ma-**
106
soviae,

ſovia, Samogitiæ, Kijovix, Voſhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Smolen-
ſciæ, Severiæ, Czerniechoviæq; nec non hæreditarius DUX Saxonix,
Princepsq; ELECTOR. Vobis Magnifico Duci SANGUSZKO
Mareſchalco Curix Magni Ducatûs Lithvaniæ, Bonorum Ordinationis
Oſtrogianæ, Illegali Juris datori, atq; ab eodem Bonorum eorundem
præjudicioſis Juris quæſitoribus de cauſa Inſcripta, Bonisq; ve-
ſtris Generaliter Omnibus Mandamus; ut in Comitijs Generalibus
Regni ex Diſpoſitione Legis proximè Celebrandis & Incidentibus
personaliter & Peremptoriè Compareatis, *Ad instantiam Generoſi Inſti-*
gatoris Regni Ejusq; Delatorum Magnificorum CASIMIRI in Choječno
CHOJECKI Tribuni & Judicis Finitimorum Palatinatûs Braclaviens-
ſis Colonelli, STEPHANI de *Burzyn* BURZYNSKI Vexilliferi Co-
hortis Loricatæ, JOSEPHI WYLEZYNSKI Præfecti Arcis Luceorien-
ſis, STEPHANI SWIATOPEŁK Ducis CZETWERTYNSKI, CASI-
MIRI PRZYŁUSKI Succamerarij Inflan. CAJETANI GIZYCKI
Caſtellani Wyſzogrodensis: NICOLAI SZASZKIEWICZ Pincernæ
Vinnicenfis, THOMÆ SZASZKIEWICZ Theſaurarij Vinnicenfis,
FRANCISCI CASIMIRI DRZEWIECKI, STANISLAI WROBLEW-
SKI, STEPHANI de *Radlina* RADLINSKI, FRANCISCI BRODO-
WSKI, FELICIANI JABŁONOWSKI Vexilliferi Cohortis Haſtatae
Celiſſimi Ducis Subdapiferi Magni Ducatus Lithvaniæ, ALEXAN-
DRI GROCHOSKI Enſiferi Kijoviensis, STANISLAI KAMINSKI
Vexilliferi Cohortis Haſtatae Illuſtris Magnifici Succamerarij Luceo-
rienſis, LUCÆ & IGNATII STRUTYNSKI Capitanei Horodlien-
ſis Fratrum, Joannis Piaskowski, Joſephi Starobiński, Vexilliferi
Cohortis Haſtatae, Stanislai Rozniatowski, Joſephi de *Buderaż* Bude-
rażki Venatoris Goſtynenſis, Joannis Sakowicz, Joannis Sadowski,
Pincernæ Livoniæ, Xaverij Szydłowski Pincernæ Smolenſcenſis, Bal-
thaſari Krakowiecki, Caſimiri Jliński, Stanislai Chorzewski, Joſe-
phi Zaboklicki, Joſephi Raciborowski, Antonij Zardecki, Pocillato-
ris Smolenſcenſis, Petri Sobieſzczańſki, Joſephi Petrykowski, Leonis
Zwierzchowſki, Michaelis Borowski, ac Aliorum Bonorum Ordinationis
Oſtrogianæ jure Ordinationis Poſſeſſorum, tam Loricatæ quam
Haſtatae Cohortis Ejusdem Militiæ Ordinationis Oſtrogienſis, Com-
militonum, Coram Aëtis publicis de læſione jurium Ordinationis
Manifestantium; qui Vos Inhærendo Legibus Regni, nec non Ma-
nifeſtationibus Coram Varijs Aëtis Authenticis Regni ratione Inſcrip-
torum Factis, *Citant ad Videndum & Audiendum, Attentandumq;*
Vos Caſſatis quibusvis transactionibus per Te Magnifice Dux SAN-
GUSZKO, Mareſchalce Curix Magni Ducatus Lithuania in rem Va-
riarum perſonarum Contra mentem Legis, ac Diſpoſitionem Primi Or-
dinantis ſuper Bona Ordinationis Oſtrogiana nulliter recognitis ſe Aëtoreſ
Circa Jura Ordinationis & Poſſeſſiones Bonorum Ejusdem Conſervari,
rations

ratione verò per Actus Vestri Convulsionis Legum, ac Decretorum Comitium Oppressionisq; Status Nobilitatis, ac Ultra aequalitatem per Editos in Ordine reproductionis Jurium sibi Actoribus Absoluta Potestate Universales Processiones penis puniri, refusionem Damnorum Injungi, Bona vero ad Mensam Ordinationis Ostrogiana spectantia ex lege & Justitia rationibusq; in termino termini inferendis Commissiisq; abusis, Dispositioni Serenissimi Regis, & Reipublicæ subesse declarari, ac juxta Exigentiam negotij, responsonem injungi. Cæteraq; pro Causæ hujus Exigentia Statui. Sitis Juri parituri & Terminum attentaturi ac ad præmissa hæc, & Alia Judicialiter responsuri. Datum Varsoviæ in Cancellaria Regni Feria Secunda post Dominicam Oculi Quadragesimalem, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo Quinquagesimo, Quarto. De quo præsens Ejusdem Ministerialis Relatio Ignarus Generalis Scribendi posuit Crucem. Z ktorych Książ y ten Wypis pod Pieczęcią Grodzką Krzemieniecką jest Wydany pisany w Krzemienecu.

Correxit Kański

mpp.

Legit cum Copia Morgulec.

W Y P I S Z XIĄG GRODZKICH WOJEWODZTWA KIJOWSKIEGO

Roku Tyfiac, Siedmset, Pięcdziesiątego Czwar-
tego, Miesiąca Maja, Trzynastego Dnia.

A Urzędzie Grodzkim w Mieście Jego Krolewskiemy Mości, Zytomierzu. Przedemną Franciszkiem Xawerem ná Piotrowie Nitostawskim Podwoiewodzym Sądowym Grodzkim, Generału Woiewodztwa Kijowskiego y Xięgami ninieyszemi Grodzkiemi Kijowskiemi. *Comparentes personaliter* J. WW. Jchmć Panowie Nikodem Kazimierz na Szumsku Woronicz Kasztellan Kijowski, Starosta Ostrowski, Pułkownik Woysk J.K. Mci, y Rzeczypospolitey, Kawaler Orderu Orła Białego; Jan na Starosielcach Jakubowski, Chorąży Zytomirski; Maciey Trypolski Podśedeck Ziemski Kijowski, Jozef Antoni na Potoku Potocki Pifarz Ziemski Kijowski, Porucznik Znaku Pancernego J. W. Jmci Pana Podskarbiego Nadw: Koronnego; Adam Radzimiński Podczaszy Owrucki; Łukasz z Chodosowiszczyzny Bohdanowicz Podstoli Ziemski y Sędzia Grodzki Generału Woiewodztwa Kijow: Łukasz Tadeusz z Rybna Rybiński Cześnik Kijowski; Jan z Woynarowey Woynarowski, Skarbnik Kijowski; Paweł Bedło Zwoliński; Jakub Antoni Koryciński Łow: Owruc: Wawrzyniec Pruszyński Stolnik Starod: Stanisław Pruszyński Podstoli Mścił: Jozef Jackowski Mieczn: Miński, Jerzy Tyfzkiewicz Podstoli Brz: Kujawski, Jakub Potocki Cześnikowicz Owrucki Regent Pograniczny Kijowski, Maxymilan Potocki Podstolic Zytomirski; Bazyli Dworzeczki Bohdanowicz; Wincenty z Chodosowiszczyzny Bohdanowicz Burgrabia Grodzki Generału Woiewodz: Kijow: Stanisław Woynarowski; Bazyli Walewski Lewkowski Subdel: Przyśięgły Grod: Generału Woiewodztwa Kijowskiego; Kaietan Jackowski Podstarosci Kijowski, Kaietan Rozniatowski, Paweł Siła Czesnicki; Franciszek Domaradzki; Teodor z Wyhowa Wyhowski; Jozef Kołontay; Jan Krzewski; Jakub Kamiński, Jan z Ohyiowki Ohyi Tyfzkiewicz; Jozef Pieglowski, Cześn: Winn: Marcin Jozef Pfarzski Podstoli Mścił: Paweł z Ohyiowki Ohyi Tyfzkiewicz, Goard Jackowski Podczasz: Kijowski, Ignacy Walewski Lewkowski Skarbn: Owrucki, Jan Zieliński S. C. Jan Trypolski, Bazyli

Kiersza, Dominik Grzymała z Przyborowa Przyborowski Subdelega
Przyślęgły Grodzki Generału Woiew: Kiiow: Antoni Radwański, Mi-
chał Jakubowski, Teodor Sokołowski *Crucem Sanctam posuit*, Alexander
Troianowski; Daniel z Wyhowa Wyhowski Podczaszy Smoleński,
Woyciech z Chodofowszczyzny Bohdanowicz Regent Grodzki Gene-
rału Woiew: Kiiowkiego; Antoni Garliński, Jan Obiedziński; Subde-
legat przyślęgły Gen: Woiewodztwa Kiiow: Michał Ruciński, Jan
Roch Kosciufko; Władysław Humieiecki; Jendrzey z Hulaniki Hu-
lanicki; Jozef Porczyński; Bartłomiej Szymakowski; Ignacy Bohda-
nowicz Podstolic Ziem: Sędzic Gr. Kiiow: Jan Konstanty Bielawski,
Franciszek Guzowski, W. Doliński, Samuel Gozdawa Godlewski,
Michał Łuziański, Piotr Chrzanowski. Do tych czas rozgłoszone *in
omni modestia* wiadomości o podzieloney y rozdarowanej Dobr
Ordynacyi Ostrogskiej, przez J. O. Xcia Jmci JANUSZA ná Bia-
łym Kowlu, Jarosławiu, y Wisniczu LUBARTOWICZA SAN-
GUSZKA Marzalka Nadwornego W. X. Litewskiego Ordynata Or-
dynacyi Ostrogskiej; Kawalera Orderu Orła Białego w Grodzie San-
domirskim *Annò, Millesimò, Septingentesimò, Quinquagesimò, Tertiò,
Sabathò post Festum Sanctæ Lucia Virginis & Martyris*; ná różne Osor-
by przez Donacye Dyspartymentowanej słyszac; Wierzyć się nam nie
chciało; Cale rozumiejąc, że przez iakowe nieukontentowanie, *à ma-
levolis* te wiadomości, rozniesione y rozłane; Kiedy zaś *publica Acta
obloquuntur* y nietylko Jasnje Oświeconych; Jasnje Wielmożnych Se-
natorów, Wodzow, Hetmanow, Ministrow, Urzędnikow, Koron-
nych y Litewskich, ale poblížszych Woiewodztw, Naszego Generału,
Kiiowskiego (w którym *Maxima, à prawie integra pars Bonorum
Ordinationis Ostrogiana subjeetorum existit*) różnych Urzędnikow, Ziem:
Grodz: Posessyonatow, Obywatelow świadczą zaniezione Manifesta &
denotant publicam Injuriam Praw Koronnych (ktore Ordynacyą
Ostrogką zmacniaią) Więc niech każdy nie dziwuie się, iż nie z za-
dnego przywiązania, albo z złośliwey myśli, ale z szczegulnego Prawa
záchowania manifestuiemy się przed BOGIEM Stworcą Naszym; kto-
ry zna każdego Człeka skrytości Serca, Manifestuiemy się przed świa-
tem całym, (ná którym Boska Włzechmocność nam żyć docześnie
pozwala) Manifestuiemy się przed Najiasnieyszym AUGU-
STEM TRZECIM KROLEM Polskim szczęśliwie y boday, iczeli nie
nieśmiertelnie, to przynajmniey nam długowiecznie Panuiącym, który
datus est in subsidium oppressis, Manifestuiemy się, przed całą Rzeczą-
pospolitą, (ktora *sola & unica est Domina Furium suorum*) takowym
spofobem y o to: Doznaiemy publiczną experyencyą co BOG Przed-
wieczna Mądrość z skrytości serca ludzkiego wyczytuie, że ten y ci
wszyscy nie życzą sobie pod tak sprawiedliwym, pod tak Szczęśliwym,
pod tak Bogoboynym Najiasnieylzym AUGUSTEM Trzecim Kro-
lem Polskim od Lat Dwudziestu Jednego, chwalebnie, godnie z ukon-

tentowaniem Polaków w pożądanym pokoju Tron Polski zdobiącym *dulci ulteriori saturari* *Quiete*, którzy wazyli się Dobrami całej Rzeczypospolitey do rozrządzenia należącemi, prywatnemi pomiarkowaniami, dyspartymentami rządzić, dzielić, a po tym przez otrzymane w Grodzie Sandomirskim Donacye sobie Tytuł Dziedzictwa uzurpować, a teraz *legitimando illegitimam hereditatem* w Dobra do Ordynacyi Ostrogskiej należące, po różnych Grodach *tanquam in Bona terrestria* zapisywać *Intromissye*. Ktore Dobra ieszcze w Roku Tyśiąc, Sześćset, Dziewiątym, przez Stany Rzeczypospolitey Prawem, Konstytucyą, *sub titulo*: Ordynacya J. O. JANUSZA Xiążęcia Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego *Folio Octingentesimo, Nonagesimo Sexto, puncto Decimo Sexto*, już przyznać za Ordynackie *& appositum*, aby onych niegodziło się *per Heredes [etiam de lumbis ejus] & Successores alienare*, a na což w brew Konstytucyi pomienioney *Anni Millesimi, Sexcentesimo Noni*, wazyli się Donacye otrzymywać, wymagać, y po tym poselszye po różnych Grodach Jasnie Oświeceni, Jasnie Wielmożni Donataryuszowie zapisywać, Ludzi nádwornych Swoich zgrómadzać, kupić *cum vario armorum genere* ściągac; wżak *Dulcis a nullo rumpitur hoste quies*; a to znać umyślnie szukając we wnętrznego zamieszania, bo iesze J. W. Jmć Pan BRANICKI Wojewoda Krakowski Hetman Wielki Koronny zapatrzywszy się na Donacye Dobr Ordynackich w Sandomierzu otrzymane, w ktorych Donacyach J. O. Xciu Jmć SANGUSZKOWI Marszałkowi Nadwornemu W. X. Lit: Ordynatowi Ordynacyi Ostrogskiej *per Directas venas Sangvinis* po J. O. Xciu Jmć JANUSZU Ostrogskim Kasztelanie Krakowskim Fundatorze Ordynacyi Ostrogskiej jednemu wyrażonemu Sukcessorowi do Dobr Ordynackich nieślusnie rozpisanych, *nil relictum, nec reservatum ex autoritate Ducali in virtute Legum Patriarum*, iako Hetman interessował się y interessuje się do Ludzi Woiennych w Garnizonie Dubieńskiej Fortecy zostających, to uczynił fundament Prawa sobie służącego y przyięgi obowiązkiem, aby *internam tranquillitatem* utrzymywał, iakoż zesłał z Ordynansem godnych Wielm: Reymentarza y Komendantow zachowujących y mocno znających *Disciplinam Militarem*, iakoż tam sprowadzeni niektorzy Komputowi Ludzie za swoy grosz żyli, y żyją bynamniey do Intrat Dubieńskich niezbliskując się, ani żadnych Dobr tak do Ordynacyi Ostrogskiej należących jako w bliskości Ziemskich Duchownych nie krzywdząc: Ale też tego Jchmć Donataryusze mniemani *non agnoscunt* że w Garnizonie Dubieńskim *ad mentem* Fundacyi Ordynackiej ani zupełnego w Ludziach Woiennych Kompletu *Trecentorum pedestrium Militum*, ani Amunicyi do Fortec przyzwoitych w Fortecy Dubieńskiej, nie zastano, y ieszcze sami złe Uczyniwszy Donacye na Dobra, Miasta, y Wsie do Ordynacyi Ostrogskiej należące powymagawszy, nie chcą *Agnoscere grandem errorem suum* ale przez Manifesta w Grodzie Łuckim podane, *importune ex aliqua Malevolentia*

lencia Powagę J. W. W. Hetmanow Koronn: y Litewsk: *detrabunt, & Den*
grant á prze to jak umyślnie szukają publicznego zami etzania, y niespo-
koyności, bo kto tey caley roboty y Kolbuszowskiego, bez prawnego Dobr
do Ordynacyi należących dyspartymentu Autorem? kto donacyę, prze-
ciwko Konstytucyi Tysiąc Sześćset, Dziewiątey, o Ordynacyi Ostrog-
skiej postanowioney (ktora *hereditibus de Lumbis procedentibus & pro-*
cessuris, adimit Libertatem resignandi, Donandi, & alienandi] po-
wymagał, po otrzymywał, y przy nich się *pro suo Arbitrio* opponuje,
ten sam być chce y jest *Extinktozem* domowego w Oyczyźnie Zam-
mierzania co nie tylko Bog Stworca widzi w ikrytych sercach Ludzkich,
ale y Ludzie żyjące mogą dochodzić y poymować, jakoż poymują,
Dobra Ordynacyi Generalnie wszystkie y Fundacyi J. O. Xiążęci a
JANUSZA Ostrogkiego Kasztellana Krakowskiego *Annò Millesimò,*
Sexcentesimò, Decimò, Octavò, Feriali Secunda in Crastino Festi Nativita-
tis Sancti Joannis Baptista Przed Sądem Głównym Trybunał: Kor-
ronn: Lubelsk: *deliberate, prudenter* zapoprzedzającą Konstytu-
cyą zeznaney wyrażone niepodlegają, ani podlegać powinny żadney
rezygnacyi *Sine consensu Republica*, Ana což, na nie pootrzymywane
Donacye? naco tymi Dobrami ważą się *trium Ordinum* dyspozycyi
podległemi, sami waryować, Ludzi spokojnych mięszać? wziąć, przed
siebie *in Maturam & prudentem deliberationem*, Konstytucyą *Anni*
Millesimi, Sexcentesimi, Sexagesimi, Septimi, Foliò Trigesimali Primò,
Przez którą na Grunt pewny w Warszawie z Pałacem Jasnie Wiel-
możnemu Denhoffowi, na ten czas Podkomorzemu Koronnemu Cała
Rzeczpospolita pozwoliła uczynić Donacyą, á lubo jeszcze *Directus*
Successor Foundationis, Ordinationis, Ostrogiana J. O. Xiąże ALEXAN-
DER JANUSZ Załawski *in vivis extabat*, przecież *Omnium Ordi-*
num accessit Assensus na rezygnowanie Placu y Pałacu do Ordynacyi
Ostrogskiej należącego, teraz zaś, niedokładając się Nayjaśnieyszego
Krola Polkiego Pana Naszego Miłościwego, *in scia Republica*, Publi-
cznie Dobra Ordynacyi Ostrogskiej prywatnemi Donacyami między
siebie Dyspartymentowali y Ludzi Sześćset, z Ordynacyi Ostrog-
skiej wychodzić na Obronę Ukrajny powinnych á przez Strony Rze-
czypospolitey Konstytucyami Trzema to jest pierwszą *Anni Millefi-*
mi, Sexcentesimi, Vigesimali, Quarti, Drugą *Millesimi, Sexcentesimi*
Vigesimali, Septimi, Trzecią *Millesimi, Sexcentesimi, Vigesimali* Ośtarwi
Akceptowanych, á do Komendy Jasnie Wielmożnego Hetmana Koron-
nego Regulowanych bez Ordynansu Hetmańskiego bez rozlania Krwi
Podjazdowemi w Kolbuszowy nastąpionemi Tranzakcyami znoszą y
wyniszczają, *in reliquo* głoszą że Reccessem Seymowym *Anni Millefi-*
mi, Sexcentesimi, Septuagesimi, Septimi, Folio Quadringentesimò, Sex-
agesimò, Primò, Puncto Decimò Nonò, Rzeczpospolita *Succesores Fun-*
datora Ordynacyi Ostrogskiej na ten czas *ad hereditatem* przywróciła-
A jak ze odłożeniem albo w spomnionym Seymowym Reccessem ma się

kto:

ktora rzecz uspokoić y decydować, ktora dopiero, przyszlęmu c zasowi y Seymowi zostawuje pomiarkowanie y uspokojenie; owszem tenże Recess, *Annô Millesimô, Sexcentesimô, Septuagesimô, Septimô*, w Konstytucyi opisany chcąc Konkurencyą J. O. HIERONIMA AUGUSTYNA LUBOMIRSKIEGO no ow czas Kawalera Maltańskiego, *in post* Kasztelana Krakowskiego y Hetmana Koronnego zachodzącą odłożyć, Recessem Rzeczpospolita salwowała, ale Tytułu Dobr Ordynackich nieprzemieniała y Sukcessorom *Sanguinis* J. O. Xiążęcia JANUSZA Ostrogskiego Kasztellana Krakowskiego Fundatora, tak chwalebnege Dzieła Ordynacyi Ostrogskiej *hereditatem* nie przyznała; ale *Provida Domina Furium suorum, clare* w Recessie napisała y wyraziła Ordynacyą Ostrogską obiecując uspokoić: Toć tym samym Recessem dawszy ten Tytuł, Ordynacyą Ostrogską Rzeczpospolita nie za Dobra Dziedziczne Sukcessjonalne ale za Ordynackie napisała, y tym samym Tytułem zmocniła Ordynacyą Ostrogską, bo obiecała Ordynacyą Ostrogską nie dobra Dziedziczne uspokoić, dopieroż *in hac materia* Ordynacyi Ostrogskiej gdyby się nieprzykrzyło pisać y czytać Wielkiego wścaley Oyczyznie Człowieka dystyngwowanego *meritis propriisq; virtutibus* Senatora J. O. Xiążęcia Jmci AUGUSTA CZARTORYSKIEGO Wojewody Generała Ziem Ruskich na ow czas *pro re* Kawalerow Maltańskich, *ad Typum* danych swoich sprawiedliwych z wielkimi Reflexyami Sentymentow na utrzymanie Ordynacyi Ostrogskiej, pewnie by Jchmć *Donatarii* sami latwie się w swym podziale rektyfikowali y każdy mógł sobie przyznać: *panitet me hoc opus fecisse*, ale *tanto commissio contra expressam Legem & non unam peccato* jeszcze *pertinaciter* obstają, y różne czynią na utrzymanie niesprawiedliwych Dystrybut, Donacyi remonstracye; barziefyby należało *pro promissis* żałować a dostateczną prawu Rzeczypospolitey uczynić satysfakcyą, przez odstąpienie od wyproszonych czyli wymuszonych na Dobra do Ordynacyi Ostrogskiej należących, donacye, ktore nie tylko nic ważyć niemogą w żadnym Sądzie, ale niewątpiemy, że Rzeczpospolita Pani praw swoich za niechowanie Konstytucyi y Ustawy Seymowey urażona zostanie; Nam zaś jako *mens Omnibus una*, zostawać w środkim przy granicach Polskich pokoju, tak widząc J. W. Jmci Pana BRANICKIEGO Wojewodę Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego wielkiem nieskomparowanym nad Woy- skiem Wodza, gorliwego o prawa Polskie Senatora; tak upraszamy te- goż J. W. Jmci Pana Hetmana aby nietylko Majestatowi Najjasniey- szego KROLA Jmci Pana Naszego Miłościwego Szczęśliwie Nam Pa- nującego, zgwałcenie praw o Ordynacyi Ostrogskiej, postanowio- nych, doniosł, wyjawił y remonstrował, ale też *internam Tranquillita- tem*, na ktorey zruinowanie Ludzkie gonią Gieniusze, utrzymywać

Sua Ducali Auctoritate raczył, za co nietylko Wojewodztwo Kijowskie *coram plena Republica* wyzna y uczyni powadze Hetmańskiej, chwalebne y należyte dzięki, ale też *insistendo* inszym wszystkim Manifestom, po różnych Aktach Ziem: Grodz: zanieśionym *contra omnes Actus in contrarium Ordinationi Ostrogiana cum diminutione Servitii Bellici & cum lesione Juris Reipublicae ad Ordinationem Ostrogianam spectantis subsecutos.* Manifestujemy się *& in omni Judicio ac Officio pro nullis & irritis ac invalidis* deklarujemy *& coram tota Republica invaliditatem, & nullitatem* nastąpiionych Donacyi na Dobra Ordynackie zeznanych dowodzić przyrzekamy y rękoma naszymi podpisujemy się: Nikodem Kazimierz na Szumsku Woronicz Kasztelan Kijowski mpp. Jan na *Starosielcach* Jakubowski Chorąży Zyt: mpp. Maciey Trypolki Podcz: Ziem. Kijowskiej mpp. Jozef Antoni na *Potoku* Potocki Pisarz Ziem. Kijow: Poręcznik Ch: P. J. W. Jmci Pana Podskarb: N.K. mpp. Adam Radzimiński Podcz: Owruc. mpp. Łukasz z *Chodosowszczyzny* Bohdanowicz Podstoli Ziem: y Sędz: Grodz: Kijow: mpp. Łukasz Tadeusz z *Rybna* Rybiński Czesn: Kijow: mpp. Jan z *Woynarowy* Woynarowski S. K. Kijow: mpp. Paweł Bedło Zwoliński mpp. Jakub Antoni Koryciński Łow: Owruc: mpp. Wawrzyniec Pruszyński Stoln: Star: mpp. Stanisław Pruszyński Podst: Mściś: mpp. Jozef Jackowski Mieczn: Miński mpp. Jerzy Tyłzkiewicz Podst: Brzes: Kujaw: mpp. Jakub Potocki Czesznikow: Owruc: Reg: pogran: Kijow: mpp. Maximilian Potocki Podstolic Zyt: mpp. Bazyli Dworzeski Bohdanowicz mpp: Wincenty z *Chodosowszczyzny* Bohdanowicz Burgr: Grodz: mpp. Stanisław Woynarowski mpp. Bazyli Walewski Lewkowski Skarb: Mściś: mpp. Kajetan Jackowski Podcz: Kijow: mpp. Kajetan Rozniatowski mpp. Paweł Siła Czesnicki mpp. Franciszek Domaradzki mpp. Teodor z *Wyhowa* Wyhowski mpp. Jozef Kołontay mpp. Jan Krzewski mpp. Jakub Kamiński mpp. Jan z *Obyiowki* Obyi Tyłzkiewicz mpp. Jakub Jozef Pigłowski Czesn: Winnic: mpp. Marcin Jozef Płarski Podstoli Mściś: mpp. Paweł z *Obyiowki* Obyi Tyłzkiewicz mpp. Goard Jackowski Podcz: Kijow: mpp. Ignacy Walewski Lewkowski Skarbnik: Owruc: mpp. Jan Zieliński S. O. mpp. Jan Trypolki mpp. Bazyli Kiersza mpp. Dominik Grzymała z *Przyborowa* Przyborowski mpp: Antoni Radwański mpp. Michał Jakubowski mpp. Teodor Sokółowski *Crucem Sanctam possit.* Alexander Trojanowski mpp. Daniel z *Wyhowa* Wyhowski Podczalzy Smoleński mpp. Woyciech z *Chodosowszczyzny* Bohdanowicz Regent Grodzki Kijowski mpp. Antoni Garliński mpp. Jan Obidziński *Subdelegat* G. K. mpp. Michał Rudyński mpp. Jan Roch Kościuszko mpp. Władysław Humieniecki mpp. Iędrzey z *Hulanik* Hulanicki mpp. Jozef Porczyński mpp. Bartłomiej Szymakowski mpp. Ignacy Bohdanowicz Podstolic Ziemski y Sędzic Grodzki Kijowski mpp. Jan Konstanty Bielawski

lawski *mpp.* Franciszek Guzowski *mpp.* W. Dobiński *mpp.* Samuel Gozdawa Godlewski *mpp.* Michał Łuziański *mpp.* Piotr Chrzanowski *mpp.* Z których Książ ten wypis pod Pieczęcią Grodzką Kijowską jest wydany y podpisany w Mieście J. K. Mści Zytomierzu.

Correxi Bohdanowicz

mpp.

Legi Obuch Wofzczatyński

mpp.

R O Z M O W A

Przyjaciela z Interessującym się do Ordynacyi Ostrogskiej dla powszechney Innym wiadomości Opisana.

Rzygiel. Naypierwsze, Naywyższemu Rządcy BOGU niech będą powinne dzięki, że pod łaskawym Nayjaśnieyszego Krola JMci AUGUSTA III. panowaniem y za usilnym Oycowskim Jego staraniem, wszyscy powszechnie, požądanym dwudziestoletnym cieszymy się pokojem, z tym zupełnym ukontentowaniem, z tym naszym tęskliwym upragnieniem, aby te miłościwe Rzady z tymże Samym Panem, y Krolem, z tym pokojem nam Polakom, nieprzerwanym zprzysiały wiekiem. Z tym wszystkim lubo to są szczerę z życzliwego Serca pochodzące upragnienia, iednak mocno się trwożę y obawiam, aby publiczny Interes Ordynacyi Ostrogskiej takowych arcykwapliwych y szkodliwych nieuczynił krokow, któreby mogły y wewnętrzny pokoy wzrucić, y zamieszać, y kochaną Oycyznę zasmucić y umartwić; dla tego lubo iestem cale informowany o istocie Ordynacyi Ostrogskiej, iednak W. M. Pana y arcybiegłego w Prawie, y przez Urząd swoy obowiązanego do utrzymania Donacyi Sandomirskich, upraszam, chciey mię ieszcze obszerniey y rzetelniey informować, z iakowey przyczyny, tak zwawe wszczęły się kłotnie, y sarkania o pomienioną Ordynacyą?

Interessujący się. Te są moje prawdziwe upragnienia aby w nieprzerwanym, y iako naydłuższym zostawać pokoiu, pod śłodkim P. Ngo Miłgo Panowaniem, ale kiedy niektorzy JchMC, niewiem z iakowey żarliwości, utrzymuiący mniemaną Ordynacyą Ostrogką cale sobie tego niezczyją, więc oni są y będą niezawodną przyczyną tych domowych kłotni, tego niepokoju. Jednak czyniąc zadosyć woli iego; tak informuię, Upraszając o to naypierwey, abyś sobie zupełnie wyperwadował, że cale niemasz Ordynacyi Ostrogskiej; a kiedy niemasz; toć y racyi niemasz tak zwawo na Donacye Sandomirskie następować.

Przygiel. Przyznaię to, że kiedy niemasz Ordynacyi Ostrogskiej, niemasz y racyi następować na Donacye Sandomirskie, ale kiedy iest pomieniona Ordynacya, toć nietylko rzecz iest ślusna, chwalebna, y Sprawiedliwa, ale y każdego Dobro Pospolite kochającego, obowiązuię do iey utrzymania: Jednak żebym na tę propozycyą że niemasz Ordynacyi

Ostrogskiej doskonale odpowiedział, podźmy do Prawa Koronnego, to jest do siedmiu Konstytucyi wyraźnie do Dyspozycyi Ordynacyi Ostrogskiej ściągających się, jeżeli Rzplta w tych samych Konstytucyach nie osmnaście razy Dobr Ostrogskie zowie Ordynacją Ostrogską, y Possessora tychże Dobr Ordynatem Ostrogskim. Podźmy y do Administracyi Ostrogskiej w Roku 1720. dnia 16. Xbra przez ś. p. J. O. Xcia JMci Marzaśka W. Lit: Oycy dzisiejszego Xcia JMci Marzaśka N. Lit: wyraźnie ná Ordynacją Ostrogską otrzymaney, y przez Przyiacielską medycyną *Die 7. Junij* 1721. w Wąborkowie opisaną z assekuracją akceptowaney. Podźmy do Dekretow Trybunalskich, do Protokołow Ziemskich y Grodzkich, jeżeli sam Xiążę JMć Marzaśek Nadworny Lit: w nich się Ordynatem niepisał, y ná fundamencie Ordynacyi Ostrogskiej do Akt Lubel: podaney, przeciwko Possessorom Dobr słuźnych Ordynackich, o niezachowanie artykułow teyże Ordynacyi, Sądownie niemowil y nieobstawał, jeżeli tenże Xiążę JMć Marzaśek nawet przed samemi Donacyami Sandomirskimi, Dobr słuźnych Prawem Ordynackim nienadawał. Podźmy y do Dekretu Seymowego w Roku 1667. ferowanego, który iako od wszystkich trzech Stanow jest postanowiony, tak moc wyraźnego Prawa ma, y mieć powinien. Jeżeli Rzepta przez ten pomieniony Dekret Seymowy nie wyraźnie, nie oczywiście nie dokładnie każe, áby Ordynacya Ostrogska była zawsze w swoiey istocie y zachowaniu, gdy w tych słowach mowi: *Ordynacyą Ostrogską we wszystkich punktach, klauzulah, nienaruszoną chcemy zachować y deklarujemy powagą niniejszego Dekretu Seymowego.* Po tych tedy oczywistych y dokładnych dowodach, gdybym był z największym przywiązaniem do utrzymánia Podziałow Kolbuszowskich á donacyi Sandomirskich, czylibym mógł sumiennie y sprawiedliwie nietylko sobie wyperśwadować, ále nawet o tym powątpiwać *że niemasz Ordynacyi Ostrogskiej?*

Interessuiący się. Na zbicie tych wszystkich obzernie przywiezionych racyi, y dowodow, dosyć mi położyć Komplanacyą między J. O. Katarzyną z Sobieskich, *secundo voto* Radziwiłową Matką, á Teofilą Xiężniczką Ostrogską Corką, za interpozycyą wielu Jchm: Przyiacioł do przyiacielskiego uspokoienia od N. Krola Jana Trzeciego delegowanych nastąpioną, y Przywileiem tegoż K. JMci Jana Trzeciego, Wuia rodzzonego Teofili utwierdzoną, która Komplanacya przyiacielska, iako podział Dobr Ostrogskich dziedzicznych w sobie zawiera, y jest po Dekrecie Seymowym wyżey namienionym uczyniona, tak wszystkie pretenzye do Ordynacyi Ostrogskiej ściągające się uspokoićby powinna.

Przyiaciel. Rzecz osobliwszą y niemałego godną podziwienia słyszę, że Przyiacielskie Komplanacye, Konstytucye y Dekreta Seymowe, á iefzcze z innemi nastąpione, nie z temi, z ktoremi Komplanacya, iákoby
znać

znosić miały. Dla BOGA? Wszak alfabet Prawa Koronnego wyraźnie
nás uczy że *Authentica Authenticis, judicata judicatis tolluntur*, bo iako
Donacye Sandomirskie od J. O. X. JMci Marszałka ná Ordynacyą pocz-
nionę, tak y Komplanacya z naywiększemi ceremoniami nastąpiona za-
dney Konstytucyi żadnego Dekretu Seymowego znosić niemogą y owszem
ta jest poszechna prawda y ustawicznymi dekretami stwierdzona, że
Przywileie y Komplanacye Przyziacielskie, ieżeli są przeciwko Konstytu-
cyom y Dekretowi Seymowemu, iako są przeciwko prawu, tak są cale
nieważne y żadnego waloru mieć niemogą. Wiem y o tym że Dobr
Ordynackich, Władysław Xiążę Ostrogski y Zaslowski naprzod Woiewoda
Sandomirski á potym Krakowski, Hetman, iako był żarliwy o całość Or-
dynacyi Ostrogskiej y miał dwie wyraźne Konstytucye dla siebie 1627.
1628. áby według Ordynacyi Ludzi Sześćset dawał ná obronę Ukrainy,
tak tedy niemogł poddawać y niepoddawał pod dożywocie Katarzynie
z Sobieskich Małżonce swoiey; Wiem y o tym że y po śmierci Xcia Wła-
dysława żadnych Dobr Ordynackich za dożywociem nietrzymała pomie-
niona Xiężna Katarzyna, ponieważ po śmierci Xcia Władysława Jchmc
Opiekuni y Xcia Alexandra Syna, Ordynata y Dobra Ordynackie wzięli
w Opiekę, toć po śmierci tegoż Ordynata Xcia Alexandra, nie mogła Xię-
żna Matka Wdowa Dobr Ordynackich pod dożywocie pociągać. Nako-
niec nic niewspominamy o siedmiu Konstytucyach dla Ordynacyi O-
strogskiej nastąpionych; Odłożmy ná stronę y Dekret Seymowy moc
Prawa mający, idźmy do Akceptacyi pomienioney Komplanacyi. Je-
żeli pomieniona Komplanacya była akceptowana przez Sukcessorow Xię-
żny Teofili, kiedy y po Komplanacyi nietylko *formam regiminis* Ordy-
nacyi Ostrogskiej, ále też y tytułu Ordynata zażywali, y Ordynacyą do
Akt: Lubell: podaną w sądach rożnych bronili się y zastawiali. Jeżeli
tedy pomieniona Komplanacya nie była akceptowana, iakże ona mogła
wzruszać Ordynacyą Ostrogską? wszak Przywileie Krolewskie, dopieroż
Komplanacye Przyziacielskie, ieżeli nie są akceptowane, żadney wagi y mo-
cy mieć niemogą? tym bardziey wyżey wyrażona Komplanacya, ktora
gdyby nastąpiła względem Ordynacyi Ostrogskiej, iako byłaby przeciw-
ko wyraźnym Konstytucyom y Dekretowi Seymowemu, tak akceptowa-
na by bydz niemogła. A co jest naywiększa, że gdyby Dobra Ostrog-
skie, nie były Ordynacyą Ostrogską, tedyby áni po śmierci Xcia Alexan-
dra Ordynata JM. P. Tański Instygator Koronny imieniem całej Rzptey
o nie zachowanie całości Ordynacyi Ostrog: w Roku 1673. nie manifesto-
wał się być, áni też Xiążę Hieronim Augustyn Kawaler Maltański, á po-
tym Kasztelan Krakowki Hetman W. K. naprzod na Elekcyi Krola Jana
temi by się niepodpisywał słowy: *Hieronim Augustyn Lubomirski Kawaler
Maltanski Salva in toto Ordinatione Ostrogiana*, áni też tenże Xiążę
Hieronim *per directam lineam* od Zofii Alexandra Xiążęcia Ostrogskiego

Woiewody Wołyńskiego Corki idący, Pradziad iednych dzisiejszych Xiążąt Lubomirskich, Innych Dziad rodzony wedle opifania Ordynacyi Ostrogskiey nie otrzymowałby ná rożnych Seymikach ioko na ten czas Kawaler Maltański Elekcyi ná siebie do odebrania pomienioney Ordynacyi, ani po wspomnioney Komplanacyi ná Seymie *Coronationis* w Roku 1676. iako Kawaler Maltański niedopominałby się Ordynacyi Ostrogskiey, gdyby na ten czas nie była Ordynacyą Ostrogską; y owszem gdyby Dobra Ostrogskie, nie były Ordynacyą Ostrogską; toby niebyło racyi napotym w iakimkolwiek punkcie aby Rzpta w recess ią podawała, á przecież względem determinacyi kawalerow Maltańskich podała.

Interessuiący się. Tegom czekał żebyś WM. Pan z tym recessem wypadł, który iako inwalidował Ordynacyą Ostrogską tak iuż y racyi niemá do iey utrzymowania.

Przyaciół. Jeżeli według zdania iego Komplanacya mogła inwalidować Ord: Ostrog: toć niebyło racyi aby potym y recess ią inwalidował. Jako Komplanacya dla wyżej wyrażonych racyi niemogła inwalidować, tak też y recess Seymowy, który iezeli Ordynacyą Ostrogską zowie Ordynacyą, toć bardziey ią utwierdza, á nie inwaliduje, bo coż to jest z istoty swoiey każdy Recess Seymowy? Oto kiedy Rzpta dla innych gwałtowniejszych Spraw, iakowych Interessow rezolwować niemoże, to Innemu Seymowi tę rezolucyą zostawuje, ále żaden tego mówić nie może, żeby to zawieszenie rezolucyi miało kiedy iaką rzecz inwalidować.

Interessuiący się. Mnieysza o to, niechże iuż y Recess nieinwaliduje Ordynacyi Ostrogskiey, to niezbita prawda, że ponieważ Ordynacya Ostrogska nie jest approbowaná, iako Ordynacya Zamoyńska lub Myszkowska, tak tym samym słusznie, sprawiedliwie przez Donacye Sandomirskie jest dysponowana.

Przyaciół. Ponieważ W. Pan Ordynacyą Zamoyńską lub Myszkowską chcesz mię konwinkować, to ia muszę Ordynacyą Ostrogską, Ordynacye Zamoyńską y Myszkowską podobnie tak konwinkować. Ponieważ Ordynacya Zamoyńska lub Myszkowska na tyłu Seymach nie była roztrząsaná, tylá seymámi nie była pozwoloná, ná koniec nie má Dekretu Seymowego iako má Ord: Ostrog: ktora była na tyłu Seymach roztrząsaná, tylá Seymámi pozwoloná, toć Ordynacya Zamoyńska lub Myszkowska może bydz podobnie podzielona iak Ostrogska? Czego żaden mówić niemogł y niemoże.

Interessuiący się. Co innego jest approbacya, co innego pozwolenie, roztrząsanie Seymowe, lub Dekret Seymowy.

Przyaciół. Prawda że jest to wszystko co innego ile z istoty swoiey, lecz y to prawda kiedy mię W. Pan o approbacyą konwinkując, approbacyą Zamoyńską lub Myszkowską, ktora iednego Seymu y approbacyą y pozwolenie otrzymała, za cel y prawo dla Ordynacyi Ostrogskiey wystá-

wystawiaż, toć Ja podobnie pozwolenie tytu Seymow y roztrząsanie Ordynacy Ostrogskiej iemu wystawiam za model y Prawo. Jeżeli Ordynacy Ostrogska dla tego nie jest dobrą, że nie má tych terminow ktore má Zamoyfska, toć dla tego y Zamoyfska nie jest dobrą, że nie má tych terminow ktore má Ostrogska. Jednak pewnie zgodziemy się ná to, że iako sposob założoney Ordynacyi Ostrogskiej nie jest sposobem Ordynacyi Zamoyfskiej, tak też sposob Ordynacyi Zamoyfskiej nie jest sposobem Ostrogskiej; ále żebyś mię W. P. doskonale zkonwinkował, że Ordynacya ta ktora *perpetuâ & nulla Lege*, słowa są konstytucyi, *abroganda*, powinna bydź approbowana. Proszę mi ná to pakazać powszechné Prawo Koronne, bo bez Prawá trudno się dopominać o approbatę.

Interessuiący się. Oto Ordynacyi Zamoyfskiej lub Myszkowskiej approbata jest prawem.

Przyjaciel. Approbacya Ordynacyi Zamoyfskiej jest prawem dla Ordynacyi Zamoyfskiej, á nie dla Ostrogskiej, bo iako Prawo dla Miasta, Powiatu lub Ziemi, nie jest Prawem powszechnym innym Powiatom y Ziemiom, tak też o Ordynacyach mowić potrzeba, atoli kto pragnie dokładniejszy odpowiedzi y informacyi o Approbacie, proszę w tym punkcie czytać List ciekawy Przyjaciela. Jednak dla większego tey prawdy objaśnienia, tak z W. Panem mowię, że gdyby było Prawo, ktorego nie masz, że każda Ordynacya powinna mieć y pozwolenie y approbatę, lub gdyby pozwolenie Ordynacyi Ostrogskiej miało tę klauzurfę *Salvâ approbatione* Czyliby dosyć było dla Ordynacyi Ostrogskiej ná wyżej wyrażonym Dekrecie Seymowym?

Interessuiący się. Nie dosyć, bo cała Rzplta powinna by zezwolić ná tę approbatę.

Przyjaciel. A Dekreta Seymowe czyli nie od caley Rzeczypospolitey kiedy od wszystkich trzech Stanow są postanowione, y owszem Dekreta Seymowe większą wagę y szacunek mieć powinny, nizeli Konstytucye, bo lubo Konstytucye y Dekreta Seymowe przez swoy Proces y kontrowersye publiczne od oboiey strony wniesione y przez całą Rzpltą roztrząsane y zwázane sądownie bywają, dla tego większą moc y powagę mieć powinny, á zátym gruntownieysze utwierdzenie Ordynacyi z tey przyczyny nizli ieszcze przez Konstytucyą; bo niech każdy zważy, ktore tu jest gruntownieysze Ordynacyi utwierdzenie, czy Ostrogskiej czyli Zamoyfskiej lub Myszkowskiej? Utwierdzenie czyli approbacya Ordynacyi Zamoyfskiej jest takowá: approbuiemy, jednak y po approbacyi pozwalamy áby według zdania swego J. W. Zamoyfski iak tylko zechce odmieniał lub inne artykuły Ordynacyi postanawiał. Ordynacya zaś Myszkowska y pozwolenie y approbacyą od jednego odbiera Seymu. A Ordynacya Ostrogska mało na tym, że była kilką pozwolona Seymami, że siedm. dla siebie miała konstytucyi, ktorých tak wiele żadna nie miała

y niema, Jeszcze po owych publicznych kontrowersyach Dekretem Seymowym utwierdzoną została.

Interessuiący się. Czytałeś W. Pan tłumaczenie Dekretu Seymowego? które iako gruntownie napisane jest, tak mocno broni że pomieniony Dekret nie approbował Ordynacyi Ostrogskiej.

Przyjaciel. Nie tylko czytałem ale y na to tłumaczenie odpowiadałem; y gdybym niewiedział że to W. Pan pisał, y Jego Osoby niebył prawdziwym Przyjacielem, tobym nietak dyskretnie na to odpowiadał tłumaczenie, bo za pozwoleniem Jego, co powiem, że W. Pan lubo jesteś doskonale wiadomy terminow Prześwientnych Trybunałów, ale rozumiem że jeszcze nie miałeś praktyki Sądow J. K. Mści, dopieroż Sądow Seymowych iakowym sposobem formują Dekreta. Jakoż te wszystkie glossy y tłumaczenia do druku podane obrótne bydz mogą dla Dekretow Ziemskich lub Grodzkich kiedy przez appellacye do Trybunału przyjdą, ale Dekret Seymowy iako y Konstytucya takowych Interpretacyi na siebie zaciągać niemoże; y owszem nie jest cale rzecz bezpieczna przez publiczne pisma im przyganiać, bo Ja W. Panu raz na zawsze powiadam, że iak tylko chcesz, tak sobie tłumacz y trzymaj pomieniony Dekret Seymowy, czyli on approbował Ordynacyą Ostrogską czyli nie (mnieysza o słowo) dosyć mi na tym, że Cała Rzplta przez ten Dekret swoy Seymowy wyraźnie y absolutnie nakazała, aby Ordynacya Ostrogska we wszystkich punktach y klauzulach była nienaruszona.

Interessuiący się. Kiedy W. M. Pan tak mocno y żarliwie ten Dekret Seymowy utrzymujesz, za coż potym Rzeczpta w recess ią podała, za coż Kawalerow Maltańskich niedopuszcila, y Sukcessorom *de femineo Sexu* pochodzącym Ordynacyą trzymać pozwoliła?

Przyjaciel. Czy dopuszcila czy niedopuszcila Rzplta Kawalerom Maltańskim trzymać Ordynacyą, to na to jeszcze nie masz determinacyi, względem ktorey Recess nastąpił, bo to samo powtarzam, co w Liście ciekawym, że cała Rzeczpta iako jest Pani swoich Praw, tak co na iednym stanowi Seymie, to na innych z nowych okoliczności potrzeby powagą swoią odmienić może; naprzykład zapatrzywszy się Rzpta na to że dla domowych prywatnych kłoni Seymy niedochodzą, a zátym trudneby było obranie Kawalera Maltańskiego, może tedy inną przed się wziąć drogę dla lepszego dobra tey Ordynacyi, ale żeby kto według zdania swego mógł ią przez iakowe dysponować Transfakcye, to żadną miarą niemoże przy tak wielu Konstytucyach y Dekrecie Seymowym. Ze zaś Sukcessorowie *de Sexu femineo* ią trzymáli, na to jest łatwa odpowiedz, bo jest wolno Rzeczypty naprzykład przez administracyą za Przywileciem J. K. Mści nadawać, ale te administracye y ktorekolwiek dyssymulacye iako Dekretu Seymowego tak y Ordynacyi znosić niemogą, ile że pomieniona Ordynacya od wszelkiej preskrypcyi jest excypowana po-

waga

wagę całej Rzeczytęy, iako to się pokazuje z tych wyraźnych słów Kon-
stytucyi pozwalającej na Ordynacyą Ostrogską, *Non obstante ulla præ-
scriptione & fatalibus, si & admissio possessionis non subsequeretur.*

Interessujący się. Coż jednak za krzywda dla Rzeczytęy kiedy tak
wielu Imion zasłużonych pomienioną Ordynacyą trzymać będą? Jeżeli
idzie o Ludzi 600. to skryptem ręcznym pomieniona Milicya jest ubef-
pieczona;

Przyjaciel. Pominąwszy inne krzywdy, ta bydl powinna nay-
większa dla Rzeptęy, że tyle Konstytucyi y Dekret Seymowy moc Pra-
wa mający niemá swego powinnego zachowania, y oczywiste swoich
ustaw złamanie dla prywatnego Interessu cierpieć musi, względem tego
skryptu. Jeżeli mi W. Pan pozwolisz szczerze na to odpowiedzieć, y na
rzetelną nie urazisz się odpowiedź? Rezolwuję tak, że ten skrypt widzę
że y nieroborowany, ale mnieysza o to, bo Roboracya *in tantum* jest do-
bra, *inquantum* skryptu jest istota dobra, ten mowię skrypt iedynym (że
tak rzekę) jest zabałamuceniem ludzi nieznaiących się na Prawie y
wszystkiemu cale wierzących. Tu tyle Konstytucyi o Ludziach 600. y
o Ordynacyi niemają swego bezpieczeństwa, a iakże ieden ręczny skry-
pcik może mieć swoje bezpieczeństwo? a co naywiększa y osobliwszey
godna rzecz uwagi, że ten skrypt niepraktykowanym w świecie sposobem
jest uczyniony, bo czytám początek iego taki: *Między J. O. Xciem Jm-
cią Marszałkiem Nad: Litewskim z iedney strony, a J. OO. XX. Jchm
Wwdami Ruskimi y innemi z drugiey strony &c. &c. &c. Podpis
zaś Janusz Sanguszek Marszałek Nadrny Lit: swym y J. W. Xiążąt
Wwdow Ruskich Imieniem podpisuję się.* Rzecz dziwna żeby czyniąc
z drugim Tranzakcyą iaką, y za siebie y za drugą Stronę podpisywać
się, a ieszcze wyzuwfy się wprzod ze wszystkich Dobr. Jednak dalsza
mię ciekawość bierze, ponieważ ten skrypt wyrażając Ludzi 600. a bar-
dziej 554. (iako ich wolno rachować w umowie do druku podaney)
żadney nie czyni wzmianki o Konstytucyach dysponujących temi sze-
ściąset Ludźmi z Ordynacyi Ostrogskiej Czyli pomieniony skrypt, tych
Ludzi wyraża 600. bez 46. którzy są w Konstytucyi pełną 600. czyli
innych oprócz tych 600? Jeżeli tych samych to niepotrzeba skryptu
kiedy są Konstytucye, jeżeli innych oprócz tych 600. to czemu ta żarli-
wość o dobro pospolite nie nastąpiła naprzykład z Opatowá, z Kolbuszo-
wy y innych, a nie z Dobr Ostrogskich; zgółá samego W. Pana wzy-
wam zdania, jeżeli pomieniony skrypt iuż na początku uymuiący lu-
dzi 46. powinien mieć sprawiedliwą wagę y walor u nayinteressowań-
szych Ludzi, lepiej go było niepisać, tym bardziej do druku nie poda-
wać, toby nie było materyi nagany iego.

Interessujący się. Przyznam się WPánu, tylko proszę o sekret, że
ia go sam nie chwale, ale coż mam czynić, muszę y takowe skrypta z

Urzędu mego publicznie bronić y chwalić, iednak y tego ápprobować żadną miarą nie mogę, że JM. P. Hetman W. Koronny Woyska Komputowe do Dubna y Fortecy wprowadził, á iednak Konstytucya 1591. wyraźnie zakazuje, áby Woyska Komputowego według zdania swego nie záżywał y wdziejcznych Ziemskich nie stawiał Dobrach, y dla tego Woiewodztwo Wołyńskie w Łucku Solenny zánioflo Manifest.

Przyjaciel. Ze WPán nie ápprobuiesz, to nieprzeto powinien byđż JMóść P. Hetman obwiniony, bo trudno po Donacyach Sandomirskich ináczey mowić y rezonować przez sam punkt honoru, ále czyli przez punkt sumnienia? w to nie wpadam. Ze JM. Pan Hetman wprowadził Zółnierza Komputowego do Dubna y Fortecy, to wprowadził do Fortecy Rzęptey Dekretem náwet Seymowym uznány przy odebraniu powinney od Zółnierzy przysięgi dla Rzęptey y Náyasnieyszego Pána, wszak żaden tego nie gani, áni Woiewodztwo Podolskie Manifestu zanośi, że w Kámieńcu, lub w Okopach SS. Troycy Zółnierza Komputowego lokuie, áni Woiewodztwo Wołyńskie uczyniło Manifest, bo Jeh Móść Łuccy Kancellarystowie, którym uymować nie mogę, y których náwięcey podpisow czytam w Manifestie tym, nie są Wołyniem. Chwałę im tę żarliwość, á bardziey ákkomodacyą ku swemu Stároście, pewnie tey quereli nie pretenduiącego. Cytuiesz WPán wyżey wyrażoną Konstytucyą, że Hetman nie powinien záżywać Woyska; ále o dálszych zámilczales WPán terminach, że pomieniona Konstytucya zakazuje záżywać Woyska Komputowego ná interes prywatny, ále nie ná publiczny. Czy mozesz tu byđż publicznieysza Rzęptey krzywda, iáko kiedy od iey dyspozycyi blisko Tyśiáca Wśi odpada; to JM. Pán Hetman z Urzędu y przysięgi stráž Kraiu y Dobr Rzęptey maiący milczeć y przez szpary patrzyć powinien, ktoremu Rzępta iáko Milicyą Ordynacyi Ostrogskiej w Komendę podała, tak też y stráž Dobr iey záleciła, bo iákże się może Milicya ta utrzymać *sine nervo*, wypada z swych klubow Ordynacya Ostrogska, musí upadać koniecznie y Milicya, Ze w Dobrach Dziedzicznych nie powinni stawiać Zółnierza Komputowego, ále w dobrach purè Ziemskich y prywatnych, Dobra zaś Ordynackie nie są purè Ziemskie kiedy są cáley Rzęptey y do iey dyspozycyi náležące.

Interessuiący się. Mylisz się WPán, że Ostrogskie nie są purè Ziemskie.

Przyjaciel. Nie myślę, y mocno się dziwuię, że WPán po tylu Konstytucyach po Dekrecie Seymowym ieszcze się upierasza przy tym, że Dobra Ostrogskie są purè Ziemskie, á nie Ordynackie.

Interessuiący się. Niechże będą y Ordynackie, to JMóść P. Hetman powinien, nie przewiodszy práwa, Fortecę odbierać? y Dobra zájeżdżać?

Przyjaciel. To mi się naybardziey podoba, że JM. P. Hetman pozwy powinien dáwać y Processá práwne formować, kiedy Fortecę Rzęptey odbie-

odbierają, y iey się Dobrami dzielą, tak, że gdy náprzykład Kámieńcem dzielić się będą, to w ten czas JM. Pan Hetman Woźnego pofyłać powinien z pozwem. W te tylko kroki wprowadzić władzą Hetmańską, żeby w publicznych Interessach tak sobie postępował, to upewniam, że od wielu Fortec y Miał Rzpta łatwo odpaść może. Námieniaż WPán, że JM. P. Hetman pozaiezdzał Dobra, iáko żywo; bo co innego lokować Żołnierza Komputowego w Dobrach Ordynackich włáfnym żołdem żyjącego, á co innego záiezdzać Dobra y Prowenta odbierać, co gdyby ná słuszność przyszło, zápatrzywszy się ná Konstytucyę Ordynacyi Ostrogskiev, ktore podały w Komendę JM. Pánu Hetmanowi Jey Milicyą, á zátym y cáłość Dobr, zápatrzywszy się y ná wyraźne Práwo dlá JM. P. Podskárbiego Koronnego, ktory záwakowane Dobra powinien brać w administracyą do dyspozycyi Rzptey, lub Náyiasnieyszego Pána, tedy trzeba było odebrać Dobra z Prowentami.

Interessuiący się. A dlá BOGA, iákże to W.M. Pán możesz bezpiecznie mówić, że záwakowane Dobra, kiedy Xiążę JMość Márzatek Nádworny Litewski ieszcze żyje?

Przyziaciel. Práwda że żyje, ále nie iáko Ordynat, kiedy się wyzuł z Ordynacyi Ostrogskiev y przez Donacyę Sandomirskie *renuntiavit favori* y dissymulacyi Rzepltey, toćby słusznie JM. Pán Hetman poszedł do Dobr Ordynackich, *tanquam ad Bona vacantia*.

Interessuiący się. Ale Xiążę JMość Sanguszko sobie zostawił dożywocie ná tey Ordynacyi.

Przyziaciel. Jáko Xiążę JMość Sanguszko Márzatek Nádworny Lit: po tylu Konstytucyach y Dekrecie Seymowym nie miał Práwa czynić Donacyi, tak y do rezerwowania sobie dożywocia, nie miał Práwa, á co náywiększa y osobliwzey godna rzeczu uwagi, że sama Ordynacya Ostrogska do Akt Lubel: podana y Dekretem Seymowym stwierdzona wyraźnie káže, że gdyby ktory nie wątpliwy Dziedzic Ordynat, náwet z pńci Męskiej pochodzący Ordynacyą alienował, tedyby tym samym bez żadnych Processow odpadać od Ordynacyi powinien, tym bárdziej Xiążę JMość Sanguszko *ex Sexu femineo* idący, ieszeż żadnego nie miał Práwa, toć gdyby odebrano Dobrá ná Rzpltą, toby się tym samym żadna Xciu JMci Sanguszkowi nie działa krzywda, boby ná fundamencie opisania Ordynacyi Ostrogskiev odebranie nastąpiło.

Interessuiący się. Musiałeś się WPán długo ná mnie gotować, gdy mię tak mocno konwinkuiesz, iednak tego WPán przynáymniey áprobować nie będziesz, że Pán Porucznik Ordynacki wezwawłszy bez Ordynansu JchMciow do Bialey Krynicy Manifestántow Krzemienieckich, uczynił Spisek przeciwko Xciu JMci Sanguszkowi y innym, y delegował do rózných JchMciow PP. Ministrow.

Przyziaciel. Rzecz osobliwszą WPán mi ogłaszasz, náprzód że Pán

Porucznik wzięwszy Poruczeństwo Ordynackie y Ordynans do Pułku Ordynackiego przez List JchMciom Kompanij nądgłosił się zapraszając JchMciow Towarzystwa Ordynackiego Pułku do Białey Krynicy dla powzięcia rady y uczynienia między sobą Konferencyi w tey tak publiczney swoiey krzywdzie, ey dla BOGA! Towarzysz pod Chorągwią mający Komendę wzywa swoich współbraci w Interessach Chorągwianych, a dla Porucznika Ordynackiego Kryminał, że podobne uczynił kroki, y owszem miałbym P. Porucznika za ostatniego, gdyby o dobro Pułku swego nieobstawał, a potym że tenże P. Porucznik z Pułkiem swoim y Innemi poszedł z Manifestem do Akt Krzemienieckich y Mandaty na Sejm wydał uciekając się oraz do proteckyi JchMciow PP. Ministrow, iako Stróżow y obrońcow Práv Koronnych, toto Spisek? ey nieznośna! ey wielka, y niewypowiedziana krzywda, nietylko bydz ukrzywdzonym, ale ieszcze nie mieć władzy do powszechnego uzalenia się, lub szukania dla siebie Innych obrony. Coż złego czynią Szlachta, y Woyskowi Ordynaccy, że mają Przywileie od Fundatora nádane Dekretem Seymowym ztwierdzone, Inni w tylu publicznych Bataliach y okazyach szafunkiem krwi własney zaśłużyli, Inni wyzuli się z Dobr Dziedzicznych dokupili się Dobr y Práv Ordynackich. Coż mowię złego czynią, że przy tych Právach utrzymać stáraią się. Wolno było Xciu JMci Marzałkowi rozpisywać Listy po całej Polsce y W. X. Lit: żaląc się na swoie mniemaną krzywdę, a dla Szlachty Spisek, kiedy *cum desiderijs* a bardziey z supliką deleguią do JchMciow Ministrow, y owszem tym samym niespisek, kiedy się do swoich uciekaią Ministrow y obrońcow, y Mandaty na Sejm wydaią.

Interessuiący się. Jest Spisek, y dla tego niektorzy Jch Mość PP. Ministrowie nie znali się na swoim charakterze y godności, kiedy delegowanym od Pułku Ordynackiego dali publiczną audyencyą.

Przyjaciel. Chciałbym wiedzieć, te Poselstwa od Woiewodztw od Woyska do JchMciow Ministrow, czyli są pozwolone Právem, czyli przez ludzkosc y interes iakowy. Rozumiem że nie przez Práwo te są Poselstwa, bo tylko te są zwyczajne do Krola, a kiedy nie przez Práwo, ale przez iakąś ludzkosc y interes, toć nie znayduię przyczyny, żeby który J.W. Minister był przez to náganny gdy przy drugich, to jest publiczną daie audyencyą y iako swoich Braci Młodzych wzajemną ludzkoscią przyimuie y chętnie Ich prózby oraz Interesá odbiera, ktorych do siebie nie przypusciwfszy, iako podufałość w Braciach Młodzych ginie, tak y do wyperśwadowania iey sposob upada. Dla tych tedy y innych racyi chwalebnie y doskonale uczynili niektorzy JchMość PP. Ministrowie, że z ludzkoscią przyjęli &c. &c.

Interessuiący się. Potym przedłużonym dyskursie coż za ostatnia będzie rezolucya, osobliwie cobyś WP. sądził w tych Konjekturach uczynić?

Przy-

Przyjaciel. Moim zdaniem, które pod wielką decyzją Jego poddaię, sądziłbym y dla utrzymania całości Ordynacyi Ostrogskiej, y dla zabieżenia domowym kłotniom, aby Xiążę JMość Marzałek N. Litew: iako náyprzędzey poszedszy do Akt przez Manifest Donacye Sandomirskie reklamował, á Pán Nász Miłościwy, widząc tę sprawiedliwą łatwość Xcia JMci Marzałka, powinienby wydać administracyą ná Osobę Jego dla uniknienia przyszley kłotni.

Interessuiący się. Nie wiem co uczyni X. JMość Sanguszko, czyli się w te reklamacye wda, czyli nie, to tylko powiadam, ze gdyby X. JMć reklamował te Donacye y od nich odstąpił, to nie widzę racyi y potrzeby, żeby ná iego Osobę administracya wychodziła?

Przyjaciel. Wielka racya y potrzeba, bo Xiążę JMość Sanguszko (lubo się tego nie spodziewam) mogłby zkwitować z tey reklamacyi y tak zostałyby Donacye Sandomirskie w swoiey istocie, á kiedy wypadnie administracya, to choćby nastąpił kwit, nie byłby zmniejszający Donacye Sandomirskie przy Przywileiu administracyi.

Interessuiący się. Xiążę JMość Sanguszko mogłby odstąpić y odstąpiłby administracyi.

Przyjaciel. Gdyby odstąpił Xiążę Sanguszko administracyi, toby innemu dana była, tym fundamentalnieysza, że po Reklamacyi y po pierwszey administracyi od Xcia JMci exportowaney.

Interessuiący się. A kiedy reklamować nie będzie Xiążę JMość Sanguszko, ile że y pieniądze są wzięte za Dobra Ordynackie?

Przyjaciel. Nie wielkie Sumki podawane y dla tego w Kontraktach Rezygnacyi nie są wyrażone, to ie łatwo będzie z prowentow Ordynacyi Ostrogskiej oddać; luboby przez Sprawiedliwość nie powinny bydź oddawane osobliwie tym, ktorzy inne pure Dobra Ziemskie *non adequato* pobrali *pretio*; gdyby mowie nie reklamował tych Donacyi Xiążę JMość Sanguszko, to bez wątpienia powinna bydź wydana administracya ná Osobę J. W. JMci P. Hetmana W.K. y Innych podobnie o Dobro pospolite żarliwych. A JMci Pánu Instygatorowi Koronnemu przez wyraźny Instrument J.K.Mci zlecić, aby przy expensach z Ordynacyi Ostrogskiej grał w Trybunale o zkassowanie rzeczonych Donacyi, á przyzwoiciey ieszcze ná Seymie.

Interessuiący się. Gdyby wypadła Administracya ná JMość Pána Hetmana, lub kogo innego, wielkaby nastąpiła kłotnia, boby JchMość Donataryuszowie z Dobr nie ustąpili.

Przyjaciel. Czyli iakowcy kłotni y strachow obawiać się, czyli nie? to tylko powiadam, że gdyby ten interes Ordynacyi Ostrogskiej płazem poszedł, y milczeniem czyli dyssymulacyą był ukryty, toby Jch Mość inni innemi Ordynacyami, lub Ekonomiami podobnie dzielić się mogli.

Interessniący się. Toby to była rzecz niesprawiedliwa.

Przyjaciel. A teraz sprawiedliwa jest rzecz dzielić się Ordynacją Ostrogką?

Interessniący się. Cożby to była za niesprawiedliwość gdyby ci Sami Donataryuszowie trzymali Dobra Ordynackie, byleby lepsze bezpieczeństwo względem 600. Ludzi opatrzili.

Przyjaciel. Wielka niesprawiedliwość czynić podziały przeciwko tylu Konstytucjom y Dekretowi Seymowemu. Wyprawa zaś Ludzi 600. bez całości y nierozdzielności Ordynacyi żadnym sposobem ubezpieczoną być niemoże, ponieważ jako ta wyprawa jest teraz dysponowana na pięć czyli sześć głów (lubo więcej niż trzydziestu uczesnikami zostało podziałów Ordynacyi) a potym pomieniona wyprawa w Sukcesorach do kilkudziesiąt przysłały głów, a tym samym że do tak wielu, upadać by koniecznie musiała, boby sami liczni Sukcesorowie, lub też Juris-Quæstorowie mieliby ustawne między sobą kłotnie, który má wiele Żołnierzy dawać, wymawiając sobie: W. M. Pan lepsze Dobra trzymasz, więcej powinienes Żołnierzy dawać; y tak byłaby niekończona kłotnia z publiczną Rzpltey szkodą. Na koniec, jeżeli siedm Konstytucyi y Dekret Seymowy nie mógł ubezpieczyć Ordynacyi Ostrogskiej przez tyle Seymow nie naganioney, któż może wynaleść sposob do ubezpieczenia o niezawodney wyprawie sześciuset Ludzi.

Interessniący się. To czekać decyzji Seymu, y determinacyi, a tym czasem niechay będą w possessyi JchMć PP. Donataryuszowie.

Przyjaciel. Zostawić JchMć Donataryuszow przy possessyi jest to dać okazyą ustawicznym w Oyczyźnie kłotniom, bo jeżeliby nastąpiła decyzja Seymu toby JchMć Donataryuszowie Sandomirscy do Dobra Ostrogskich braliby się jako do własnych dziedzicznych, Szlachta zaś liczną Pułku Ordynackiego brałaby się jako do Dobra Ordynackich, umarłby ieden Szlachcic Ordynat, iużby niedali drugiemu. Aleby do siebie jako dziedziczne przywłaszczali y tak po Trybunałach Ziemstwach Grodach, granicach byłyby ustawiczne zamieszania y kłotnie, wyganiania y zaboystwa; Doyscia Seymu dopieroż w ten czas nie trzeba się spodziewać. A gdyby wypadła administracya toby się y temu wszystkiemu zabiegło y doyscia Seymu byłaby większa nadzieia, boby ci sami JchMć Donataryuszowie mocno się o doyscie starali Seymu, a to dla ubezpieczenia Praw swoich &c. &c. &c.

Czas nam iuż tę przedłużoną zakończyć rozmowę, a większym w Oyczyźnie Sentymentom tę zostawić materiją, do nas tylko należeć będzie, w żadne gwałtowne Oyczyznę mieszające nie wdawać się rady, żadnych szkodliwych Praw gwałcących niepodawać frzodkow, ile że takowe rady wielki sumnieniu przynoszą ciężar, a czasem y nie bez doczesnego ukarania y publiczney nieślawy &c. a Dieu.

Przyjaciel, Po skończoney nászey przedłużoney rozmowie, y odeyściu W. M. Pana odebrałem z Poczty Dekret Seymowy za Władysława III. między Jmć X. Puzyną Władyką Łuckim, á J. O. Dominikiem, ná Zaffawiu y Ostrogu Koniuszym ná ten czas Koronnym w Roku 1645. ferowany, który mogę mowić, ieszcze gruntowniey y mocniey Ordynacyą Ostrogską utwierdza, niżeśi wspomniony Dekret za Jana Kazimierza uczyniony. Adoruję szczegulnie Boskiej Opatrzności dzieło w terażnieyszych koniekturach Ordynacyi Ostrogskiej, kiedy co ráz większe á większe do sprawiedliwego icy utrzymania pokazują się dowody W. P. czytałeś pomieniony Dekret?

Interessuiący się. Czytałem, ále nic osobliwego nie wyczytałem ná obronę Ordynacyi Ostrogskiej, ponieważ tylko była gra y kontrowersya o Folwark y Sioło wielkiego Mizocza a nie o Ordynacyą Ostrogską.

Przyjaciel. Y możesz to W. P. bezpiecznie mowić, że niema nic osobliwego ná Obronę tey Ordynacyi w pomienionym Dekrecie? Prawda! że u W. P. po Donacyach Sandomirskich Siedm Konstytucyi y Dekreta Seymowe żadnego niemaią waloru, ponieważ nayoczywistsze fundamenta Interessuiący się niechce uznawać za słuszne y sprawiedliwe Ale darmo! darmo! Słońca na Niebie nieuznawać, kiedy przyświeca, takteż y Ordynacyą Ostrogską niemieć za Ordynacyą, która po sobie tak wiele má Konstytucyi, y Dekreta Seymowe, Jednak dla powszechney Jnym wiadomości podźmy *ad Contenta* pomienionego Dekretu Nayprzed wiedzieć potrzeba że Jmć X. Puzyna Władyka Łucki po Trybunalskich Processach odebrał Folwark Mizocz do Ordynacyi Ostrogskiej należący w pewney summie fundacyalney, á potym pomienioná sprawa gdy w dal-sze wpadła Terminy, Trybunał ponieważ zachodził Przywileiow y Praw między Unią y Dysunią wykład czyli interpretacya, odesłał ná Seym, Na Seymie przy Indukcie y rozpieraniu się stron Jmć P. Instygator Koron: podniósł akcyą swym y Rzepltey Jmieniem, áby pomienione Dobra *non obstantibus quibusvis Decretis in foro incompetenti prolati* do Ordynacyi przysądzone były; Rzplta tak *Remisse* Przeświętnego Trybunału iako y Sprawę Jmć Pana Instygatora (ile że to szło o Dobra Ordynackie Woyskowej wieczney służbie podległe) za słuszną uznawszy w tych słowach rozładza y decyduje: *Ponieważ to Prawnie pokazuje się iż Dobra w Processach y Dekretach Trybunalskich wyrażone Ordynacyi przez J. O. Jmć. Xcia Janusza Ostrog: niegdy Kasztelana Krakow: uczynioney y z konsensem wszystkich Stanow Rzepltey Lege irrevocabili pozwolonym y approbowanym są podzielone y z nich wiecznie służba Woienna do Woyska Kwartianego przyłączona Rzepltey należy, która za odeyściem Dobr Pomienionych od Ordynacyi ad proportionem Bonorum avulsorum ginąć by musiała. Dla tego przychylając się do po-*

mienioney Ordynacyi y konstytucyi Koronnych y do possessyi pozwánego z Antecessorow iego do tak nieprzerwaney te Dobra wszystkie w Pozwie Originalnym y Processach Powodowey strony wyrażone do Ordynacyi Ostrogskiej y do Possessyi Hæredes Ordinati nunc & pro tempore existentis wiecznością przysądzamy y drogę in posterum do windykowania tych Dobr Władcyce terazniejszemu y wa potym będącym Kapitułom ich & quibusvis aliis cuiuscunq; Status Personis (proszę tę słowá dobrze notować) in perpetuum Zagradzamy pod winą ná Konvulsorow Dekretow Seymowych w Prawie opisana & sub nullitate Processuum & Judicatorum quorumvis dotąd Dekret Seymowy: Teraz tedy nieinteressowanym proszę zważyć zdaniem iezeli Rzplta niewyraźnie niedokładnie każe stosując się do Ordynacyi, która jest teraz ná kawałki podzielona stosując się do Konstytucyi, które teraz są połamáne, aby pomieniona Ordynacya w wieczney zostawała nierozdzielności w Possessyi Ordynata iezeli ją za approbowaną niema? iezeli nie oczywiście przykazuię, y drogę zagradza aby żaden cuiuscunq; status sub nullitate Judicatorum dopieroż Transactio nium tobie Dobr iego nie przywłaszczal, nie alienował, áto pod winą ná Konvulsorow Dekretow Seymowych w Prawie opisana. Na koniec iezeli niesłusznie, niesprawiedliwie Pułk Ordynacki ná Instancyą Jmć Pana Instygatora Koronnego wydał mandaty, nie do innego Sądu, tylko ná Sejm, á to za przykładem á bardziey ná fundamencie pomienionego Dekretu Seymowego Forum competens ná Sejmie w sprawie Ordynacyi Ostrogskiej uznawaiącego.

Interessuiący się. Dekret pomieniony wyraża że approbowaná Ordynacya á przecież nigdzie nie czytamy tey approbacyi

Przyjaciel. To to W. P. Fałsz, nierzetelność á bardziey niesprawiedliwość Dekretom Seymowym zadaięz? nieżyczę mowić przeciwko Dekretom Seymowym, dopieroż czynić, y ie przestępować, bo ich nie zachowuiąc trzeba koniecznie będzie według konstytucyi 1589. *in fundo* nawiedzić więz, y tam posiedzieć dlá lepszego poznania Powagi Dekretow Seymowych, coby rozumiem W. Pana nie kontentowało. Jednak ná propozycyą Jego tak odpowiadam tym samym Ordynacya Ostrogska że akceptowana od Rzpltey, że pierwszemi Konstytucyami przed Dekretem Seymowym zá Władysława Krola ferowanym była dysponowana, tym samym mowię jest approbowaná, tak decyduje tak rezolwuię w swoim Dekrecie Cała Rzeplta. A za tym niemasz racyi, y pretextu, y o te słowa approbacyi dopominac się.

Interessuiący się. Kiedy W. Pan tak mocno utrzymuięz Ordynacyą Ostrogską y ją masz za approbowaną niechże będzie Kawaler Maltański Ordynatem według iey opiania

Przyjaciel. Jezeli w tym punkcie nastąpi Decyzya Rzepltey, zgodna!

da! niechay będzie y Kawaler Maltański Ordynatem. To raz na zawsze powiadam, że pierwszego J. O. Fundatora Ordynacyi Ostrogskiej chwalebne zamysły y dyspozycye nigdy nie mogą być naganione, które po zgasszych Familiach wezwały Kawalera Maltańskiego. Wszak sam Gabinet Francuski tak przezorny nietylko niegani, nietylko nie broni bogatych Komenderyi, ale też Kawalerow Maltańskich od żadnych naysławniejszych Urzędow Woyskowych nie excypuje, y owszem teraz żadnego Regimentu niemasz, w którym by kilku nierachować Officyerow Kawalerow Maltańskich. Podźmy y do Austryackiego Woyska iezeli teraz Kawalerowie Maltańscy nie Generalskie w Woysku trzymają Szarże, á coż to mówić o owych sławnych Eugeniuszach, y innych Feld-Marszałkach którzy przy Kawalerstwie Maltańskim wierni, szczerzy Cesarzom byli. A cożby złego było w Polsce naszej żeby Polak w tylu okazjach bataliach y na morzu wyprobowany od Rzepltey obrany, pod Surową komendę Hetmańską, podany był Ordynatem, chyba dla tego, że po Professyi Zony mieć niemoże, y Testamentow czynić, y owszem tym samym lepiej bo Zony niemając áni Dzieci, łakomie zbierać niemiałby racyi, y odważnieyby poszedł przeciwko nieprzyjacielowi, iezeli chodzi o wierność y posłuszeństwo Oyczyźnie, że posłuszeństwem wielkiemu Mistrzowi obowiązał się áleby on równym obowiązał się posłuszeństwem y Oyczyźnie, wszak Jchmość Xza Biskupi Senatorowie, przysięgają posłuszeństwo Oycu Świętemu, á przecież y Prawom Rzepltey są posłuszni przy przysiędze wykonaney ile że same własne Konstytucye Kawalerow Maltańskich obligują áby byli wierni posłuszni w Krolestwie Narodu swego, y nymniej do Woyny niedawali okazji; Ale kto chce w tey materii być doskonale Informowanym, y zkonwinkowanym niech czyta List Prawdzica który gdyby nie miał niektórych lezyi godzienby druku. Zgoła czyli Rzeplta odda Ordynacyą Polakowi y prawdziwemu Kawalerowi Maltańskiemu, czyli nie dyspensowanemu? Wolno Rzepltey iako Pani Dobr y Praw swoich co chceć z nią czynić. To pewna y nieomylna że po tylu Konstytucyach po dwu Dekretach Seymowych Ordynacya Ostrogska z kluby swoiey wypadać niemoże, bo chociażby Kawaler Maltański Polak niebył Ordynatem ieszcze Ordynacya Ostrogska musi być Ordynacyą, ponieważ przez to, że gdybą ją Rzeplta w iednym Punkcie dla lepszego swego Dobra odmieniła według Prawa sobie służącego, nie przez to by w inszych punktach nastąpiła odmiana, y Ordynacya byłaby Ordynacyą iako naprzykład. (mówię dla objaśnienia tylko) w Trybunale w Woysku odmieni iaki punkt Rzeplta, nie przez to Trybunał czyli woysko annihuluie, wszak y Ordynacyi Zamoyskiej iuz po ufundowaney inne Dyzpozycye poczyniła, á przecie jest Ordynacyą tak też podobnie mówić trzeba y o Ordynacyi Ostrogskiej. Iakożkol-

wiek będzie względem Kawalerów Maltańskich W. Pana mocno upraszam y oblige ażebyś Godnym swoim Pryncypałom perswadował, żeby od Donacyi Sandomirskiej dobrowolnie odstąpili będzie to z niemałym ich honorem że dowiedziawszy się o Dekretach Seymowych których W. Panowie jako Plenipotenci nieprodukowaliście Jchmćiom te sprawiedliwe w odstąpieniu od Donacyi dla powszechnego pokoju uczynią kroki, wszak to jest rozumnych Ludzi, przy wynalezionych fundamentach odmienić zdanie bo raz ná zawsze powiadam że Rzplta dla innych prywatnego Dobra od Dekretow y Konstytucyi nieodstąpi inaczyby niepomysłne w wzruszeniu Praw, (ktoremi Polska stoi) poszłyby konsekwencye.

Interessuiący się. Y czas mi niepozwała y przeciw tak iawney prawdzie niemám co mowić *Adieu.*

**ZEBRANIE
SKRYPTOW
Y
LISTOW ROZNYCH
Tyczących się Okoliczności
ORDYNACYI
OSTROGSKIEY.**

L I S T

J. O. Xiążęcia JMCI Marszałka W. X. Lit:
DO

J. O. Xiążęcia JMci P R Y M A S A Y INNYCH

J. WW. Senatorow y Ministrów.

Die 16. Febr: 1754. z Warszawy pisany.

Rymacyalna J. O. Wászey Xiążęcey Mci Dobro-
dzicia Godność, im bardziej nád inne w tey Oyczy-
źnie wywyższona Prerogatywy, tym bårdziej iest
obzia do ucieczki każdemu w krzywdzie y dolegli-
wości iego. Ktorey, że nad moią teraznieytzą oppres-
sya nikt rowney à *Condita Republica* nie ponioff,
dla tego przywłaszczam sobie Prawo, obzernieytzym J. O. W. X. Mci
Dobrodzieia inkommodować zalem. A nayprzed pochwalić się z tym
nie mogę; abym nie był wiele Bogu moiemu winien iako Człowiek,
ále też zaraz nadstawiam bezpiecznie Głowę moię, niech ná nią rzuci
kámieniem, kto się sprawiedliwie niewinnym być czuje. W tey jednak
okoliczności, z ktorey teraz y na Honorze y na Fortunie mojej, że nie-
winnie, á ciężką ponoszę krzywdę, cały postępek moy z okoliczno-
ściami iego, y następującą za nim oppressją moją J. O. W. Xcey Mci Do-
brodziejowi otwieram. Wiadomo *pro priori*, ani wątpię, każdemu, że
żadna u nas w Polsce Ordynacya nie nastąpiła *favore* Rzeczypospo-
litey, bo tę sama wszystkich we wszystkim utrzymuje *aqualitas*; ale ra-
czej *favore* jednego Domu, ktory pozyska sobie tak wielki w Oyczy-
źnie respekt, że mimo naturalne wszystkim u nas pospolite Sukcesyi
Prawo, pozwolą mu wziętego z Zagranicy *ex absolutissimo* modelu; iż tyl-
ko *primogenitus*, całą ogarnia Fortunę, inni zaś Bracia, jeżeli procz Or-
dynowaney, inszey nie zastają substancyi, obmyślać sposoby do życia
muszą. Tym samym y tak wielkim *favorem* dystyngwowała laskawie
Rzeczpospolita zaślugi JANUSZA Xiążęcia Ostrogskiego Antecessora me-
go, dawszy mu zupełną tak, jak Jaśnie Wielmożnym Zamoyskiemu y
Myszkowskiemu (z opisem jednak) władzą, iż mogli formować Ordyna-
cyą na Potomstwo swoje, Płci Męskiey, á gdyby tego niestało, na na-
stępujące którymkolwiek stopniem dalsze Osoby. Utrzymanie nay-
dłuższe

dłuższe w Domu moim wielkisy y rżadkim dosyć przykładem od Ma-
jestatu y Rzeczypospolitey dla, mojego Antecessora pozwoloney łaski,
nikogo barżiey interessować nie mogło, jak mnie samego. Aby osoby
Domu moiego, tym osobliwym Prawem wyjęte od pospolitych straty
Fortuny przypadkow, stałym na zawsze szczęściem, przy tak obszer-
ney Dobr Possesyi dystyngwować się mogły, jakoż miałbym to niezawod-
ne, lubo w dalszoy *ob sterilitatem meam* potomności mojej ukonten-
towanie, gdy by się absolutnym Boskim inaczey nie zdało Dyspozy-
cyom, który karząc podobno długim czasem wciągnione niechęci
wipomnionego Fundatora, przeciwko ALEXANDROWI Ostrogskiemu
Wojewodzie Wołyńskiemu Bratu swemu Rodzonemu, y pozostałym
dwóm Synom jego dopuścił, że tenże JANUSZ Xiążę Ostrogski w pier-
wszey Ordynacyi swojej *Anni 1615.* y Drugiey 1616. Lubo z wielkimi
pogrozkami, przecież Synowców swoich do Sukcesyi przypuścił;
w trzeciey jednak y ostatniey 1618. Ordynacyi wyraziwszy domowe
nieukontentowanie swoje, y dawnieysze pokassowawszy Dyspozycye, *ex-*
kludował tychże Synowców, y ich Sukcessorow, a miasto naznaczo-
nych przez Prawo wstępujących Osob, mimo toż prawo y pozwolenie
jego, Religią Kawalerow Maltańskich, Sukcessorami postanowił. Wia-
domo *pro secundo*, że Ordynacye Zamoyska y Myszkowska, mając takżeż
tamto, *cum Lege perpetua & nunquam in posterum abroganda* pozwolenie,
że przecież zachowały się w opisanu Sukcessorow, według pozwolenia,
pożyły Approbacyą. Ordynacya Ostrogka od Roku 1609. w kto-
rym pozwolona do Roku 1677. w którym w *Recess* puszczone, na od-
prawionych 48. Seymach nie znalazła Approbary, owszem po śmierci
Xiążęcia ALEXANDRA Ostrogskiego ostatniego z Mężczyzn Dobr O-
strogskich Dziedzica, ta Ordynacya zostawszy się przy samey No-
menklaturze, rzeczą samą zupełnie zniesiona, bo ponieważ pierwszy
Fundator JANUSZ Xiążę Ostrogski, *exkludowawszy* wszystkie Biało-
głowy od Sukcesyi Dobr Ostrogskich, po wymarłych Mężczyznach
naznaczył Kawalerow Maltańskich, zaczym należało, aby po śmierci
ostatniego Mężczyzny brali się do tey Ordynacyi ciż Kawalerowie,
ktorym nie mogłaby negować Rzeczpospolita Possesyi, gdyby też samę
chciała utrzymywać Ordynacyą; a przecież o Possesyą jey kwestya by-
ła, tylko między Białogłowami Katarzyną z Sobieskich, na ten czas
Xiężną Radziwiłłową Matką, pod Prawo Dożywocia od Xiążęcia na
Ostrogu Zasławskiego, pierwszego Męża jey, Dobr Ostrogskich preten-
dująca, a Xiężną Teofilą na Ostrogu Zasławską Dziedziczką tychże
Dobr, na ten czas Wisniowiecką, do ktorey kwestyi y poczynionych
przy zajazdach wiolencyi uspokojenia, Najjaśnieyszy JAN III. Kom-
missarzow *ex Senatu & Equestri Ordine* wielkich *suo Saculo* w Oyczy-
źnie Ludzi naznaczył, a naznaczeni przez Medyacyą w Warszawie
w Roku 1674. spisana, z Dobr Ordynowanych udzieliwszy pod Doży-
wocie Matce: Dubno, Ostrog, y inne Xiężnie Wisniowieckiey Dzię-
dźczce

dziełce oddali, z kąd wypływa wiadomość z upewnieniem. *Pro tertio*, że Konstytucya 1677. zaraz w Lat 3. za regoz Nayjaśnieyszego JANA III. nastąpiona, nie rezolucyą kto ma być Ordynatem (jak teraz tłumacza] ale determinacyą Ordynacyi, jak słowa wyrażone uczą, puściła w Recefs. Pozwolisz mi w tym miejscu J. O. W. Xcia Mc Dobrodziejowi odpowiedzieć na trzy Konstytucye Anno 1624. 1627. y 1628. względem 600. Ludzi z Dobr Ostrogskich dla Rzeczypospolitey naznaczonych, tudzież y na czwartą Anni 1667. pozwalającą na Rezygnacyą Gruntu Warszawskiego, ktorego Fundator *in Corpore* Dobr Ordynowanych nie wspomniawszy, wolnym do przedania zollawil, ktore to Konstytucye, tłumaczy przeciwna dla mnie strona, za prawo Approbujące tę Ordynacyą, a mnie *Contemptorem* tych Praw złośliwie głośi. Widoczno z tych samych Konstytucyi, że potrzebną na ten czas Rzeczypospolitey obronę, y Interes J. Pana Denhoffa *pro objecto* miała, ale nie Approbatę Ordynacyi, ktora gdyby w myśli miała Rzeczpospolita Approbować, umiałaby zapewnie napisac wyrązną Approbatę, tak jak na inne Ordynacye napisala. Jeżeli zaś nie chciała przypuścić Kawalerow Maltańskich za Sukcessorow według opisu Fundatora, jako y sam świadczy Lwowski Manifest, toć nie chciała przypuścić eatey Ordynacyi, bo istota cała Ordynacyi, jest na wyznaczeniu Sukcessorow do woli samego Fundatora, mimo Prawo natury, inne zaś wszystkie Ordynacyi Punkta są obowiązki, ktore Sukcessor każdy wykonywać powinien; Jeżeli tedy Rzplta nie chciała Sukcessora, toć nie chciała y wszystkich obowiązkow Ordynacyi, bo ktoż by je wypełniał? A zatem coż by miała Approbować oprócz 600. Ludzi, ktorych *quocunqz jure* tych Dobr Possessor dawać obligowany, y ta *mens* Rzeczpltey w późniejszym czasie jaśniej się otworzyła: bo te wszystkie Konstytucye stawały w ten czas, kiedy żyli *Directi* Xiążęcia Ostrogskiego *Successores masculi*, z Corki jego zplodzeni, y na ten czas *nullum* jeszcze *imminens* było *periculum*, aby taż Ordynacya mimo pozwolenie Rzeczypospolitey *jure Fundatoris* do Kawalerow Maltańskich przychodzić miała, jak prędko zaś umarł ostatni *Masculus* Xiąże ALEXANDER ZASŁAWSKI, zaraz jak namienitem, KROL z przytomną zawsze sobie radą dysponował oddać też Ordynacyą Dziedzicze y Sukcessorce Xiężnie Teofili Wiśniowieckiey. Delegowani Urzędnicy y Senatorowie, bez najmniejszey od kogożkolwiek oppozycyi oddali, y zaraz w lat 3. potym cała Rzeczpospolita *contra mentem ordinantis* ubezpieczyła jej Possessyą Recefsem determinacyi tey samey Ordynacyi. Wiadomo *pro* 4to że te Dobra od śmierci Fundatora, do śmierci ostatniego Męszczynny ALEXANDRA ZASŁAWSKIEGO trzymane były, *Specie juris Ordinationis* przez lat 50. jak zaś weszły Prawem naturalney Sukcessyi przez wyżey wspomnioną Anni 1674. Konwencyą, do Possessyi Xiężny Teofili z Zasławskich Wiśniowieckiey, trwają do tych czas trzymane, tymże naturalney Sukcessyi Prawem przez lat 80. albowiem po

Xięźnie Teofili Wiśniowieckiej, *Secundo voto* JOZEFA LUBOMIRSKIEGO Zonie, dostały się ALEXANDROWI jej Synowi Staroście Sandomirskiemu Wujowi memu, a po nim Matce mojej Xięźnie Sanguszkowy, Alexandra Lubomirskiego Siostrze, a potym na mnie jej Syna spadły, y bez żadney od kogożkolwiek przeszkody spokojnie trzymane były, z kąd widzieć można, od jak dawnego czasu te Dobra wyzuły się z Ordynackiego Prawa, a zatym y natury Ordynacyi, która po śmierci Alexandra Zastawskiego, inaczey nie mogła być salwowana, tylko przez oddanie Dobr Kawalerom Maltańskim, a ten *nexus* Ordynackiego Prawa, *non prohibente, imo* przez wspomnianą Medycyą y *Recessu volente Rege & permittente Republica* zupełnie zerwany, a zatym wrocily się też Dobra do swojej natury y równości z innymi, że Prawem naturalney Sukcesyi spadać, być dzielone y dysponowane mogły. Lube zaś tak Antecessorowie moi, jako y ja sam Dobra te bez istoty Ordynacyi trzymający, zażywałem *Formam Regiminis*, a częstokroć *& titulum* Ordynata, czynilem to, przez naturalną każdemu Domu swojej miłość, biorąc ten Tytuł Ordynacyi, na ucalenie Dobr tych, ażeby po części z Domu mojego nie wyszły były; jakoż utrzymywałem ten sam Tytuł, poki mię pewnieysza zostawienia Sukcessora karmić mogła nadzieja, kiedy zaś coraz z Laty poznałem pewność *sterilitatis mea*, przenikając doskonale, jak wielkie ile między licznymi y możnymi po śmierci mojej do tych Dobr Sukcessorami, zachodzić by mogły trudności, ktoreby *internam tranquillitatem* zachować potrafiły, temu wszystkiemu zabiegając, z żywą oraz na miłość Oyczyzny mojej Pamięcią poczynilem *in forma legis* wiadome W Xięźcey Mści w Sandomirzu (*reservato* sobie *Ad vitalitio jure*] Donacye, y ubeścipeczyłem niezawodnie 600. Ludzi, już nie przeciwko tylko nieprzyjaciołom Krzyża Świętego, ale na każdą Rzeczypolitey potrzebę. Do uczynienia tych Donacyi, nietylko mnie dyspensowało Prawo, naturalnego tych Dobr Dziedzictwa, nietylko prowadziła miłość Oyczyzny, aby w niey szkodliwe przyszłe trudności ułatwić, 600. Ludzi (ktore po zawartych z nieprzyjacielem Krzyża Świętego Paktach, y po rozwiązaney przez naturalną Dobr Sukcesyą Ordynacyi, zdały się zupełnego nie mieć Fundamentu] Oyczyźnie na usługę upewnić, Religij Kawalerow Maltańskich, że *extra Legem* tym samym *extra Corpus* Rzeczypolitey będącey imaginowaną do tych Dobr wyperswadować pretensyą: a podległym *Legi & Patri* oddać w Dziedzictwo Oyczyzny Synom, ale też była mi powodem miłość Braći Szlachty, za Przywilejami Antecessorow moich, y mojemi znaczną część Dobr w tey Fortunie Ostrogskiej trzymających, między ktoremi że jest wielu dożywotnie Prawa na siebie, Zony y Dzieci swoje mających, ubeścipeczyć mi je należało. Jakoż przez poczynione *cum omni securitate* zrobiłem Tranzakcyę, czego gdybym był nie uczynił, czyli to, *quo casu* Kawaler Maltański *jure pratenso* Ordynacyi, czyli naturalni

turalni Sukcesorowie po mnie te Dobra *indisposita* załstawszy, *uteren-*
tur jure suo, ani do cierpienia tak długich dożywoćia obligowani by
byli, swoich raczey Przyjacioł, á nie moich przezemnie zostawionych
Possefsyá tych Dobr kontentując. Ta tedy tak Dobrá Jntencyá sku-
tkowi korrespondującą uczyniona akcyá, sprawiła wprawdzie zaraz
diversos w wielu Osobach *sensus*, ale te *indulsi novitati*, która nigdy bez
przecíwnego nie bywa zdania, mając z tylu praktykowanych okoli-
czności, nadzieję, że każdego jako do wiadomości interesu Fortuny
mojej nie obligowanego, rzecz samę jak jest w sobie stworzywszy,
ad unanimitem pociągnę, kiedy potym przywieziono mi z Grodu
Lwowskiego zanieiony Manifest *Feria ztia in Crastino Festi Sancta A-*
gnetis w Roku teraznieyszym, á w nim zadaną sobie przeczytatem-
wzgardę Praw Koronnych, ktorých przez insynuacyá samego Najja-
śniejszego Pana mego Miłościwego Strozem y Exekutorem przy Lasce-
Marżałkowskiej przed lat dwoma byłem, wyrazić niepotrafię W. Xią,
żęcey Mći, jak mnie własná moja na ten czas udręczyła niewinność,
y Krwi mojej w tey Oyczyźnie załlugi, które przydawały ciężkości
zarzutowi temu, á tym samym zmniejszyły sił przyzwoitych do znie-
sienią jego, przecięż doznawszy na sobie, jak mocno do tyka zaostrzo-
ne nie słusznie pióro, *proprio periculo cautus* w tey która byćmoże nay-
większa modestyi zaniołem Remanifest w Grodzie Warszawskim, ex-
plikując *legale licitum*, y pożyteczne Oyczyźnie *Factum* moje, y powin-
niem się był naturalnie spodziewać, że cały wypisany w Lwowskim
Manifestie przeciwko mnie zawzięty *zelus*, na tym Remanifestie mo-
im sprawiedliwie stępieje, lubo zaś miałem wiadomość, że są wydane
do Milicyi Ostrogskiej Ordynanse, ale te sądziłem tylko utwierdze-
niem władzy Hetmańskiej, którą w obrębie Praw Oyczyństych do tych
czas zostającą, jak *reverenter* zawsze miałem, tak sprzeciwić się temu
(lubo Opis pretendowany Ordynacyi inaczey dysponuje) myśli mo-
jej nie było. *Tandem* nad moją, á wątpić mi się niegodzi że y nad
wszystkich *Bene sentientium* opinią odebrałem z Dubna niezawodną
wiadomość, iż przez ordynowanych Rzeczypospolitey Żołnierzy, *Die-*
sta presentis, toż same Dubno pryncypalne *Domicilium* moje, y wszy-
stkich rzeczy moich, które się tam znajdują, Depozyt, *manu armata*
zajachano, Garnizon tameczny do poprzyśiężenia *Fidelitatis* J. W. J.
Panu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu przymusiwszy, z Fortece
rugowano, inny osadzono, y jeszcze nadto codzienne mię dochodzą
wieści, jak na zagarnienie wszystkich Dobr moich Chorągwie Rze-
czypospolitey nagłemi Ordynansami ściągają, wzięwszy za płatzcz nie-
godziwości skomponowaną racyą, że to są Dobra Rzeczypospolitey, á za-
tym y nie moje, y że ich na Rzeczypospolitą odbierają. Ta wiadomość
lubo z tak wielką Fortuny mojej krzywdą y mocnym uszczerbie-
niem Honoru, przecięż więcey mi zadziwienia niż alteracyi przynio-
ła, albowiem jak wiele, y jak wielkich przyczyn spodziewać mi się

nie kazały nie praktykowanego do tych czas *in aequalitate & Libertate* przykładowi, każdemu w tej Ojczyźnie wychowanemu, tajne być nie mogą. Ktoż bowiem nie wie tego, że Rzeczpospolita przez swoy Re-
cesss nie przyznała, że to są jej Dobra, ale tylko rezolucyą onich zo-
stawiała, ktoż niewie y tego, co y sam dotknąłem w Remaanifestie mo-
im, że jako wszystkie Dobra znajdujące się w Granicach Polskich, tak
y ta Fortuna moja względem *supremi Domini* jest Rzeczpospolitey,
ale to Uniwersalne Prawo, nie przeszkadza *privato & immediato* każde-
go Szlachcica nad swoim Dziedzictwem *Domino*. Moy Antecesor o-
procz 600. Ludzi nie ustąpił Prawa Dziedzictwa Rzeczpospolitey,
ale raczey od niey uprosił na te Dobra Nowe Ordynacyi Prawo,
ultimus jego Sukcesor *masculus* Alexander Zasławski nie umarł do
ostrego pokolenia bez Sukcesorow, aby *jure caduco* te Dobra, do
Dyspozycyi Rzeczpospolitey przychodzić miały, ale zostawił Teo-
filę Siostrę Rodzoną, która wzięła *permittente Republica*, jak namieniłem
po Braćcie Sukcesyą, nie widzę zatym, zkądby do tych Dobr więcej,
niż do wszystkich przyraść miało Prawa Rzeczpospolitey; o którym
jako zawsze przezorna y mądra wiedziałyby była po śmierci Alexan-
dra Zasławskiego, a przecież jako sprawiedliwa y łaskawa zajeżdzać
tych Dobr, y od Sukcesorki odbierać nie kazała. Ale niechayby na-
koniec te Dobra, *per rationem recessus*, lubo tak długo *silentio prater-*
missi, a raczey rzeczą samą choć nie słowy przez niebronienie, tak
długiey naturalney tych Dobr Possesyi *resoluti*, niechby mowić na-
leżały *ad resolutionem* Rzeczpospolitey, alboż to ja Postronney jakiey
Potencyi poczynilem Donacye, ktoraby *vi armorum impedire* mogła
Rzeczpospolitey Dyspozycyą? Uczynilem rownym Braćci moim,
ktorzy wszyscy razem nic więcej nie mają *in Libertate vetandi*, jak ja
sam jeden, y z nas każdy. A nadewszystko niechby Rzeczpospolita
nie tylko tę Ostrogską, ale y inną moję odebrała mi Fortunę, pocało-
wałbym karzącą mnie rękę, powszechney Matki; *cederem justitia*
lub *Fortuna* nadgodę straty mojej, znalazłbym w słodkim łaski jej
rozmyślaniu, że y dawniejszych przodkow moich w krwi Jagielon-
skiej tak wysoce kochała, y późniejszych na łonie wolności, że mną
do tych czas przytulała, ale że mi tę krzywdę zrobiła zuchwałość, jedne-
go *aequalis* z nami *civis*, mimo wszelką czułości passyą, sam rozum przy-
uczony do równości, tak szpetną we mnie rozdrażnia ranę; bo na coż
się przydadzą Konstytucye Koronne ubeśpieczające każdego w swo-
jej własności, na co tak świątobliwe Prawa, ktore nie tylko Wsi, tym
barżiey znaczney Fortuny zabierać, ale nawet we Wsi y w Fortunie,
żadney krzywdy czynić surowie zakazują, *& omnimodam immuni-*
tatem dla Dobr Szlacheckich obostrzają, Na co tak jasna Konstytu-
cya *Anni 1717.* ktora *etiam jure vieta Bona*, Woyskiem Kotonnym za-
jeżdzać zakazują, na co *formalitates juris* pozwalające prawnie Dobra-
mi dysponować, kiedy każdego czasu bez Prawa, bez Sądu? Bez
doto-

dolażenia się Rzeczypospolitey jeden po między nas odebrać Fortu-
nę pod pretextem na Rzeczpospolitą może. Wiem ja o tym, że y
Dobra Dziedziczne *in certis casibus* przychodzą *ad dispositionem Reipub-*
lica, ale całą Oyczyznę moję, a w niey *pro principali* samego W. X.
Męi Dobrodzieja na świadectwo biorę, że żaden z tych przypadek
we mnie się nie znajduje, przeciwko tak Dobrotliwemu Panu, który
mnie *in ministerio* postawił y przy Starostwach zachował, y myślą nie
zgrzeszyłem, Rzeczypospolitey nie zdradziłem. Ale gdybym się po-
stawił w posturze naywinnieyszego Kryminalisty, toć przecię *ante*
judicium supplicari nie powinienem, wszakże y przeciwko Krymina-
listom opisany prawny postępek, gdzie się nikt nie doczyta tego, aby
przed zaczęciem procesu naypierwey Dobra zajęzdać rozkazano.
Jeżeli tedy Rzeczpospolita *jurium*, ale nie *Injuriarum* absolutna Pani,
tę wielowładność swoję, przyzwoitemi określiła Prawami, jak zem się
mogł spodziewać, że kto więcey sobie uzurpować będzie nad Panią, y
mimo Prawa wszystkie tak nazbyt mnie śmiało skarże. A nad to samże
Grodu Lwowskiego, choć tak przeciwny dla mnie Manifest, ubeśpieczał
mi jednak tych Dobr Possesją, w nim albowiem wyrażono, zem *dis-*
simulante Republica w teyże Ordynacyi, mimo Prawa oney *toleratus*.
Wszakże lubo przez donacye wyzutełm się z Dziedzictwa tych Dobr,
alem sobie dożywotnią zostawił Possesją. Jeżeli tedy *dissimulante*
Republica byłem nie zawodnie tak długim tych Dobr Possesorem, to-
ćiem wygnany być nie powinien, przeciwko tak wielu wyraźnym
Konstytucyom o Expulsiach napisanym. Nie exagieruję ja w tey dla
mnie krzywdzie tak widocznego występku tego, jasny jest wszystkim,
ani wierzę żeby y naybarżiey przeciwnym intereffowaniem zapruszo-
ne oczy, choć przez mgłę potakiwania koniecznie go nie miały wi-
dzieć; przerażi nie wątpię pierwłzy w Polszcze ten na mnie przykład
nie jednego, stanie w myśli ona reflexya *quod tibi hodie, cras mihi*. Je-
żeli albowiem za tak mocną zaskoną Naywyższej Pana mego Miłosęi-
wego Głowy, *in altissimo* pokoju *silenzio*, gdzie Prawem Koronnym
Polska zamknięta szabla, sił Rzeczypospolitey na naszych ufundowa-
nych Fortunach, na gwałtowne naszychże Dobr zajazdy zażywać
wolno? Jeżeli własnych Braći naszych na czynienie nam gwałtu
przymuszać Ordynansami wolno? Coż będzie nie wolno? Y kiedyż
już nieszczęśliwszey sytuacyi spodziewaćbyśmy się mogli? Wtey tedy
y w tak ciężkiej, dla mnie z karą, dla wszystkich z pogrozką, krzyw-
dzie mojej uciekam się do łaski W. X. Męi Dobrodzieja abyś *pro inna-*
to in publicum, vero, bo zawsze przy sprawiedliwości *zelo, pro Primatiali*
solicitudine, a wyrazniey mowiąc *pro temeritudine* Sumnienia którym
ad avertenda nociva obowiązany jesteś, do oddalenia tego *vere nocivum*,
ktore rzeczywiście [y nie tak jak mnie zadano] wszystkie *equalita-*
tis & securitatis Kardynalne Prawa zuchwale wywraca y depce, por-
wagą.

waga iwoją *concurrere* raczył, y nie dopuścił, aby na swoich swobodach y równości szwankować miała *Primo te Consule Roma*. O co gorąco upraszając, z oczekiwaniem łaskawego Responfu na Poczte Warszawską, w nieśmiertelnym wdzięczności długu, zostaje z głębokim uszanowaniem.

Jaśnie Oświeconego Waszey X. Mci.

L I S T

J. O. Xiążęcia JMćci

P R Y M A S A,

Do

J. W. JMćci Pana

B R A N I C K I E G O

Wojewody Krakowskiego, Hetmana
Wielkiego Koronnego.

Pisany z Skierniewic, die 1, Januarij 1754.

O wysokiej y nieśmiertelney sławy Wielkiego Imienia W. Mćci Pana należy y to, iż głębokie myśli y uśłowania jego, jedynie są obrocone *ad commoda Publica*, mocno przestrzegając, *ne quid detrimenti capiat* Rzeczpospolita w prawach y po-

stawieniach swoich. Jest to nieomylna iż Ordynacyą Ostrogską *lege expressa* pozwolono ułożyć y ustanowić. Jawna y to, iż lubo do Approbacyi oneyże nieprzyšlo, jest *interea* tyle razy w Recessach Seymowych wspomniona. Nie dostało mi się jednak czytać, jakie teyże Ordynacyi jest ułożenie *à primo* jey *Fundatore*, *alias* jeżeli się gdzie znajduje; słuszną zachodzi animadwersya, aby w tak wielkich pożytkach, swoich, & *praeipue* mogąc mieć *proxima* dla zaśloneńia Ukrainy *subsidia* nie szkodowała Rzeczpospolita; *Interim* kiedy Xiąże Jmć Marzatek Nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego, przerzeczoną Ordynacyą *intendit pro libitu & arbitrio suo disponere*, y przez różne Tranzakcyje *dismembrare*. Niewiem prawdziwie *quid factu opus sit* w tym czasie, ile pod nieprzytomność *in Regno Majestatis*, y gdy

wszyscy należący *ad Consilia* jesteśmy mieyscami rozdzielni: Bez
spolnego albowiem znieśienia się, y rozmowienia, niepodobna *quid sta-*
tuere & concludere w takiej okoliczności, która *ad decisionem Univer-*
forum należy. Uwiadomienie Dworu *de his Actibus* pisaniem W.
M.M. Pana, stało się wielce przezornie, y nie wątpię, że mogą tam
wynaść *efficacia media*, y do utrzymania sprawiedliwego prawa
congrua. Ja upewniam iż *à sensu communi* nie odpiszę się, *veneran-*
do oraz Wielkie Sentymenty W. M. W.M. Pana, y to wyznając że
jest z powinnym Respektem.

RE-

R E S P O N S

Na

T E N L I S T

Od

J. W. JMci Pana

WOJEWODY KRAKOWSKIEGO,
Hetmana WIELKIEGO Koronnego.

Pisany ze Lwowa die 13. Febr* 1754.

Ak z Responſu domnie, jako y Liſtu W.X. Mci do JMci Pana Kanclerza Wielkiego Koronnego, ktorogo doſtała mi ſię Kopia wyczytując z ukontentowaniem przykłaadne y doſkonale W.X.Mci reflexye w okolicznoſci Ordynacyi Oſtrogſkiey, mam honor teraz komunikować *in annexis*, nie tylko Extraktu Autentycznego teyże Ordynacyi, jako przez pierwſzego jey Fundatora była *ad Acta* podana, ale y Dekreru Seymowego, teraz *recenter* do własney mojej doſzłego wiadomoſci, który rozumiałbym już niewątpliwie wszelkie opaczne interpretacye wažnoſć tey Ordynacyi *in dubium* podać uſiłujące zwyciężyć powinien. Uczynilem co mi wieloraka kazała powinnoſć ubeſpieczywszy Garnizonem z Komputu Woyska poſłanym Fortecę Dubieńſką y całoſć Milicyi Ordynackiey w powinney Najjaſnieyſzemu KROLOWI y Rzeczy-
poſpolitey pod Komendą Hetmańſką wiernoſci, do dałſzey Rzeczy-
poſpolitey dyspozycyi, nie ryłko tym przedſiewziętym ſpoſobem
conſulendo integritati praw Rzeczypoſpolitey, ale y zachowaniu ſpo-
koynoſci publiczney, za ktorą jednak upewnić nie mogę, jeżeli powaga

J. K. Mści przyzwoitą *ad hunc casum* y już dawniey praktykowaną
Adminstracyi dyspozycyą, tudzież przyspieszeniem požadanego *ad*
Regnum powrotu Pańskiego nie uspokoi szerzącego się *quā publice quā*
privatim nieukontentowania powszechnego z tego Dyspartymentu,
Ordynacyi, tak w uniwersalności całą Rzeczpospolitę, jako też w
szczegulności wiele Familij Szlacheckich interesującego. Co wielkiey
W. X. Mści *pro munere primatiali* powagą kredytem y doskonałą
zawsze Radą zaszczyconey manutencyi oddając. Zostawam z po-
winną weneracyą,

LIST

L I S T
J. O. Xiążęcia JMćci
P R Y M A S A
Do
J. W. JMćci Pana
W O J E W O D Y
Krakowskiego HETMANA Wielkiego
Koronnego
P I S A N Y.

Z Skierniewic die 26. Febr: 1754.

Dbieram powinnym Respektém List J. W. W. Mćci Pana z przylączonym Extraktem Ordynacyi Ostrogskiej *ad Acta Terrestria Lublinsia* przez Xięcia Jmćci Janusza Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego podaney, (ten sam Drukowany znalazłem w papierach moich) niemniej dziękuję za przysłanie Extraktu Dekretu Seymowego za KROLA JANA KAZIMIERZA ferowanego, który *in contextu suo* zdaje się *quasi formare* też samę Ordynacyą, *in Ordine 600. Wyprawy pro necessitate urgenti Republica contra Inimicos Christiani Nominis.* Zeby zaś podobne Dekreta Seymowe miały *vim & Robur Stabiliendarum Ordinationum* nie mogę w tym Punkcie zupełnie konwinkować się, czytając w prawie Koronnym *aliam formam & methodum* w ustatkowieniu Ordynacyi Zamoyskiej y Myzskowskiej, na których uczynienie *praeesserunt* Konstytucye pozwalające, czynienia Ordynacyi y opiania *graduum succedendi*, a potym doskonale dopiero o wszystkim informowana Rzeczpospolita *ad instantiam* Poslow Ziemskich *ex Universali consensu* powtorzonemi Konstytucyami też samę

Js(

Ordy:

Ordynacye *post factum* Approbowana: Co *nequaquam subsecutum* w Ordynacyi Ostrogskiej; Dekret w prawdzie Seymowy za JANA KAZIMIERZA *in solo negotio* wyprawy zdaje się approbować Ordynacyą *ex superabundanti*, ale *posteriores Actus* za KROLA JANA III. jak w Reccessie Seymowym o tey Ordynacyi *extincto masculino sexu descendentium*, jako y dwoch Dekretach za tegoż KROLA JANA III. między Katarzyną Xiężną Radziwiłłową pozostałą Wdową, a Teofilą na Ostrogu Xiężną Wisniowiecką *caele totum oppositum* oczewiście pokazują.

Ale nie wchodząc zdaniem moim jednym *in Controversiam validitatis aut invaliditatis* tey Ordynacyi (z ktorey dla Rzeczypospolitey *nullum majus aut utilius emolumentum*, tylko Ludzi 600. y to *in extrema Reipublica militate contra Turcas, Tartaros & alios Nominis Christiani hostes* (gdyż tego decyzya *ad plenos Ordines Reipublica* należy, która jako *Domina jurium* nas wszystkich, co rozkaże wżyscy jey przez powinniśmy, ani jey władzy, *etiam Constitui Heredes* przez Tranzakcyę Grodzkie Sandomirskie przeciwie się mogą; jako *aequales* Urodzeniem y pod rownym prawem żyjący służyć tych, & *adorare effata Communis Matris* powinni, a zatym co *ex Communi Sensu* dla nich *decideretur*, temu *cedere* muszą & *parere, etiam cum eventualibus Hereditatibus*, które kiedy by tak zdawała się Rzeczypospolitey, *quasi pro nunquam existentibus reputabuntur*.

Aby zaś *tranquillitas* pożądana tam *interna quam externa sub vigili Custodia Ducalis Ministerij J. W. W. M. Męi Pana* przykładnie piastowana, *integraliter* w tym Krolestwie zachowana była *in proximo Adventu* Najjaśniejszego Pana Naszego Miłościwego zdało mi się po tak znakomitych Manifestach y oświadczeniach, które już zajęły przeciwko Działowi Kolbuszowskiemu wstrzymać się od affekrowania Woyskiem Rzeczypospolitey Fortecy Dubieńskiej, osobliwie też kiedy Dubno zostając *sub antiqua neq; interturbata Possessione* Xięcia Jmęi Marzalka Nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewkiego Milicyą dostateczną Ziemiańską z tychże Dobr osadzone zostawało, *nec cogitari* mogło dla Rzeczypospolitey *periculum in Possessione* tych którzy *legibus Reipublica subsunt*. Asssekuracya zaś tey Fortecy przez *Frausidium* Rzeczypospolitey, *sine expresso consensu* Stanow jey *induceret gravamen aequalitati Nobilitari*, która *in suis Possessionibus pacificis* przez nikogo *incommodari* nie powinna, dopieroż *per Potentiam militarem* kraju własnego, którą chciała mieć *ad repellendas ingruentias hostiles* od Kraju swego.

Ja w tym interesie niemam *ullum motivum* ktoreby mię w tey interwencji albo *magis pro*, albo *Contra* interesowało samey tylko sprawiedliwości *pro lumine meo* od Pana Boga *concesso non partialiter adherere intendo*. *Ex munere* zaś *Primateali* pragnąc wraz z J. W. M. W. M. M. Panem *concurrere ad manutenendam tranquillitatem* w Pań-

Państwie tym Naszym, *quod sentio* z Respektem *per amorem Patria* upraszam J. W. M. Mści Pana ażebyś post *constatam Vigilantiam Ducalem* raczył kazać wymaszerować Ludziom Rzeczypospolitey z Dubna, á Garnizon dawnieyszy Dubieński, ponieważ poprzyślągi *fidelitatem Majestati & Reipublica*, tudzież *Obedientiam* władzy Hetmańskiej, niechay na odwrot wmaszeruje, dogodzi się przez to *& vigilantia cautela Ministerii Ducalis*, ustaną *publica quarela quasi lapsa in suis juribus aequalitatis* Xięcia Jmci Marszałka Nadw: W. X. Litt: *ante judicium* Stanow Rzeczypospolitey, bez ktorey decyzyi nikt nie ma być turbowany w Possessyi swojej zasiadły, á chociażby *& mala fidei Possessor*, *exturbari* z niey *nisi per legem permittitur plenarie convictus*. Gdy zatym *nullum periculum in mora & lenitate*, jakom się w pierwszym explikował Liście, y owszem zmnieyszenie nieukontentowania przez wyprowadzenie Woyskowym miarkując, jako sercem przywiązany y kochający w Senacie kollega Przyjaćiel y sługa upraszam abys *captum* raczył *mitigare rigorem*, aby ta iskierka większego dla Oyczyzny nie zapaliła ognia, z żalem publicznym pod tak łaskawie Panującym Panem, ktorego ażebyśmy mieli prędszego w Granicach Krolestwa, należy go *cum Oleis* spokoyności y niepomięszaney Harmonii przyjmować, osobliwie *quem benevolentia* do nas *Paterni perducit amoris*, aby za tym *moti fluctus in aequalitate non ponant obicem*, do tego požądanego *in publicum* szczęścia pospieszenia do Nas Najjaśnieyszego Pana. *Sensum meum* względem Ewakuacyi Dubna *pro Sinceritate Cordis* wyrażam. Oraz z należywym Respektem y *Weneracyą* zostawam.

)6(

R E S P O N S

NA TEN LIST

Od

J. W. JMći Pana

W O J E W O D Y

Krakowskiego, HETMANA Wielkie-
go Koronnego

P I S A N Y

Die II. Martij 1754. w Lwowie.

Ając hońor komunikować W. X. Mości Ex-
traktu Ordynacyi Ostrogskiej *Authentice* z Książ-
Ziemskich Lubelskich wyjętey oraz y Dekretu Sey-
mowego 1667. *Am* też Ordynacyą approbującego, z
ktorego przy wielu innych dostatecznych dowodach
elicitur nie wątpliwe do niey prawo Rzeczypospolitey, spodziewałem
się *in manutentione* tego publicznego interesu, mieć pomoc y zaszczyt
powagi Waszey Xiążęcey Mći, gdy jednak z terazniejszego *de die 26.*
Elapsi jego wyczytuję niespodziewanie odmienne zdanie Waszey Xią-
żęcey Mći y niejaką *de jure petendi* Rzeczypospolitey do wspomnioney
Ordynacyi wątpliwość, pozwolitz Wasza Xiążęcia Mć, abym przy-
jąwszy z należytym Respektem godne Waszey Xiążęcey Mći Refle-
xye, moje też *pro recto & impartiali sensu* dostateczniey wyraził.

Nie wspominam wielu Konstytucyi wszystkim już podobno wia-
domych, tak względem *subsidiu militaris*, jako też Gruntu w Warsza-

wie sprzedanego, ktoremi ta Ordynacya ratyfikowana, przez wsi-
stkich zaś Ordynatow á po nich *dissimulante Republica* następnych
Ordynacyi Possessorow y ich wszelkie *Actus* akceptowana, do tąd *in*
integró zachowana, y od nikogo nie podana jest w wątpliwóść. Nie
wspominam nie mniej wiadomych Recesów Seymowych przez kto-
re samey sobie zachowała Rzeczpospolita prawo *disponendi* tąż Ordynacyą,
nie *privato arbitrio* Xięcia Jmci Marszałka Nadwor: W. X.
Litt: ale racz Wasza Xięcia Mć uczynić attencyą na wspomniony
Dekret Seymowy 1667. *Anni*, á znajdujelsz w nim nie tylko Milicyi
ale y całej Ordynacyi wyrazne potwierdzenie w tych słowach: *Insuper*
Ordinationem recensitam in omnibus Punctis & clausulis conservari
&c. volumus, declaramus presentis Decreti nostri comitialis vigore.

Ze Zamoyika y Myżzkowka Ordynacye po ustanowieniu oney
za konsensem Rzeczypospolitey *seorsimis Constitutionibus* są stwierdzo-
ne, wiedzieć potrzeba że Fundatorowie onych stanowiąc też Ordyna-
cye choć na Fundamencie pozwolenia, z prywatnych jednak przy-
czyn swoich, jako *ex contextu* teyż Ordynacyi *patet* referowali je je-
szcze *spon te sua & Voluntario Actu* do dalszey Rzeczypospolitey Ap-
probacyi, Xiąże zaś JANUSZ Ostrogki *in virtute legis nunquam abro-*
ganda Ordynacyą swoją stanowiąc *ipso facto* chciał ją zaraz mieć *pro*
firma & irrevocabili, tak że nawet y bez wspomnionego Dekretu *va-*
lidity jey nie należałoby *inficiari*, ale jeżeli dla większey ważności
potrzebna Approbacya, zawiera ją w sobie *sufficientissime* tenże Dekret,
bo Rzeczpospolita nie ma *ullam fixam formam & methodum* stanowie-
nia praw swoich, y czyli to Konstytucya, czyli Dekret Seymowy Ap-
probują Ordynacyą Ostrogką *idem robur* mieć powinien, ani poymując
jakim sposobem tak wyrazne *Jancitum* podpadać jeszcze może in-
terpretacyi.

Wspomnione *posteriores Actus*, że za KROLA JANA Trzeciego
nastąpić miały dwa Dekreta względem teyż Ordynacyi między Xię-
żnami Radziwiłłową y Wisniowiecką *in quo foro & subsellio* potrze-
bne jest objaśnienie, bo *publicum* jako y ja sam *per traditionem* tylko
z dawnieyszey pamięci, w tey jestem perłwazyi że to Kommissya pry-
watna była, *in favorem* Xiężney Wisniowieckiey Siostrzenicy Kro-
lewskiej osądzić Wasza Xiążęca Mość raczyysz że wyraźnych Kon-
stytucyi y Dekretu Seymowego znościć nie mogła.

Na tych tedy Fundamentach mając sobie za powinność Urzędu
meego Hetmańskiego *subveniendi* przez jaknajpomiarkowańsze środki
prawu Rzeczypospolitey do teyż Ordynacyi *privatis Transactioni-*
bus Xięcia J. Mći Marszałka zgwałconemu, oraz y całości sił Rze-
czypospolitey, uczynilem najprzód *ex unanimi sensu & zelo*: z Wielu
zaczniemi y Dystryngwowanemi Ludźmi, którzy się tu tylko razem ze
mną z naydowali Soleńny przy prawie Manifest, nie omieszkałem
donieść *hunc casum* Nayiasnieyszemu Panu, który *& indistans* Dobru
tey

Jey Oyczyzny *paterne prospiciens* wyrazić mi łaskawie raczył nieukon-
tentowanie Serca łwego, z tego bezprawnego Ordynacyi dysparty-
mentu, byloby *optabile*, aby Nowi Donataryuszowie Powagę Majesta-
tu J. K. Mści respektuiąc, á na Prawo Rzeczypospolitey, Dobro Jey
y Spokoyność Publiczną, iakizkolwiek wzgląd mając przynajmniey
do rezolucyi Rzeczypospolitey y bliskiego da BOG Seymu, z exeku-
cyą *quasitorum* przez się *furium* zadržymali się byli, ale kiedy zá
absolutnym Xiążęcia Jmści Marszałka do Szlachty *in aqualitate* Uro-
dzonych *ad reproducenda fura* & *admittendas Intromisiones* uniwersa-
łem Intromissy nowych Donataryuszow, oraz & *animositas* Possesso-
row Ordynacyi z oczywistą Praw y Possessyi swoich Ordynäckich nie
tylko krwią w usługach woiennych, ale y własnych Fortun *dispendio*
przez częste pod różnemi pretextami Xięciu Jmści Marszałkowi oku-
powanie się utratą, y życie azardować gotowych szerzyć się poczęła,
iuz nie tylko całości Ordynacyi, ale y pokoju publicznego *ex nexu*
Urzędu mego *providendo* ubezpieczyć *utrumq;* wprowadzeniem Kom-
putowego Garnizonu do Dubna iako do Fortecy *ad usus* Rzeczypo-
litey należący musiałem.

Niebyłoby to ieszcze żadne *Præjudicium* Prawu publicznemu *de*
securitate Domow y Fortun Szlacheckich obwarowanemu gdyby y
cała Ordynacya, iako *ad supremum Jus* & *Dominium* Rzpltey należąca
sub forti hasta do decyzji Jey zostawała, bo nie miał sam żadnego
Prawa Xiąże Jmć Marszałek do Ordynacyi, wyzuł się y z zasiedzialey
Possessyi przez Poczynione Donacye y naturalna kosequencya, że
ten *pro aggressore reputandus*, ktokolwiek *in Jus Reipublica* wdzierać się
usituie.

Sądzić każdy może moderacyą moią z wszystkich dotąd uczy-
nionych krokow, ktorych iedynym celem dobro y Spokoyność publi-
czna. Lokowany w Dubnie Garnizon co do przyzwoitości Prawa
dostatecznie objaśnionego, gorszyć nikogo nie powinie, co nawet
y do prywatnego czyiegokolwiek interessu, najmnieyszey także niko-
mu nie uczyni krzywdy, owszem z konsumpcyi pożytek, własnym
zółdem żyjąc, y żadnych intrat Dubieńskich *non tangendo*, tym
szczegulnie tylko zdać się może obciążliwy, ktorzy usituia wyzuć Rzecz-
pospolitę z sprawiedliwego do Ordynacyi Prawa, á swoje nienależycie
do niey nabyte *solidare*.

Obawiać się ieszcze należy, ażeby znaczne záciągi Jchmów Pa-
now Lubomirskich, o ktorych mam dowodną relacyą, zwłaszcza z Lu-
du Ukraińkiego *ad omne nefas* skłonnego, choćby do gwałtownych
meliori Jchmów *consilio* nie przyszło rezolucyi, nie zamienity się w
swawolne kupy, ktore podług Prawa znosić y uskramiać byłbym
przymuszony, á strzeż BOZE *circa Civiles motus*, ażeby y zagraniczne
intrygi, czyli własna *quibus uile Bellum* niespokoyność niewzruszyła
łodkiego Pokoju.

Wyfokiey Prymacyalney Godności, którą Wafza Xiążęca Mość *emines* bywała ta zawżę własność, zachodzące w Wolnym Narodzie Domowe dyfferencye *Virtute* Powagi & *Magni Consilii* moderować. Jestem mocney nadziei, że teraznieyszey okazji nie zechcełz Wafza Xiążęca Mość zaniedbać *ad comparandam* sobie *Gloriam* u potomnych wiekow przykładając się do manuteneyi Práva y spokoyności publiczney przez zbawienne Remonstracye tym, których przeciwnie procedera *per calcatas Leges* y dalsze ná tę Oyczyznę; Sprowadzić mogą niefzczęśliwości, á jako *in presenti statu* żądać nam należy iak nayprędziego Jego Krolewskiej Mości *ad Regnum* powrotu, tak ażeby w afza Xiąż. ca Mość raczył *interponere* swoje uśilnie *ad Majestatem* Prośby o prz. spieczenie bytności Pańskiej *in his arduis* nayskutecznieyszey unizenie upraszam, oraz z należytą Weneracyą piszę się.

LIST

R E S P O N S

J. W. JMći Pana

R Z E W U S K I E G O

Wojewody Podolskiego, HETMANA
Polnego Koronnego.

N A L I S T

Xćia JMći

S A N G U S Z K A

Marzałka Nadwornego Litewskiego.

z Podchorzec Dnia 6. Marca Roku 1754.

Ym sercem, ktore, ściśła od młodości nāszej przyjaźń, y bliskie z Zoną moją pokrewieństwo, obowiązany czynią J. O. W. X. M. ubolewałem na pierwszy odgłos podziału Ordynacyi Ostrogskiej, strokane bojaźnią, y zalem myśli moje między Oyczyznę á W. X. Mością dzieląc. Smutne zadatki przeczuwanych odemnie skutkow, Dzieła tego nigdy w Rzeczypospolitey nieślychanego, zatrwożyły już teraz całą Polskę, á W. X. Mość w niepotrzebne trudności wprowadziły. Kiedy zaś W. X. Mość raczyłeś mię uczcić Listowną odezwą swoją, dnia 12. *Februarij* z Warszawy do mnie uczynioną, złączone z uszanowaniem podziękowanie czynię W. X. Mości, za tę jego łaskę, á na List W. X. Mości, dowcipnie y pracowicie mniemaną podziału Ordynacyi Sprawiedliwość wywodzący, odpisuję. Opływałbym w ukontentowaniu y radości, gdyby Sumnienie moje, sędzia wewnętrzny uczynionym od Boga samego światłem objaśniony, uznał ważność przyczyn W. X. Mości, ale z zalem y umartwieniem moim doznawać mi przychodzi, że ten Sędzia gminem praw Koronnych y świadectwem wiekopomney godnych. *Na*

wy Przodkowi W. X. Mości przekonany, nie może powat-
piwać o niedzielnosci Ordynacyi, ktorey treść y istność sa-
ma od tego zawisła, aby cała y nie zmniejszona w jednych á nie
w wielu rękach była, tak jako Zamoyńska, Myszkowska y wszystkie
Ordynacye: Pozwolić mi raczyli W. X. Mość, ażebym

krotko y zwięzło wyraził zdanie moje, około przyczyn w Liście
W. X. Mości położonych. Nie wiem czy rzecz podob-
na, y choć jednym od początku Rzeczypospolitey przykładem
wsparta, aby kto przeciwko Konstytucyi Koronney dopiero we sto
czterdzieści y cztery Lat rachując od Roku 1609. aż do Roku 1753go
mógł się ważnie odezwać y uzalić. Pozornie nawet, y cienia spra-
wiedliwości upatrzeć w tym niepodobna, aby Konstytucya o Or-
dynacyi Ostrogskiej napisana, od W. X. Mości nie sto razy w
Księgach Trybunańskich, Ziemskich y Grodzkich Ordynatem
piszącego się, akceptowana, tymże samym sposobem od W. X.
Mości Wuja, Dziada, Pradziada, Naddziada, y wyzey aż do JANU-
SZA Fundatora postępując, przyjęta, y Tytułem Ordynata przy-
znana, teraz tak próżno od W. X. Mości naganiona być mo-
gła. Nie widzę jak może być w wątpliwość przywiedziona Konsty-
tucya Roku 1609. o ordynacyi Ostrogskiej uchwalona, kiedy w kilku
dziesiąt Seymach od Roku pomienionego aż do Roku 1736tego znaj-
dują się te słowa: Ordynacya Ostrogska, Ordynat Ostrogski, toć już
kilkadziesiąt Seymow Dobra Ostrogskie zowią Ordynacyą, toć już
Konstytucyą Roku 1609. utwierdzają, toć już niedzielnosc z natury
Dobrych Ordynacyi płynącą y pochodzącą, przyznawają y zmacniają.

Zrozumieć nie mogę jakim sposobem Ordynacya Ostrogska mo-
że być Dziedzicznymi Dzielnymi Dobrami, kiedy do niey Kommissye
y Administracye wychodziły, kiedy na Seymach z Opiekunami Or-
dynackimi y z Ordynatami Dekreta stawały, kiedy Dekreta Sey-
mowe Ordynacyą Ostrogską w niczym nienaruszoną wyrokiem
Trzech Stanow Rzeczypospolitey przyznały, y obwarowały. Prze-
wyższa to pojęcie moje, jakim sposobem mogło się w czymkolwiek
niepodość Rzeczypospolitey opisanie Ordynacyi Xcia JANUSZA
Fundatora, kiedy na kilkudziesiąt Seymach doszłych, tego opisanie
nie zganita, owszem na wielu Seymach Dobra Ostrogskie Ordyna-
cyą nazwawszy, Dzieło Xiążęcia JANUSZA Fundatora Ordynacyi
pochwalić się zdała. Wieleż to Ludzi nieśmiertelney godnych
ślawy od Roku 1609. do tego czasu Rzeczpospolitą zdobili, y teraz
jak wiele Zacnych Imion y Domow, Lustr przynoszą Oyczyźnie,
óci wielcy ludzie uskarżyliby się pewnie przeciwko Ordynacyi Xią-
żęcia JANUSZA, gdyby w niey co szkodliwego Rzeczypospolitey po-
strzegli; zda mi się że wierzyć powinniśmy Trzem Stanom Rzeczy-
pospolitey, á Konstytucya Roku 1609. zawiera w sobie te słowa: że
już od kilku Seymow przez wszystkie Stany pozwolono jest Xiążę-
ciu

ćiu JANUSZOWI Ostrogskiemu uczynić Ordynacyą, toć niepierwszy raz Roku 1609. Stany Rzeczypospolitey Ordynacyą uczynić pozwoliły. Do tego tak mocna Konstytucya Roku 1609. *pro Lege perpetua nunquam in posterum abroganda* od Rzeczypospolitey poczytana, żadnego inszego wsparcia nie potrzebowała; Recess Roku 1677. nie tylko nie przeciwnego Ordynacyi Ostrogskiej w sobie nie zawiera, ale jeszcze Dobra Ostrogskie zowie Ordynacyą, toć niedzielnemi te Dobra uznaje. Do tego jednoustna prawnych Ludzi jest na to zgoda, że Recess Seymowy *nihil ponit in re*, y jest tylko odłożenie interesusu do przyszłego Seymu, á odłożyć interesus, jest rzecz cale iniza, niżeli *constituere* interesus, toć Recess lub odłożenie, nie tylko nie jest Konstytucyą, ale rzecz cale daleka, y ledwie nie przeciwna Konstytucyi, bo rzecz jaką *constituere*, á rzecz jaką odłożyć do dalszego czasu, zdadzą się dwie przeciwne roboty. Nie doczytałem się zaś w żadney Konstytucyi, ażeby Rzeczpospolita Maltańczykow Ordynatami mieć nie chciała, ktorzy żeby Ziemia n á nie inzym prawem sądzili się, ostrzegł to Xże Janusz Fundator w pisaniu swoim, á Ociec Święty, y Wielki Mistrz Maltański, barzo łatwo y gruntownie warowaliby to Rzeczypospolitey, áby Maltańczykowie Ordynaci Prawem Ziemskim trzymali Ordynacyą; do tego rozumiem, że częścią pomienioney Ordynacyi kontentowacby się mogli. Ordynat Maltańczyk że nas wciągnąć nie może w Woynę z Turkami, nikt tego lepiej nie wie, iak W. X. Mość znający, iak nie po sitach Ordynackich, zączepka tak wielkiej potęgi. Procz tego, nie tylko Prawa Koronne, ale y sama Ordynacya podaje Prawom y Sądom każdego Ordynata. Naostatek, chociażby około Ordynacyi Ostrogskiej iakiekolwiek znajdowały się trudności, rácz W. X. Mość wielkim zdaniem swoim zważyć, iezeli ten węzeł tak dawno y tak mocno związany, nie od samey Rzeczypospolitey rozwiązany być powinien? iezeli tak wielka robota, bez wiadomości Naywyższego Stanu Rzeczypospolitey, bez dołożenia się najlepszego z Krolow, ślodyczą dwudziestoletniego pokoju, z radością całego prawie Rodzaju Ludzkiego, nas iednych pod Słońcem najszczęśliwszych nasycającego, powinna była bydz zączęta y zakończona? ile że Konstytucya Roku 1609. te słowa w sobie zamyka, aby te Dobra *vel in toto, vel in parte* nie mogły bydz alienowane. Jak zaś szkodnym Rzeczypospolitey jest pomieniony Podział, przed oczy nam przekłada, nie tylko głośnie y publiczne Praw Oyczystych uchylene, nie tylko uyma sześciuset Ludzi Rzeczypospolitey w Ordynacyi Xiążęcia JANUSZA upewnionych, nie tylko krzywda Oyczyzny w odstrychnieniu Jey od Zamkow nà Podolu dla obrony od Pogan przez Xcia JANUSZA Fundatora Ordynacyi opifanych, nie tylko upadek wielu zacnych Szlacheckich Familii, ktore chlebem Ordynacyi żyły, nie tylko przykład inzym

Ordynatom do podobnego obrocenia Ordynacyi w Dziedzictwa, nie tylko nowa sposobność do zepsowania wielu Seymow, ale naybarzciej iawnie niebezpieczeństwo wzruszenia pokoju wewnętrznego y zaciągnięcia na Oyczyznę domowey wojny takiej, iakich wiele z mniey. Iżych przyczyn w Dzieiach Polskich czytamy, a niektore oczyma naszymi widzieliśmy. Niechay Dobroć Boska tę klęskę od nas odwróci, a sprawiedliwą boiaźń naszą uspokoi, tym zaś niech łaskawie odpuszczi, ktorzy nam tak wiele do myślenia zadali, y tę robotę wystawili. Co się zaś tycze wprowadzonych do Dubna Komputowych Ludzi, lubo przed obięciem Dubna nie miałem od nikogo żadney wzmianki o tym proiekcie y ułożeniu, aż dopiero po obięciu Dubna dowiedziałem się o dawniey uczynionych do tego dyspozycyach, iednakże Żołnierz Komputowy nie w prywatnym, ale w publicznym Rzeczypospolitey interesie do Dubna wprowadzony; Ze Práv żadnych nie mamy, ktoreby zabraniać miały całosci Rzeczypospolitey Żołnierzom w Jey służbie będącym bronić, y zaśczycać, że wszystkie Konstytucye około niestawienia Woyska Komputowego w Dobrach *pure* Ziemskich, uchwalone, nie ściągają się żadną miarą do publicznego Rzeczypospolitey interesu, tylko do prywatnych majątności, że Hetmanowi Straż Kraiu y Dobr Rzeczypospolitey mającemu, nie przystoi y podobno nie godzi się cierpieć, aby Rzeczypospolitey blisko tysiąca wsi do iey Dyspozycyi należących odbierano; że Żołnierz do Dubna wprowadzony, w karności trzymany, groźmem swoim żyjący, nie tylko nie jest szkodny Dubnowi, ale go ieszcze przez konsumpcyą zbogaca, że inaczey nie mogło się zabezpieczyć knuiącym się Konfederacyom Woiewodztw przeciwko podziałowi Ordynacyi przy Oyczyźnie stawiających, tylko przez wprowadzenie do Dubna Ludzi Komputowych, przeto iesliby należało zalić się na wprowadzenie Komputowego Żołnierza do Dubna, tedy nie na kogo inszego zalićby się potrzeba, tylko na Donacye przeciwko wyraźnym Prawom uczynione, ktore dały pochop y przyczynę niepomyślnych, a Prawie niepochybnych teraznieyszych konsekwencyi. Rozumiałbym zaś, że barzo znakomite zasługi y Urzędy Pierwszego Kolegi mego, godne są więkzhey ostrożności w Terminach o nim wzmiankujących, ktore, radbym był umiarkowanisze y należytsze czytać. To zdanie moje w publicznym interesie z obowiązku sumnienia y Urzędow moich wyraziwszy, Jestem z uszanowaniem y z przywiązaniem

J. O. W. Xiążęcey Mci.

R E S P O N S
J. W. JMci Pana
RUDZIENSKIEGO
 Wojewody Mazowieckiego,
N A L I S T
J. O. Xiążęcia JMci
S A N G U S Z K A
 Marszałka Nadwornego W. Xięstwa
 Lit: w okoliczności Ordynacyi
 Ostrogskiej,
Z Lwowa d. 6. Martij 1754to Anno.

Debrałem List J. O. Waszey Xięcey Mości, w niema-
 łych żalach rozciągniony, ná który dla szczupłości
 czasu, krotko odpisuję. Przyznał Mi, nie wątpię
 Wasza Xięca Mość, ze szczerego Przyjaciela kázde-
 go ten powinien bydz Charakter, y Cnota, áby
 prawdę mowil *sine adulatione*, á dowody przyjaźni
 prezentował, *in verâ ostentatione*. Gdy tedy y Ja,
 w tym Rodkim dla mnie zaszczycie, *non titulum, sed res o timam*
gero, iestem pewien, ze Mi Wasza Xiążęca Mość wybaczyć raczysz,
 gdy mu tak poufałych, iako y szczerych moich, nie uchylę Reflexyi.
 Mam Serce pełne estymacyi, dla Wielkiego Imienia, y pełne affektu
 dla Godney Osoby Waszey Xiążęcey Mości, tak przywiązane, y szcze-
 re, iakim ze mną, nikt, chyba *amulari, non superare* potrafi: Alé y
 dla Oyczyzny, żebym był bez niego y sumnienia poprzyśięgłego, nie
 tylko nie Senator, ále *Imago, non Homo essem*. *In declivio* życia
 mego, iuż prawie, iedną w Grobie stojąc nogą, nie mam racyi szu-
 kać *ullam partialitatem*, ále się gotuję, ábym przed Tron, y Majestat,
 Sprawiedliwości Boskiej, poprzyśięgley obligacyi, *intaminatam fidem*,
 Oyczyźnie *Fidelitatem*, tudzież *Rectefactorum* tutaj przyniosł *consci-*
entiam. Czego nie tylko dałem dowody, przy wierze trzyma-
 nych tylu Łaskach Marszałkowskich, ále y w z naczynek ku J. O. Wa-
 szey Xięcey Mości, y s. p. Oycu Jego, przychylnościach.

Miiając tedy, obszerną wielu racyi Waszey Xiążęcey Mości, względem Ordynacyi Ostrogskiej Refutacyą, bo te, uznasz Wasza Xięca Mość, że *in plenis Ordinibus* Rzeczypospolitey będą miały, upewniam, przeciwną, mocną, y ná Prawie Oyczyстым fundującą się reprobacyą, nie approbacyą, ná niektóre, z pozwoleniem Waszey Xięcey Mści, odpisuję.

Wyznaię. Ja, że Wasza Xięca Mość, byłeś przychylny Oyczyźnie, wiem oraz, że iesteś miłym, y kochanym Matki tey Oyczyzny Synem, ále się temu barzo dziwuję, y nad tym ubolewam, *addictissimò dolore, non colore* żeś się Wasza Xięca Mość, teyże kochaney Oyczyźnie, swoich wprzod nie zwierzył intencyi, y dyspozycyi, do kto-rey, przez swoje, y Arcy-Godnych Przodków swoich, zaślugi, powinieneś mieć zupełną, iako do Matki, konfidencyą. Ktoż dobrym sumnieniem mógł radzić Waszey Xięcey Mości, ażebyś mimo wiadomość Rzeczypospolitey, tym miał dysponować, w czym się koniecznie *per multas Rationes statús*, do niey referować należało.

Bo iezeli kto powie, że Rzeczpospolita, *per expressum*, przez Konfytucyą, nie dysponowała tą Ordynacyą, ale każdy Statysta, przyznać Mi musi, żeby też Rzplta, nie miała racyi, wypuszczać tego, *ex suo Dominio*, co Jey, kto dobrowolnie oddaie. Przez Reces tedy, zaczęła się nią rządzić, y náznaczeniem sześciuset ludzi, na obronę swoją pokazała, że ją zostawiła *sua deliberationi, non ullius Fundatoris dispositioni*. Musiał ten, który radził Waszey Xięcey Mości Konfytularz zapomnieć o Dekrecie zá Krola Jana Kazimierza, *Annò 1667mò* wypadłym, a w Grodzie Lwowkim, w Roku teraznieyszym, oblatowanym, w którym oczywiła Rzpltey, nad tą Ordynacyą, wydaie się Zwierzchność, Interessowanie, y Jurisdycya. Ale daymy to, żeby Rzplta, *prætext* tylko, nie rzecz sprawiedliwą, do tey miała Ordynacyi, czyliż nie godna tey, lub podobney przynajmniej, od Waszey Xięcey Mości, którą Ja odebrałem Remonstracyi, y Explikacyi. Postaw proszę Wasza Xięca Mość, w wyfokich, y mądrych imaginacyach swoich, też Oyczyznę, chociaż tak, iak nie Matkę swoją w posturze, *ac si* niesprawiedliwego, tey Ordynacyi Pretendenta: Czyliż nie będzie, y w ten czas godna przynajmniej Ucha, iezeli nie Serca Waszey Xięcey Mości, pozwolić Jey, y ná ow czas, powinie-neś Wasza Xięca Mość, choćby też, y nayniesprawiedliwszych allegacyi, y swego Prawa, daymy to, choćby y naygorzszego, *expressi*, y remonstracyi. Kiedy zaś, według Praw Oyczystych, nikt własney sprawy, Sędzią bydź nie może, toć y Wasza Xięca Mość, będąc Aktorem, między sobą, y Rzeczpospolitą, zdać ją racyzysz, *per innatum* ku niey *amorem*, na sprawiedliwszych Sędziow sentencye, niz tych ná którychęś poległ zdaniu, y ktorzyby *pro gravamine, iuz subsecuti, & executi*, ná Oyczyznę swą, *Decreti, ad plenos Ordines*, pozwanì bydź powinni. *Zyczę tandem mutare Consilium in melius*

á tým *intensius*, & *fortius*, im Wasza Xięca Mość, *profundius*, & *ju-*
cundius, uważać raczyysz, wielkie dla Imienia, y Domu swego- od tey-
 że Matki fawory, y zaśczyty. Podoba mi się w sprawiedliwey
 Serca, Waszey Xięcey Mości, wdzięczności, piękna Łask Rzpltey dla
 Przodkow Jego świadczonych rekognicya, y onych miła każdemu,
 w wyfokiey słow energii, exaltacya, ále, áni mnie, áni komu, chyba
lucro Interessowanemu, podobać się żadną miarą nie powinna y nie
 może, ta przed czasem, od Práva kochaney Matki w własnym tylko
 Waszey Xięcey Mości zdaniu abjudykacya. Oświadczyłem Wa-
 szey Xięcey Mości, iuż wyżey, że mam dla Przyjacioł, y dla niego
 samego *veram sinceritatem*, dla Oyczyzny *fidelitatem*, dla BOGA y
 siebie sumnienie, á dla wszystkich w mowieniu prawdy *realitatem*, co y
 tu powtarzając, mowić muszę, w doskonałey konfidencyi, żeś to Wasza
 Xięca Mość, ná sliiskich barzo uczynił fundamentach, bo według Prá-
 wa, *etiám proprium Mantillum vi repetere non licet*, á za což *Rem*
ieszcze non decisam y od Rzpltey *non resolutam*, *sua* Wasza Xięca Mość,
 przywłaszczając umyśliłes *Authoritati* & *potestati*. Nie trzebaby te-
 dy podobno mieć zá zle J. W. Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu,
 że Práwu, gwałtu czynić nie dopuszcza, bo *in absentia Regia Maje-*
statis, iest Jego *Muneris*, & *Officij*. ile kiedy to czyni przy wiernych
 dla Oyczyzny sentymentach, *sine fidelis, favore* Rzpltey, *manutentio-*
nis, non alicujus oppressiois: Zá co uznasz Wasza Xięca Mość, że
 nie nagany, ale pochwał, y wdzięczności odbierze *solatia*, bo tę swoię
 opozycyą, uczynił podobno, *compulsu* wielu Woiewodztw, *contra*
Actus Waszey Xięcey Mości manifestujących się. Wybacz Mi
 Wasza Xięca Mość, gdy rzekę, żeś sam temu winien, że iestes *Causa*
Causa: Załuię tego, barzo, tym Sercem, którym kocham Waszę Xię-
 cą Mość, że *hęc progressu*, nie tylko Rzplta będzie urażona, y žal spra-
 wiedliwy mieć musi J. K. Mość Pan N. Miłościwy; iako *Primus Ordo*,
 á iak widziemy wszyscy oczywiscie, ná sukcessa Oyczyzny naszej,
 mile zawsze patrzacy, y ná tę icy ranę, Oycowski bez wątpienia boleć
 będzie Sercem, iako iuż y w cyrkularnych do Nas Listach, żalić się
 zaczyna, y wyrażać dobrotliwie, że wszystkie Serca Jego Pańskiego,
artus, iá summô nápełnione dolore, & *anxietate*, nad rozroźnieniem
 serc y sentymentow, wielu Oyczyzny Synow. Proszę mi nie mieć
 za zle, że to wyrażam, co mi wrodzona dyktuie *Realitas*, y poprzyścię-
 gła Oyczyznie moiey, y Majestatowi *Fidelitas*, przy ktorey wyznąię,
 zem iest z prawdziwą Estymacyą y Weneracyą

Waszey Xięcey Mości.

RE-

R E S P O N S
J. W. JMći Pana
P O T O C K I E G O
W O J E W O D Y B E Ł S K I E G O

Do

J. O. Xiążęcia JMći
S A N G U S Z K A

Marzaka Nadw: W. X. Lit: *Die 5. Martij 1754.*

P I S A N Y

NA obzerny List Waszey Xiążęcey Mości 16. Lutego pisany, nie wiem jakich słow zażyć, do odpisania, z jedney strony uważając złamane prawa, y Obowiązek Sumnienia, że cokolwiek szkodliwego widzieć będę, zabiegać temu, y odwracać powinienem, że zaś to Wasza Xiążęca Mość za nieżyczliwą, y nieprzyjazną sobie Radą uczyniłeś, przyłączam Dekret Seymowy Roku 1667. zbijający wszystkie Racye, jakoby Ordynacya Ostrogska nie była Approbowana.

Wiadomo rozumiem być powinno Waszey Xiążęcey Mości, iako Strozowi prawa, że Dekreta Seymowe przez wszystkie Stany ferowane mocprawa mają: Raczzę tedy Wasza Xiążęca Mość uważyc pilnie, jezeli go nieprzywiedziono do zgwalcenia ustaw Rzeczypospolitey, kiedyś y prawo, y Dekret Seymowy lekce ważąc, odmienił naturę Ordynacyi, w naturę Dobr Dziedzicznych, poczynionemi w Kolbuszowey y Sandomirzu Tranzakcyami.

Chcąc Waszę Xiążęcą Mość wprowadzić w ten Labirynt, udało przed Nim, jakoby J. K. M. P. N. M. myślił tę Ordynacyą wykie rować na ktorego z NN. Krolewiczow Synow swoich, jako zaś wiadoma wszystkim Nayjaśnieyszego Pana delikatność, y dalekie od podobnych myśli serce, tak Wasza Xiążęca Mość poznać powinienes, że to był niegodziwy pretext y pozor do naklonienia jego, do tey szkodliwey y Fortunie y honorowi jego rezolucyi.

Bojaźń, ażeby ta Ordynacya nie dostała się Kawalerom Maltańskim cale nie słuźna, bo według dyspozycyi Fundatora zostawiona w tym punkcie do Decyzyi Rzeczypospolitey Stanow.

Na ostatek: gdyby nawet były Dobra Dziedziczne y rzetelnie przez Sukcesyją spadłe na Waszę Xiążęcą Mość, bez żadney wątpliwości, nie godziłoby się niemi dysponować z krzywdą tylu Kon-Sukcesorow, bo to jest tylko omylne mniemanie, że bezpotomnym wolna dyspozycya, y w tey trzeba uczynić choć z zwyczaju tylko, nie z prawa; różnicę, że Fortunę ruchomą lub nabytą rozrządzać zwykli bezpotomni, nie zaś Dziedziczną z Dziadow, Pradziadow, albo spadkową.

Z drugiey strony mając honor należeć pokilkakrotnie do Waszey Xiążęcey Mości, ubolewam nad tym, żeś się dał tymże szkodliwym dla siebie radom wciągnąć wpociążnienie nieprzyzwoite piora, przeciwko nieskazitelnemu Honorowi J. W. Wodza, y pełnemu żarliwego, ku Najjaśnieyszemu Panu y Oyczyźnie zdania, że wszzech miar godnemu Senatorowi, bo cokolwiek w tey okoliczności uczynił, to szczegulnie jako czuły praw Stroż, jako pilny y baczny w utrzymaniu spokojności wewnętrzney Hetman.

Zlą zaś Waszey Xiążęcey Mości uczyniono relacyą, że sobie na wierność kazał przysięgać J. W. Wodz Garnizonowi Dubińkiemu, y Milicyi Ordynackiey, bo nie sobie, lecz J. K. Mości y Rzeczypospolitey, ktora ostrożność była Arcypotrzebna y zbawienna, ponieważ affektuowanie 600. Ludzi, Skryptem prywatnym, znoźące tyle Konstytucyi y Dekret Seymowy o teyże Milicyi wypadły, był jedynego śmiechu wart umysł y żart oczewisty z Rzeczypospolitey y ustaw jey.

Zwaźże Wasza Xiążęca Mość sam w coś się dał uwikłać, a jeżeli zyczliwa Rada znajdzie miejsce u niego, chćiey ją na lepsze odmienić, wszak to mądrych zwyczaj; co z prawdzliwey wyraziwszy przychylności jestem z należytym uznanowaniem.

J. O. W. Xcey Mości

Szczerozyczliwym y
Uniożonym Sługą
A.M. POTOCKI,
W.B.M.N.K.J. Dw.

RE-

R E S P O N S
J. W. JMći Pana
W O J E W O D Y
P O D L A S K I E G O
N A L I S T
J. O. Xćia JMći
S A N G U S Z K A
M A R S Z A Ł K A N A D W: W. X. Lit:
w okoliczności Ordynacyi
Ostrogskiej.

Odkazanie w Liście W. X. Mći ordynowanym do mnie wyrażona explikacya, o poczynione krzywdy do słusznego mię pobudziła żalu, ale nad czym *compati* miałem, czyli nad terazniejszą w Ordynacyi konjunkturą, czyli nad przeszłoroczną w Grodzie Sandomirskim przez Samego W. X. Mć pomienioney Ordynacyi uczynioną Dyspozycyą, musiałem nad tym *hastare*, a tak mając przed oczyma Konstytucyą *anni 1609ni*, która pozwoliła Xćiu Januszowi Zaślawskiemu Kasztell: Krakowskiemu fundować Ordynacyą Ostrogką, swoy skutek wzięła, Y ten Xiążę Ordynat uformowawszy podał ją do Ziemstwa Lubels: następowali Konstytucyę dania Ludzi, których obowiązwał się wyżej wyrażony Xiążę Janusz na potrzebę Rzpltey y przeciwko nieprzyjacielowi Krzyża Świętego wystawiać, toć ratyfikowały Ordynacyą Jego, y lubo późniejszymi Konstytucyami puszczala w Recess pomienioną Ordynacyą, nie chciała zatym odmienić Jey natury, ale aby *in suo esse* zostawała, tą nomenklaturą onę obywatowała. Boiażn, żeby ta Ordynacya niedostała się Kawalerom Maltańskim cale niegodziwa, bo według woli Fundatora odłożona w tym punkcie do Decyzyi caley Rzpltey.

Z tych tedy wyrażonych reflexyi, trudno nam przez sumnienie nie utykać, kiedyś W. X. Mć Prawo y Dekret Symowy lekce wa-
) 10 (

ząc, odmienił Naturę Ordynacyi w Dziedziczne Dobra, z gwałceniem
tyle Konfitytucyi, nie możesz tedy narzekać na terazniejszą konjunkturę,
bo z przymuszenia samegoż W. X. Mści musiała nastąpić. Y myślą
nie mam racyi w tym winować J. W. JMści Pana Woiewodę Kra-
kowskiego Hetmana W. Koron: M. W. M. Pana, ktoren w niczym ni-
gdy niepoślakowanie wierność ku Majestatowi J. K. Mści, Zarliwość o
całość Oyczyzny y wolność zachowuie, upatrując *Integritatem Pa-*
tria, że w Fortecy Dubieńskiej osadził *praesidium* za swoy Zold ży-
jące, nie interesując się do Intrat, to jest *liberum Ducalis* Jego *ministe-*
rii Officium. Ten że *Compulsus* Listami, wielu JchMców Kollegow
swoich Senatorow, przerażony, w rożnych Grodach Manifestami *eo sine*
poczynionemi, á naybarzieszy od JchMców M. W. M. Panow Ordyna-
cyą trzymających, za Przywilejami Antecessorow W. X. Mści y Jego
samego z gwałtowną ochotą siadania na koń, áby przez to *interna* nie
naruszyła się *tranquillitas*, musiał za tym tę Ordynacyą J. W. Wodz
Chorągwiemi Komputowemi afsekurować y zażyć władzy swoiey; ro-
zumiem jednak, że znaydujące się w Ordynacyi Woysko, w Intratach
W. X. Mści, żadnego nie przynosi uszczerbku, chyba augment czyni,
(przez to wnosząc, że nie wygania) kiedy zaś J. W. Hetman przy
Prawie y Sprawiedliwości obstaie, spokojność wewnętrzną utrzymuie,
umiarkowanisze tedy piero do pilania, á barzieszy umysł bydz był po-
winien ostrożniejszy y dyskretniejszy, ze wszelkich miar Godności
Jego Osoby, y Powagi Hetmańskiej. Te moje do wyperfekcyowaney
W. X. Mści reflexyi, podając rezolucye, piszę się z wszelkim Respek-
tem

RE-

R E S P O N S

J. W. JMći Pana

S Z E M B E K A

Wojewody Inflantkiego

Do

J. O. Xćia JMći

S A N G U S Z K A

Marzalka Nadwornego W. X. Lit.

Dnia 16. Febr: 1754.

D A N Y.

A przedłużony List Waszey Xcey Mći życzę sobie iak najkrociey odpisać, bylebym tylko *in compendio* pomieścić winną W. X. Mći unізoność y szczerę według sumnienia zdanie moie, pominąwszy wszystkie, ktore mi się z daleka czytać lub słyszeć dostało kontrowersye. Dla tego chciałbym najprzed kombinować urązy W. X. Mći z krzywdą Rzeczypospolitey; y zważyć Honoru Jego delikatność, z Honorem Rzeczypospolitey.

W pierwszym Punkcie mam Informacyą z Oryginalney Ordynacyi, że Ordynujący chciał mieć *eventualiter* Rzeczypospolitą *Arbitrans* Ordynacyi *Legē scripta statuendi casum*. Wásza Xca Mość ostatnim się mianujesz Sukcesorem, nie czekając ażby Rzeczypospolita *Qua dedit Jus & esse rei*, decydowała, *Quid facto opus*; alienujesz *pro libitu* zupełną tey Ordynacyi Massę *Dividens vestimenta ejus*, ná ktorey Wyprawa była Rzeczypospolitey.

Z tąd; że wielka część Rzpltey poruszyła się w zadumieniu do słusznych ressentymentow, zabiegając większym inkonweniencyom, przystąpiła do kontestacyi; y tychże zdaniem J. W. JMć Pan Branicki Woiewoda Krákowski, Hetman W. Koronny czuły Wodz (ktorego Oyczyzna *Gloriatur zelo, talemq; miles amat habere Ducem*) ze się *ad capiendam Possessionem pro Furibus* Oyczyzny posunął, ná niesmiertelną zarobił wdzięczność. Jakoż gdyby taż Rzplta Osobę tylko reprezentowała partykularną, ktoraby była miała dawniejszey Rzeczy *Jus*

petendi, musiałaby była *in hoc casu* dla formalności Prawa osiągnąć się do jakiegokolwiek części.

Tę okoliczność zostawiwszy nadmienioną, radbym Waszey Xiążęcy Mści iak nayłagodniejszy przyniość folgę względem Honoru. Ten iako jest naydelikatniejszy życia Porcy, tak nayłatwiej alarmować może dorknięte iakiegokolwiek Passye. Ja sobie imaginuję Waszą Xcą Mość Pana wielkiej Godności postawionego w śródku wieku *in flore atatis*, z nayzaśluzniejszych pochodzącego Antenatow, iak ktoś *Amitam Scriboniam Conscibrinos Casares plenamq, Imaginibus ostentans Domum*. Czegoż więcej brakowało, żebyś Wasza Xca Mość doszedł kresu szczęśliwego przeznaczenia, mając tak znakomitemi śladami u-
torowaną przed sobą drogę? Podobało się Waszey Xcey Mści *altiora meditari*! Uczyniłeś iaka się podobała, wszystkich Possessyi Dyspozy-
cyą. Wieluś chciał uszczęśliwić; siebie martwić. Y nie bawiąc pierwszego doznałeś Wasza Xca Mość umartwienia, które w Liście swoim ogłaszasz, y niby pobudką do wzruszenia się całą Polskę ani-
muiesz. Prawda, że takowa cyrkumstaneya nie może nie należeć do Punktu Honoru.

Z drugiey strony, Rzplta nieśmiertelna Pani, tá Mátka, która Antecesorow Waszey Xcey Mści ná łonie swoim tak ozdobnie pielę-
gnowała, wipomnionego Xiążęcia Prawem *statuendi Legem*, tak wyso-
ce dystyngwowała, po zesłtey Linii Męskiej pći przy Possessyi Biało-
głowską *indulgenier toleravit*! tak niezczęśliwą *Passibus* Waszey Xcey
Mści staie się, iakoby nie należała do Ordynacyi, kiedy iey *arbitrium
excluditur*.

Więc widoczniey się pokazuie krzywda Rzpltey Honoru, oraz y
zniewaga *ex eventu*.

Wasza Xca Mość stanowiteś swoje *sistema*, iakobyś wszystko za
prożność światową deklarował, w którym y Honor za rzecz nikcze-
mną pobożna sądzi Rezygnacya. Rzeczpospolita zaś *perrennatura
augere, partaq, tueri* za walną ma sobie zawize potrzebę, nie mogła y
tey porcyki zániedbać bez znaczniey krzywdy całej Oyczyzny
Honoru. Dla ktorego obrony y przymnożenia *omnis Civis Mi-
les* ochotniejszy bydz powinien, iak dla prywatnego interesu.

Ale na coż więcej pisać? Wasza Xca Mość racz się w patrzeć na
skutki Dzieła swego. Zámiaśt prowizyonalnego pokoju domowego
postrzeżesz iuz całą alarmowaną Oyczyznę, y fermentacyą niebespie-
czną *in Statibus*.

Mam w BOGU nadzieię, że odstąpiwszy *ab Amore proprio*, Sam
decydować będziez, [*utinam* nie po czasie] że gwałt cierpią ze
wszech miar Oczyste Prawa. Co wyraziwizy *pro candore* sumnie-
nia żadną parcyalnością nie uwikłanego, iestem z należytą obserwan-
cyą, &c.

K O P I A
P O W T O R N E G O
R E S P O N S U
J. W. JMći Pana
S Z E M B E K A
W O J E W O D Y J N E L A N T S K I E G O
N A L I S T
J. O. Xćia JMći
S A N G U S Z K A
Marszałka Nadwornego
W. X. Litewskiego

z Dąbrowy Dnia 7. Marca 1754.

D A N E G O.

Zytając List Waszey Xcey Mći do mnie pisany, postrzegłem w sobie naypierwey uzalenie jakieś z dawney ku Osobie Waszey Xcy Mći przychylności pochodzące, gdym się jednak rozpatrzył w przyczynie więcey wspólney, Oyczyźnie szkodliwey, niż Waszą Xcą Mość urażającey, zastanowiłem się w zamyśleniu, jakim bym Metodem odpisał, y Waszey Xcy Mći folgę bez obfudy y zdania swego rzetelność bez parcyałności pojednać y wyrazić dostarczył. Więc za pozwoleniem wolnego zdania prostotę nagicy prawdy przybrawszy do reflexyi własnych, spodziewam się, że mi Wasza Xca Mość wybaczysz, jeżeli co nie do smaku wyczytałsz.

Mijam powtórzone z obu Stron na Zafszczyt swego prawa y pretenfji przytoczone Konfytucye, lub dokumenta. Dofyć są (widzę) słabe choć jawne, kiedy Wafzą Xcą Mość jeszcze z konwinkować nie mogą; że Ordynacya Ostrogfka, powinna poyść ewentualnie w pożytek Rzeczyfpolitey; ale raczey samemu Wafzey Xcey Mći podaję do zważenia łatwieyższego fprawiedliwości uznania.

Xiążę JMśc pierwszy Ordynat Ostrogfki, mając przed oczyma żywych Sukcefforow, mógł fobie jeszcze obiecywać rozmnożenie Pokolenia swego Męfkiey płci, przecięż fubfłancyi fwojey chciał mieć kiedyś Oyczyznę Dziedziczkę, kiedy na zadatek zamyfflow fwoich 600. ludzi tym czafem na obronę jej defłynował. Czego fię nie miała fpożdziewać też Rzeczyfpolita po Wafzey Xcey Mości, który ofłatni będąc, ze płci Białogłofkiey Poffeffor teyże Włości, y jako sam wyznajęfz bez nadziei Sukceffora, oddałafz onę od tey porcyi, którą Przodkowie Wafzey Xcey Mości tak chwalebnie jej fakryfikowali.

Allegujęfz Wafza Xca Mość pozorną tey Dyffpocyji przyczynę: jakobyś zabiegając rozfterkom Domowym po śmierci fwojey, za żywota ułatwił dyfferencye fpokoynym niby rozporządzeniem. Lecz ta przeczorność nie może legitymować takiego przedsięwzięcia, bo Wafza Xca Mość przynajmniey to przyznać musisz, że jest rzecz w kontrowertyi, a jeszcze względem Rzeczyfpolitey prawodawczyny, do ktorey samey pierwey decydować należało, y te trudności ufatwić, niżby w podział pofzła Ordynacya. Do czego fię zabierała Rzeczyfpolita wielorakim ufiłowaniem. Jako to y za Nayjaśnieyższego KROLA ś. p. AUGUSTA WTOREGO przez Kommiffyą intencowaną, a dla pilnieyższych Rzeczyfpolitey potrzeb odłożoną. W czym Wafza Xca Mość doffłateczniey przeyrzeć fię możefz w Aktach po śmierci Stryja mego KANCLERZA Wielkiego Koronnego do Archiwum Rzeczyfpolitey podanych.

Więc, Wafza Xcia Mość jeżeli nie przenikafz, to doffładczaśz, w jakiey fię teraz znaydujemy fytuacyi, nie trzeba było przyczynić do pożaru materyi zapalającey.

Możefz Wafza Xca Mość tak wiele jeszcze lat żyć, żebyś doczekał pożądanej między Stanami Konfidencyi, y potym w mniey krytycznym zoftawił fwoje Poffeffyie czafie. Albo by była mogła przyiść w tey zwłoce na pamięć, owa wspaniałym Dufzom przyzwolta rezolucya, ażebyś dla nieśmiertelney fławy sam to dobrowolnie kochanej wyffwiadczył Oyczyźnie, czego fię po Wafzey Xcey Mości fpożdziewać mogła, y co jej chwalebną Wielkich Przodkow W. X. Mći defłynacyą należało.

Ztąd, pośpieżenie fię W. X. Mości (sam uznafz) tak niewydarzone, jak komuś dowcipnemu, który chcąc umierającego reprezentować człowieka, tak fię mocno wyffilił na udanie wizerunku

tego, że się sam stawił Oryginałem śmierci, straszniejszą niż się spodziewał zostawił po sobie zadumionym Spektatorow scenę.

Pozwoliły prawa bezpotomnym dysponować substancją, ale zabroniły alienacyi od należących naybliższym stopniem Sukcesorow, procz nie jakiej części z respektu Jmienia. Gdyby tedy Rzeczpospolita odstąpić mogła swojej pretenzji, czy nie znalazł by się kiedyżkolwiek z tey przyczyny pretext, który by popsuł symetryą terażniejszych ustaw, y jednakowoż publiczną spokojność naruszył, którą Wasza Xca Mość już ubeśpieczoną sądził.

Tym czasem, jako to musi być przykro Najjaśniejszemu Panu? który będąc jeden z najlepszych Monarchow, tym dotkliwiej się uraża tym nagłym postępkim, im mniej się spodziewał, żeby bez dołożenia się Naywyższej Jego władzy, zwłaszcza tak łagodnie Panującej poysć się godziło komu do rozporządzenia rzeczy, ktorey własność nie decydowana.

Nie nastąpiona Approbacya, którą W. X. Mość za defekt pretenzji Rzeczypospolitey, a za fortel Dzieła samego dla siebie zażywał y bierziesz, jest dla W. X. Mości zawodna, albowiem ani w Statucie tego niemasz, ani w żadnym prawie exotycznym, ażeby koniecznie należało odbierającemu Approbować rzecz ofiarowaną, ale raczey takową pochwalić, odebrać, inkorporować, y rozporządzić.

Y tak kiedy Naywyższy Mistrz Krzyżacki ZYGMUNTOWI AUGUSTOWI część Inflant ofiarował, nie było żadney tranzakcyi, która by się zwała Approbacyą, ale raczey przez pakta utwierdziła się rzecz, y do dyspozycyi Rzeczypospolitey dostała się.

Approbacya potrzebna była Ordynacyi Myszkowskiej y Zamoykiej bo komu inżemu a nie sobie służyła, jakoby to być mogła okoliczność gdzie by kto mógł zażyć, y potrzebować Approbacyi dla siebie? wcale nie wiem, tylko to co prawna przypowieść uczy; że Pismo dla piszącego nie ma wagi. W tym punkcie racz Wasza Xca Mość zmiarkować kontradycyą, ktorey (widzę] nikt nie postrzeżga a warta animadwersyi.

Powiadają drudzy, że Ordynacya Ostrogska odmienia naturę Ordynacyi dla tego, że *quasi* nie miała Approbacyi od Rzeczypospolitey, toćby y te 600. Ludzi ktore w tey Ordynacyi są obwarowane nie podlegały prawu, jako mniemaną nie będąc uprzywilejowane Approbacyą. Tym czasem tę niewidome Oyczyźnie naszej łaskawe przeznaczenie mieć chciało, ażebyś W. X. Mość w swoich tranzakcyach (ktoremi się chlubił] wiedzł w akceptacyą tey ustawy, y nie chcący ztwierdził nieodwołane Rzeczypospolitey Prawo na całą Massę odrzuconey od siebie Ordynacyi.

Na reszcie nikt wątpić nie może, żeby ta Ordynacya nie miała własności prawa tak mocnemi, a nie obojętnemi wieczystości bez naruszenia będąc obwarowana terminami, przez wykonanie stypulowanej

ney kondycyi względem Milicyi z obu stron akceptowana: Czy mogłasz być inaczej zniesiona albo reformowana jak prawem, którego żadna partykularna nie może przepisać, albo słać dyfpozycya, tak żeby ta rzecz, która odebrała naturę prawa od Rzeczypospolitey, w inną miała zamienić się całe kondycyą, bez woli tey, ktorey tylko samey władza przynależy mimo wszelkich kontenstacyi tłumaczyć, co chciała stanowić.

Y dla tegoż to znalazłeś W. Xca Mość między wybranemi do uczestnictwa szczodroty swojej rownych Waleryuszom, którzy preferując interse Oyczyzny, otiarowane sobie tak powabne pożytki, wieczystą a sprawiedliwie należącą u całej Rzeczypospolitey woleli sobie skarbić wdzięczność, niż onę drażnić.

Ztąd; uważ Wasza Xca Mość jaka trudność się znaczy, żebyś mógł ująć y na swoje przeciągnąć zdanie popularne Oyczyźnie barzciey spyzające przewencye. Tać to sama miłość chwalebna stała się pobudką czułemu Wodzowi J. W. JMci Panu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu że przybrawszy Rady ubiegających się przez się do zahiezenia krzywdzie totalney, przezorną rostrpnością, y ostrozną moderacyą sprawiedliwą Rzeczypospolitey pretensyą przez odebraną dla niey w cząstce Possessyą ubeśpieczyć nie zaniedbał.

Niech ta moja krotko zabrana nie alarmuje Waszą Xcą Mość reflexya. Mam w Bogu nadzieję że Wasza Xca Mość jeżeli się z razu zamarszczysz, w bliskim czasie zważywszy słuszność y rzetelność reprezentacyi, dawną jego pozwolisz mi zaszczycać się przyjaźnią, &c.

RE-

R E S P O N S

Od

J. W. JMći Pana
JABŁONOWSKIEGO

Wojewody Rawskiego

NA LIST

Xćia JMći

M A R S Z A Ł K A

Nadwornego W. X. Lit:

In Martio z Hlinnik

P I S A N Y.

Je mały żal y we mnie ta rezolucya Waszey Xcey Mći sprawiła, którą chyba BOGA, á wola Waszey Xcey Mći insza, *in melius* wyprowadzić potrafi, Nie exaggeruję rzecz zrobioną, bo rozumiem, że y Serce Waszey Xcey Mći choć *abditè* to czuie, *quid est Tibi, oriebaris ut Lucifer, & nunc recidisti*, á co większa, że Wasza Xca Mć, uraziwszy Rzeczypospolitey *fundum* y to co Godny Oyciec Waszey Xcey Mći, *tanto sudore, y pari* utrzymał *labore*, sam przewrocisz dla przyślugi innych, *Caput suum*, razisz Wasza Xca Mć swoje Imie, razisz y *Publi-sum*, á naostatek y samego Hetmana, ktorego Intencye nie są cale te, co Wasza Xca Mć uraziwie dotykasz. Coż mamy Przyjaciele albo krwią związani w tey okazyi radzić, tylko *ob amorem* Oyczyzny y Imienia Wielkiego Waszey Xcey Mći zakląć go, abyś *ad naturam* pierwszey Ordynacyi wrocil się, á tak bez kłotni, y dalszych konsekwencyi, ktorey sumnienie Waszey Xcey Mći *tangent, & angent*, uspokoisz tę nawałności, á w Porcie Pokoju prywatnego y publicznego zamkniesz te Aquilony Fawoniuszem słodkiey spokojności, á Oyczyzna wdzięczna á chciwa swobody zrobi Ci *trophæum*, że *nec Libertas ultra Catonem, nec Cato ultra Libertatem* będzie, czego z Serca życząc Jestem;

ODPOWIEDZ PRZYIACIELA

Na

ZARZUTY Y TŁUMACZENIA,

A barziefy

INTERPRETACYĄ DEKRETU
SEYMOWEGO

Za

JANA KAZIMIERZA KROLA, 1667.

o Ordynacyi Ostrogskiej

FEROWANEGO.

Nieżeli ściagnąłem Rękę do piora y pisania tych Odpowiedzi, długo z temi uganiałem się myśla- mi, długo w obojętney zastanawiałem się uwa- dze; czyli po tylu oczywistych w Remanifestach y Listach osobliwie przyziacielskich obszerniey wy- rażonych racyach y dowodach zamilczeć, y na interpretacye pomienionego Dekretu Seymowego, cale nie odpowia- dać; ile że Dekreta, osobliwie Seymowe, iako od wszystkich Stanow Rzpltey Sądownie są postanowione, y przez JMćoiow Referendarzow w obecności caley Rzpltey czytane, y ogłoszone, tak żadney dyspucie, dopieroż zakazaney interpretacyi po swoim przeczytaniu w lat 87. pod- padać nie mogą y nie powinny. Z tym wszystkim, żeby Strona do podziałow Ordynacyi Ostrogskiej intereffuiąca się, te milczenia, za iakowy kłuznie zániesionej tey interpretacyi nie brała dowod, dla tey szczegulnie przyczyny nie w wyborności y wielości słow wy- kształtowanych, ktore oczywistą rzecz ćmieć zwykły, y na pierwszym wstępie powątpiwanie o sprawiedliwości różniącego się intereffu, oso- bliwie w niewiadomych czynić myślach, ale w prostocie stylu, y słow do wyrażenia samey tylko prawdy ułożonych, z powinnym dla każdego respektem odpowiedzieć umyśliłem. Jednak niezeli do szcze- gulney na każdy punkt przystąpię odpowiedzi, to sobie przy zaczę- ciu za naypierwszy zakładam fundament: Co ma za cel wzruszenia Ordynacyi Ostrogskiej Strona intereffowana w całym swoim dwu arkuszowym Piśmie wyrażając: *Ze lubo cała Rzplta przez pomieniony*

Dekret Seymowy chciała mieć Ordynacya Ostrogska we wszystkich punktach nienaruszona, jednak iey niechciała approbować Ta trudność uformowana jako iest cale nie poięta, tak do utrzymania nie podobna, żeby iaką rzecz chcieć mieć we wszystkim nienaruszoną, we wszystkim zachowaną, y nie chcieć, żeby nie była wzruszona y zachowana. Jeżeli cała Rzplta przez swoy Dekret Seymowy absolutnie chciała, żeby Ordynacya Ostrogska we wszystkich Punktach była nie naru-
szona, iakże ona mogła chcieć, żeby była wzruszona, y teraz iak Dobra Dziedziczne na kawałki podzielona. Jeżeli od samych wie-
ków Filozofom niepodobna było to pogodzić, żeby kto względem ie-
dnego intereffu, iednych okoliczności, chciał y nie chciał, dopieroż
nam Filozofią się niebawiającym, nie podobna to po kombinowac, żeby
iedna Rzplta chciała y nie chciała mieć Ordynacyą Ostrogską.
Chciała ją mieć, kiedy absolutnie rzekła: żeby Ordynacya Ostrogska
była nienaruszona we wszystkich Punktach. Nie chciała ją mieć
za niewzruszoną, kiedy jey Approbować nie chciała. Jeżeli o te tylko
chodzi słowo: *Approbacya Ordynacyi Ostrogskiej*; Powiadam, że niemasz
tego słowa *approbacya*, ale te się znayduią słowa, większą z samych
terminow mające wagę, niżeli to słowo *approbacya*. Ponieważ tedy
Rzplta przez swoy Dekret Seymowy wyraźnie y absolutnie przykaza-
ła, aby Ordynacya Ostrogska we wszystkich Punktach była nienaruszo-
na, iakże mógł Xiążę JMć Marszałek wzruszać, niszczyć y nią, iak
Dziedzicznemi dzielić Dobrami? Jeżeli się zasądza Xiążę JMć Mar-
szalek na medyacyi Przyziacielskiej między J. O. Katarzyna Matka, a
Teofilą Córka w Roku 1674. nastąpioney, to raz na zawsze powia-
dam, że żadne przyziacielskie medyacye, żadne dyffymulacye, da-
wności czasu, na koniec y przywileie Krolewskie; Dekretow Ziem-
skich, Trybunalskich, Aiseforskich, dopieroż Seymowych a *plena*
Republica z innemi ferowanymi znosić nie mogą y nie powinny. A co
naywiększa, y osobliwzey rzecz godna uwagi, że gdyby przez po-
mienioną medyacyą Ordynacya Ostrogska z swoiey wypadła kluby,
y w Dziedziczne zamieniła się Dobra, toby niebyło racyi na potym
w jakimkolwiek punkcie, aby Rzplta w Reces ją podawała, a prze-
cięż względem Kawalerow Maltańskich iest podana. Mowię wzglę-
dem Kawalerow Maltańskich, bo same Instrukcye Seymikow przed
Seymowych, obierających Kawalerow Maltańskich przed Seymem
1677. na którym Reces nastąpił, to wyraźnie w sobie opiewają, że-
dneym nie uczyniwszy wzmianki o zruinowaniu Ordynacyi Ostrog-
skiej. Zeby zaś miał Reces inwalidować Ordynacyą Ostrogską?
to y przy tym utrzymać się niepodobna: Bo coż to iest z istoty swo-
jej Reces Seymowy? Oto, kiedy Rzeczpospolita dla innych gwał-
towniejszych spraw, iakowych intereffow rezolwować niemoże, to
innemu Seymowi tę rezolucyą zostawuje, ale żaden tego mowić nie
może, żeby to zawieszenie rezolucyi miało iaką rzecz inwalidować,

To prawda, że Xiążę JMóść Sanguszko w swoim Remanifeście War-
szawskim zakłada sobie za naywiększą racyą pomieniony Reces Sey-
mowy, gdy w nim z tym się głosi: *à což tu mowić przeciwko Recesso-
wi w Konstytucyi 1677. wyrażonemu, która zostawiła sobie facultatem na
przyszłym Seymie Decisionis Ordynacyi Ostrogskiej.* Dotąd punkt Re-
manifestu. Co mowić; oto to mowić powinieniem, jeżeli sobie zosta-
wiła Rzplta Decyzją Ordynacyi Ostrogskiej y jey dyspozycją, toć
nie Tobie Mói Xiążę dała władzą dysponować, rezygnować, kiedy
sobie zostawiła, y owszem ten sam Reces konwinkuje, że ponieważ
sobie Rzplta (ogłasza Ordynacyą Ostrogską byź Ordynacyą) dal-
szą iey dyspozycją sobie zostawiła, toć tym samym Xiążę JMóć San-
guszko dysponować nią żadną miarą nie mógł bez złamania Prawa,
tytu Konstytucyi y Dekretu Seymowego, który w powszechności zmoc-
nienie swoje przez tę nową Konstytucyą 1667. tegoż samego Seymu
odebrał, którego Dekret pomieniony wypadł. Na koniec, gdyby
wyżey namieniony Reces iakimkolwiek sposobem inwalidował Ordyn-
acyą Ostrogską, toby ś. p. J. O. Marszałek Wielki Lit: Ociec Xcia
Jmóć Marszałka Nadwornego Lit: wielki wprawdzie w wiadomości
Praw Koronnych y W. Xięstwa Lit: Minister y Statysta nie otrzymy-
wał Przywilejow na Administracyą tey Ordynacyi (iako o tym *Si-
gillati docent,*) nie kazałby Grodzkich zapisywać intromissyi prawo
Adminstracyi utwierdzających, ani też do Instrukcyi przed Seymowych
Seymikow te *desideria* niepodawałby, prosząc na tytu Seymach od
Rzeczypospolitey, jako swoich praw Pani, aby Xcia JMóć Marszałka
Nadwornego Litt: *ex sexu famineo* idącego za Ordynata uznać. Dla
czego sądziłbym żeby dośc mi było na tych wyżey wyrażonych od-
powiedziach, iednak dla większego objaśnienia y wytłumaczenia in-
teresu Ordynacyi Ostrogskiej, osobliwie dla jakiey przyczyny De-
kret Seymowy wyszedł? Tak krotko informuję: Jest wyraźny punkt
Ordynacyi Ostrogskiej, aby każdy Ordynat dawał Ludzi 600. w
każdey potrzebie Rzeczypospolitey przeciwko nieprzyjacielowi, chyba
że będą zruinowane do łożętu Dobra tey Ordynacyi, na ten czas
będzie wolny Xiążę ordynat od pomienioney wyprawy. Kiedy te-
dy Xiążę na ten czas Alexander Ordynat Ostrogski wyżey wyrażoney
Milicyi idącemu z Woyłkiem Nayiasnieyszemu Janowi Kazimierzow-
wi przeciwko Rosyiskiej Potencyi nie dał; JMóć Pan Instygator Ko-
ronny *ad delationem* JJ. WW. Hetmanow y Podskarbiego W. Koron-
nego (który że ze Skarbu Koronnego musiał expensować na Rekrut
miejsce wyprawy Ordynacyi Ostrogskiej zastępujący) daie pozwy
J. O. Xiążęciu Alexandrowi Ordynatowi y Jego Opiekunom, nie na
inne Sądy tylko Seymowe, ponieważ Ordynacya Ostrogska, iako za
pozwoleniem tytu Seymow fundowana, tak poślednieyżemi trzema
Konstytucyami była zmocnioną. Stał Opiekunowie, staie y Xiążę
Alexander na ten czas Poseł Mielnicki przed Sądem całej Rzpltey, nie

wnosi tego, y żadney wątpliwości nie czyni (bo po tylu Konfity-
cyach nie mógł czynić) Że Ordynacya nie approbowana &c: &c: &c: y
owizem stosując się do tey samey Ordynacyi, ktora przy zruinowaniu
Dobr Ordynackich od wyprawy uwalnia, przy tym Punkcie Ordynacyi
obstaie, przy tym fundamencie uwolnienia od wszelkiej impe-
tycyi uprasza y domawia się. Rzplta po uspokoiionych Akcessoryach
y wysłuchanych kontrowersyach, Xcia Ordynata, tak od płacenia
Summy Skarbowi Koronnemu, iako też od inney impetycyi uwalnia.
Zeby zaś przez to uwolnienie Sukcessorowie Ordynata, nie dopomi-
nali się uwolnienia od wyprawy Ludzi 600. Rzplta przez swoy Dekret
Seymowy utrzymując całość Ordynacyi y bezpieczeństwo, zabiegając
wzłedkim dalszym inkonweniencyom, nie tylko wzłedem Punktu o
wyprawie Ordynacyi Ostrogskiej, ale y we wszystkich Punktach przy-
kazała też Rzplta, aby Ordynacya Ostrogska była zachowana, *insuper
Ordinationem recensitam in omnibus punctis, clausulis. illibatam conservari
volumus & declaramus presentis Decreti Nostri Comitialis vigore.* To
w swoim Dekrecie Seymowym wyrażając: *Ponieważ Sadowi Naszemu
Seymowemu jest dowiedziono, że oprócz Dobr do stołu Ordynata Dziedzica
należących Towarzysze czyli Kompania Ordynacyi Ostrogskiej inne osobne
Dobra przez J. O. Janusza Xięcia na Ostrogu Kasztelana Krakowskiego oso-
bliwemi Przywilejami z obowiązkiem służby wojenney ma nadane; dla tego
postanawiamy, aby to Towarzystwo w kazdey potrzebie Rzpltey przeciwko
nieprzyjacielowi expedyowane było do Woyska Rzpltey, pod utratą Dobr,
gdyby ktory Towarzysz Ordynacki nie miał służyć ordynansow tych &c:
&c: &c:* Dotąd Dekret Seymowy. Ten tedy Dekret Seymowy
za fundament założywszy, proszę pilnie zważyć, ieżeli Rzplta nie
według Terminow y illacyi Stron pomieniony formowała Dekret, ie-
żeli Officyerowie y Kompania Pułku Ordynacyi Ostrogskiej nie mieli
racyi słuźney, solenny zanieść Manifest w Grodzie Krzemienieckim,
ktorym JchMóm nie tylko Przywileie pierwszego Fundatora do słu-
źnych Dobr dały Prawo przez Posseksyą nie przerwaną zmocnione, ale
sam Dekret Seymowy dystyngwujący Dobra słuźne od Dobr stołowych
swoią Powagą, te ich Przywileia utwierdza y approbuie, wszak dwu-
arkuszowe pismo tłumaczące Dekret Seymowy, wyraźnie w tych sło-
wach przyznaie: że ten Dekret Seymowy approbował Punkta Ordynacyi te
wszystkie, ktore się ściągają do ubezpieczenia 600. Ludzi dla Rzpltey na-
znaczonych, co y sam wziąć następujący contextus tego Dekretu mieć chce:
Dotąd tłumaczenie Dekretu Seymowego, od Dzięających się Ordynacyą
napisane y do Druku podane. A na potym czyli pierwsza racya
w tłumaczeniu pomienionym wyrażona, po lat 87. excypująca
Forum Dekretem Seymowym uznane, jest słuźna y rzetelna? mowie
nie rzetelna. Wyraża rodzaj spraw ktore się sądzić powinny na Sądach
Seymowych, to jest: *Causa criminales*, a o sprawach Skarbowych Kwar-
cianych, ktorym dzień Poniedziatkowy według Konfitycyi 1641.
jest

est naznaczony; y ktore *competentiam Feri*, wyżej wyrażoney sprawie Ordynacyi Ostrogskiej uczyniły, żadney wzianki nie ma. Druga y trzecia racya excypuie należytość Aktora, ale, y ta excepcya utrzymana być nie może, bo któż mógł być dostateczniejszy Aktorem do rozporządzenia się od Skarbu Koronnego, jeżeli nie JMć Pan Podskarbi Koronny? Kto Woyska, jeżeli nie JMć Pan Hetman Wielki Koronny, ktoremu oprócz Ordynacyi, wyraźne Konstytucye, Milicya Ordynacyi Ostrogskiej dały pod Kommendę. Y gdyby na ten czas J. O. Xiążę Alexander Ordynat, terazniejszy podobne czynił działy, toby JMóść Pan Hetman rowne oraz terazniejszy w odbieraniu Fortecy czynił kroki, tylko że Xiążę Alexander nie alienował Ordynacyi od Rzeczypospolitey, dla tego nie miał racyi JMóść Pan Hetman odbierać Fortecy na Rzeczpospolitą, ponieważ rzecz cała o wyprawę 600. Ludzi dla zruynowanych Dobr na ten czas niedanych. Czwarta y ostatnia racya wyraża: *Ze tenże Seym, pod czas ktorego Dekret stanął, niezerwany, ale doszedł, y na nim wypadła Konstytucya pozwalająca na sprzedaż Gruntu do Ordynacyi należacego.* Ta racya jest barżiej na stronę Ordynacyi Ostrogskiej; bo ponieważ kawałek Gruntu nie mógł być przedany bez konsensu Rzeczypospolitey, á jakże mogła być przedana cała Ordynacya bez jey konsensu y pozwolenia? Ani z tym proszę wypadać, że pomieniony Grunt w Ordynacyi do Akt Lubelskich podaney nie znayduję się. Bo jeżeli się nie znayduje wyraźnie między Dobrami Ordynackimi, toćby się powinien znaydować między Dziedzicznymi w Ordynacyi do Akt Lubelskich podaney, oraz z specyfikowanemi; á przecię się y tam nie znayduje: Jednak życzyłbym czytać dawne Działy Dobr Ordynackich, nizeli przyszły do Ordynacyi, á tam każdy pomieniony Grunt znaleźć może, jako wyraźnie są te słowa Ordynacyi Ostrogskiej *etiam cum pradiis in exdivisionibus expressis*, albo gdyby kto mógł czytać dawne ekstrakty Ordynacyi Ostrogskiej, jeżeli się Drukarnia nie pomyliła, y oprócz tego Gruntu, jedne Miasta ujęta od Dobr Ordynackich, á Dobrom Dziedzicznym przydała. Jakożkolwiek jest y było, to jest niezawodna y nieomylna prawda, że gdyby Rzeczpospolita pomienioney Ordynacyi Ostrogskiej nie miała *pro rata & ulla lege in perpetuum abroganda*, to by się w żadne jey nie wdawała dyspozycye, y ten Grunt przez JMóci Pana Denhoffa czyli *per scrupulosam sollicitudinem*; czyli nie, Rzepltey do Approbowania proponowany, zawszeby go Rzeplta nie akceptowała, gdyby powszechnie Ordynacyi Ostrogskiej za Ordynacyą swoją prawem stwierdzoną nie uznawała; y nie wchodzącw żadne roztrząłania, czyli ten Grunt należy do Ordynacyi Ostrogskiej, czyli nie zawsze by go odrzuciła, ale że nie odrzuciła, y owszem dwiema go ztwierdziła Konstytucyami, toć nie masz żadnego miejsca mowienia przeciwko tey Ordynacyi. Na ostatek, ponieważ to dwuarkuszowe Pismo interpretacyi Dekretu Seymowego, nie mając względu na sześć Konstytucyi, na Dekret Sey-

moſy, który abſolutnie káže aby Ordynacya była we wſzytkim nie-
naruszona, tego ſłowa, tey Nomenklatury Approbacya Ordynacyi O-
ſtrogſkiej koniecznie dopomina ſię; więc niſzli na to odpowiem, wzy-
wam na ſwiadełtwo przeſwietnych Trybunałów, y Ziemſtw wſzytkich
jeżeli tranzakcyja dobra, y według prawa uczyniona potrzebuje Ap-
probaty? Y kiedy naſtąpi Approbacya, jeżeli nie będzie *quid ſuperabun-*
dans? A jeżeli Donacyi naſtąpi jaka Approbacya, czyli *non vitiat* Dona-
cyi? Czyli takowe Donacye, jako y pod Reſkryptem y zoſtawionym ſobie
dożywociem, niekaſſują ſię w Trybunałach y Ziemſtwach? Ponieważ
powſzechnie mowiąc, rzecz dobra według wyraźnego ſwego prawa u-
czyniona, Approbacyi nie potrzebuje, y dla tego, że Ordynacya O-
ſtrogſka na tyłu Seymach roztrząſana, tyłu Seymami pozwolona, na
tyłu Seymach akceptowana była, nie potrzebowała Approbacyi, ile że
takowa Approbacya była by *ſuperabundans*, a barżiej *ſupervacanea*. Je-
żeli dla racyi w Remaniſeſcie Warſzawſkim Xca JMci Sanguſzka wy-
rażonych jeſt potrzebna, że *Ratio Status exigit*, aby Rzeczpoſpolita już
ufundowana Ordynacya Oſtrogſka widziała, aby jey ſię przypatrzyła, je-
żeli jakie nie ſe ciężkie dla Oyczyzny prawa, to proſzę nie zapatrzeć
na Approbaty Ordynacyi Zamoyſkiej *Anni 1590. folio 579.* którą cy-
tuję ſłowo w ſłowo: *fakoſmy przeſzłego Seymu* pozwolili uczynić Ordy-
nacya według zdania ſwego, y w Lublinie ja uczynił, więc ja Approbujemy;
moc jednak jemu ſamemu dokad żyw, zoſtawując immutandi, emendi, &
amplius ordinandi to, coby mu ſię zdało juxta priorem Conſtitutionem. Pro-
ſzę tedy zważyć, jeżeli dla tych racyi w Remaniſeſcie wyraźonych na-
ſtąpiła Approbata Ordynacyi Zamoyſkiej, y owszem każdego tak kon-
winkować mogę: Ponieważ po Approbacyi Ordynacyi Zamoyſkiej,
mógł Fundator inſze formować Artykuły Ordynacyi ſwojej, toć na
fundamencie racyi w Remaniſeſcie Warſzawſkim wſpomnionych, że
Rzeczpoſpolita widzieć powinna uczynioną Ordynacya, a J. W. Zamoyſki
amplius ordinavit, druga Approbacya naſtąpić by powinna, czego za-
den pretendować nie może y nie mógł. Podźmy do Ordynacyi My-
ſzkowſkiej *Anno 1601.* pozwoloney, która na jednym Seymie y po-
zwolenie fundowania Ordynacyi odbiera y Approbatę, czyli może
być *quid magis ſuperabundans* jak to Approbować, co nie jeſt jeſzcze *in*
rerum natura. Y dla tego Rzeczpoſpolita w poſlednieyſzey Ordyna-
cyi Oſtrogſkiej inną przedſięwzięwſzy drogę, doſyć beſpieczeńſtwa dla
niej ſądziła, kiedy tyłą Seymami fundować ją pozwoliła przy tyłu poſle-
dnieyſzych Konſtytucyi do jey dyſpozycyi ſciągających ſię. Jeſzcze bym
nie mowił, żeby była Konſtytucyja o tym, że każda w Polſzcze Ordy-
nacya, powinna mieć y pozwolenie y inną Approbacyą. Gdy by na-
koniec pomieniona Konſtytucyja o pozwolenie Ordynacyi Oſtrogſkiej
tę miała przydaną klauzulę *ſalva Approbatione*, ale kiedy nie maſz y pra-
wa o Approbacie, nie maſz y ſalwy przy Konſtytucyi, któż może ar-
bitra-

bitrariè bez prawa wyraźnego po sześciu Konstytucyach, po Dekrecie Seymowym; dopominać się o to słowo y Nomenklaturę w Konstytucyi: Approbacya Ordynacyi Ostrogskiej, y tak wielkie zamachy bez wyraźnego prawa ku zruynowaniu Ordynacyi Ostrogskiej czynić, podobno aż do zamieszania w caley Oyczyźnie pokoju, *hic sta & delibera.* Bo daymy to, że gdyby Ordynacya Ostrogska nie miała tyle Konstytucyi, Dekretu Seymowego, toby y na ten czas jako poślednieysza niepotrzebowała Approbaty, dla tey przyczyny, że Zamoyska y Myszkowska jest Approbowana, ponieważ prawo dla jedney Familij, Miasta lub Powiatu, nie jest prawem powszechnym dla innych Familii, Miast y Powiatow. Sposob fundowania Ordynacyi Zamoyskiej nie jest sposobem y prawem do fundowania Ordynacyi Ostrogskiej tak też Approbacya Ordynacyi Zamoyskiej nie jest prawem do Approbowania Ordynacyi Ostrogskiej. Jako naprzykład z przeciwney strony mówiąc, lubo Ordynacya Zamoyska przez tyle Seymow niebyła pozwolona jak Ostrogska, a przecież nie idzie za tym, żeby Ordynacya Zamoyska dla tego nie była dobra, że wielą Seymami nie była pozwolona, że nie ma nakoniec Dekretu Seymowego. Tak też podobnie mówić trzeba y o tym słowku: Approbacya Ordynacyi Ostrogskiej, ponieważ pospolite nieśie przyślowie od wszystkich praw akceptowane, że *in lege osobliwie particulari non datur paritas*, dla czego kto chce konwinkować mnie o Approbatę, niech mi pokaże na to prawo, że ta Ordynacya nie jest dobra, która nie ma tego słowka: Approbacya, a kiedy nie masz tego prawa w wszystkich Konstytucyach, któż może następować na zruynowanie Ordynacyi Ostrogskiej, która przez tyle Konstytucyi y sam Dekret Seymowy jest utwierdzona y akceptowana. A zatym z tych y innych racyi Ordynacya Ostrogska z kluby swojej wypadać żadną miarą nie mogła, nie może, y nie powinna.

LIST CIEKAWY

Od pewnego Przyjaciela

P I S A N Y

Przy kómmunikowanym

R E M A N I F E S C I E

Od

Xiążęcia JMći

S A N G U S Z K A

Marzalka Nadwornego Litewskiego,

Względem podzieloney Ordynacyi Ostrogskiej

w Grodzie Warszawskim

U C Z Y N I O N Y M.

Wiem barzo dobrze, że W. M. Pan w teraznieyszych zachodzących Ordynacyi Ostrogskiej konjunkturach, jako jesteś cale obojętny, y *neutralitatem* trzymający, tak suplikuję y o mnie być mocno wyperśwadowanym, że w rowney zostawam obojętności, y daleki od przywiązania do ktoreykolwiek strony interesowaney. Atoli że w takowych materyach jest rzecz powzięchna, miła y nienaganna, z rozumnym *Et in ratione Status* doskonale biegłym mówić y korespondować; dla tey tedy satysfakcyi komunikując Remanifestu Xćia JMći Sanguszka, *recurro* poufale, *explorando* zdania y wielkiej decyzyi jego *super contenta* wspomnionego Remanifestu, co z mieysca mego ja W. M. Panu *candide fateor*, że pomieniony Remanifest dla ułożonych do exaggeracyi słow, *primo intuitu* zdaje się mieć *pondus* jakieykolwiek Konfyderacyi, lecz samą wewnątrz zważywszy istotę y zapatrzywszy się jak na prawo Koronne, tak y na Ordynacyą Ostrogską do Akt Lubelskich podaną, więcey się w nim nie znajduje (*salvo omni respectu* Xiążęcia JMći Sanguszka) tylko *vox, prateraque nihil*. Gdybyś W. M. Pan był ćierpliwy, y bez utesknienia czekał mojej explikacyi, tobym to wszystko W. M. Panu w oczywistych wyremonstrował dowodach. Naprzod wrzeczonym Remanifestie Xżę JMćość Marzalek Nadworny Litewski protestuje się, że nigdy nie zgrzeszył tak przeciwko Nayjaśnieyszemu Panu, jako y

przećiwko prawom Oyczyzny. Zgrzeszył Xiążę JMość Sangu-
szko, á tym ciężey, że *Minister Status*, który *ex munere Officii* nay-
ścisley prawo utrzymywać powinien; á sam je *in Complicitate* drugich
do pilnowania tychże praw przysięgą obowiązanych beśpiecznie po-
deptał. Jest wyrazne prawo w Konstytucyi 1609. o *pozwoleniu fundowa-
nia Ordynacyi* &c. aby Dobra Ordynacyi pomienioney *vel in toto vel in
parte prout ordinaverit*, (słowa są Konstytucyi) na który termin *prout
ordinaverit*, jak tylko będzie ordynował, proszę mieć pilną attencyą,
etiam per Haredes de Lumbis procedentes nie były alienowane. Xiążę
JMość Sanguśzko idąc w brew pomienioney Konstytucyi całą Ordynacyą
Ostrogską jakby własne Dobra Dziedziczne na różne głowy
w Grodzie Sandomirskim *dispersit & alienavit*, tym ciężey, że *alienam
Substantiam*, bo samey całej Rzeczypospolitey. A czyliż to nie jest
oczywisty grzech? Bodayby nie Syna Oyczyzny wiele pozwalającego
(*absit injuria verbo*) czyli to nie *peccatum ad Calum clamans* o zlamanie
praw kochaney Oyczyzny? Zgrzeszył, zgrzeszył y przećiwko Po-
wadze Najjaśn. Pana, bo *in scio* zamieształ w pokoju będące Państwo jego,
y Domową wprowadza Woynę, przez co samo czyli nie oczywiste *Cri-
men laesa tranquillitatis & Crimen Status*? Prawda że Xiążę JMość San-
guszko unikając publiczney censurey, w zanieśionym Remanifeście
appellat hanc legem, quam non servavit, to jest Konstytucyą wyżej wy-
rażoną o pozwoleniu Ordynacyi Allegując, że Xiążę Janusz Kasztelan
Krakowski według tego pozwolenia powinien był *deficiente Sexu Masculino*
wezwać *quocunq; gradu succedentes* dalszych Osob, á przeciż nie wezwał.
Y tu jest *commissum irrealitatis peccatum*, bo wezwał *quocunq; gradu
succedentes*, kiedy *deficiente Sexu Masculino* wezwał naprzod tyle Xią-
żąt Zaslawskich, z Eufrozyny Xiężniczki Ostrogskiej pochodzących,
wezwał y Xiążęcia Janusza Radziwiłła Podczaszego Litewskiego, we-
zwał & *Successores de Lumbis ejus procedentes*. Ze zaś innych Osob
dalszych á dalszych do rzeczoney Ordynacyi nie wezwał, bo miał wy-
razne pozwolenie Konstytucyi, aby według woli y zdania swego *prout
ordinaverit* pomienioną fundował Ordynacyą. Mało na tym jeszcze,
miał więcej pozwolenia od kilku Seymow (słowa są Konstytucyi)
przez wszystkie Stany nadanego, aby nawet do Akt Lubelskich według
Konstytucyi podaną mógł *immutare, emendare durante duntaxat vita
Ipsius*. Teraz tedy W.M. Pana *exploro sensum*, jeżeli Remanifest pomie-
niony słusznie obwinia Xiążęcia JMóci Janusza Ordynacyi Fundatora,
jakoby nie według pozwolenia Rzeczypospolitey postąpić sobie miał.
Ey przeciż według Statysty Pogańskiego! *Magnum est & indelebile
Crimen, loco gratitudinis improbare Acta Avorum*. Daley w Remanife-
ście swoim Xiążę JMość Sanguśzko tak się emunduje, że Ordynacya O-
strogka nie jest *Approbowana, á ratio Status* exigit, aby Rzeczypospolita *in
ufundowana Ordynacya* wzięła, jeżeli nie są iakie dla Oyczyzny prawa,
y dla tego wszystkie inne w Polsce Ordynacye mają jedno pozwolenie, á

druga Approbatę. Ale y tu odkryty fałsz nie uydzie winy grzechu, bo
 pozwolenie Ordynacyi Ostrogskiey więcey w sobie zawiera, nizeli inne
 Ordynacye, ponieważ pozwolenie Ordynacyi Ostrogskiey te słowa
 Konstytucyi w sobie zamyka: *Jako już od kilku Seymow przez wszystkie
 Stany pozwolono jest fundować Ordynacya,* ktore słowa godne pilney
 konfyderacyi. W innych pozwoleniach na Ordynacyą nie znay-
 dują się, toć kiedy Ordynacya Ostrogska ma więcey w utwierdzeniu
 pozwolenia od kilku Seymow, czego inne nie mają Ordynacye, więc
 innych Ordynacyi przez Konstytucyą pozwolenia nie mogą się mówić,
 że mają jedne z Ordynacyą Ostrogską pozwolenia; á przez to ponie-
 waż kilká Seymow na Ordynacyą Ostrogską zgodziło się, toć tym sa-
 mym większy walor, większa akceptacya nad inne być powinna.
 Jednak nizeli do większego tey prawdy samey przystąpię objaśnienia
appello juratam fidem Trybunałow y Prześwientnych Ziemstw wszystkich,
 jeżeli tranzakcyja dobra, y według prawa uczyniona potrzebuje Appro-
 baty? Y *casu quo* nastąpi Approbacya, jeżeli nie będzie *quid supera-*
bundans, á jeżeli donacyi *subsequetur* jakowa Approbacya, czyli *non*
vinat Donacyą? Czyli takowe Donacye *non cassantur* w Trybuna-
 łach y Ziemstwach, ponieważ generalnie mówiąc: rzecz dobra Ap-
 probaty nie potrzebuje. Y dla tego że Ordynacya Ostrogska na tylu
 Seymach akceptowana była, nie potrzebowała Approbacyi, ile że takowa
 Approbacya byłaby *superabundans,* á barziecey *supervacanea,* bo jeżeli dla
 racyi w Remanifeście wyrażonych potrzebna była Approbacya, to pro-
 szę się zapatrzeć na Approbatę Ordynacyi Zamoyskiey *Anni 1590. Fol:*
579 którą cytuję słowo w słowo: *Jakośmy przelżęgo Seymu J. W. Za-*
moyskiemu pozwolili uczynić Ordynacya według zdania swego, tak ponie-
waż ja uczynił w Lublinie, więc ja Approbujemy. *Moc iednak temu*
samemu dokąd żyw zostawuiac: Immutandi, emendandi, & amplius ordi-
nandi, to coby mu się zdało juxta priorem Constitutionem. Proszę tedy
 naypierwey zważyć, jeżeli te *motiva* y tacye od Xięcia JMci Sangu-
 szka w Remanifeście zaniezione, że *ratio Status exigit aby Rzeczpospo-*
lita uczynionej przypatrzę się, jeżeli iakowe Artykuły Ordynacyi nie sa
ciężkie prawom Oczyszny. Znaydują się w wspomnioney Konstytu-
 cyi *pro motivo Negativo?* Naprzykład, że *nihil præjudicat Jurius Re-*
gni Sc. Sc. Ale tylko się to wyraża w Approbaćie; ponieważ po-
 zwoliliśmy czynić Ordynacyą, á J. W. Zamoyski uczynił według zda-
 nia swego, y do Akt Lubelskich podał, więc ją Approbujemy. Y ow-
 szem każdego tak konwinkować mogą na fundamenćie tychże racyi
 w Remanifeście wyrażonych, gdyby były *in ratione Status* zasadzzone.
 Ponieważ w Approbaćie Ordynacyi Zamoyskiey ta jest przydana
 klauzula, że J. W. Zamoyski miał moc dokąd żyw coby mu się zdało
amplius Ordinandi, mutandi, emendandi, & immutavit, ac amplius Or-
dinavit, toć na fundamenćie racyi w Remanifeście wspomnionych,
 że Rzeczpospolita widzieć powinna wszystkie punkta, jeżeli *non*

praesudicant aequalitati & Juribus, druga Approbacya nastąpić powin-
na, czego żaden mówić nie mógł y nie może, bo jako pierwsza Ap-
probata Ordynacyi Zamoyckiey jest *superabundans*, tak byłaby *pari*
ratione y druga *superabundans*. Jdźmy dla większego objaśnienia do
Ordynacyi Myszkowskiey Anno 1601. pozwoloney, w niey tym bar-
żiey wyduje się *superabundans* Approbata, bo w pozwalającej *liberali-*
ter Konstytucyi JJ. WW. Myszkowskim *junctim ac cuilibet seorsim* czy-
nić Ordynacyą, zaraz w tym samym pozwoleniu y Approbacya nastą-
piła. Czyliż może być *quid magis superabundans*? jak to Approbować,
co nie jest *in rerum natura*, y dla tego Rzeczpospolita na potym inną
przedsięwzięwszy drogę, dosyć bezpieczeństwa sądziła Ordynacyi O-
strogskiey y utwierdzenia, kiedy ją na tyłu Seymach akceptowała, y
tylu poślednieyszemi Konstytucyami do dyspozycyi Ordynacyi ściga-
jącemi się barżiey zmocniła. Jeszczebym nie mówił, żeby była
Konstytucya o tym, że każda Ordynacya powinna mieć y pozwolenie
& *distinctam Approbationem*. Gdyby na koniec pomieniona Kon-
stytucya o pozwolenie Ordynacyi Ostrogskiey przynamniey tę mia-
ła przydaną klauzulę *Salva Approbatione*. A na ten czas dałbym
vincetas manus, bo choćby była *superabundans Approbatio*, jednak to
czynić coby prawo kazało *Lex jubet non disputat*. Ale kiedy nie
masz prawa o Approbacyi, nie masz y Salwy przy Konstytucyi, ktoż
może *arbitratorie sine crimine Status* ją improbować y annihilować.
Tę mowię Ordynacyą więcej niż wiekiem stwierdzoną, y barżiey
pożytecznieyszą Dobru pospolitemu, niżeli inne Ordynacye wyżej
specyfikowane, które jednym się tylko zaszczycają Ordynatem
y Possessorem wszystkich Dobr swoich, á Ordynacya Ostrogska
oprocż Ordynata dotąd na sześć tysięcy Szlachty, *suo Pane bene me-*
rentium karmiła y żywiła; a teraz przy tych Donacyach y dysparty-
mentach jeżeli nie zaraz, to nieomylnie po śmierci Donataryuszow,
ten *unicus benemerentium Panis* na Ruśi tak obfity odpadnie od kilku
tysięcy Szlachty, poydzie *via injustitia* na dziewięć, czyli na dzie-
sięć głów, á *Successores* w Ordynacyi Ostrogskiey zasłużonych, jeżeli
innych własnych mieć nie będą Fortun, na ostatnie poydą uboſtwa
y mizerye; Ey przecięż to wielkie *Crimen Status*! wielka *Ordinis E-*
questris szkoda! *In ulteriori tractu* Remanifestu swego Xiążę JMoſć
Marzatek Nadworny Litewski *improbat Actum* Xiążęcia Janusza Ordy-
nacyi Fundatora, że wezwał Kawalerow Maltańskich do Ordynacyi
swojey, przez co nie tylko *mutatur Natura Bonorum Terrestrium in Spi-*
ritualia contra mentem tey samey Konstytucyi, ale też, że Kawalero-
wie Maltańscy wychodzą *ex Supremo Reipublica Dominio*, y mają
dependentiam à Magistro Ordinis, non à Republica &c. &c. Na te
exaggeracye prawu wyrażonemu y Ordynacyi Ostrogskiey opitanu
przeciwnie, niżeli odpowiem *directe & adequate* względem Kawale-
row Maltańskich, tak *ad interim* mowię. Jeżeli ich wezwał do Or-
dyna-

dynacyi swojey Xiąże Janusz, to dla tego wezwał po tylu Familiach zgasyłych, bo miał od tylu Seymow pozwolenie *prout ordinaverit* według zdania swego fundować Ordynacyą Ostrogską, a potym ten punkt wyżey wyrażonego Remanifestu znowu *commisit peccatum ignorantia culpabilis*, bo *per omnia est falsissimum*, generalnie mówiąc, że *Bona Terrestria* kiedy idą *ad Spirituales*, *mutant Naturam Terrestrialium*; racya tego jest, że jest *falsissimum quid*; zasadzona na Konstytucyi 1601. ktora tak wyraźnie mowi; że *quale jus dantis, tale accipientis, jus & Natura dantis est Terrestris, toć accipientis Spirituality jest Terrestris*. A dla tego Rzeczpospolita dając Dobra Duchownym, tę pospolicie przydaje klauzulę, *Salvis oneribus & juribus Respublica*. Jeżeli kto więkzsey w tym punkcie potrzebuje konwikcyi, niech czyta Dekreta Trybunałskie względem Hiberny między Duchownemi nastąpione.

Na koniec jeżeli tey Allegacyi punkt w Remanifestie położony jest prawdziwy, toć sprawiedliwie niektorzy Ich Mość Duchowni *in causis ex fundo Bonorum pullulantibus* unikają *Forum jaculare*, a przecież y Sąd J. K. Mści Assessorcki w swoich sprawiedliwych Dekretach inaczey sądzić każe y sądzi, dopieroż nierownie *de illa mutatione Bonorum Terrestrialium in Spirituality* mówić trzeba w Ordynacyi Ostrogskiej, ktora *ex sua essentia*, y we wszystkich swoich punktach, *umbram* tey mutacyi jako mieć nie może, tak ktoby temu nie dał wiary, niechay czyta Ordynacyą Ostrogską. Teraz tedy do Kawalerow Maltańskich przystępując, cytuję punkta Ordynacyi Ostrogskiej o nich wyraźnie napisane. Naprzod żeby był *in aequalitate* urodzony Katolik, Polak, *& per pluralitatem votorum* na Seymie obrany; żeby nie był *Extex sed ut Civis Regni una cum Bonis, jure mediante cuiusvis respondeat, & omnibus de se conquerentibus in quolibet Foro Regni Polonia pareat. Exercituum Praefecto, seu Duci cum suis Commilitibus obediat, Ipsemet in persona sua vel per alium locum eius tenentem rei militaris optime peritum exercituum ducat; pro usu Respublica Castra seu Fortalitia & tuendis finibus ac Dominiis Regni & Provinciarum Palatinatus Podolia erigat, construat &c. &c.* Naostatek gdyby w jednym punkcie *dispositioni* Ordynacyi Ostrogskiej *non satisfaceret, ipso facto* powinien *amittere jus Ordinationis*. Teraz proszę wziąć *in Lancem* wielkiego zdania W: M. Pana te wszystkie punkta, y rygory dla Kawalera Maltańskiego wyraźnie przepisane, y oraz uważyc owe w Remanifestie wyrażone *exaggeracye*, jeżeli nie są *ad irritandum* tylko *Populum*, Praw Koronnych *& Status* Ordynacyi Ostrogskiej *ignarum*; Jeżeli pierwszy Fundator Ordynacyi wszystkim inkonweniencyom ktore tylko *presumi* mogły nie zabiegł doskonale. Jeżeli Kawaler Maltański dependujący zawsze z Ludźmi swemi od surowych Hetmańskich Ordynansow mógł *co privata autoritate moliri, casu quò* nie chciałby jakiego punktu Ordynacyi *execui*, toby tym samym na fundamencie Ordynacyi opisanym w każdej Koronney Jurysdykcyi,

musiałby *jus Ordinationis* amittere, y zawsze byłby *in metu*, & *stimulo*, Ordynacyą Ostrogską wewszystkim dla siebie opisaną, *Sacrofanctę* obserwować, pewnieby y Fortece w Ordynacyi w lepszey y mocney szey były sytuacyi, niżeli są teraz, bo oprócz Dubieńskiej jakieykolwiek Foretcy bezpiecznie o nich mówić się może, *nec locus ubi Troja fuit*. A potym tenże Xiąże pierwszy Ordynat *pramisso modo* wzywając Kawalerow Maltańskich, dał Szlachetney Młodzi *incitamentum* do nabyćia sławy, ktora wolałaby w Malćie na Wojennych experimentach lata swoje z sławą Jmienia Polskiego strawić, niżeli *cum infami ignominia* Narodu swego w prywatnych *delitescere* domach, albo mizernie w Sąsiedzkich Państwach despotyczną bawić się służbą. Z tym wszystkim tak w tym konkluduję punkcie, że cała Rzeczpospolita jako jest *Domina jurium*, tak co na jednym stanowi Seymie, to na innych *pro exigentia, autoritate suâ* odmienić może; Na przykład zapatrzwszy się Rzeczpospolita na to, że dla Domowych prywatnych scyfsyi Seymy nie dochodzą, *consequenter* trudneby było obranie Kawalera Maltańskiego, może tedy *aliâ arripere viam pro meliori Bono* tey Ordynacyi, ale żeby kto *privatâ Autoritate sine Consensu Reipublicæ juxta velle suam* ją dysponować mógł, to nie może nigdy *sine crimine Status & Convulsione legum*.

Zakłada sobie Xiąże JMość Sanguszko *pro fortissimo Achille* dalszy punkt w Remanifeście swoim, który jest w słowach: *Co tu mówić przeciwko Konstytucyi 1677. ktora zostawiła sobie facultatem na przyszłym Seymie decisionis o Ordynacyi Ostrogskiej: Do tad punkt Remanifestu. Co mówić?* Oto to mówić powinienem: Jeżeli sobie Rzeczpospolita zostawiła *decisionem* Ordynacyi, toć nie tobie Mści Xże dała władzę dysponować, rezygnować, kiedy sobie zostawiła, y owszem ten sam Recess konwinuje, że ponieważ sobie Rzeczpospolita dalszą Ordynacyi dyspozycyą *reservavit*, toć tym samym Xże JMc Sanguszko dysponować nią żadną miarą nie mógł *sine lesione & contemptu* Rzeczypospolitey.

Querulatur Xże JMc Sanguszko w swoim Remanifeście, że go Manifest Lwowski obwinia, jakoby *Konstytucyi 1624. 1627. 1628. Milicya Ordynacyi Ostrogskiej utwierdzających był przestępca; a ja tę Milicya pingviori przez ostatnią tranzakcyą zmocniłem jure, bo nietylko przeciwko Poganom, iako chce mieć Konstytucya na fundamentie tey Ordynacyi uczyniona, ale w każdej potrzebie Rzeczypospolitey pod Kommenda 7. W. Hetmana. Dotad punkt Remanifestu. Tą intencyą y Xże Janusz pierwszy Ordynat rzeczoną postanowił Milicyą pro quacunq; necessitate Reipublicæ [słowa są Ordynacyi] contra Tartaros, Turcas, & alios Hostes pod Kommendą Hetmańską. A za tym Xiąże JMość Sanguszko z tym się chlubić nie powinien, boć nic nowego nie uczynił. Ze utwierdził Skryptem Milicyą Ordynacyi Ostrogskiej trzema Konstytucyami zmocnioną? To rzecz uczynił nie praktykowaną godną
nie*

nie małego podziwienia, a barżiey sprawiedliwey censury, że Kon-
stytucye prywatnym utwierdza Skryptem, ktore żadney nie potrze-
bują Approbaty, dopieroż Skryptow. Ale upewniam każdego, że to
dla Oyczyzny *Subsidium, Mutatō Statu Ordinationis* upadnie, bo
JchMość do bezprawnych Podziałow *Concurrentes*, jak prędko przyi-
dą *ad Possessionem*, to wspomnionego nie dadzą *subsidium*, mówiąc na
fundamencie prawa, że z Dobr Dziedzicznych żadney Milicyi dawać
nie powinniśmy. Dopieroż *Successores* będą w tym *refragarii* &
renitentes, ile że żaden na Dobra swoje, dopieroż Sukcesyonalne nie
może dla Sukcesorow takie *imponere Onus*, ktore jest przeciwko pra-
wu, a prawo jest wyraźne, żeby z Dobr Dziedzicznych nie dawać wy-
prawy, chyba za powszechną całej Rzeczypospolitey decyzją.
Więc kiedy Xiążę JMość Sanguszko Marszałek Nadworny Litewski
Ordynacyi sześciu Konstytucyami ztwierdzoney nie utrzymuje, nie
zachowuje, y jey prawa (*circa Consilia* wielkich w Oyczyźnie Ludzi
do tych bezprawnych Podziałow mocno przywiązanych) depce, jak-
że ten skrypcik *folium quod ventō rapitur* może być zachowany y u-
trzymány, kiedy y Konstytucye nie są bezpieczne? *Magnum* &
*irremissibile nefas est, violare leges Reipublica, sed longē majus, velle il-
lam seducere* mowi Statysta Rzymski.

Po owych publicznych krytykach y niesprawiedliwych censu-
rach w Remanifeście swoim zaniefionych na Ordynacyą od Xiążęcia
Janusza Kasztelana Krakowskiego Wielkiego w Oyczyźnie człowieka
y Statysty uczynioną, y przez Lat sto kilkadziesiąt nie tylko od Rze-
czypospolitey, ale od żadnego do tych czas nie reklamowaną y owszem
akceptowaną, Xiążę JMość Sanguszko całą naostatek obwinia Rzecz-
pospolitą, *ktora ten Grunt do Ostrogskiey Ordynacyi należący Approbową-
ła, a ten się w Ordynacyi do Akt Lubelskich podaney nie znajduje*. Jeże-
li się nie znajduje między Ordynackimi Dobrami: toćby się powi-
nien znajdować między Dziedzicznymi w Ordynacyi do Akt Lu-
belskich podaney, oraz specyfikowanemi, a przecie się y tam nie znaj-
duje; więc jeżeli ten punkt do Remanifestu był podany, trzeba było
pierwey czytać dawne działy do Dobr Ordynacyi Ostrogskiey należące,
a tamby każdy Grunt ten znalazł, y wyczytał, jako wyraźnie te słowa
Ordynacyi Ostrogskiey informują o Dobrach specyfikowanych *etiam
cum pradiis in exdivisonibus expressis*.

Jakożkolwiek jest: ta jest nie zawodna y nie zbita prawda, że gdy-
by Rzeczpospolita pomienioney Ordynacyi Ostrogskiey nie miała *pro
rata, & ulla lege in perpetuum abroganda*, toby się w żadne jey nie wda-
wała dyspozycye, y ten Grunt przez JMci Pana Denhoffa, czyli *per
scrupulosam sollicitudinem* albo nie? Rzeczypospolitey do Approbowania
proponowany, zawszeby go Rzeczpospolita nie akceptowała, gdyby
generalnie Ordynacyą Ostrogką za Ordynacyą swoję prawem ztwier-
dzoną nie uznawala, y nie wchodząc w żadne indagacye, czyli

ten Grunt należy do Ordynacyi Ostrogskiej czyli nie? Zawrzeby
go *rejiceret*, ale że *non rejicit*, y dwiema go ztwierdziła Konstytucya-
mi, toć *nullus locus restat* mowienia przeciwko tej Ordynacyi.

A zatyń *condolendum est* Xiążęciu JMci Sanguszkiowi, że tak da-
leko zabrnął (*cum in profundum venerit, omnia contemnit*) y tak
wielą Prawami pogardził; Pogardziwizy, chcąc uniknąć publiczney
censury, że tak jawne przeciwko Prawom Oyczyzny grzechy, po-
dał w Remanifescie swoim, różne wyzey wyrażone siebie emundu-
jące punkta, nie racye sprawiedliwe. Ale darmo! darmo, *non ad-
dit invalida robur facundia causa*. Ani Remanifest naylepszym
(w słowach tylko do zamamienia ułożonych) napisany stylem, y
pierwszy przeciwko Ordynacyi Ostrogskiej po Lat sto czterdzieści,
uczyniony, nie uwolni od winy, nie zgładzi *Crimen Status*, chyba
że Xiąże JMć uznawszy swoją sprawiedliwą winę, ile że podobno był
superinductus reverentiali amore, y annihilowawszy wszystkie swoje
prajudiciosos Actus w Grodzie Sandomirskim uczynione, poydzie *ad
publica* Oyczyzny *Acta*, y uderzywwszy się w pierś, wyzna to; iż
peccavi in Calum, Et coram te, wszak *non est hominis non errare*,
ale *non emendare, non est prudentis viri*, dopieroz *Ministri Status*; to
na ten czas spodziewam się, że Oyczyzna zażyć może *clementiam*, ale
inaczey, mocno się obawiać trzeba, żeby naypierwszy Xiąże JMć
Sanguszko Marszałek Nadworny Litewski wszystkiey nienawiści y
zemsty nie był metą y celem, bo nie trzeba dowierzać (przestrze-
gam mocno) że ta Materya, *Publicam Patria Causam* mająca na sa-
mym się skończy gadaniu *Et. Et. Et*. Jakożkolwiek nastąpi,
przepraszam, że nie zostawując nic w *Recessie*, musiałem przedłużyć
list moy, który teraz kończę.

KOPIA RESPONSU NA LIST Xiążęcia JMości MARSZAŁKA Nadwornego Litewkiego.

Yrazić trudno, wypisać tego niepodobna że W. Xcia Mśc wiedząc dobrze o moim statecznym ku Osobie jego przywiązaniu żadnym wnętrzey chćiwości apetytem, żadną własnego zysku chućią, nieujęty m y nieposzlakowanym, przed tym nie pomyslnym Dobr Ordynackich podziałem, do mnie prawdziwego y nie interesowanego Przyjaciela dla powzięcia rady á barżiey roztrząśnienia tyle dawnych tranzakcyi, do Ordynacyi Ostrogskiej ściągających się, żadnych nie uczyniłeś krokow, nie uymuję tego że Wielcy w Oyczyźnie Ludzi te W. Xci Mści dla siebie pomyslną dawali radę, aby do tych podziałow bezpiecznie przystąpić y interesowane ich pragnienia bez odwłoki wykonać, ale y tey prawdzie ustawicznymi dowodami stwierdzoney wierzyć potrzeba, że jako żaden w własney swojej sprawie sprawiedliwym Sędzią być nie może, tak temu samemu szukającemu swego zysku nie podobna na sprawiedliwą w swojej istocie zdobyć się radę, ponieważ ten co wziąć zamysła, nie uważa inney strony, nawet oczywistych przyczyn sobie przeciwnych, ale tylko na to swoy natęza cały rozum, do tego celu wszystkie swoje obroty zmierza, aby jak nayprędzey w upragnionym obfitować skutku. Mamy tey samey prawdy niezbite dowody w podzielonej Ordynacyi Ostrogskiej, kiedy W. Xca Mśc z natury arcy-dobrego y hoynego serca inni przez swoje interesowane Rady á barżiey nieustanne proźby namowili, y wielu Jmion obowiązkiem stymulując. Wyzuwszy wprzod ze wszystkich Dobr Dzieńdźicznych, mogą mówić, że przymusili do podziałow, Ordynacyi Ostrogskiej, á przymusiwszy na wielką całemu światu Polskiemu rzucić censurę y samych postronnych Gazet żwawe krytyki. Z tym wszystkim żeby Waszey Xcey Mści Jmie y potomnym wiekom na podobną nie przyszło censurę y historyą, życzyłbym te wszystkie podziałow tranzakcye prawnie annihilować y za nieważne uznać, przez co *post quam feceris iustitiam, facies & pacem*, dla siebie niesmiertelną chwając, że dla Dobra y Pokoju Oyczyzny, tę sprawiedliwą przed się

wzięteś drogę, żebyś zaś skuteczniey Wafzę Xcą Mśc do wykonania tych chwalebnych naklonił zamyśłow, to raz na zawżze powiadam: że Ordynacya Ostrogska nigdy z kluby swey wypadać nie może, á to z tych mogę mowić niezbitych racyi; naprzod nie mówię o sześciu Konstytucyach do dyspozycyi Ordynacyi Ostrogskiej ściągających się, nie wspominam y otym że pomieniona Ordynacya blisko pułterasta Lat, y nomenklaturą y zażywaniem swoich praw spokojnie się zachowywała, nie powtarzam wielkich racyi w trzech Listach Przyjaćielskich (osobliwie w ostatnim na Remanifest Warszawski odpowiadającym) obszernie wyrażonych. Biorę za naypierwszy fundament utrzymania Ordynacyi Ostrogskiej Dekret Seymowy w Roku 1667. od wżyskich Stanow Rzeczypospolitey ferowanym, ktory ten punkt w sobie zawiera: *Insuper Ordinationem recensitam in omnibus punctis & clausulis illibatam conservari volumus & declaramus presentis Decreti Nostri Comitialis vigore.* Wiadoma jest Wafzey Xcey Mości powaga Dekretow Seymowych tyle Konstytucyami 1641. 1667. zmocniona. Wiem y otym że Dekreta Seymowe większą wagę y szacunek mieć powinny niżeli Konstytucye, bo lubo Konstytucya y Dekreta Seymowe á *plena Republica* są postanowione, z tym wżyskim że Dekreta Seymowe przez swoy Procefs y Kontrowersye publiczne, od obojey strony wniesione y przez wszystkie Stany Rzeczypospolitey rozrządane y zważane Sądownie bywają, dla tego większą moc y powagę mieć powinny. Teraz tedy podawszy na welki rozsądek głębokiego zdania Wafzey Xcey Mści pomieniony Dekret, upraszam czyli ten Dekret niewyraznie we wżyskich punktach chce mieć Ordynacyą Ostrogską nie naruszoną, czyli te Donacye Sandomirskie nie są jawnie uczynione w brew pomienionemu Dekretowi Seymowemu, czyli większego potrzeba dowodu dla utrzymania Ordynacyi Ostrogskiej, czyli na koniec jakiekolwiek dysymulacye y dawności czasu znosić mogą Dekreta Seymowe. Wszak alfabet prawa uczy nas, że *Officiosa Officiosi, iudicata iudicatis tolluntur.* Ani się zasadzay Wasza Xcia Mość na Przyjaćielskiej Kompozycyi między J. O. Katarzyną Matką, á Teofilą Corką w Roku 1674. nastąpioney, ponieważ Przyjaćielskie Kompozycye Dekretow Ziemskich, Trybunalskich dopieroż Seymowych znosić nie zwykły z innemi ferowanych. Dekret Seymowy *ad cuius* wypadł *instantiam?* O to *ad instantiam Instigatoris Regni & Delationem* JJ. WW. Hetmanow, to jest: Jana Sobieskiego Hetmana na ten czas W. K. M. Wuja Rodzonego Xcia Alexandra Ordynata Ostrogskiego. Mogł że w lat cztery po Dekrecie KRÓL JAN SOBIESKI swemu Dekretowi być przeciwny. Jednak do oczywistej przystępując explikacyi, próżę czytać całą tę medycyą którą przed pisaniem tego Listu całą czytałem. Jeżeli przynamniey w szczegulności jest jaka wzmianka jakiego Miasta lub Wsi do Ordynacyi należącej, jeżeli J. O. Matce Katarzy-

tarzynie z Dobr Ordynackich jakowe Miasta były udzielone, wszak
 Tarnowczyzna Miasta Lutowisz nie są Dobra do Ordynacyi należące.
 Zgoła ten dokument, ani W. X. Mści interes wesprze, ani jest przeciwko
 Ordynacyi Ostrogskiej, ponieważ ta medyacya była względem Dobr
 prawu dożywotniemu J. O. Xiężny Matki podległych, a Dobra Or-
 dynackie nigdy nie podpadały prawu dożywocia, które Opiekuni J:
 O. Alexandra, Ordynata trzy mali, a co naywiększa że gdyby przez
 pomienioną Medyacyą - Ordynacya Ostrogska upadła, toby nie
 było racyi na potym aby Rzeczpospolita w Recefs ją podawała, a prze-
 éież względem Elekcyi Kawalerow Maltańskich jest podana y J. O.
 Marszałek Wielki Litewski Wielki Minister Oyciec W. X. M. nie
 otrzymywał by Przywilejow na Administracyą Ordynacyi Ostrog-
 skiej jako o tym *Sigillati docent*, aniby do instrukcyi Seymikow przed
 Seymowych te *desideria* nie podawał, prosząc a *Republica* jako *Domina*
jurium aby W. X. M. *ex sexu Famineo* idącego za Ordynata uznać.
 Aza tym, z tych y innych przyczyn w tytu Manifestach zanieśionych
 nie mogłes Wasza Xcia Mość żadną miarą Dobrami Ordynacyi jako
 Dziedzicznymi dysponować, bo trzeba było pierwey tyle Konstytucyi
ex Volumine Legum wymazać, Dekret Seymowy skasować, y na ko-
 niec Ordynacyą do Akt Lubelskich podaną (która wyraźnie *ex Fami-*
neo sexu Successorem excludit) pierwey annihilować, dopiero w ten czas
 trzeba było do podziałow y donacyi przystępować. Ale że Wasza
 Xca Mość inną drogę przed się wzięłes, więc nie miey sobie za krzyw-
 dę, że J. W. J. P. Hetman z chwalebney żarliwości o prawo Oyczyzny
 y z obowiązku przysięgi *quidquid nocivi videro, avertam*, te słusznie dla
 utrzymania Ordynacyi Ostrogskiej uczynił kroki. Ktoż proszę spra-
 wiedliwzse mieć może prawo dla utrzymania tey Ordynacyi jeżeli nie
 J. W. Hetman Wielki Koronny ktoremu jeżeli Rzeczpospolita przez
 wyrazne Konstytucye Milicyą Ordynacyi Ostrogskiej podała w
 Kommendę y Dyspozycyą, toć y *neruum* dla tey Milicyi to jest Dobr
 całość tey Ordynacyi jego pilności zaleciła. Jakże się może utrzymać
 Milicya Ordynacyi Ostrogskiej *sine neruo*? Wypada z swych klubow
 Ordynacya Ostrogska, toć y jey Milicya ponieważ skrypta żadne które
 są od Jch Mościow niektórych tylko Donataryuszow podpisane względem
 Milicyi jako jey ustábilować nie mogą, tak u Ludzi rozumnych żadne-
 go waloru y szacunku z wielu racyi w Listach Przyjaćielskich wyra-
 żonych nie znaydą. Gdyby J. W. J. Pan Hetman Wielki Koronny
 ten krok uczynił na przykład względem Successyi, a w ten czas zgrze-
 zyłby przeciwko Konstytucyi 1591. która zakazuje aby Ludzi nie da-
 wać na prywatne potrzeby, tu zaś *non privata* ale *publica necessitas* a
 jeszcze caley Rzeczypospolitey, toć chwalebnie uczynił J. W. J. Pan
 Hetman że nie pozwala y broni aby Dobra rzeczzone przez jedną Os-
 bę bez Konsensu y rezolucyi Rzeczypospolitey nie były alienowane.
 Ze prawem nie poszedł o tę krzywdę, y to sprawiedliwie uczynił, bo

kto ma po sobie prawo y wyraźne Konfytucye ten bez żadnych Proceſſow exekwować je powinien, dopieroż kiedy JMć Pan Hetman procz Konfytucyi ma po sobie y Dekret Seymowy, to przytych całość Ordynacyi Oſtrogſkiej jeżeli tego potrzeba *vi armorum*; utrzymywać powinien, tym barziej kiedy Waſza Xca Mość (za jego pozwoleniem co powiem] nie miałeś prawa do czynienia Donacyi á jeżeli ſobie jakie prawo przywłaſzczyłeś, toć y to było wątpliwe, ale ponieważ y z tego wyzułeś ſię Waſza Xca Mość z krzywdą praw Oyczyſtych, któż tedy miał ſię o nie upomnieć jeżeli nie J. W. Hetman? któremu Rzeczpoſpolita do Ordynacyi wzgl, dem Kommendy prawo dała. Na koniec jeżeli J. W. Hetman Wielki Koronny w publiczney Oyczyzny krzywdzie Proceſſa prawnie czynić powinien, toć gdyby na przykład kto ſię Kamieńcem dzielił y Fortece przywłaſzczał, na ten czas powinien przez pozwy bronić y całości przeſtrzegać, którego *ex vi Ducalis Miniſterij* przyſięga obowiązuje: *Securitate Reipublicæ quantum potero defendam.* Wyrażaſz Waſza Xcia Mość że uczyniłeś Donacyą innym *reſervato jure advitalitio*; za pozwoleniem Waſzey Xcey Mości tey Allegacyi zupełney dać nie mogą wiary, ponieważ takowe Donacye z takimi kondycyami *reſervato jure advitalitio* jako Ekzekucyą ſwoję mają *poſt fata*, tak ſą cale nieważne, bo przeciwko prawu uczynione. Jakożkolwiek jeſt, czy *in Forma Legis* ſą uczynione Donacye, czyli nie, dość że Waſza Xcia Mość *obſtantibus Conſtitutionibus & Decreto Comitiali* nie miałeś prawa czynić Donacyi, toć y do zerzowania ſobie *juris advitalitii* nie miałeś prawa. Y owszem kiedy Waſza Xca Mość *per hos Actus renuntiãti favore diſſimulationis* Rzeczpoſpolitey trzymając Ordynacyą & *deſiſti eſſe Poſſeſſor vi juris Ordinationis*, toć *volenti non fit injuria*, kiedy J. W. Hetman Wielki Koronny poſzedł do Dobr Ordynackich jako *ad Bona vacantia* y odebrał na Rzeczpoſpolitą, czekając tey dyſpozycyi komu je ma oddać? Teraz tedy te wſzyſtkie Explikacye *in candore* wyrażone proſzę wziąć na mocną uwagę, y zważywſzy, tę przed ſię wyżej wyrażoną wziąć drogę, która do publicznego Oyczyzny pokoju, do nieśmiertelney Waſzey Xcey Mości ſławy y honoru, do powinney prawa Koronnego ſatysfakcyi chwalebnym prowadzi torem. Co wyraziwſzy piſzę ſię z głębokim uſzanowaniem Waſzey Xiążęcey Mości.

SERIES ACTORUM

DO INTERESSU ORDYNACYI OSTROGSKIEY.

Ordynacya J. O. Xiążęcia JMći Janusza Ostrogskiego Kasztelana
Krakowskiego.

Dekret Seymowy w Sprawie między JMćią Xiędzem Atanazym
Puzyną Władyką Łuckim y Kapitułą Jego, á Xiążęciem
JMćią Władysławem Dominikiem Ostrogskim Koniuszym
Koronnym względem Dobr Ordynackich.

Dekret Seymowy *ad Instantiam Gn: Instigatoris Regni ex Delatione
Mcorum Ducum Militarium atq; thesauri Regni Actorum*
z Xiążęciem JMćią Alexandrem Ostrogskim.

Manifest Ziemi Dobrzyńskiej w Lipnie.

Manifest JMći Pana Tańskiego Instygatora Koronnego.

Elekcya JMći Pana Lubomirskiego Kawalera Maltańskiego ná
Ordynacyą Ostrogką ná Seymiku w Proszowicach.

Informacya krotka o Ordynacyi Ostrogskiej.

Administracya od Nayiasniejszego Krola JMći Augusta Wto-
rego do Dobr Ordynacyi Ostrogskiej.

Sygnillata w Metryce Koronney teyże Administracyi.

Kombinacya *Ratione* daney Administracyi do Dobr Ordynackich.

Excerpt Konstytucyi *ex Volumine Legum* zebranych, tyczących się
Ordynacyi Ostrogskiej,

List J. W. JMći Pana Wojewody Krakowskiego Hermana Wielke
Koronnego do J. O. Xięcia JMći Sanguszka Marszałka Nad: Lit:
uprzedzając Dyspartymēt Dobr Ordynacyi Ostrogskiej.

Respons na ten List J. W. JMći Panu Woiewodzie Krakowskie-
mu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu.

Hoc Loco Donacye do Dobr Ordynackich &c.

Reskrypt JMći Pana Lubomirskiego Starosty Kázimierskiego
przy Donacyi dany y od innych JchMćów Jurysqeczytorow.

Transakcyja względem Ludzi podług Dyspozycyi Rzpltey ná o-
bronę Jey z Dobr Ordynacyi Ostrogskiej.

Hoc Loco Intromissyie *wigore* Donacyi do Dobr Ordynackich.

Uniwersał do JchMćów Panow Ordynatow *in Ordine Reproductionis
Jurium* przed Kommissarzami Jchmćów PP. Jurisqesito-
row, *subsequenda*.

List J. W. JMći Pana Wojewody Krakowskiego, Hermana W.
Kor: do J. OO. J. WW. Senatorow y Ministrow.

Manifest w Grodzie Lwowskim á *Statibus Rni* uczyniony.

Ordyn.

- Ordynans JMci Panu Mokronowskiemu General Majorow
fanteryi Woysk Koronn: na Kommandę do Dubna.
- Ordynans JMci Panu Rostkowskiemu Staroscie Tyszowieckiemu
Pulkownikowi Hussarskiemu Buławy W. Koronn: na kom-
mandę pod Dubno.
- Kwit JMci Panu Pulkownikowi Rostkowskiemu Staroscie Ty-
szowieckiemu.
- Manifest w Grodzie Winnickim.
- Manifest w Grodzie Krzemienieckim.
- Manifest w Grodzie Lwowkim.
- Manifest w Grodzie Luckim.
- Manifest w tymże Grodzie.
- Manifest w Grodzie Krzemienieckim.
- Manifest w tymże Grodzie.
- Manifest w Grodzie Włodzimierskim.
- Manifest J. W. JMci Pana Swidzińskiego Wojewody Braclawa
- Manifest JMci Pana Kalinowskiego Starosty Winnickiego.
- Mandat na Seym J. O. Xięciu JMci Sanguszkowi Marszałkowi
Nadw: Lit:
- Manifest Wojewodztwa Kijowskiego.
- Rozmowa Przyjaciela z Interessującym się do Ordynacyi Ostrog;
- List J. O. Xięcia JMci Marszałka Nadw: Lit: do J. O. Xięcia JMci
Prymasa y innych J. W W. Senatorow y Ministrow.
- List Xięcia JMci Prymasa do J. W. JMci Pana Wojewody Kra-
kowskiego Hetmana W. Koronn:
- Respons na ten List od J. W. JMci Pana Woiewody Krakowskie-
go Hetmana W. K. J. O. Xięciu JMci Prymasowi.
- List J. O. Xięcia JMci Prymasa do J. W. JMci Pana Hetmana W. K.
- Respons na ten List od J. W. JMci Pana Hetmana W. Koronn:
J. O. Xięciu JMci Prymasowi.
- Respons J. W. JMci Pana Wojewody Podolskiego Hetmana Poln:
Koronn: na List Xięcia JMci Sanguszka Marszałka Nad: Lit:
- Respons J. W. JMci Pana Woiewody Mazowieckiego.
- Respons J. W. JMci Pana Wojewody Belzkiego.
- Respons J. W. JMci Pana Wojewody Podlaskiego.
- Respons J. W. JMci Pana Wojewody Inflantskiego.
- Respons J. W. JMci Pana Wojewody Rawskiego.
- Odpowiedź przyjaciela.
- Kopia Listu Ciekawego.
- Kopia Responsu na List Xięcia JMci Marszałka Nad: W. X. Lit:

